

Γ

ΛΟΓΟΙ
ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ *

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΙΔΟΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΣΑΤΣΟΥ

Εἶμαι εὐτυχῆς παραδίδων εἰς χεῖρας τοῦ διαπρεποῦς συναδέλφου κ. Μαξίμου Μητσοπούλου τὴν Προεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας. Ἐπιθυμῶ ὅμως ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Προέδρου νὰ εὐχαριστήσω ὄλους τοὺς κ. κ. συναδέλφους διὰ τὴν πολύτιμον συνδρομὴν ἣν μοὶ παρέσχον, εἰδικώτερον τὰ μέλη τῆς Συγκλήτου καὶ ὄλων τῶν πρὸς τὴν διοίκησιν τῆς Ἀκαδημίας συνδεομένων Ἐπιτροπῶν. Ἰδιαίτατα τὸν τέως Γεν. Γραμματέα ἡμῶν κ. Ὁρλάνδον, μεθ' οὗ τόσον στενῶς συνειργάσθην. Εὐχαριστῶ ἐπίσης καὶ τὸ διοικητικὸν προσωπικὸν τῆς Ἀκαδημίας, τὸ ὁποῖον, ἐλλείψει ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ, προσφέρει συχνάκις πέραν τῶν κανονικῶν ὥρων μετὰ ζήλου τὰς ὑπηρεσίας του. Θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω ὀνομαστικῶς ὄλους τοὺς οὕτω ἐργασθέντας. Περιορίζομαι νὰ ἀναφέρω τὸν ἀσκοῦντα καθήκοντα ἀναπληρωτοῦ Ἐφόρου κ. Εὐάγγ. Γιόκαρη.

Ὅτε τὴν 13ην Ἰανουαρίου 1966 ἀνελάμβανον τὰ προεδρικά μου καθήκοντα εἶχον δηλώσει ὅτι ὁ κύριος σκοπὸς κατὰ τὴν θητείαν μου θὰ ἦτο ἡ ψήφισις τοῦ νέου περὶ Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀκαδημίας νόμου ἄνευ βελτιώσεων καὶ ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ νέου Κτηρίου πρὸς στέγασιν τῶν Κέντρων Ἑρευνῶν αὐτῆς. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ ὄλων Ὑμῶν, οἱ δύο αὐτοὶ σκοποὶ ἐπετεύχθησαν.

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1966 τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγαπαστοπούλου νέον κτήριο, ἡ ἀνέγερσις τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀρχίσει τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1964, ἦτο μακρὰν ἀκόμη τῆς ἀποπερατώσεως. Αἱ προβλεφθεῖσαι ἀρχικῶς προθεσμίαι δὲν ἐτηροῦντο ὑπαι-

---

* Συνεδρία τῆς 12ης Ἰανουαρίου 1967.

τιότητα κυρίως τῶν ἀρμοδίων διὰ τὴν ἔγκρισιν τῆς μελέτης τῶν ἠλεκτρολογικῶν καὶ μηχανολογικῶν ἐγκαταστάσεων δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Αἰ' αὐτὸ καὶ τὸ κτήριο ἐπερατώθη μόλις τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1966 ἀντὶ τοῦ Σεπτεμβρίου. Τὰ Κέντρα τὰ ὁποῖα ἐστεγάζοντο ἐπὶ ἐνοικίῳ εἰς τὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου 44 ἐγκατεστάθησαν ἤδη ἐκεῖ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος μηνός. Ἐντὸς δὲ τοῦ μηνός Ἰανουαρίου θὰ μεταφερθοῦν καὶ τὰ ὑπόλοιπα Κέντρα τὰ ὁποῖα στεγάζονται εἰς τὰ ὑπόγεια τῆς Ἀκαδημίας. Αἱ ἐορταὶ — καὶ μόνον αὗται — ἠμπόδισαν τὴν ταχύτεραν μεταφορὰν.

Πέραν τῆς προϋπολογισθείσης δαπάνης τῶν 8.250.000 κατὰ τὸ διαδοραμὸν διάστημα κατεβλήθησαν :

α) Λόγω ἐκτελέσεως διαφόρων προσθέτων ἐργασιῶν (ἀντιστηρίξεως τῶν θεμελίων γειτονικῆς πολυκατοικίας, ἀντλήσεως τῶν ὑδάτων κλπ.) : δρχ. 490.000.

β) Λόγω ἀναθεωρήσεως τῶν συμβατικῶν τιμῶν, δυνάμει νέου σχετικοῦ νόμου, τῶν μέχρι 30-6-1966 ἐκτελεσθεισῶν ἐργασιῶν : δρχ. 1.100.000.

Δὲν δύναμαι νὰ ὑπολογίσω εἰς ποῖον ποσὸν θὰ ἀνέλθῃ ἡ ἐπιβάρυνσις λόγῳ ἀναθεωρήσεως τῶν τιμῶν τῶν μετὰ τὴν 1-7-1966 ἐκτελεσθεισῶν ἐργασιῶν. Πάντως θὰ ὑπάρξῃ σημαντικὴ ἐπιβάρυνσις.

Τὸ κτήριο τοῦτο, ὡς ἔχει σήμερον, ἐπαρκεῖ διὰ τὰς ἀμέσους ἀνάγκας μας. Εἰς τὸ μέλλον ὅμως θὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ Ἀκαδημία ἐκ νέου τὴν στεγαστικὴν τῆς ἐπέκτασιν.

Ἡ μελέτη τῆς χρησιμοποιοῦσεως τῶν εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦ κεντρικοῦ μας Κτηρίου κενωθησομένων χώρων θὰ ὑποβληθῇ ἐντὸς τῶν ἡμερῶν ὑπὸ τοῦ ἀναλαβόντος τὴν κατάρτισιν αὐτῆς μηχανικοῦ. Εἰς τοὺς χώρους αὐτοὺς θὰ μεταφερθῇ ἡ κεντρικὴ βιβλιοθήκη καὶ θὰ στεγασθῇ ἡ σήμερον ἄστεγος οἰκονομικὴ μας ὑπηρεσία.

Ὡς πρὸς τὸν κύριον ὄροφον, ὅπου εὐρισκόμεθα αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ἐπιφυλάσσομαι νὰ προτείνω εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Κτηρίων μίαν νέαν κατανομὴν τῶν γραφείων, καὶ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς μεγάλης αἰθούσης τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος ἢ ὁποῖα σήμερον, δίκην ἀποθήκης, περιέχει τὴν βιβλιοθήκην. Πρόκειται περὶ τῆς ὠραιότερας αἰθούσης τὴν ὁποῖαν διαθέτει ἡ χώρα μας καὶ πρέπει αὕτη νὰ ἐξυπηρετήσῃ σκοποὺς ἀξίους τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς.

Ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1966, ἡ Ἀκαδημία ἀπέκτησε τὴν πλήρη κυριότητα τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰόλου 54 ἀκινήτου ἐκ κληροδοσίας Ἐδθυμίας Μερτσάρη τὸ γένος Ἀντ. Κτενᾶ, εἰσπράττουσα ἤδη ἐξ αὐτοῦ μισθώματα ἐκ δρχ. 18.520 μηνιαίως, καίτοι πρόκειται περὶ κτίσματος τόσον πεπαλαιωμένου, ὥστε ἠναγκάσθημεν νὰ λάβωμεν προσωρινὰ μέτρα πρὸς ἀποτροπὴν κινδύνου ἀνυχίματος εἰς τοὺς ἐνοίκους καὶ εἰς τοὺς διαβάτας.

Εἰς τὴν ἀκίνητον περιουσίαν τῆς Ἀκαδημίας προσετέθη ἐφέτος τὸ ἐπὶ τῆς

όδοῦ Ἀλεξ. Σούτσου κληροδοτηθὲν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου ἡμῶν Δημ. Φωκᾶ ἀκίνητον, τοῦ ὁποίου διατηρεῖ τὴν ἐπικαρπίαν, μέχρι τοῦ θανάτου αὐτῆς, ἢ ἐρίτιμος σύζυγος αὐτοῦ Ἑλλη Φωκᾶ.

Μετὰ λύτης μου ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἡ ἀξιοποίησις τοῦ ἐν Πειραιεῖ ἀκινήτου Μανούση δὲν προωθήθη κατὰ τὸ 1966 ὅσον ἔπρεπε. Οἱ δισταγμοὶ περὶ τοῦ πῶς πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἀξιοποίησις αὐτῆ καὶ αἱ ἐλπίδες κρατικῆς ἐνισχύσεως ὑπῆρξαν αἱ ἀφορμαί, διὰ τὰς ὁποίας ἡ κληρονομία Μανούση ἐξακολούθησεν, ὄχι μόνον νὰ μὴ ἀποδίδῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐμφανίζῃ παθητικὸν ὑπόλοιπον ἐκ 200.000 δραχμῶν περίπου, μέχρι σήμερον.

Διὰ τὸ ἀκίνητον τοῦτο κατὰ τὸ ἔτος 1966 ἐλήφθησαν τὰ ἀκόλουθα μέτρα : 1ον) Ἐγένοντο διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Ἑταιρείας «Ἐθνικῆ - Κτηματικῆ», ἡ ὁποία καὶ ὑπέβαλεν ἡμῖν προκαταρκτικὴν τεχνικοοικονομικὴν μελέτην ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἀκινήτου. Τὰς ἐν αὐτῇ σκέψεις, οὐσιωδῶς βελτιωθείσας ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Ξανθάκη, ἐνέκρινεν ἡ Σύγκλητος, κρίνασα ὅτι ἡ ἀνάθεσις τοῦ ὅλου ἔργου ἀξιοποιήσεως εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἑταιρείαν, ἣτις ἀποτελεῖ συνεταιρισμὸν τῆς Ἐθνικῆς καὶ τῆς Ἐθνικῆς Κτηματικῆς Τραπέζης, ἀποτελεῖ τὴν πλέον ἐπωφελεῖ καὶ πλέον ἀδιάβλητον λύσιν. Δι' αὐτῆς ἡ Ἀκαδημία ἀπαλλάσσεται ἀπὸ περιπλοκῶν διαχειρίσιν, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι κατάλληλος. 2ον) Ἐκινήθη ἡ διαδικασία τῆς ἐξώσεως τῆς πληθύος τῶν ἐν τῷ ἀκινήτῳ τούτῳ ἐνοίκιων, οἵτινες ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἔπαυσαν νὰ πληρώνουν ἐνοίκιον καὶ ὀφείλουν ἤδη πολλὰ μισθώματα, μέρος τῶν ὁποίων ἔχει παραγραφῆ. Πάντως ἡ ἐξωσις ἀποβλέπει κυρίως εἰς τὴν ἐκκένωσιν τοῦ ἀκινήτου, ὥστε νὰ εἶναι εὐκόλος καὶ ταχεῖα ἡ κατεδάφισις του.

Εἰς τὸ ἀκίνητον Κουρμένου ἐγένοντο ἀρκεταὶ βελτιώσεις. Ἰδίως δὲ διεπιστώθη ὅτι ἡ θεωρουμένη ὡς ἄχρηστος ἐγκατάστασις θερμάνσεως ἦτο δυνατόν νὰ ἐπαναλειτοργήσῃ, ἀξαναομένων ἀναλόγως τῶν προσόδων τοῦ ἀκινήτου. Πράγματι διὰ δαπάνης περίπου 25.000 δραχμῶν ἐγίναν ὠρισμέναι ἐπισκευαὶ καὶ ἤδη λειτουργεῖ κανονικῶς ἡ κεντρικὴ θέρμανσις.

Διὰ νὰ διαχειρίζεται ἡ Ἀκαδημία ἐπιτυχῶς τὴν μεγάλην ἀκίνητον αὐτῆς περιουσίαν, πέραν τῆς ἀπαραιτήτου Ἐπιτροπῆς Κτηρίων, εἶναι ἀνάγκη εἰς τῶν ὑπαλλήλων αὐτῆς τοῦ οικονομικοῦ κλάδου, τελῶν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ἐφόρου, νὰ ὀρισθῇ ὡς ὑπεύθυνος διαχειριστῆς αὐτῶν. Ἡ παρακολούθησις τῆς καταστάσεώς των, τῆς λειτουργίας των, τῶν σχέσεων πρὸς τοὺς μισθωτάς, καλῶς διεξαγομένη, καλύπτει τὸν χρόνον ἐργασίας ἐνός, ἴσως καὶ δύο ὑπαλλήλων. Ἡ ἔλλειψις ἐνός τοιοῦτου ὑψηροῦ ὀργάνου προξενεῖ ζημίας καὶ βραδύτητας. Ὁ νέος νόμος 4545/66 προσφέρει περιθώρια πρὸς ἀντιμετώπισιν αὐτῆς τῆς ἀνάγκης.

Πρὶν κλείσω τὸ κεφάλαιον τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ἀκίνητον περιουσίαν τῆς Ἀκαδημίας, ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφέρω καὶ ἄλλα δύο θέματα.

Ἀπὸ διετίας καὶ πλέον ὁ συνάδελφος κ. Θεοδωρακόπουλος προσεφέρθη νὰ ἀσχοληθῆ μὲ τὸν ἐξωραϊσμόν τοῦ κήπου τῆς Ἀκαδημίας. Μὲ δαπάνην μὴ φθάνουσαν οὔτε τὸ τρίτον τῶν ἄλλοτε δαπανωμένων ἢ μορφῆ τοῦ κήπου μας μετεβλήθη ἐπὶ τὰ βελτίω. Ἐντὸς δὲ διετίας ἡ ὀπισθία πλευρὰ τοῦ κτηρίου μας, χάρις εἰς τὸν ὠραῖον κήπον μας καὶ εἰς τινὰς μικρὰς ἐπισκευὰς τῆς ὀπισθίας προσόψεως θὰ ἀποκτήσῃ ἐξόχως καλαίσθητον ἐμφάνισιν.

Εἰς τὴν προβολὴν τοῦ ὅλου κτηρίου θὰ συμβάλῃ καὶ ὁ ὑπὸ τῆς Συγκλήτου ἀποφασισθεὶς ἐξωτερικὸς φωτισμὸς τοῦ Κτηρίου. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐμελετήθη ἐν τῷ συνόλῳ του καὶ ἤρχισεν ἐκτελούμενον καὶ προβλέπω ὅτι τὴν 25ην Μαρτίου ὁ φωτισμὸς τῆς προσόψεως θὰ ἀποτελέσῃ ἐξαιρετικὸν γεγονός διὰ τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὸν καλλωπισμὸν τῆς πρωτευούσης καὶ διὰ τοὺς θαυμάζοντας τὸ κτήριον τῆς Ἀκαδημίας.

Ἐοφείλω ἐπίσης νὰ ἀνακοινώσω εἰς τὴν Ὀλομέλειαν ὅτι ἡ διεξαχθεῖσα κατὰ τοῦ Δημοσίου δίκη πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους ἔληξε διὰ τελεσιδικίαν ἀποφάσεως τοῦ Ἐφετερίου Ἀθηνῶν ἣτις καὶ ἐδέχθη καθ' ὀλοκληρίαν τὴν ἀγωγὴν μας. Θὰ ἀσκηθῆ, ὡς συνήθως, ἀναίρεσις. Ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα δὲν πρόκειται νὰ μεταβληθῆ. Τοῦτο βεβαίως δὲν σημαίνει ὅτι θὰ ἴδωμεν ταχέως ἀπομακρυνόμενα τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα. Σημαίνει ἀπλῶς ὅτι ἐγένοντο ὅσα ἐξηρτῶντο ἀπὸ ἡμᾶς.

Ὡς πρὸς τὴν κινητὴν περιουσίαν τῆς Ἀκαδημίας ἐκ χρεογράφων καὶ ἄλλων κινητῶν πραγμάτων, ἔχω νὰ τονίσω τὰ ἀκόλουθα :

Μετὰ τὸν κατὰ τὴν 16ην Φεβρουαρίου 1966 ἐπελθόντα θάνατον τοῦ διαχειριστοῦ μας Χ. Σταυρίδη, διεπιστώθη καὶ ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους ἐλεγκτὰς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους, ὅτι εὐρισκόμεθα πολὺ μακρὰν τοῦ κατὰ νόμον ἐπιβαλλομένου τρόπου διαχειρίσεως τῆς ὅλης περιουσίας. Εἰδικώτερον διεπιστώθησαν τὰ κάτωθι :

- α) Ἡ μὴ τακτικὴ τήρησις τοῦ Βιβλίου Ταμείου.
- β) Ἡ μὴ τήρησις βιβλίου εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς δημοσιευμάτων.

Πρὸς ἀντιμέτωπισιν αὐτῆς τῆς καταστάσεως, καὶ ἐλλείψει ἐπαρκῶς προσωπικοῦ (τοῦ ὑπάρχοντος ὑποχρεουμένου, ἐπὶ πλέον τῆς τρεχούσης ὑπηρεσίας, νὰ τακτοποιήσῃ καὶ τὸ παρελθόν), αἱ προσπάθειαι μας ἐστράφησαν πρὸς ὠρισμένα ἄμεσα καὶ ἐπείγοντα μέτρα.

- α) Χάρις εἰς αὐτὰ ἐντὸς τοῦ 1966 ὑπεβλήθησαν εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέ-

δριον οί ἀπολογισμοί τεσσάρων χρήσεων (ἤτοι τῶν ἐτῶν 1960 - 1963). Ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ 1964 εἶναι σχεδὸν ἔτοιμος πρὸς ὑποβολήν. Ἐδόθη πάντως ἐντολή ὅπως τὰ ἀπολογιστικὰ στοιχεῖα τοῦ 1966 ὑποβληθοῦν τὸ βραδύτερον μέχρι τοῦ προσεχοῦς Μαρτίου. Ἐὰν τοῦτο τηρηθῆ ὡς ἀρχὴ δι' ὄλας τὰς μελλοντικὰς χρήσεις, δὲν θὰ ἐπαναληφθῆ πλέον ἢ παρατηρηθεῖσα συσσώρευσις εἰς τὸ Λογιστήριον τῆς Ἀκαδημίας ἀπολογιστικῶν στοιχείων πολλῶν ἐτῶν.

β) Ἀπὸ τοῦ Μαΐου τοῦ λήξαντος ἔτους ἤρχισε καὶ πάλιν νὰ ἐνημερώνεται τὸ βιβλίον εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς δημοσιευμάτων ὑπὸ τοῦ ἀσκοῦντος χρέη Ἐφόρου τῶν Γραφείων, συμφώνως πρὸς τὸν Ἐσωτερικὸν Κανονισμόν. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶχε παύσει νὰ τηρῆται ἀπὸ τοῦ 1960.

γ) Τῆ εἰσηγήσει τοῦ νῦν Γενικοῦ Γραμματέως, ἡ Σύγκλητος ἀπεφάσισε τὴν συγκρότησιν Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας, τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως αὐτῆς καὶ τῶν κ. κ. Βενέζη καὶ Ξανθάκη, διὰ τὴν μελέτην τῶν ληπτέων λοιπῶν μέτρων.

Ἀνεξαρκῆτως ὅμως τῶν ἀνωτέρω μέτρων «πρώτων βοηθειῶν», ὑπάρχει πάντοτε ἐκκρεμὲς τὸ γενικώτερον θέμα τῆς ἀναδιοργάνωσεως τῆς Λογιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἀκαδημίας, οὕτως ὥστε αὕτη νὰ λειτουργήσῃ κατὰ τρόπον συγχρονισμένον. Τὸ 1964 μετεκλήθησαν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας, ἀποφάσει τῆς Συγκλήτου, δύο ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, εἰδικευμένοι εἰς τὴν ὀργάνωσιν οἰκονομικῶν ὑπηρεσιῶν. Οὗτοι ἐμελέτησαν ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπισταμένως τὸν τρόπον λειτουργίας τοῦ Λογιστηρίου τῆς Ἀκαδημίας καὶ προέβησαν εἰς διαφόρους ὑποδείξεις σκοπούσας τὴν ἀναδιοργάνωσιν αὐτοῦ ἐπὶ νέων βάσεων, αἵτινες περιελήφθησαν εἰς συνταχθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν εἰδικὴν μελέτην ἐξ 100 περίπου σελίδων.

Αἱ ὑποδείξεις ὅμως τῶν ἀνωτέρω ὀργανωτῶν ἐν μέρει μόνον ἐφηρμόσθησαν μέχρι σήμερον. Τοῦτο ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ ὅτι ἡ Λογιστικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἀκαδημίας στερεῖται ἐπαρκοῦς προσωπικοῦ. Ἦδη αὐτοὶ οἱ ὀργανωταὶ εἶχον θέσει ὡς προϋπόθεσιν τῆς ἐφαρμογῆς καὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ νέου συστήματος τὴν ἔπαρξιν τριῶν τοῦλάχιστον ὑπαλλήλων, ἐξ ὧν οἱ δύο πτυχιούχοι Ἀνωτάτης Σχολῆς.

Πάντως, διὰ τοῦ ψηφισθέντος νόμου ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς ἀναπτύξεως τῆς Λογιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἀκαδημίας ἐξ ἐπόψεως προσωπικοῦ. Οὕτω, ἀντὶ μᾶς (1), προβλέπονται σήμερον τέσσαρες (4) θέσεις.

Ἐκ τῶν πλέον σημαντικῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν βάσει τῶν ὑποδείξεων τῶν ὀργανωτῶν, εἶναι ὁ ὑπὸ τῆς Συγκλήτου προσφάτως ἀποφασισθεὶς διαχωρισμὸς τῶν παρὰ τῆ Τραπεζῆ τῆς Ἑλλάδος τηρουμένων λογαριασμῶν τῆς

Ἐκπαίδευσης (τρεχομένων καὶ διαθέσιμων κεφαλαίων) ἀπὸ τῶν λογαριασμῶν τῶν κληροδοτημάτων. Ἡ διὰ τῶν λογιστικῶν βιβλίων μόνον παρακολούθησις τῶν κληροδοτημάτων δὲν ἀρκεῖ. Πρέπει παραλλήλως νὰ εἶναι κειχωρισμένοι καὶ οἱ παρὰ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος λογαριασμοί.

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀκόμη, παρ' ὅλας τὰς προσπάθειάς μας, ἡ Ἐκπαίδευσις δὲν ξέρει ἀκριβῶς τί ἔχει. Δὲν γνωρίζομεν πόσα ἐκ τῶν χρονογράφων μας εἶναι ἀναπαλλοτρίωτα καὶ πόσα δυνάμεθα τυχόν νὰ πωλήσωμεν πρὸς ἀξιοποίησιν τῶν ἀκινήτων μας.

Ἐν ἑκάστῳ κληροδοτήματι εἰς ἴδιον ἀποβλέπον σκοπὸν πρέπει νὰ ἀποτελεῖ ἰδίαν οἰκονομικὴν μονάδα. Ἐν πολλοῖς δὲν ὑπάρχει σαφὴς διαχωρισμὸς ἀπὸ τὴν λοιπὴν περιουσίαν τῆς Ἐκπαίδευσις.

Ἔχω κάθε λόγον νὰ ἐλπίζω ὅτι ἐντὸς τοῦ 1967 θὰ φθάσωμεν νὰ ἐλέγχωμεν τὴν περιουσιακὴν μας κατάστασιν.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἔτους 1967 εἶναι ἐν τῷ καταρτίζεσθαι. Τὰς ἐπ' αὐτοῦ σκέψεις μου θέλω ἀναπτύξει κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτοῦ ἐν τῇ Συνκλήτῳ καὶ ἐν τῇ Ὀλομελείᾳ.

Εἰσέρχομαι τώρα εἰς τὰ τῆς διοικήσεως.

Ἀπὸ ἑτῶν ἤδη εἶχε διαπιστωθῆ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπισημώσεως νόμου διευρύνοντος τοὺς σκοποὺς τῆς Ἐκπαίδευσις καὶ ἀξιάνοτος τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀργανικῶν θέσεων, τοῦ τε διοικητικοῦ καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ. Εἶχεν ἐπίσης διαπιστωθῆ ἡ ἀνάγκη θεσπίσεως γενικῶν παγίων διατάξεων προσλήψεως καὶ προαγωγῆς τῶν ὑπαλλήλων μας. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1956 ἤρχισε πρὸς τοῦτο ἡ ἐκπόνησις σχεδίων νόμων καὶ διεξήχθησαν καὶ σχετικαὶ διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν ἀρμοδίων.

Τὸ χαρακτηριστικὸν ὄλων τῶν μέχρι τοῦ 1964 καταρτισθέντων νομοσχεδίων ἦτο ὅτι ταῦτα, πέραν τῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν συντακτῶν ἀπὸ μισθολογικῆς πλευρᾶς, περιορίζοντο εἰς τὴν δημιουργίαν ὀλίγων, μεμονωμένων εἰς ὄρισμένα μόνον Ἀρχεῖα, θέσεων, καὶ τὴν ρύθμισιν διαφορῶν ἐπὶ μέρους ζητημάτων ἀπασχολούντων τὴν Ἐκπαίδευσιν.

Διὰ πρώτην φορὰν τῷ 1964 καταρτίσθη ὑπὸ τῆς Ἐκπαίδευσις σχέδιον νόμου, διὰ τοῦ ὁποῖου ἰδρύετο μέγας ἀριθμὸς νέων θέσεων, ἰδρύοντο νέα Ἀρχεῖα καὶ ἐρρυθμίζοντο τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκπαίδευσις θέματα ἐπὶ γενικωτέρων βάσεων. Τὸ σχέδιον τοῦτο, ὑπ' αὐτὴν τὴν μορφήν, ὑπεβλήθη τελικῶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας τὸν Μάϊον τοῦ 1965. Ἀλλὰ καὶ τότε δὲν εἶχον ὑπερνεκρῆσθαι αἱ γνωσταὶ ἀντιρροήσεις τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου. Πρέπει νὰ εἶπω ὅτι καὶ ἀπὸ ἰδικῆς μας πλευρᾶς προεκαλοῦντο ἐπιβραδύνσεις διότι ἐκάστη ὑπηρεσία εἶχε

τὴν εὐγενῆ φιλοδοξίαν ὅπως τὸ ἀφορῶν εἰς αὐτὴν τμήμα τοῦ νομοσχεδίου διατυπωθῆ κατὰ τρόπον ἄριστον. Τὸ ἄριστον ὅμως τοῦτο προσέκρουεν εἰς τὰς περὶ οἰκονομιῶν ἀντιλήψεις τῶν οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν καὶ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου. Τὸ νομοσχέδιον προωθήθη μέχρι τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀνοίξεως 1966, μόνον ὅταν ἀπεφασίσθη νὰ μὴ ἐπιδιωχθῆ τὸ τέλειον, ἀλλὰ τὸ ἄριστον ἐκ τῶν ἐφικτῶν καὶ πρὸς τοῦτο ἐδηλώθη εἰς τὰ διάφορα Ἀρχεῖα ὅτι οὐδὲν ὑπόμνημά των θὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅσονδήποτε καὶ ἂν προτεινῆ ὀρθὰς βελτιώσεις, διότι ἄλλως θὰ χαθῆ τὸ σύνολον, παρερχομένης τῆς περιόδου τοῦ θέρους, ὁπότε καὶ μόνον λειτουργεῖ ἀποδοτικῶς ἡ νομοθετικὴ μηχανή, διὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Νομοθ. Ἐξουσιοδοτήσεως.

Μόνον μὲ αὐτὴν τὴν ἐν ἐπιγνώσει ἡμῶν ἀποφασισθεῖσαν θυσίαν καὶ μετὰ ἐπιπόνοους καὶ πολυμήρους διαπραγματεύσεις ὑπερενικήθησαν αἱ ἀντιρροήσεις τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου. Ἀφοῦ δὲ παρασκηριακῶς ἀποφασιστικῶς ἐβοήθησαν οἱ συνάδελφοι κ. Νόβας καὶ κ. Π. Κανελλόπουλος, ἐπετεύχθη ἡ ἐπιμήφισις τοῦ Νομοθ. Διατάγματος 4545 τὸν Αὐγούστου τοῦ 1966. Διὰ τοῦ Νόμου τούτου α) Ὑπερδιπλασιάζονται αἱ ὀργανικαὶ θέσεις τοῦ ἐπιστημονικοῦ, διοικητικοῦ καὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἀκαδημίας. Αὐταὶ ἀπὸ 57 αὐξάνονται εἰς 124. Οὕτω παρέχονται εἰς ὅλα τὰ Κέντρα Ἐρευνῶν αἱ προϋποθέσεις, ἐξ ἐπόψεως προσωπικοῦ, διὰ τὴν ταχύτεραν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ των. Ἐπίσης διευκολύνεται ἡ ἐπ' ἀνδρωσις τῶν Κέντρων τούτων διὰ μετατάξεως ἐκ τῆς Μέσης καὶ Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως.

Ὅρισμένοι συνάδελφοι ἴσως κρίνουν ὅτι ἡ θεσπισθεῖσα αὔξησις εἶναι ἀνεπαρκής. Εὔχομαι νὰ ἐμφανίσῃ ὁ τόπος τοιαύτην πνευματικὴν ἄνθησιν ὥστε νὰ πληρωθοῦν ἐντὸς τετραετίας ὅλαι αἱ νέαι θέσεις καὶ νὰ εἴμεθα εἰς θέσιν σοβαρῶς νὰ ζητήσωμεν καὶ ἄλλας. Ἔως χθὲς πάντως, ὁπότε καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων ὑπαρχουσῶν θέσεων πολλαὶ ἔμεναν κεναί, ἦτο ἀδύνατον νὰ πείσωμεν τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ τὴν Βουλὴν, ὅτι εἶναι ἀνεπαρκής ἡ αὔξησις τῶν θέσεων εἰς τὸ διπλάσιον.

β) Διευρύνεται ἡ ἐπιστημονικὴ δραστηριότης τῆς Ἀκαδημίας διὰ τῆς δημιουργίας καὶ νέων Ἐπιστημονικῶν Ὑπηρεσιῶν (Κέντρον Ἐρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, Γραφείου Ἐπιστημονικῶν Ὁρῶν καὶ Νεολογισμῶν, Ἀρχείου Τοπωνυμιῶν καὶ Κυρίων Ὄνομάτων καὶ Ὑπηρεσίας συλλογῆς καὶ συστηματικῆς κατατάξεως τῶν Ἱερῶν Κανόνων), αἱ ὁποῖα πρόκειται νὰ καλύψουν τομεῖς ἐρεῦνης μεγάλης ἐπιστημονικῆς καὶ ἐθνικῆς σημασίας.

γ) Τὸ ὡς ἄνω Ν. Διάταγμα εἶναι τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας νομοθετικὸν κείμενον, τὸ ὁποῖον διαρθροῖ κατὰ τρόπον ἐνιαῖον καὶ ὁμοίμορφον ἀπάσας τὰς ὑπηρεσίας τῆς Ἀκαδημίας. Μεταξὺ τῶν ἄλλων σημειοῦται

ὅτι δι' αὐτοῦ αἴρονται αἱ ὑπάρχουσαι πρότερον ἀδικαιολόγητοι διαφοροποιήσεις μεταξὺ τῶν συντακτῶν τῶν διαφόρων Ἀρχείων ὡς πρὸς τὴν βαθμολογικὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν. Καθιεροῦται γενικὸς κανὼν πλέον, ὅτι οἱ συντάκται ὅλων τῶν Ἀρχείων ἐξελίσσονται μέχρι καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ Διευθυντοῦ α' τάξεως.

Τὰ μειονεκτήματα τοῦ ψηφισθέντος νόμου ἔγκεινται ἰον) εἰς τὸ ὅτι δὲν ἐβελτιώθη δι' αὐτοῦ ἡ θέσις τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἀκαδημίας ἐξ ἐπόψεως μισθολογικῆς. Τὸ προσωπικὸν τοῦτο ἐξακολοθεῖ νὰ λαμβάνῃ ἀποδοχὰς διοικητικῶν ὑπαλλήλων, μολονότι ὄχι μόνον τὰ ἀσκούμενα ὑπ' αὐτοῦ καθήκοντα εἶναι ὅλως διάφορα ἀπὸ τὰ καθήκοντα τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπαιτούμενα ἀπὸ αὐτὸ προσόντα, τόσον διὰ τὸν διορισμὸν ὅσον καὶ διὰ τὴν πέραν ἐνὸς ὄρισμένου βαθμοῦ βαθμολογικὴν ἐξέλιξιν, εἶναι ἀσυγκρίτως ἀδυστηρότερα τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τοὺς διοικητικοὺς ὑπαλλήλους.

Διὰ τοῦ ὑποβληθέντος ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας προσχεδίου προεβλέπετο ἡ ἐξομοίωσις τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἀκαδημίας πρὸς τοὺς λειτουργοὺς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ πλευρᾶς ἀποδοχῶν. Ἡ ἐξομοίωσις αὕτη προσέκρουσεν εἰς τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου τοῦ Κράτους ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κρατοῦσαν τότε παρὰ τοῖς ἀρμοδίοις ἄποψιν τῆς μὴ διασπάσεως τοῦ νόμου περὶ ἐνιαίου μισθολογίου, οὗτινος ἡ ψήφισις εἶχε προηγηθῆ κατὰ ὀλίγας ἡμέρας τῆς ψηφίσεως τοῦ νόμου περὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἀκαδημίας.

2) Εἰς τὸ ὑποβληθὲν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας προσχέδιον προεβλέπετο ὅτι αὕτη διαχειρίζεται ἐλευθέρως τὴν περιουσίαν αὐτῆς καθὼς καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους παρεχομένην εἰς αὐτὴν ἐπιχορήγησιν, χωρὶς νὰ ὑπόκειται εἰς τὰς δεσμεύσεις τὰς ἀπορροεούσας ἐκ τῶν διατάξεων περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ. Προεβλέπετο δηλαδὴ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοῦ προληπτικοῦ ἐλέγχου, ἐνῶ παρέμενε βεβαίως ὁ κατασταλτικὸς ἔλεγχος, ἀσκούμενος, ὡς γνωστόν, ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Τὸ σχετικὸν ἄρθρον ὅμως ἀπηλείφθη κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ νομοσχεδίου ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου. Ἐν τούτοις ἡ διάταξις ἦτο ἀπαραίτητος, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὸ α' σκέλος (ἦτοι τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἐλευθέραν διαχείρισιν τῆς ἰδίας αὐτῆς περιουσίας), διότι οὕτω θὰ διηρκύνετο σημαντικῶς τὸ ἔργον τῆς Ἀκαδημίας εἰς ὄρισμένους τομεῖς.

Τὰ μειονεκτήματα αὐτὰ θέλω νὰ ἐλπίζω ὅτι σταδιακῶς θὰ ἐπιτόχωμεν νὰ ἐξαλείψωμεν. Ἦτο πάντως ἀδύνατον νὰ λύσωμεν ταυτοχρόνως ὅλα ὅσα ἐπὶ δεκαετηρίδας δὲν εἶχον λυθῆ. Ἄν ἐπιμέναμεν εἰς αὐτό, δὲν θὰ εἶχομεν οὔτε ὅσα, νομίζω σημαντικά, ἐπελίθησαν.

Τὸ ἔργον τῶν Κέντρων, ἄλλοτε Ἀρχείων, τῆς Ἀκαδημίας ἐξέθεσε συνοπτικῶς κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 29 Δεκεμβρίου παρελθόντος ἔτους ὁ κ. Γεν. Γραμματεὺς. Δὲν δύναμαι νὰ ἐκφράσω ἐπ' αὐτοῦ κρίσεις. Κοινὴ εὐχὴ ὅλων μας εἶναι τὸ ἔργον τοῦτο, μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τῆς νέας οἰκοδομῆς καὶ μὲ τὰς νέας δυνατότητας ποὺ παρέχει ὁ νόμος 4545, νὰ ἀναπτυχθῇ περισσότερον. Κοινὴ εὐχὴ ὅλων μας εἶναι ἐντὸς τοῦ ἔτους ἢ ἔκδοσις τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, ὅσπερα ἀπὸ προπαρασκευαστικὴν ἐργασίαν πολλῶν ἐτῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων οὐδὲν κείμενον ἐξεδόθη, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ στάδιον τῶν πραγματοποιήσεων. Ἐλπίζω δὲ νὰ ἐγκαινισθῇ εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον καὶ σειρὰ ἐκδόσεων διὰ τὸ εὐρὸ κοινόν, διότι ἐπὶ τέλους ἢ διάδοσις τῶν ἀρχαίων γραμμάτων εἶναι σκοπὸς τοῦ Κέντρου ἐκδόσεως ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀκαδημίας γενικώτερον.

Ἐὰν ὅμως, ὡς ἐν πολλοῖς ἀναρμόδιος καὶ διότι δὲν θεωρῶ τοῦτο σκόπιμον, δὲν ὀμιλῶ περὶ τῶν Κέντρων Ἐρευνῶν, δὲν δύναμαι νὰ μὴ ἀναφερθῶ εἰς τὸ γενικὸν θέμα τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας. Λογοδοτῶν ἐνώπιον τῆς Ὀλομελείας ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι δὲν κατώρθωσα κατ' οὐδὲν νὰ βελτιώσω τὴν εἰς αὐτὰ κρατοῦσαν κατάστασιν, ὀφειλομένην εἰς τὴν συνδρομὴν πολλῶν δυσμενῶν παραγόντων. Τὸ ζήτημα ὅμως εἶναι τόσο σπουδαῖον, ὥστε πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας συνεδριάσεως τῆς Ὀλομελείας ἣτις τελικῶς θὰ λάβῃ ριζικὰ μέτρα. Διότι ἢ ὑπάρχουσα κατάστασις δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ζημιώνει καιρίως τὴν Ἀκαδημίαν. Ἡ ἰδεώδης λύσις θὰ ἦτο ἢ ἀπόκτησις ἰδίου τυπογραφείου ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας. Εἶναι ἄραγε τοῦτο δυνατόν; Μήπως εἶναι δυνατός εἰς παρεμφερῆς συνδυασμός, ὁ ὁποῖος θὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν πλήρη ἐξάρτησίν μας ἀπὸ ὠρισμένον τυπογραφεῖον; Θέλω νὰ τὸ ἐλπίζω.

Πάντως ἢ σημειουμένη καθυστέρησις εἰς τὴν ἐκτόπισιν τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἰδίᾳ τῶν Πρακτικῶν δὲν εἶναι κάτι τὸ νέον. Ὁ ἔρευνῶν τὸν σχετικὸν ἐν τῷ ἀρχεῖῳ φάκελον διαπιστώνει ὅτι τὸ θέμα ἔχει ἐπανειλημμένως ἀπασχολήσει κατὰ καιροὺς τὴν Σύγκλητον, ἤδη ἀπὸ τοῦ 1930.

Ἐπειδὴ ἀνέκαθεν ἐθεωρήθη ὅτι τὸ πρῶτον βῆμα διὰ τὴν διόρθωσιν τῆς καταστάσεως ἦτο ἢ κατάρτισις ἐνὸς νέου, πληρεστεροῦ καὶ πλέον συγχρόνου Κανονισμοῦ Δημοσιευμάτων, ὑπεβλήθη τὸν Ἰούνιον 1966 εἰς τὴν Ὀλομέλειαν καὶ ἐνεκρίθη ὑπ' αὐτῆς ὁ νέος Κανονισμός, ὡς ἐπεξεργάσθη αὐτὸν ἢ Ἐπιτροπὴ Δημοσιευμάτων καὶ ἢ Σύγκλητος. Δι' αὐτοῦ χαράσσεται πλαίσιον ὠρισμένων κανόνων καὶ προθεσμιῶν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου δεόν νὰ κινῶνται αἱ σχέσεις Ἀκαδημίας καὶ συγγραφέων τῶν ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων, μὲ σκοπὸν πάντοτε τὴν ἐπί-

σπευσιν τοῦ ρυθμοῦ τῶν ἐκτυπώσεων. Διὰ τὰ μὴ μείνη ὅμως καὶ ὁ νέος Κανονισμὸς γράμμα νεκρὸν, πρέπει νὰ βοηθήσουν τὸν Γραμματέα τῶν Δημοσιευμάτων εἰς τὸ δύσκολον ἔργον του ὅλοι οἱ προβαίνοντες εἰς ἐπιστημονικὰ ἀνακοινώσεις συνάδελφοι.

Φοβοῦμαι ὅτι ἐκούρασα τοὺς κ. κ. συναδέλφους. Νομίζω ὅμως ὅτι ἡ λογοδοσία τοῦ Προέδρου ἐνώπιον τῆς Ὀλομέλειας ἀποτελεῖ τὸ τελευταῖον ἀλλὰ καὶ ἐν ἑκ τῶν κυριωτέρων καθηκόντων του. Νομίζω δὲ ἐπίσης ὅτι εἶναι κατ' ἐξοχὴν χρήσιμον νὰ γνωρίζῃ ἡ Ὀλομέλεια τὰ τῆς λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος τοῦλάχιστον εἰς ἀδράς γραμμὰς. Δι' αὐτὸ καὶ τὴν ἀπησχόλησα ἐπὶ μακρότερον τοῦ συνήθους.

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Κ. ΜΑΞΙΜΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀναλαμβάνων σήμερον ἐπισήμως τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας, ἐπιθυμῶ πρῶτον νὰ ἀπευθίνω τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου πρὸς Ὑμᾶς, Κύριοι Συνάδελφοι, διότι χάρις εἰς τὴν εὐμενῆ ψήφον σας ἀνεβιβάσθη εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο, τὸ ὑπατον ἐν τῷ ἀνωτάτῳ πνευματικῷ Ἰδρύματι τῆς Χώρας.

Ὄφειλω ἔπειτα εὐχαριστίας πρὸς τὰ μέλη τῆς Συγκλήτου, ἐκ τούτων δὲ ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ παρελθόντος ἔτους, τὸν διαπρεπῆ συνάδελφον κ. Κωνσταντῖνον Τσάτσον, ὡσαύτως πρὸς τὸν μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου Γενικὸν Γραμματέα κ. Ἀναστάσιον Ὀρλάνδον, τὸν ἐξαίρετον καὶ ἀκάματον τῆς ἐπιστήμης ἐργάτην, ὡς ἐπίσης καὶ τὸν ἐπὶ συνέσει διακρινόμενον νέον Γενικὸν Γραμματέα, τὸν διαπρεπῆ ἐπίσης συνάδελφον, κ. Ἰωάννην Θεοδωρακόπουλον, διὰ τὴν γόνιμον μετ' αὐτῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος συνεργασίαν ἐν τῇ Συγκλήτῳ.

Τὰ πράγματα ἀφ' ἑαυτῶν ὁμιλοῦν, οὕτω δὲ δὲν πρόκειται νὰ ἀπασχολήσω Ὑμᾶς, ἐξαιρῶν τὴν δραστηριότητα, ἣν ἐπέδειξεν ἐπὶ τῆς Προεδρίας του ὁ κ. Τσάτσος. Ἐπέτυχε μετὰ δεξιότητος ἐπαινετῆς εἰς τὸ βραχὺ χρονικὸν διάστημα τῆς ἐνιαυσίου θητείας του τὴν ψήφισιν Νόμον, διὰ τοῦ ὁποίου ηὔξηθη εἰς ἀριθμὸν τὸ ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν τῶν Ἀρχείων αὐτῆς, μετονομασθέντων εἰς Κέντρα, πρὸς δὲ ἐπετεύχθη καὶ ἡ ἴδρυσις νέων ἐπιστημονικῶν Κέντρων, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ τῶν σημερινῶν ἀναγκῶν διάρθρωσις τῆς διοικητικῆς καὶ λογιστικῆς ἐπιμελείας

τῆς Ἀκαδημίας. Ὑπῆρξεν ἐπιπροσθέτως εὐτυχής, διότι ἐπὶ τῆς προεδρίας αὐτοῦ ἐπερατώθη ἡ ἀνέγερσις τοῦ νέου Μεγάρου εἰς τὸ ὅποιον ἤδη ἐγκατεστάθησαν ἐμπρεπῶς τὰ ἐπιστημονικὰ Κέντρα τῆς Ἀκαδημίας.

Τὰ ἐπιτεύγματα ταῦτα, ἐάν, ὡς πιστεύω, ἀξιολογηθοῦν μετὰ προσοχῆς, θὰ ἀποτελέσουν ἱστορικὸν σταθμὸν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν δραστηριότητα τῆς Ἀκαδημίας, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ παρελθόντος ἔτους συνεπλήρωσε τὴν πρῶτην τεσσαρακονταετίαν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς.

Τὴν στιγμὴν ταύτην καθ' ἣν εὐρισκόμεθα εἰς τὸ πρῶτον ἔτος νέας δεκαετίας τῆς δράσεως τῆς Ἀκαδημίας, ἀναφέρεται εὐλαβῶς ἡ μνήμη ἡμῶν καὶ ἀναπολεῖ τοὺς ἐκλιπόντας σοφοὺς συναδέλφους, οἱ ὅποιοι ἐργασθέντες, τὸ κατὰ δύναμιν, ὠργάνωσαν καὶ προήγαγον τὸ Ἴδρυμα τοῦτο, συμφώνως πρὸς τὰς καταστατικὰς τὸν ἐπιδιώξεις.

Τὸ καθήκον ἡμῶν ἐπιβάλλει νὰ συνεχίσωμεν φέροντες τὴν πνευματικὴν αὐτὴν δῶδα, τείνοντες ὅμως πάντοτε, ὥστε νὰ καταστήσωμεν αὐτὴν ὁλονὴν καὶ περισσότερον φωτοβόλον εἰς τε τὴν χώραν ἡμῶν καὶ γενικώτερον εἰς τὸν διεθνή τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ πνεύματος ὀρίζοντα.

Ἀνασκοπῶν οὕτω τὸ συντελεσθὲν μέχρι τῆς σήμερον ἔργον καὶ ἀναμετρῶν ἔτι τὰ καθήκοντα ἡμῶν εἰς τὸν χῶρον τοῦτον, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ εἴπω ὅτι θὰ πρέπη νὰ σκεφθῶμεν ἐν τῇ Ὀλομελείᾳ καὶ εἰς τὴν Σύγκλητον περὶ τοῦ τρόπου ἐντονωτέρας δραστηριοποιήσεως τῆς Ἀκαδημίας. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ὅμως αὐτὴν εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ἡ πύκνωσις τῶν Τάξεων τοῦ Ἰδρύματος μὲ νεωτέρους, οὐ μόνον εἰς τὰ τακτικὰ μέλη, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ πρόσεδρα. Ἡ τελευταία αὐτῆ κατηγορία μελῶν ἔχει παραμεληθῆ τελευταίως ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας.

Κατὰ τὸν Ὁργανισμόν, εἰς τὴν Τάξιν τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν προβλέπονται 25 τακτικαὶ ἔδραι Ἀκαδημαϊκῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἔχουν πληρωθῆ αἱ 14, μία δέ, ἡ τῶν Ἱατρικῶν Ἐπιστημῶν, εὐρίσκεται ὑπὸ πλήρωσιν.

Εἰς τὴν Δευτέραν Τάξιν, τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν, προβλέπονται 25 τακτικαὶ ἔδραι. Ἐκ τούτων ἔχουν πληρωθῆ 15, μία δέ, ἡ ἔδρα τῆς Λογοτεχνίας, εὐρίσκεται ὑπὸ πλήρωσιν.

Εἰς τὴν Τρίτην Τάξιν, τὴν τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, προβλέπονται 15 ἔδραι, ἐκ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται πεπληρωμένα αἱ ἐννέα.

Ἐπὶ προβλεπομένον διὰ τοῦ άρθρου 6 τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἀκαδημίας τεσσαράκοντα ἐδρῶν προσέδρων μελῶν, ἡτοι 15 ἐν τῇ Πρώτῃ Τάξει, 15 ἐν τῇ Δευτέρᾳ Τάξει καὶ 10 ἐν τῇ Τρίτῃ Τάξει, ὑπάρχοντων δύο μόνον πρόσεδρα μέλη ἐν τῇ Πρώτῃ Τάξει.

Παραλλήλως δέον νὰ καταβληθῆ φροντίς, ὥστε τὰ δημοσιεύματα τῆς Ἀκαδημίας, κατὰ πρῶτον λόγον τὰ Πρακτικὰ καὶ αἱ Ἐπετηρίδες τῶν Κέντρων, νὰ ἐκτυπῶνται τακτικῶς καὶ ταχέως. Εἶναι ἐντελῶς ἀδικαιολόγητον τὰ Πρακτικὰ τοῦ ἔτους 1964 μόνις πρό τινος νὰ ἔχουν κυκλοφορηθῆ, νὰ μὴ ἔχουν δ' ἀκόμη ἐκτυπωθῆ οὐ μόνον τὰ Πρακτικὰ τοῦ ἔτους 1966 ἀλλ' οὔτε καὶ τοῦ 1965.

Ἐπὶ τοιοῦτον ρυθμὸν ἐργασίας δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν οὔτε κὰν τὴν ἀξίωσιν νὰ θεωρούμεθα ὅτι συμπορευόμεθα μὲ τὸ διεθνὲς ἐπιστημονικὸν κοινόν. Ἀνακοινώσεις ἐπὶ τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, αἱ ὁποῖαι βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος μετὰ διετίαν ἀφ' ἧς ἀνεκοινώθησαν, ἔχουν καταστῆ κατὰ τὸ πλεῖστον πεπαλαιωμένοι, λόγω τῆς ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἢ παραπλησίων θεμάτων ἀπασχολήσεως πλήθους ἐρευνητῶν εἰς τὰς ἄλλας χώρας.

Ἡ ἔρευνα τῆς παλαιοπανίδος, τῆς παλαιοχλωρίδος, τοῦ ὄρυκτοῦ πλούτου καὶ τῆς γεωλογικῆς ἱστορίας τῆς ἐλληνικῆς χώρας, ὡς καὶ ἡ ἔρευνα ἐπὶ τῶν βιολογικῶν ἐπιστημῶν, ἐμπίπτουν εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἀκαδημίας διαγραφόμενους σκοποὺς αὐτῆς. Οἱ σκοποὶ δὲ οὗτοι τῆς Ἀκαδημίας ἐπιτυγχάνονται καὶ διὰ τῆς ἰδρύσεως ἐργαστηρίων ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης κλπ.

Ἐντὸς τοῦ πνεύματος τούτου ἐπιβάλλεται ὡσαύτως καὶ ἡ ἀντιμετώπισις τῶν ἀναγκῶν ὀρθῆς λειτουργίας τῶν ἐπιστημονικῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἀκαδημίας πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν ἐπιδιωκομένων σκοπῶν. Πρὸς τοῦτο ὅμως δέον νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ἰδιομορφία ἐκάστου ἐπιστημονικοῦ Κέντρου, καὶ τὸ ἐκτελούμενον εἰς αὐτὸ ἔργον, οὗτω δὲ νὰ τυγχάνῃ ἕκαστον τούτων ἀναλόγου ἐνισχύσεως καὶ μεταχειρίσεως γενικώτερον. Τὰ Κέντρα π. χ. τῆς ἐρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας καὶ τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσης ἐπείγει νὰ ἐνισχυθοῦν πρὸς περισυλλογὴν ἐκ τῆς προφορικῆς παραδόσεως τοῦ θησαυροῦ τοῦ ἐθνικοῦ μας πολιτισμοῦ, ὡς καὶ τοῦ γλωσσικοῦ εἰς τὰς διαλέκτους, προτοῦ οὗτος ἐξαφανισθῆ ὑπὸ τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ.

Ἐν κατακλειδί, ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ εἶπω ὀλίγας λέξεις διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς ἀκινήτου περιουσίας τῆς Ἀκαδημίας.

Πρόκειται περὶ τῆς ἀξιοποιήσεως κυρίως τῆς ἀκινήτου περιουσίας ἐκ κληροδοτημάτων.

Ἀναφέρω ἐξ αὐτῆς τὸ ἀκίνητον ἐκ κληροδοσίας τοῦ ἀειμνήστου Ἀντωνίου Μανούση ἐν Πειραιεῖ. Τὰ ἔσοδα τούτου προορίζονται διὰ τὸ Κέντρον Ἐκδόσεως Ἔργων Ἑλλήνων Συγγραφέων. Τὸ ἐν λόγω ἀκίνητον οὐδέν, ὅσον γνωρίζω, ἔσοδον ἀποφέρει. Δὲν εἶναι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τῆς διαχειρίσεως τοῦ κληροδοτήματος τούτου παρουσιάζει καὶ σοβαρὸν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Κτηρίων καὶ ἡ Σύγκλητος, κατόπιν ἐμπεριστατωμένης μελέτης τοῦ θέματος περὶ ἀξιοποίησεως τοῦ ἀνωτέρου ἀκινήτου, κατέληξαν προσφάτως εἰς τὴν διατύπωσιν συγκεκριμένης προτάσεως πρὸς τὴν Ὀλομέλειαν, ἡ ὁποία θὰ τεθῆ ὑπ' ὄφιν αὐτῆς διὰ τὴν λήψιν ὀριστικῆς ἀποφάσεως.

Δεύτερον ἀκίνητον εἶναι τὸ προερχόμενον ἐκ κληροδοσίας τοῦ ἀειμνήστου Ἀκαδημαϊκοῦ Δημητρίου Λαμπαδαρίου. Τὰ ἔσοδα ἐκ τούτου προορίζονται, κατὰ τὴν διαθήκην, διὰ τὴν ἀπονομὴν βραβείων καὶ χορήγησιν ὑποτροφιῶν εἰς τὸν κλάδον τῆς Γεωδαισίας.

Τρίτον ἀκίνητον εἶναι τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰόλου 54, ἐκ κληροδοσίας Εὐθυμίας Μερτσάρη, ἀδελφῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἀκαδημαϊκοῦ Κωνσταντίνου Κτενᾶ. Τοῦτο περιήλθε πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους εἰς τὴν πλήρη κυριότητα τῆς Ἀκαδημίας. Τὰ ἔσοδα ἐκ τούτου προορίζονται, κατὰ τὴν διαθήκην, διὰ τὴν παροχὴν ὑποτροφιῶν καὶ βραβείων εἰς τοὺς κλάδους τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν.

Τὸ τέταρτον ἀκίνητον προέρχεται ἐκ κληροδοσίας τοῦ ἀειμνήστου Ἀκαδημαϊκοῦ Βασιλείου Κουρεμένου. Τὰ ἔσοδα ἐξ αὐτοῦ δέον νὰ διατίθενται διὰ τὴν χορήγησιν ὑποτροφιῶν εἰς τοὺς κλάδους τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, Μουσικῆς, Ζωγραφικῆς καὶ Γλυπτικῆς.

Τοῦ θέματος τῆς συμφώνως πρὸς τοὺς ἀνωτέρω σκοποὺς ἀξιοποίησεως τῶν ἀκινήτων τούτων θὰ ἐπιληφθῆ προσεχῶς ἡ Ἐπιτροπὴ Κτηρίων, ἡ ὁποία τελεῖ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ συναδέλφου καὶ Γενικοῦ Γραμματέως κ. Ἰ. Θεοδορακοπούλου.

Διὰ τῆς μεταστεγάσεως ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ Μεγάρου τῶν Ἐπιστημονικῶν Κέντρων ἐλευθεροῦται ὁ ἰσόγειος, ἃς εἴπωμεν, χώρος τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς αὐτοῦ. Ἔχει ἀποφασισθῆ ἡ ἐγκατάστασις ἐκεῖ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Λογιστηρίου.

Τὸ θέμα τοῦτο πρέπει νὰ μελετηθῆ, ὥστε νὰ ληφθῆ πρόνοια διὰ τὴν ὀργάνωσιν Ἀναγνωστηρίου, τοῦ ὁποίου νὰ δύναται νὰ κάμνη χρῆσιν ἐλευθέρως καὶ τὸ κοινόν.

Ζήτημα τέλος τὸ ὁποῖον θὰ πρέπη νὰ τύχη τῆς φροντίδος τῆς Ἀκαδημίας εἶναι ἡ μυθολογικὴ ἐξίσωσις τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τῶν Κέντρων αὐτῆς πρὸς τὰς ἀποδοχὰς τῶν λειτουργῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, διότι οὕτω μόνον θὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐπ' ἀνδρωσις τῶν Κέντρων, συμφώνως καὶ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ τελευταίου νόμου, δι' ἱκανῶν καὶ ὀρίμων ἐπιστημόνων, ἐκ τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ὡς ἐπίσης καὶ ἐκ τῶν Ἐργαστηρίων καὶ Σπουδαστηρίων τῶν Πανεπιστημίων τῆς Πατρίδος ἡμῶν.

Εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ζητημάτων τούτων, καὶ τινων ἄλλων, βεβαιῶ Ὑμᾶς, Κύριοι Συνάδελφοι, ὅτι θὰ ἀφιερῶσω τὰς δυνάμεις μου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προεδρίας μου, διὰ τῆς συμπαραστάσεως βεβαίως καὶ τῆς Ὀλομελείας ὡς καὶ τῆς Συγκλήτου, εἰδικώτερον δὲ διὰ τῆς συνεργασίας μετὰ τοῦ ἐμπείρου καὶ δραστηρίου Προέδρου τοῦ ἔτους 1966 κ. Τσάτσου ὡς καὶ τοῦ νέου Γενικοῦ Γραμματέως, τοῦ συναδέλφου κ. Ἰ. Θεοδοωρακοπούλου, ἐφαρμόζων πρὸς τοῦτο τὸν Ὄργανισμὸν τῆς Ἀκαδημίας, τοὺς Κανονισμοὺς αὐτῆς καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς Ὀλομελείας καὶ τῆς Συγκλήτου.

Ἐπὶ τούτοις εὐχομαι τέλος εἰς πάντας Ὑμᾶς, Κύριοι Συνάδελφοι, τὸ ἀρξάμενον ἔτος γόνιμον εἰς ἐργασίαν καὶ ἄλυσιν.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ *

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἀμίλκας Σ. Ἀλιβιζᾶτος παρουσιάζων τὸ σύγγραμμα τοῦ Καθηγητοῦ κ. Βασιλείου Βέλλα, «Τὸ βιβλίον τοῦ Δανιήλ», λέγει τὰ ἑξῆς :

Κύριε Πρόεδρε,

Ὁ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διαπρεπῆς Καθηγητὴς τῆς Ἑρμηνείας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ πρ. Πρύτανις κ. Βασίλειος Βέλλας, γνωστὸς διὰ τὰς ἐπὶ τῆς Π. Δ. ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ μελέτας, ἃς ἡ Ἀκαδημία ἡμῶν ἐβράβευσεν, ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς εἰς αὐτοτελὲς τεῦχος τὸ Βιβλίον τοῦ Δανιήλ ἐν μεταφράσει τοῦ κειμένου ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ καὶ τοῦ ἀραμαϊκοῦ μεθ' ἑρμηνευτικοῦ ὑπομνήματος καὶ σχολίων.

Τὸ βιβλίον τοῦτο τοῦ Δανιήλ εἶναι ἐκ τῶν δυσχερεστέρων πρὸς ἑρμηνείαν βιβλίων τῆς Π. Δ. καὶ διὰ τὰ πολλὰ προβλήματα, τὰ ὅποια παρουσιάζει, καὶ διότι εἶναι γεγραμμένον κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν γλῶσσαν, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν.

Ὁ κ. Βέλλας προτάσσει τοῦ βιβλίου μακρὰν εἰσαγωγὴν, ὅπου θίγονται τὰ σπουδαιότερα τῶν προβλημάτων, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Δανιήλ περιεχομένην διδασκαλίαν του περὶ τῶν τεσσάρων ἀλληλοδιαδεχομένων βασιλείων ἐπὶ τῆς γῆς μέχρι τῆς μεσσιανικῆς ἐποχῆς καὶ τὰ ὅποια κατὰ τὸν κ. Βέλλαν εἶναι τὰ τοῦ Ναβουχοδονόσορος, τοῦ Βελσάτσαρ, τὸ Μηδοπερσικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικόν, περὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν καὶ περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν μεσσιανικῇ ἐννοίᾳ.

Ὁ κ. Βέλλας ἐκδέχεται ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ Δανιήλ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο συλλογὰς, μίαν ἐκ τῶν διηγήσεων, περιλαμβάνουσαν τὰ ἕξ πρῶτα κεφάλαια (κ. 1 - 6), ἅτινα πλὴν τοῦ πρώτου εἶναι γεγραμμένα εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν, καὶ ἑτέραν τῶν ὁράσεων (κ. 7 - 12), αἱ ὅποια πλὴν τῆς πρώτης (κ. 7) εἶναι εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν. Ἀναλύων τὴν πρώτην συλλογὴν ὁ σ. ἐκδέχεται ὅτι αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ αὐτοτελεῖς διηγήσεις περὶ τοῦ Δανιήλ, προερχομένας ἐκ τῶν ἐν Βαβυλῶνι καὶ Περσίᾳ Ἰουδαίων. Τίποτε δὲ δὲν ἐμποδίζει, ὡς ἀναπτύσσει, νὰ ἀποδώσωμεν τὴν συλλογὴν εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν Δανιήλ.

Ἡ δευτέρα συλλογὴ, ἡ τῶν ὁράσεων, γράφεται κατὰ τὸν κ. Β. Βέλλαν ἐν Παλαιστίνῃ καὶ ἀπεικονίζει μὲ ἐνάργειαν γεγονότα τῶν διωγμῶν τῆς Ἰσραηλιτι-

* Συνεδρία τῆς 26ης Ἰανουαρίου 1967.

κῆς θρησκείας ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου Δ' τοῦ Ἐπιφανοῦς (175 - 163 π. Χ.) κατὰ τὴν Μακκαβαϊκὴν ἐποχὴν. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιέχει, κατὰ τὸν Καθηγητὴν, ἀρχαιότερα τῆς Μακκαβαϊκῆς ἐποχῆς στοιχεῖα, ὑπέσθη ὅμως ἐπεξεργασίαν τινὰ κατὰ τὴν Μακκαβαϊκὴν ἐποχὴν. Ὁ κ. Βέλλας ἰσχυρίζεται ὅτι καὶ τὸν πυρῆνα τῆς συλλογῆς ταύτης δεόν νὰ ἀποδώσωμεν εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν Δανιὴλ.

Εἰς τὸ σπουδαῖον ἐρμηνευτικόν του ὑπόμνημα προσθέτει ὁ κ. Βέλλας ἐπὶ παραβολῇ τὴν πιστοτέραν τῶν ἀρχαίων μεταφράσεων τῆς Π. Δ., τὴν τοῦ Θεοδοτίωνος, μετὰ πλείστων ὄσων εὐστόχων διορθώσεων τοῦ κειμένου καὶ συζητεῖ ἐμβριθῶς τὰ τιθέμενα προβλήματα ὑπὸ τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης.

Ἄξιον ἰδιαίτερας μνείας εἶναι ὅτι ὁ κ. Βέλλας μετέφρασε τὸ κείμενον τοῦ Δανιὴλ ἐκ τῶν δύο πρωτοτύπων γλωσσῶν, εἰς τὰς ὁποίας εἶναι γεγραμμένον, τὴν Ἑβραϊκὴν καὶ τὴν Ἀραμαϊκὴν, καὶ ὧν ἀμφοτέρων εἶναι ἐγκρατέστατος. Ἀναμφισβητήτως τὸ βιβλίον τοῦ κ. Βέλλα ἀποτελεῖ πρωτότυπον καὶ σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν παρ' ἡμῶν θεολογικὴν ἐπιστήμην καὶ δὴ τὴν τῆς Π. Δ.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 24ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1967

ΕΠΕΤΕΙΟΙ ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑΙ ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΘΝΗ

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. ΣΠ. ΜΑΡΙΝΑΤΟΥ

Ἔτος κατόπιν ἔτους περιτέλλεται, ὁ δὲ ἀεὶ προκρινόμενος ἀνέρχεται εἰς τὸ βῆμα τοῦτο, ὅπως εἶπη τὸν ὕμνον τῆς ὀσίας ἐπετείου. Δὲν εἶναι δύσκολον τὸ προᾶγμα, τοιαύτης ἐπετείου προκειμένης.

ἽΟταν λάβῃ τις τῶν λόγων ἀνὴρ σοφὸς
καλὰς ἀφορμάς, οὐ μέγα ἔργον εὖ λέγειν,

ὡς ἤδη ὁ Εὐριπίδης ἔχει τονίσει πρὸ πολλοῦ. Καὶ αἱ καλαὶ ἀφορμαὶ ὑπάρχουν ἀφθονόταται. Ὁ σοφὸς ἀνὴρ δὲν γνωρίζω ἂν ὑπάρχη πάντοτε, ἰδιαιτέρως δὲ κατὰ ταύτην τὴν στιγμήν. Ὑπὸ τοῦ φόβου τούτου συνεχόμενος, θὰ πειραθῶ ὅμως, ὅπως ἀναλάβω τὸ βαρὺ ἔργον νὰ εἶπω ἀντάξια τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ θέσω ἐπὶ κεφαλῆς τὸν νοῦν μιᾶς περιφήμου φράσεως τῶν ἱερῶν γραμμάτων, θὰ εἶπω ὅτι ἐν ἀρχῇ τῆς Εὐρώπης ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Πράγματι, εἰς πᾶσαν γραμματολογίαν θέλετε εὑρεῖτε τονιζόμενον τὸ γεγονός, ὅτι τὸ παλαιότατον τῶν ἱστορικῶν ἐθνῶν ἐπὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου εἶναι ἡ Ἑλλάς, τῆς ὁποίας ἡ λογοτεχνία, μὲ στρογγύλους ἀριθμούς, ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ 1000 π. Χ. Τώρα ἔχομεν τὸ ἐπίτευγμα τῆς ἀναγνώσεως τῆς Μυκηναϊκῆς γραφῆς. Μὲ στρογγύλους πάλιν ἀριθμούς προστίθενται ἔτερα πεντακόσια ἔτη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Διὰ τὴν ἀκρίβειαν, ἡ πρώτη καταγραφὴ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τῶν Μινωικῶν γραμμάτων φαίνεται νὰ ἦτο καὶ αὕτη ἀποτελέ-

σμα τῆς ἐκρήξεως τοῦ ἠφαιστείου τῆς Θήρας. Ἡ διὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ μοιραία αὕτη ἐκρηξις, περὶ τὸ 1470, ὠδήγησε καὶ τοὺς Μινωικοὺς γραφεῖς μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους Κρητας πρόσφυγας εἰς τὰ βασιλικά κέντρα τῆς Μυκηναϊκῆς Ἑλλάδος.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἀνυψώνει τώρα τὴν Ἑλλάδα εἰς πρωτεύουσαν θέσιν παγκοσμίου πλέον κλίμακος. Πράγματι, μόνον τὸ Κινεζικὸν ἔθνος δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ πρωτεῖα. Πάντα τὰ ἄλλα μεγάλα ἔθνη τῆς ἀρχαιότητος ἐξέλιπον. Μόνη ἡ Ἑλλάς κατοικεῖται ἀδιακόπως ἀπὸ 3.500 ἐτῶν ὑπὸ ἔθλους ζῶντος, τοῦ ὁποῖου ἡ ἱστορία, ἡ γλῶσσα καὶ ἡ γραφή, ἀδιακόπως ἐξελισσόμενα, διατηροῦνται ἄνευ χάσματος μέχρι καὶ τῆς σήμερον.

Ἐν πραγματικῶς θεῖον γνῶρισμα τοῦ Ἑθνους πρέπει νὰ τονισθῇ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο: Ἡ Ἐπιστήμη μᾶς διδάσκει, ὅτι εἰς τόσον κολοσσιαῖα χρονικὰ διαστήματα καὶ εἰς χώρας τόσον πολυσχιδεῖς καὶ δυσπροσίτους ὅπως ἡ Ἑλλάς, πάσης ἄλλης φυλῆς ἡ γλῶσσα ἤθελε διαιερεθῆ, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ κανὼν. Αἱ διάλεκτοι τῶν πλείστων Ἰνδογερμανικῶν ἐθνῶν ἐδιαφοροποιήθησαν εἰς ἀνεξαρτήτους γλώσσας. Οὕτως ἐδημιουργήθησαν αἱ Γερμανικαί, Σλαβικαί, Κελτικαί, Ἰταλικαί καὶ Ἰνδικαί γλώσσαι. Μόνοι οἱ Ἑλληνες, οἱ Τεύτονες (σημερινοὶ Γερμανοὶ) καὶ οἱ Πέρσαι ἀπετέλεσαν ἐξαίρεσιν, τοῦτο δὲ διότι ταχέως ἐδημιούργησαν φιλολογικὴν γλῶσσαν καὶ ἐθνικὴν συνείδησιν. Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἱστορικοῦ τούτου φαινομένου εὐρίσκεται κυριώτατα ἡ Ἑλλάς μὲ τὴν ὑπερτρισχιλιετῆ αὐτῆς φιλολογικὴν παράδοσιν.

Ὁ ἱστορικὸς οὐδέποτε ὀφείλει νὰ χάνῃ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὴν ἀφάνταστον λεπτότητα τοιούτων ἐθνικῶν παραγόντων, διότι θὰ ἤρκει ἐν μικρὸν σφάλμα, μία στιγμιαία ἀδυναμία, ἵνα ἀποκόψῃ τὸ νῆμα τοῦτο τὸ τόσον μακρὸν, ὅσον καὶ λεπτόν. Τὸ ἐξῆς παράδειγμα θὰ ὑλοποιήσῃ τὰς ἀνωτέρω σκέψεις: Τὸ Αἰγυπτιακὸν ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐδόξασε καὶ τοῦτο τὸν πολιτισμόν, ἀνθρωπολογικῶς ζῆ ἀκόμη. Οἱ σημερινοὶ φελλάχοι, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν Αἰγυπτιολόγων, εἶναι ὡς νὰ ἀπεσπᾶσθησαν ἀπὸ τὰς τοιχογραφίας τῶν Αἰγυπτιακῶν τάφων τῆς

Β' χιλιετηρίδος. Ἐθνικῶς ἐν τούτοις ἐξέλιπον οἱ Αἰγύπτιοι, διότι ἠλλαξαν ἐπανειλημμένως θρησκείαν, γλῶσσαν καὶ γραφὴν καὶ σήμερον ἐκφράζονται ὡς Ἄραβες.

Εἰς τὸν ἀπέραντον δρόμον τοῦ ἔθνους τοῦ ἰδικοῦ μας θὰ ἤρκει μία μικρὰ φυλετικὴ ἀδυναμία, ἵνα μεταβληθῶμεν καὶ ἡμεῖς εἰς ἐν ἀπὸ τὰ Λατινογενῆ Ρωμανικὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησεν ἡ κοσμοκρατορία τῆς Ρώμης. Ἄλλ' ἀντέστημεν. Οἱ ἴδιοι οἱ κατακτηταὶ διεκήρυξαν, ὅτι ἐκπολιτιστικῶς αὐτοὶ ἦσαν οἱ κατακτηθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Θὰ ἤρκει βραδύτερον ἐνδεχομένως μία ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν, μία εὐρύτερα χρησιμοποίησις τοῦ Λατινικοῦ ἀλφαβήτου πρὸς γραφὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, διὰ νὰ κόψῃ τὸ νῆμα τῆς Ἐθνικῆς συνεχείας. Καὶ ὀλίγον βραδύτερον θὰ ἤρκει πάλιν ὁ κάματος καὶ ὁ πόνος τῆς δουλείας, ἵνα ἐξιλαμισθῇ ὀλόκληρον τὸ Ἔθνος πρὸς ἐξασφάλισιν ἀνθρωπινωτέρας ζωῆς, ὡς εἶδομεν εἰς τὸ παράδειγμα τῆς Αἰγύπτου. Ὁ ἱστορικὸς δύναται νὰ ἀνιχνεύσῃ πολλὰς ἄλλας ἀναλόγους στιγμὰς, διὰ νὰ δείξῃ ἀπὸ πόσον λεπτὰ ζητήματα ἐξαρθῶνται αἱ ἐπιβιώσεις τῶν ἐθνῶν. Καὶ τοῦτο εἶναι πρῶτον καὶ μέγα δίδαγμα διὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἀλλὰ καὶ διὰ πᾶν ἄλλο ἔθνος. Ἀπὸ τοὺς μνημονευθέντας ἱστορικοὺς παράγοντας τοὺς ζωτικὸς διὰ τὴν ὑπόστασιν τῆς Φυλῆς ἄς ἐρμηνεύσωμεν ἐνταῦθα ἕνα μόνον, τὸν τῆς θρησκείας:

Εἰς τὴν Αἴγυπτον τὸ ἱερατεῖον ἦτο κατ' ἐξοχὴν μορφωμένον καὶ ἀριστοκρατικόν. Ἦτο «ἀπὸ τῶν ἄλλων χωρὶς ἀφωρισμένον», ὡς λέγει καὶ ὁ Πλάτων εἰς τὸν Τίμαιον. Ἰστατο μακρὰν τοῦ λαοῦ, ὅστις δὲν εἶχε κἄν δικαίωμα συμμετοχῆς εἰς ὀλόκληρον τὴν λατρείαν. Τὸ ἀποτέλεσμα τὸ ἐμνημονεύσαμεν ἤδη. Ὁ λαὸς τῆς Αἰγύπτου ἀπέβαλεν εὐκόλως τὴν θρησκείαν του καὶ μαζὶ μὲ αὐτὴν καὶ τὴν θρησκευτικὴν του ὑπόστασιν. Κατ' οὐσίαν ἦτο ὀρφανός.

Εἰς τὴν ὑπόδουλον Ἑλλάδα τὸ ἱερατεῖον ἦτο λαϊκόν, μὲ ὀλίγα κολυβογράμματα καὶ μὲ σύνοικον τὴν πενίαν καὶ τὸν κοπετὸν τῶν ὑπολοίπων ραγιαδῶν. Τοῦτο τὸ φαινομενικῶς μικρᾶς σημασίας γεγονὸς ὑπῆρξεν οὐδὲν ὀλιγότερον ἀπὸ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ Ἔθνους. Τὸ ἱερατεῖον

τοῦτο ἐδίδασκεν εἰς τοὺς Ἑλληνόπαιδας τοῦ Κρυφοῦ Σχολείου καὶ εἰς τὸ λοιπὸν ποίμνιον τὴν ἀπέραντον πίστιν εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, τῆς ὁποίας ἐνεφορεῖτο καὶ τὸ ἴδιον. Ἦτο πίστις ἀπλοϊκὴ, εἰλικρινῆς, μονολιθικὴ, φανατικὴ. Ἦτο ὅ,τι ἀκριβῶς ἐχρειάζετο. Εἰς τὸ «γκιαοῦρ» (ἄπιστε) τοῦ Τούρκου ἀντετάσσετο τὸ «σκύλλε ἀβάφτιστε» τοῦ ραγιαῖ. Ὁ φανατισμὸς ἀπεδίδeto πλήγμα πρὸς πλήγμα. Ἀκόμη καὶ ἡ φυλετικὴ προέλευσις τῶν τυράννων ἐξαργυροῦται καὶ ἀξιοποιεῖται, διότι ἡ Ἀσιατικὴ βαρβαρότης ἦτο πανταχοῦ παροῦσα. Ὁ Διάκος, ὀλίγον πρὸ τοῦ ἀνασκολοπισμοῦ του, ἀποτείνεται πρὸς τοὺς Ἀλβανούς, οἱ ὅποιοι καὶ ὡς Τουρκαλβανοὶ ἀκόμη δὲν εἶχον χάσει ὅλας τὰς ἱποτικὰς ιδιότητας τῆς φυλῆς των :

— Δὲν εὐρίσκεται κανεὶς νὰ μὲ σκοτώσῃ; Διατί ἀφήνετε τοὺς Ἀνατολίτας νὰ μὲ παιδεύσωσιν;

Αὐτὸς ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς ἦτο λοιπὸν ἡ δύναμις, ἡ ὁποία συνεκράτησε τὸ μαρτυρικὸν Ἔθνος ἀπὸ τοῦ νὰ ἀλλαξοπιστήσῃ. Οἱ τουρκεύσαντες Ἀλβανοὶ καὶ οἱ ἐλάχιστοι Τουρκοκρηῆτες μᾶς δεικνύουν, τίς θὰ ἦτο ἡ φοβερὰ μοῖρα τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, ἂν δὲν τὴν συνεκράτει τὸ ταπεινὸν ἱερατεῖον. Πᾶς τις θὰ ἐννοήσῃ τῶρα πόσον ἄδικον ἦτο ἐκ μέρους διακεκριμένων Νεοελλήνων ὅπως ὁ Λασκαράτος ἢ ὁ Ροῦδης, τὸ νὰ διασύρουν σκληρῶς τὴν ἀμάθειαν καὶ τὸ πρωτόγονον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἱερατείου. Δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐκτιμήσουν τὸ γεγονός, ὅτι τὸ ἱερατεῖον τοῦτο ὑπῆρξεν εἰς ἀπὸ τοὺς σπουδαίους ἀφανεῖς παράγοντας τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν ἐπιβιώσεως. Ἄν ἐνθυμηθῇ τις τὰ βάρβαρα μέσα τῶν τυράννων, διὰ τῶν ὁποίων μεγάλοι ἀριθμοὶ χριστιανικῶν πληθυσμῶν μὴ καθαρῶς Ἑλληνικῶν ἐξισλαμίσθησαν ἀνὰ τὴν Μικρασιατικὴν χερσόνησον, θὰ ἐκτιμήσῃ καλῶτερον τὴν ἀξίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου καὶ τῆς ἑλληνικῆς παραδόσεως. Τὴν μισαλλοδοξίαν τοῦ Τούρκου ἀρκεῖ νὰ καταστήσῃ ἀνάγλυφον ἢ παροιμιώδης ἄδεια ταφῆς, ἡ ὁποία ἐδίδeto εἰς τὸν Χριστιανὸν παπᾶν : ὦ σὺ, πὺν ἔχεις τὴν ὄψιν τοῦ Σατανᾶ καὶ τὸ φόρεμα μαῦρον ὡς ἡ πίσσα . . . ἐπιτρέπεται νὰ πάρῃς τὸν μαρὸν νεκρὸν καὶ μὲ γρόνθους καὶ μὲ λακτίσματα νὰ τὸν θάψετε ἔξω τῆς πόλεως εἰς

ἀπόμερον σημεῖον . . . (Παραθέτω ἀπὸ μνήμης). Ἄλλο πρᾶγμα ἦτο ἡ ἐπίσημος ἀνεξιθρησκεία μερικῶν σουλτάνων καὶ ἄλλο οἱ θηριώδεις τύραννοι, οἱ ὁποῖοι ἐπίεζον τοὺς σκλάβους.

*

Ἐὰν ἐπρόκειτο, ἐντὸς τῆς ἀπεράντου πορείας τοῦ ἔθνους μας, τῆς ἄλλοτε μεγαλειόδους, τῆς ἄλλοτε τραγικῆς, νὰ τιμήσωμεν ἐπετείους, αὗται ἀσφαλῶς θὰ ὑπερέβαινον εἰς ἀριθμὸν τὰς διαθεσίμους ἡμέρας τοῦ ἔτους. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς 25^{ης} Μαρτίου ἐορτάζομεν μίαν μόνην καὶ σχετικῶς πρόσφατον ἐπέτειον. Δὲν βλάπτει ὅμως. Ἀπ' ἐναντίας ἐπιβάλλεται, ὅπως εὐκαιρίαν λαμβάνοντες ἀναμνήσωμεν καὶ ἐνδεχομένως καὶ ὑμνήσωμεν τὴν ὄλην δολιχοδρομίαν τοῦ ἔθνους τοῦ Ἑλληνικοῦ. Διότι εἶναι πρᾶγματι θαυμαστή, εἶναι μοναδικὴ καὶ εἶναι ἐκείνη, ἣτις ἐποδηγέτησε τὸν κόσμον. Ἐν τούτοις τὸ ἔθνος ἢ μᾶλλον τὰ ἔθνη τὰ Ἑλληνικὰ ἐξεκίνησαν καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὴν ἄκρατον βαρβαρότητα τῆς πρωτογόνου Ἰρανικῆς καὶ Ἰνδοευρωπαϊκῆς οἰκογενείας.

Παραδέχεται γενικῶς σήμερον ἡ ἐπιστήμη, ὅτι ἡ μεταλλευτικὴ χροάνη, ἡ ὁποία συνέτηξε τὰ ἔθνη καὶ τὰ ἐξηκόντισε πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν τῆς Γῆς, εἶναι τὰ ὑφίπεδα τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ Παροπανισοῦ, περὶ τὸ Τουρκεστὰν καὶ τὸ Παμίρ. Πλήθος μέγα λαῶν μικρῶν καὶ μεγαλυτέρων ἐξεχύθησαν πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὴν μεταπαγετώδη ἐποχὴν, ὅταν ἡ τούνδρα ἤρχισε νὰ μεταβάλλεται εἰς στέππην καὶ ἡ στέππη εἰς ἔρημον. Ἡ Μικρὰ Ἀσία καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐδέχθησαν πλῆθος λαῶν καὶ γλωσσῶν. Μέχρι καὶ σήμερον διατηρεῖται τὸ καθεστὼς τοῦτο εἰς τὴν γλωσσικὴν πανσπερμίαν πέριξ τοῦ Καυκάσου.

Δὲν ἐπρόκειτο περὶ λαῶν περιουσίων. Ἄλλοι ἐξ αὐτῶν ἐμίσγοντο ἀναφανδόν, ὅπως τὰ πρόβατα. Ἄλλοι ἔθετον τὰς παρθένους τῆς φυλῆς των εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς μάχης. Ἄλλοι ἐξέθετον τοὺς νεκρούς των εἰς τοὺς κόνους καὶ τὰ ὄρνεα. Ἄλλοι ἔσφαζον καὶ κατέτρωγον τοὺς γέροντας τῆς φυλῆς των.

Ἐπῆρξαν ὅμως καὶ τινες περιούσιοι φυλαί, τοῦλάχιστον δυνάμει.

Ἔσχον τὸ μέγα εὐτύχημα, νὰ καταλήξουν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς χώρας, ἔνθα ἤκμαζε τότε ὁ Μεσογειακὸς πολιτισμὸς. Ἦτο ἤδη ἀξιόλογος εἰς τὴν Κύπρον, τὰς Κυκλάδας, τὴν Μάλταν, τὴν Σαρδηνίαν, τὰς Βαλεαρίδας. Ἄλλ' εἰς τὴν Κρήτην ἦτο αὐτὸ τοῦτο θαυμαστός. Ἦτο ἡ εὐδαίμων νῆσος τοῦ Μίνωος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Βραδύτερον ἐχρησίμευσεν ὡς ὑπόδειγμα διὰ νὰ πλάσουν αἱ φαντασίαι τὴν Σχερίαν καὶ τὴν Ἀτλαντίδα. Ἀκόμη βραδύτερον ἐθεωρήθη ἀπὸ τοὺς Ἀραβας κατακτητὰς ὡς σωστὴ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, ἡ νῆσος ὅπου ἔρρεε τὸ μέλι καὶ τὸ γάλα.

Εἰς αὐτήν, εἰς τὴν Κρήτην, ὀφείλεται τὸ γεγονός, ὅτι οἱ πρῶτοι Ἕλληνες ταχέως ἀπέκτησαν ἀνώτερον πολιτισμόν. Ἐχοντες δ' ἐκ γενετῆς τὴν ἀρήμον φύσιν ὄλων τῶν Ἰνδογερμανικῶν λαῶν, ταχέως ἀποβαίνουν οἱ πολεμικοὶ καὶ ἐμπορικοὶ κυρίαρχοι τῆς Μεσογείου. Περὶ τὸ 1400 ἐκπέμπουν ἤδη ἀποικίας. Μέχρι τοῦ 1200 ἀκμάζουν αἱ πελώρια Κυκλώπειοι ἀκροπόλεις, καὶ τὰ ἀπαστράπτοντα ἀνάκτορά των. Τότε γεννᾶται καὶ ὁ πρῶτος λογοτεχνικὸς πυρὴν τῆς Φυλῆς, τὸ ὑπέροχον ἔπος καὶ ἡ ἀσύγκριτος μυθολογία τῶν Ἑλλήνων. Τότε τὸ πρῶτον γίνεται αἰσθητὸν καὶ ἐν ἱστορικῶν ἀξίωμα, ὅτι μεγάλοι λαοὶ δὲν εἶναι οἱ πολυάνθρωποι, ἀλλ' οἱ ἔχοντες πνεῦμα καὶ ψυχὴν. Εἰς ἀκόμη ἐξ ἴσου μικρὸς καὶ ἐξ ἴσου πολυπαθὴς πρὸς τοὺς Ἕλληνας λαὸς ὑφούται κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν : Τὸ ἔθνος τοῦ Ἰσραήλ. Ἐκεῖ γεννᾶται ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. Ἐδῶ ὁ Ὀμηρὸς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων. Ἐκεῖ δημιουργεῖται ἡ Πεντάτευχος, ἐδῶ ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσεια.

Κανονικῶς ἔκτοτε ἡ Ἑλλὰς βαδίζει πρὸς τὸ μεσουράνημά της. Κατὰ τὸ μεσουράνημα αὐτό, τὸ ὁποῖον μόνον τρεῖς - τέσσαρας αἰῶνας διαρκεῖ, ἡ Ἑλλὰς δημιουργεῖ ὅ,τι ὠραιότερον παρήγαγεν ἡ τέχνη καὶ τὸ πνεῦμα, διὰ νὰ τὰ κληροδοτήσῃ εἶτα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ Ἑλλὰς ἔμαθεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα πῶς τὸ χάος τοῦ μύθου καὶ τῶν ἱστορικῶν ἐνθυμημάτων μεταβάλλεται εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς Ἱστορίας. Πῶς τὸ χάος τῶν κοσμολογικῶν μορμολυκείων μεταμορφοῦται εἰς Φιλοσοφίαν. Πῶς τὰ πάσης φύσεως προϊόντα τοῦ λαϊκοῦ πνεύματος μεταρσιοῦνται εἰς ἀθάνατα μνημεῖα τῆς λογοτεχνίας. Πῶς τὰ πρωτό-

γονα ξόανα σμιλεύονται εἰς ἀριστοουργήματα τῆς Τέχνης. Ἀνακαλύπτουν οἱ Ἕλληνες, ὅτι ὑπάρχει πολίτευμα ὀνομασθὲν δημοκρατία. Ὅτι ὑπάρχει Θέατρον. Ὅτι ὑπάρχει εὐγενῆς ἀποθέωσις τοῦ σώματος, ὁ ἀθλητισμός. Ὅτι ὑπάρχει εὐγενῆς θάνατος, ὁ ὑπὲρ πατρίδος καὶ ἐλευθερίας, καὶ ἄπειρα ὅσα ἀνάλογα. Εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ἀπίστευτον, ὅτι προϋπήρξαν σπουδαῖοι καὶ ἔνδοξοι πολιτισμοὶ ὀλοκλήρων χιλιετηρίδων, χωρὶς τὸ πνεῦμα νὰ δυνηθῇ νὰ ὑψωθῇ πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἰδεώδη.

*

Ἡ σημερινὴ ἡμῶν ἐπέτειος συνδέεται πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὡς πρὸς γενεσιουργὸν αἰτίαν. Διὰ τοῦτο ἐγένετο ἡ ἀνωτέρω κεφαλαιώδης ἀναδρομὴ. Οὐδενὸς ἔθνους ὁ δρόμος ὑπῆρξεν ἀνόσπαρτος, πολλῶ ἦρτον τοῦ Ἑλληνικοῦ. Αἱ εὐτυχεῖς στιγμαὶ τοῦ ἔθνους ἐξηργένισαν τὰς ψυχάς. Αἱ δυστυχεῖς στιγμαὶ ἐσφυρηλάτησαν ἀκολούθως τὸ εὐγενὲς ἐκεῖνο μέταλλον. Τοῦτο δὲ ἀπετέλεσε τὴν ἱερὰν Παράδοσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλει καὶ τὴν ἐπιβίωσίν του καὶ τὴν ἀπελευθέρωσίν του. Ταῦτα ἔχουν ἀναπτυχθῆ τοσάκις ὑπὸ τῶν πανηγυρικῶν καὶ τῶν λοιπῶν ρητόρων, ὥστε θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι τὸ θέμα εἶναι ἐξηρτημένον πρὸ πολλοῦ. Δὲν εἶναι ἐν τούτοις. Νέαι ἀπόψεις ὑπάρχουν πάντοτε, πλὴν δὲ τούτου, αἱ ἀθάνατοι στιγμαὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος προσλαμβάνουν διαρκῶς νέαν ἀξίαν, διότι ἀνανεοῦνται αἰὲ κατὰ τὸ πνεῦμα ἐκάστης ἐποχῆς.

Θὰ ἀποφύγωμεν πάντως τὴν πεπατημένην. Θὰ μεταχειρισθῶμεν μᾶλλον ὀλίγα χαρακτηριστικὰ στιγμιότυπα, ὡς πράττει ὁ φωτογραφικὸς φακός, διὰ νὰ γίνῃ φανερόν, πῶς ἐδημιουργήθη ἡ Παράδοσις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἡ ὁποία ὠδήγησεν εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καὶ ἡ ὁποία, θέλομεν νὰ πιστεύωμεν, ἐξακολουθεῖ ὑπάρχουσα καὶ σήμερον.

Ἡδὴ ὁ Ὅμηρος ἀποτελεῖ ἐπανάστασιν διὰ τὸ ἕως τότε πνεῦμα τῶν λαῶν. Ἐως τότε οἱ βασιλεῖς εἶναι αἱ μόναι ἡρωικαὶ μορφαὶ εἰς τὸ στερέωμα. Ἐγὼ ἔπραξα τοῦτο, ἡ Μεγαλειότης μου κατώρθωσεν ἐκεῖνο

εἶναι αἱ μόναι ἀναγραφαὶ τῶν Φαραώ. Δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ἥρωες. Δὲν ὑπάρχουν ὑπὲρ πατρίδος θανόντες. Ἐὰν τυχὸν Αἰγύπτιος ἀνδραγαθήσῃ, λαμβάνει μικρὰν ποσότητα χρυσοῦ, ἀλλὰ καὶ τοιαῦται ἀναγραφαὶ εἶναι σπανιώταται.

Εἰς τὸν Ὅμηρον ὑπάρχει βεβαίως ἀκόμη τὸ μεσουράνημα τῆς βασιλείας. Οἱ βασιλεῖς εἶναι οἱ μεγαλύτεροι ἥρωες καὶ εἶναι ἀκόμη γόνοι ἢ ἀπόγονοι θεῶν, ἀλλ' ἤδη καὶ ὁ κοινὸς θνητὸς ἔχει τὴν τιμητικὴν θέσιν του εἰς τὸν πόλεμον. Ἡ ἔννοια τῆς πατρίδος ἔχει ἤδη ἀφυπνισθῆ. Εἰς τὸν Ὅμηρον ἀνήκει ὁ περιφημὸς στίχος :

Εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ Πάτρης.

Ἐχει ἀφυπνισθῆ ἐκ παραλλήλου καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ἀνησυχία περὶ τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος. Τρέμει ὁ ποιητὴς τὴν ἀναρχίαν καί, ὅπερ σχεδὸν τὸ αὐτό, τὴν πολυαρχίαν.

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη.

Εὐθὺς ἀμέσως κατὰ τὰς ἐπομένας γενεὰς ἐκσπᾶ ἡ κρίσις τῶν πολιτευμάτων. Διὰ μέσου πολυταράχων ἀναζητήσεων φθάνουν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ μόνοι οἱ Ἀθηναῖοι, τοῦλάχιστον σχετικῶς, εἰς τὸν τύπον τῆς πραγματικῆς δημοκρατίας. Διότι, ὅσον καὶ ἂν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως περιέργον, ἡ δημοκρατία χρειάζεται μορφωμένην καὶ ἐξειλιγμένην κοινωσίαν, διὰ τὰ ἔχῃ ἕκαστος συνείδησιν καὶ ἔλεγχον τῶν δικαιωμάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν καθηκόντων τῆς ἐλευθέρου αὐτοῦ ψήφου.

Οἱ Ἕλληνες διῆλθον τότε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ στάδια τῆς ἐξελίξεως, τὰ ὅποια πολὺ βραδύτερον ἐβίωσαν οἱ λαοὶ καὶ βιοῦν ἀκόμη καὶ σήμερον. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ Ἑλλάς εἶναι τὸ μέγα σχολεῖον τῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ Ἕλληνες μᾶς ἀφῆκαν ἀδάμαντας ὑπὸ τύπον νόμων ἢ φιλοσοφικῶν στοχασμῶν ἢ συμβουλῶν ἢ γνωμικῶν. Βεβαίως μόνον ἀπλᾶ καὶ φευγαλέα παραδείγματα χωροῦν μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς σημερινῆς ὁμιλίας. Ἐπὶ παραδείγματι: Τοὺς κινδύνους ἐνὸς κακοῦ δημοκρατικοῦ κοινοῦ συνώπισε γνωμοτύπως τὸ ρητὸν τὸ ἀποδοθὲν εἰς τὸν Ἀνάχαρσιν, ὅτι παρ' Ἑλλήσι λέγουσι μὲν οἱ σοφοί, κρίνουσι δὲ οἱ ἀμαθεῖς. Οἱ Ἕλληνες δὲ διέκριναν πρῶτοι τὴν διαφορὰν μεταξὺ δημοκρατίας καὶ

ὀχλοκρατίας καὶ ἔφεξαν τοὺς ἄκρατον τοῖς πολίταις ἐλευθερίαν οἰνοχοοῦντας.

Ἐὸ Σόλων ἔζησε τὴν πολιτικὴν ἀναταραχὴν δι' ὅλων του τῶν αἰσθήσεων. Ἐὸ ὑπέροχος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ὁ μέγας *Eduard Meyer* ἐχαρκτηήρισε ὡς μίαν τῶν εὐγενεστάτων μορφῶν τῆς Παγκοσμίου Ἱστορίας, εἰς τὰ σωζόμενα ἀποσπάσματά του μᾶς δίδει πάντοτε ζωντανήν, πάντοτε ἐπίκαιρον τὴν κραυγὴν τοῦ πόνου. Ἴδου στίχοι του ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐπικαιρότατοι :

Ἐκ νεφέλης πέλεται χιόνος μένος ἠδὲ χαλάζης . . .

Ἦ: Ἐξ ἀνέμων δὲ θάλασσα ταράσσεται. Ἦν δέ τις αὐτὴν μὴ κινῆ, πάντων ἐστὶ δικαιοσύνη.

Βλέπων δὲ ὁ Σόλων, ὅτι εἰς πολὺν μεγάλην ἀναλογίαν ὑπῆρχον οἱ καιροσκοποὶ τῆς πολιτικῆς, ἐθέσπισε τὸν σωτήριον νόμον, ὅτι, ὅταν τὰ πολιτικὰ πάθη φθάνουν εἰς τὰ ἔσχατα, ὁ κάθε πολίτης εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἀγωνισθῆ εἴτε ὑπὲρ τῆς μιᾶς, εἴτε ὑπὲρ τῆς ἄλλης μερίδος.

Θὰ ἀναφέρω μίαν ἀκόμη περίπτωσιν τῆς χρυσῆς τομῆς, διότι καὶ σήμερον εἶναι πολὺτιμος. Εἶναι γνωστόν, ὅτι εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν, ὁπότε ἡ σωματικὴ ρώμη ἔκρινε τὰς τύχας τοῦ πολέμου, αἱ ἀθλητικαὶ ἐπιδόσεις εἶχον κυριολεκτικῶς θεοποιηθῆ. Ἦδη εἰς τὴν Ὀδύσειαν, κατὰ τὰς ἀγωνιστικὰς ἐπιδείξεις τῶν Φαιάκων, διατυποῦται τὸ ἀξίωμα :

Ὀὺ μὲν γὰρ μεῖζον κλέος ἀνέρος . . .

ἢ ὅ τι ποσσὶν τε ῥέξῃ καὶ χερσὶν ἐῆσιν.

Εἶναι δὲ περιττὸν νὰ ἀναφέρω τὸν μέγαν Πίνδαρον, τὸν εἰδικὸν ὕμνητὴν τῶν Ὀλυμπιακῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀγωνιστῶν. Ἐν τούτοις οἱ αὐτοὶ Ἕλληρες διείδον καὶ τὸν κίνδυνον τῆς ὑπερβολῆς καὶ ἐδίδαξαν ὅτι ἡ ἰσχὺς τοῦ σώματος μὴ γινέσθω τῆς ψυχῆς ἀσθένεια. Ἐζήσαν αὐτοὶ πρῶτοι ἡμέρας ὅπως αἱ σημεριναί, ὁπότε ἡ δύναμις τῆς ὕλης θέτει εἰς κίνδυνον τὴν καλλιέργειαν τῆς ψυχῆς, καὶ ἐδίδαξαν τὴν ἰσορροπίαν ἐκείνην, ἡ ὁποία μέχρι καὶ σήμερον ἀποτελεῖ τὸ πολυτιμότερον ἀγαθὸν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Παιδείας. Ἐὸ αὐτὸς ἀρχαῖος ἀνὴρ, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλο-

μεν τοὺς ἀνωτέρω λόγους περὶ τοῦ ἀθλητισμοῦ (εἶναι ὁ ἱστορικὸς Κλείταρχος), μᾶς διέσωσε καὶ τὰ ἐξῆς θαυμαστά :

Τὴν ψυχὴν σου θὰ τὴν μορφώσης ὡς ἡγεμόνα, τὸ σῶμα
καὶ τὴν ὕλην θὰ τὰ μεταχειρισθῆς ὡς στρατιώτας.

Εὐαγγέλιον ἀληθῶς ὄχι μόνον τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ πάσης παιδείας ἐν τῷ κόσμῳ! Ἴδου διατί εἶναι ἀνεκτίμητα ἀγαθὰ ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία καὶ ἡ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία.

*

Μόνον ὑπέροχος δὲν ἦτο βεβαίως καὶ ὁ Ἕλληνας ὡς καὶ πᾶς ἄλλος λαός. Εἶναι δὲ θλιβεραὶ αἱ δυστυχῶς συχνόταται στιγμαὶ τῆς ἀλληλομαχίας, τῆς σκληρότητος, πολλὰκις καὶ τῆς περιττῆς κακίας. Ἐφθονοὶ ἀτυχῶς ὑπάρχοντες αἱ μεταξὺ τῶν ὁμοεθνῶν κακεντρέχειαι εἰς πᾶσαν ἐποχὴν. Ἴδου λ. χ. τὸ κατὰ τῶν Βοιωτῶν ὕβρεολόγιον, τὸ ὁποῖον μᾶς παραδίδει ὁ γεωγράφος Δικαίταρχος :

Τὴν μὲν αἰσχροκέρδειαν κατοικεῖν ἐν Ὀρωπῷ, τὸν
δὲ φθόνον ἐν Τανάγρα, τὴν φιλονικίαν ἐν Θεσπιαῖς,
τὴν ὕβριν ἐν Θήβαις . . ., τὸν πυρετὸν ἐν Ὀρχηστῷ,
τὴν ἀναισθησίαν ἐν Ἀλιάρτῳ.

Καὶ ἐν τούτοις οἱ Βοιωτοὶ ἀνέδειξαν ἓνα Πίνδαρον καὶ μίαν Κόρινναν. Ἐδωκαν τοὺς Πλαταιεῖς εἰς τὸν Μαραθῶνα, τοὺς Θεσπιεῖς εἰς τὰς Θερμοπύλας, τὸν Ἐπαμεινώνδαν καὶ τὸν Πελοπίδαν καὶ τὸν Ἱερὸν Λόγον εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἀρετὴν, τὸν θαυμαστὸν Πλούταρχον εἰς τὴν φιλολογικὴν σοφίαν.

Ἄλλ' αἱ διαμάχαι τῶν Ἑλλήνων πρὸς Ἕλληνας εἶναι δυστυχῶς τυπικαὶ διὰ πᾶσαν ἐποχὴν. Εὐτυχία δὲ καὶ ὑπερηφάνεια τῆς Φυλῆς εἶναι τοῦλάχιστον, ὅτι ἐξ ἴσου χαρακτηριστικαὶ εἶναι αἱ στιγμαὶ τῆς ἀνατάσεως εἰς τὴν ὥραν τοῦ ὑπερτάτου κινδύνου.

Τὸ κλασσικόν, τὸ αἰώνιον ὑπόδειγμα εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους θὰ παραμείνουν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης τὰ Περσικά, ἀλλὰ χωρὶς νὰ εἶναι καὶ τὸ μόνον. Ἐκτοτε δὲ ἀρχίζει ἡ σφυρηλάτησις τῆς Ἑλληνικῆς Παραδόσεως, ἥτοι τοῦ ἔθνους τῶν μεγάλων στιγμῶν τῆς Πατρίδος ἀπὸ

γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἦδη ὁ Θουκυδίδης καὶ ὁ Πλάτων ὑμνοῦν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς τοὺς προσφάτους ἀκόμη προγόνους. Λέγων δὲ ὁ Πλάτων εἰς τὸν Τίμαιον, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι μείναντες μόνοι καὶ ἀβοήθητοι κατετρόπωσαν τοὺς Ἀτλαντίους, ὑπαινίσσεται, πιστεύω, πιθανῶς μὲν καὶ τῆς χαλκῆς ἐποχῆς τὰ κατορθώματα, ἀλλὰ πρὸ παντός τὸν Μαραθῶνα. Ἀκολούθως οἱ ρήτορες εἰς κάθε ἐπέτειον ἐπαναλαμβάνουν καὶ ὀριστικῶς καθιερώνουν τὴν παράδοσιν, κατὰ τὴν ὁποῖαν παρασιωπῶνται αἱ ἀδυναμίαι τῆς φυλῆς, ἐνῶ αἱ μεγάλαι στιγμαὶ τοῦ Ἔθνους χρησιμοποιοῦνται διὰ τὰ φρονηματίζουσα τὰς αἰεὶ ἐπερχομένας γενεάς.

Ὅσον προχωροῦν οἱ καιροὶ καὶ ὅσον ἡ Ἑλλὰς βαίνει πρὸς τὴν παρακμὴν της, τόσον αἱ ἀγαθαὶ ιδιότητες τῶν προγόνων ροσταλγικῶς ἀνυψοῦνται πρὸς τὸν θρόνον. Ἡ μαλθακότης τῆς εἰρηρικῆς ζωῆς κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν περίοδον δημιουργεῖ ρητορίαν, λογοκοπίαν ἐνίοτε, ἃν θέλετε, ἧς ἐν παράδειγμα ἦτο καὶ Ἡρώδης ὁ Ἀττικοῦ. Ἐν τούτοις, κατὰ τὸν μέγαν Wilamowitz, οἱ Ἕλληνας ἐκεῖνοι ἤξευρον τοῦλάχιστον ἀκόμη τὰ ὁμιλοῦν.

*

Φαινόμενον ἀνάλογον θὰ παρουσιάσῃ καὶ ἡ ἀκόλουθος σελὶς τῆς Βίβλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία. Εἶναι κρᾶμα ἱστορικῶς σαφές, πάντως ἰδιότυπον. Διοικητικῶς συντηρεῖται καὶ ἐκφράζεται ἐν αὐτῷ ἡ Δυτικὴ αὐτοκρατορία τῆς Ρώμης. Τεχνικῶς καὶ καλλιτεχνικῶς δίδουσι τὰς χεῖρας ἡ Δύσις καὶ ἡ Ἀνατολή. Ἀλλά, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ θαυμαστόν, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ Παράδοσις ἀποβαίνουν καθαρῶς Ἑλληνικά, ὡς τὰ ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου μικροῦ λαοῦ τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς αἰσθάνονται καὶ ἐκφράζονται Ἑλληνιστί. Ἡ ἀπειρία των ὡς πρὸς τὸ μέτρον τοῦ Ἀττικοῦ λόγου καὶ αἱ ὑπερβολαὶ εἰς τὰς ἐκφράσεις των, οὔσαι τότε καὶ θεμιταί, ἀλλὰ καὶ ἀρεσταί, δὲν πρέπει τὰ μᾶς παρατρέπονν ποτὲ τὸν νοῦν ἀπὸ τοῦ μέγα γεγονότος, ὅτι ζοῦν μέσα εἰς τὴν παράδοσιν τῶν μεγάλων ἡμερῶν τῶν Ἑλλήνων.

Καὶ ἤδη ἔκτοτε τὰ ἐπερχόμενα γεγονότα ρίπτουν τὴν σκιάν των

ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν ἐξελλίξεων, συνέπεια τῶν ὁποίων εἶναι ἡ σημερινὴ ἐπέτειος τοῦ Ἑθνους. Ἡ Ἀσιατικὴ χοάνη τῶν λαῶν συνεχίζει τὸ ἔργον της, εἰς δὲ τὸν σεβάσμιον χῶρον τοῦ Πολιτισμοῦ εἰσεφθάρησαν διαδοχικῶς οἱ Οὐννοὶ, οἱ Τοῦρκοι, οἱ Μογγόλοι. Αἱ τουρκικαὶ ὁρδαὶ εἰδικώτερον ἀπὸ τοῦ 6^{ου} μ. Χ. αἰῶνος τίθενται εἰς κίνησιν, κομίζουσαι καὶ ψυχικῶς καὶ ἀνθρωπολογικῶς ἀκόμη τὴν Τουρανικὴν - Μογγολικὴν των φύσιν. Ἡ κλεψύδρα δὲν μᾶς ἐπιτρέπει πολλά. Ἐν ἡ δύο ἐπισόδια ἐν τούτοις θὰ μᾶς εἰσαγάγουν εἰς τὴν φύσιν τοῦ λαοῦ, ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ὁποίου ἐπέπρωτο ἐπὶ αἰῶνας νὰ μαρτυρήσῃ ἡ Ἑλλάς.

Εὐρισκόμεθα ἀκόμη εἰς τὸν 6^{ον} αἰῶνα. Ὁ Δυτικοτουρκικὸς χαγᾶνος Ἰσταμὶ συνάπτει ἐμπορικὰς σχέσεις πρὸς τὴν Βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν ἐπὶ τῷ τέλει, ὅπως οἰκειοποιηθῆ τὸ ἐμπόριον τῆς μετᾶξης τὸ ὁποῖον τέως εὐρίσκετο εἰς χεῖρας τῶν «Λευκῶν Οὐννων». Ἰουστίνος ὁ Β' στέλλει κατ' Αὔγουστον τοῦ 568 ἐμπορικὴν ἀποστολὴν, ἣν ὑποδέχονται λαμπρῶς εἰς τὴν ἀδλὴν τοῦ Χαγάνου, κρᾶμα ἀγριότητος, βαρβαρότητος, προλήψεων, σαμανισμοῦ καὶ Ἀνατολικῆς χλιδῆς.

Ἐπὶ μὲν μόλις ἔτη βραδύτερον, κατὰ τὸ 575, ἡ ἀτμόσφαιρα ἐναντι τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Βυζαντίου μεταβάλλεται ἄρδην, καὶ ἡ αἰτία ἦτο ἀπλῶς, ὅτι τὸ Βυζάντιον συνῆψε συνθήκην εἰρήνης πρὸς τοὺς Ἀβάρους, οἵτινες ἄλλοτε ἦσαν ὑποτελεῖς τῶν Τούρκων. Ἡ ὑποδοχὴ τῆς ἀποστολῆς δὲν προοιωνίζετο τίποτε καλόν. Εὐτυχῶς ἐπὶ κεφαλῆς εὐρίσκετο πεπειραμένος διπλωμάτης, Βαλεντίνος ὀνόματι, ὅστις ἐγνώριζεν ἤδη καλῶς τοὺς Τούρκους. Ὁ Τούρκ - Σάδ, ἦτοι ὁ ἡγεμὼν τῶν Τούρκων (Τούρξανθος κατὰ τὴν Βυζαντινὴν μετάφρασιν) τὸν ὑποδέχεται μὲ πολὺν ὀργίλην προσφώνησιν :

«Ἐπειδὴ σεῖς, Ρωμαῖοι, μὲ ἀντικρύζετε εἰς στιγμὴν βαρυτάτου πένθους (ὁ μπαμπᾶς μου δηλαδὴ μόλις πρὸ ὀλίγου ἀπέθανε), διὰ τοῦτο σωστὸν εἶναι νὰ κομματιάσετε τὰ πρόσωπά σας μὲ τὰ μαχαίρια σας, οὕτως ὥστε νὰ συμμορφωθῆτε πρὸς τὸν ἐδῶ νόμον καὶ συνήθειαν προκειμένου περὶ τῆς κηδείας». Αὐθωρεὶ ὁ Βαλεντίνος καὶ οἱ ἀκόλουθοί του κρεουργοῦν τὰς παρειάς των μὲ τὰ ἐγχειρίδιά των. Προστίθεται,

ὅτι κατὰ τὴν νεκρικὴν τελετὴν προσεκομίσθησαν τέσσαρες δυστυχεῖς Οὐννοι, τοὺς ὁποίους ὁ εὐγενὴς ἡγεμὼν κατέσφαξεν ἰδιοχείρως μαζί με τοὺς ἵππους τοῦ μακαρίτου, δίδων μεγαλοφώνως καὶ διαφόρους παραγγελίας, ἵνα κομισθοῦν εἰς τὸν νεκρὸν πατέρα Σιλζίβουλον.

*

Δέκα αἰῶνας βραδύτερον ἢ βασιλὶς τῶν πόλεων εὐρίσκεται ἤδη εἰς χεῖρας τοῦ Τούρκου, μὴ ὑποστάντος βελτιώσεις εἰς τὰ ἦθη καὶ τὰς συνηθείας του. Ἄς ἀναφέρω πάλιν ἐν φευγαλέον ἐπεισόδιον :

Πρόκειται περὶ τῆς περιφήμου ρουνικῆς ἐπιγραφῆς (τῆς λεγομένης Οὐνο - Σκυθικῆς κατηγορίας), ἣτις εὐρίσκετο ἄλλοτε ἐντειχισμένη εἰς τὸν στάβλον ἐνὸς «καραβὰν - σεράϊ» τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τοῦτο, γνωστὸν ὡς «Χάνι τῶν Τατάρων», ἐχρησίμευε πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἀπεσταλμένων τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, οἱ ὁποῖοι φρουρούμενοι ἐκρατοῦντο ἐκεῖ δίκην αἰχμαλώτων. Ὅταν κατωρθώθη ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐπιγραφῆς, ἀντίγραφον τῆς ὁποίας εἶχεν ἀνακαλύψει ὁ γνωστός Βυζαντινολόγος Babinger, ἀπεδείχθη πόσον δίκαιον εἶχεν ἄλλοτε ὁ Βαλεντίνος καὶ ἡ ἀποστολή του, ὅταν ἀδιστάκτως κατέσχιζον τὰ πρόσωπά των, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὰ χειρότερα. Δηλαδή : Κατὰ τὴν ἐν λόγω ἐπιγραφὴν ὁ τότε βασιλεὺς τῆς Βοημίας καὶ Οὐγγαρίας Λαδίσλαος ὁ Β' εἶχεν ἀποστείλει πενταμελῆ ἀποστολὴν πρὸς τὸν Σουλτᾶνον Σελὶμ τὸν Α' (1512 - 1520), ὁ ὁποῖος τὴν ἐκράτησεν αἰχμάλωτον ἐπὶ 2 ἔτη εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Κερατίου. Ἡ ἐπιγραφή, γεγραμμένη εἰς τὴν «γραφὴν τῶν ἀπίστων» (γκιαοὺρ γιαζιζι) ἦτο ἡ κραυγὴ πρὸς βοήθειαν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀποστολῆς Barnabas von Béla. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἦτο ἤδη γνωστὸν ἀπὸ Οὐγγρικῶν χρονικῶν.

Πρὸς τοιαῦτα θηρία εἶχε νὰ παλαίσῃ ἢ τρεῖς αἰῶνας βραδύτερον ὀργανωθείσα Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις. Ὁ χρόνος δὲν ὠφέλησεν εἰς τίποτε, διότι μετὰ τόσους αἰῶνας ἐπὶ Εὐρωπαϊκοῦ ἐδάφους οἱ Τούρκοι οὐδὲν εἶχον μάθει καὶ οὐδὲν εἶχον ἀπομάθει κατὰ τὴν ἐπιγραμματικὴν φράσιν τοῦ Σπυριδῶνος Τρικούπη. Καὶ ὁ σημερινὸς ἱστορικὸς τὰ αὐτὰ

δυστυχῶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπαναλάβῃ ἐν πλήρει συνειδήσει. Μεταξὺ δὲ τούτων ἄλλων ἐπαναστάσεων, ὡς λέγει ὁ ἀνωτέρω Ἐθνικὸς ἱστορικός, ἡ Ἑλληνικὴ διαφέρει κατὰ τοῦτο, ὅτι «καὶ προσέθετο καὶ ἐκήρυξεν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων . . . ὅτι ὠπλίσθη πρὸς συντριβὴν τοῦ ξένου ζυγοῦ καὶ πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ἔθνισμοῦ τῆς . . .». Ἐπάλασε κυριολεκτικῶς διὰ τῶν σωμάτων καὶ τῶν ὀδόντων «πρὸς μίαν μεγάλην καὶ παλαιὰν αὐτοκρατορίαν γεννηθεῖσαν, ἀνδρωθεῖσαν, γηράσασαν καὶ ἀποθνήσκουσαν ἀνεπιστήμονα, ἀντικοινωνικὴν καὶ βάρβαρον».

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις «ἐτίμησεν ὑπὲρ πάσαν ἄλλην τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν». Ἡ ἠθικὴ αὐτὴ δύναμις ὑπῆρξεν ἀπίστευτος, διότι ἀνέτρεψε «τὰς πολυθρουλήτους ἀρχὰς τῆς Ἱερᾶς συμμαχίας». Ἐβίασε τὴν ἀπαγόρευσιν περὶ ἐνόπλων πολιτικῶν μεταβολῶν. Περικειρόνησε τὸ διπλωματικὸν κατασκευάσμα περὶ ἰσορροπίας τῶν Δυνάμεων, τὸ ὁποῖον ἐθεώρει μέγα θέσφατον ἢ τότε Εὐρωπαϊκὴ διπλωματία.

Ἄς μὴ λησμονῶμεν δέ, ὅτι ὅσον καὶ ἂν ἦτο ἐν παρακαμῇ τότε ἡ Τουρκία, ἦτο πάντως τὸ τρίτον κατὰ σειρὰν ἐξαπλώσεως ἔθνος, μετὰ τοὺς Ἰνδογερμανοὺς καὶ τοὺς Μογγόλους, εἰς ὀλόκληρον τὸν Κόσμον.

*

Τὸ ἔθνος, καὶ τοῦτο εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι τὸ συμπέρασμα τῆς σημερινῆς ἐπετείου. εὐρῆκεν ὅλην αὐτὴν τὴν δύναμιν μόνον μέσα εἰς τὰς παραδόσεις του. Δὲν συνεβουλευθῆ διαπρεπεῖς διπλωμάτας ὡς ὁ Καποδίστριας. Δὲν ἠρώτησε μεγάλους σοφοὺς ὡς ὁ Κοραῆς. Οἱ φιλικοὶ ἦσαν ἀνθρωποὶ ἀπλοῖκοί. Νικόλαός τις Σκουφᾶς ἐξ Ἄρτης (μᾶς λέγει καὶ πάλιν ὁ Ἐθνικὸς ἱστορικός), ἀνθρωπος τιμίον χαρακτηῆρος, πολύπειρος, ἀλλ' ὀλίγης παιδείας καὶ μικρᾶς σημασίας συνέλαβε πρῶτος τῷ 1814 τὴν ἰδέαν συστάσεως τῆς Ἐταιρείας τῶν Φιλικῶν, ἧς καὶ μόνος ὁ τίτλος δεικνύει τὴν οὐχὶ καιρίαν χρῆσιν τῆς μητρικῆς γλώσσης. Ὡς ἀρχαιολόγος ὀφείλω νὰ σημειώσω, ὅτι κατὰ τι παλαιότερα ἦτο ἢ ἐν Ἀθήναις συσταθεῖσα «Φιλόμουσος Ἐταιρεία, κύριος σκοπὸς τῆς ὁποίας ἦτο ἡ διατήρησις τῶν φθειρομένων . . . ἀρχαιοτήτων». Τὸ

μαγικὸν ὄνομα τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος εἶχεν ἠλεκτρίσει τὰ πλήθη καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος. «Ἐὐγενεῖς καὶ σοφοί, ὑπουργοὶ καὶ βουλευταί, ἠγεμόνες καὶ βασιλόπαιδες, ὅλοι ἐσεμνύοντο φοροῦντες τὸ χαλκοῦν ἢ τὸ χρυσοῦν δακτυλίδιον, τὸ γνώρισμα . . . τῆς Φιλομούσου Ἑταιρείας». Οἱ σκοποὶ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν δύο Ἑταιρειῶν σκοπίμως ἢ αὐτομάτως συνεχέοντο, ὥστε «ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς πρώτης . . . ἢ δευτέρα . . . ἠῦξανεν ὡς παραφυάς της». Ἴδον λοιπὸν καὶ μία εἰσέτι εὐλογημένη ὑπηρεσία, ἣν αἱ ἀρχαιότητες προσέφερον εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἑθνους.

Ἀλλὰ δὲν ἦσαν μόναι αἱ ἀρχαιότητες. Ἦτο ὁλόκληρος ἡ ἱερὰ παράδοσις τῶν μεγάλων περιόδων τοῦ Ἑθνους, ἡ ὁποία ἐτήρησε τὸ ζῶπυρον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων. Ἀπὸ τοῦ Κρυφοῦ Σχολείου μέχρι τῶν συστηματικῶν λογίων τοῦ ὑποδούλου Ἑθνους, ἀδιακόπως ἐμανθάνετο εἰς τοὺς Ἑλληνόπαιδας ἡ γλῶσσα των καὶ τὸ μέγα παρελθὸν τῆς φυλῆς των. Ἐδιδάσκοντο νὰ εἶναι ὑπερήφανοι δι' αὐτό. Τὸ κατανυκτικώτερον τῶν θεαμάτων ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Κόσμου εἶναι ἡ ἀνέγερσις ἐνὸς πεπτωκότος ἔθνους, τὸ δὲ θέαμα καθίσταται ἔτι μεγαλοπρεπέστερον, ἂν τύχη τὸ ἀνεγειρόμενον ἔθνος νὰ ἔχη καὶ ἔνδοξον καταγωγὴν, λέγει εὐστοχῶτατα ὁ Τρικούπης. Τὸ Παρελθὸν τοῦτο, τὸ ἔνδοξον, διωχέτευσεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν λαῶν τὸν ἐνθουσιασμόν, ὅστις ἐξουδετέρωσε τὰς ἐχθρικὰς διαθέσεις τῆς ἐπισήμου Εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας.

Τὰ τέκνα τῆς Ἑλλάδος, ὅταν ἐπανεστάτησαν, εἶχον ὀλίγα ὄπλα, ὀλίγους πόρους, ὀλίγην πείραν τῆς ἐπιστήμης τοῦ πολέμου. Εἶχον ὁμως μέγα ἐφόδιον, μεγαλύτερον ἢ εἰς κάθε ἄλλον λαόν, τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς καταγωγῆς των καὶ τὴν συναίσθησιν τοῦ μεγίστου παρελθόντος των, ὅπως τὰ εἶχε σφυρηλατήσῃ ἐπὶ μακροτάτους αἰῶνας ἡ Παράδοσις τοῦ ὅλου Ἑθνους. Διὰ τοῦτον ἀκριβῶς τὸν λόγον ἐπεχείρησα σήμερον τὴν διαδρομὴν διὰ μέσου τόσων αἰῶνων.

Κατὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἐπαναστάσεως πάντα ταῦτα ἦσαν παρόντα καὶ αὐτὸ ἦτο τὸ μόνον μέγα ὄπλον τῆς Φυλῆς, ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἴδου μερικὰ περιστατικὰ ἀπὸ τὸ πρόσφατον βιβλίον τοῦ κ. Δ. Γκίνη περὶ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου, τὸ ὁποῖον ἐξέδωκεν ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Ἡ Γερουσία Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος διακηρῶσει κατὰ τὸ 1821: "Ὅσοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος πιστεύουσιν εἰς Χριστόν, εἶναι Ἕλληνες. Τὸ Δίκαιον ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς Βυζαντινῆς παραδόσεως. Τῷ 1823 ὁ Νόμος τῆς Ἐπιδαύρου ὁρίζει, ὅτι «ἰσχύουσιν οἱ νόμοι τῶν ἡμετέρων ἀειμνήστων χριστιανῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως». Τῷ 1825 ὁ Ὑπουργὸς τοῦ Δικαίου γράφει πρὸς τὸν ἡγούμενον τοῦ Μ. Σπηλαίου, ὅτι «τὸ Ἕλληνικὸν Ἔθνος . . . μέχρι τελειοποιήσεώς του ἐνομοδότησεν οἱ λαοὶ του νὰ . . . κυβερνῶνται κατὰ τοὺς Νόμους τῶν ἀειμνήστων Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων μας . . .».

Οἱ στρατιωτικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ πρὸ παντός οὗτοι ἐπικαλοῦνται συχνότατα τὴν μεγάλην Παράδοσιν τοῦ Ἔθνους. Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης εἰς μίαν ἡμερησίαν διαταγὴν του ὁμιλεῖ διὰ τοὺς «στρατιωτικὸς νόμους, οἱ ὁποῖοι εἶναι καὶ προγονικοὶ μας καὶ τώρα πάλιν δεκτοὶ εἰς τὴν πατρίδα μας». Ὁ Διάκος, ἐτοιμαζόμενος νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν γέφυραν τῆς Ἀλαμάνας ἔχει ὑπ' ὄψει του τοὺς ἥρωας τῶν γειτονικῶν Θερμοπυλῶν. Ἀναζοῦν διαρκῶς αἱ Θερμοπύλαι, αἱ Σαλαμίνες, οἱ Μαραθῶνες, ἀκόμη καὶ ὁ κόσμος τοῦ Ὀμήρου, διότι ὑπάρχον καὶ ἥρωες νεραῖδογεννημένοι.

Πόσῃν σημασίαν ἔχει, νὰ μὴ ἀποθάνουν ποτὲ διὰ τὴν Φυλὴν αὐταὶ αἱ παραδόσεις, ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι εἰς κάθε κίνδυνον τοῦ Ἔθνους προστρέχει ἡ ἰδία εὐλογημένη δύναμις νὰ στρεῖξῃ τὸν λαόν, καὶ νὰ ἐμψυχώσῃ τὸν Στρατόν. Κατὰ τὸ 1940 ἐζήσαμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι τὸ τελευταῖον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ μικρότερον ἐπεισόδιον τῆς Ἐθνικῆς μας ἐποποιίας. Τὸ ἀξιόλογον βιβλίον τοῦ κ. Θ. Παπακωνσταντίνου περὶ τῆς Μάχης τῆς Ἑλλάδος, ἐκδοθὲν μόλις πρὸ τριμήνου, γράφει χαρακτηριστικῶς: «Ὁλοὶ τοῦ πολέμου οἱ παράγοντες ἦσαν συν-

τριπτικῶς δυσμενεῖς διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος . . . Ἐνας μόνον ἦτο εὐνοϊκός : Ὁ Ψυχικός. Καὶ αὐτὸς ἐνίκησε, διότι μεγαλότερα δύναιμι καὶ τελειότερον ὄπλον ἀπὸ τὴν ψυχὴν δὲν ὑπάρχει». Καὶ ὀλίγον κατωτέρω : Ὀλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐλησμοίησεν ἐντὸς μιᾶς στιγμῆς . . . Τὸ πρῶτον θαῦμα κατὰ τὰς ἱστορικὰς αὐτὰς στιγμὰς ὑπῆρξεν ἡ ἀκαριαία, ἐλευθέρα καὶ χαρούμενη πραγματοποιήσις τῆς ψυχικῆς ἐνότητος τοῦ Ἔθνους. Αὐτὴ ἀποτελεῖ τὸν μεγαλύτερον τίτλον τιμῆς διὰ τὴν γενεὰν τοῦ 1940, διότι ὑπῆρξεν ὁ βασικὸς παράγων τῆς νικηφόρου ἀντιστάσεως . . .

Τὰς αὐτὰς ἀκριβῶς διαπιστώσεις ἔκαμεν ὁ Σπυρίδων Τρικούπης διὰ τὸ 1821 μετὰ Χριστὸν καὶ ὁ Ἡρόδοτος διὰ τὸ 480 πρὸ Χριστοῦ. Αὐτὸ σημαίνει Ἑλληνισμός. Αὐτὸ σημαίνει Παράδοσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἴδου διατὶ ἡ εὐγενὴς ποιητικὴ ρῆσις τοῦ Wilhelm Müller :

Ἄνευ τῆς Ἐλευθερίας τί θὰ ἦτο ἡ Ἑλλάς καὶ ἄνευ τῆς Ἑλλάδος τί θὰ ἦτο ὁ Κόσμος !

Ἄς μὴ ἀφήσωμεν νὰ καταστραφῇ ποτὲ αὐτὴ ἡ Παράδοσις καὶ αὐτὰ τὰ ἰδανικά, τὰ ὁποῖα μόνον διὰ τῆς Παιδείας τοῦ Ἔθνους εἶναι δυνατὸν νὰ παραδίδωμεν ὡς τὸ ἱερὸν πῦρ οἱ λαμπαδηφόροι ἀπὸ Γενεᾶς εἰς Γενεάν. Εἴμεθα μικρὸν ἔθνος. Ἔχομεν πολλοὺς ἐχθρούς. Ἡ Ψυχὴ τοῦ Ἔθνους πρέπει νὰ παραμείνῃ πάντοτε μεγάλη. Ἄς μὴ λησμονῶμεν ποτέ, ὅτι οὐχὶ ὁ χρόνος, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ περισσότερον φθοροποιὸς παράγων.

Tempus edax, homo edacior, λέγει τὸ Λατινικὸν ρητόν. Ἄς ἀποφύγωμεν ὅση ἡμῖν δύναμις αὐτὸν τὸν δρόμον. Ἄς ἐνθουμούμεθα πάντοτε τὴν ἀπέραντον δύναμιν τῆς Παιδείας, ἣτις εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβάλλῃ τὴν κοινωνίαν ἐντὸς μιᾶς μόνης γενεᾶς. Φαντάσθητε τὴν σημερινὴν ἀγίαν ἐπέτειον τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ἐορταζομένην, ἐν πνεύματι ἐνθέῳ ὅμως, ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τῶν Ἀνωτάτων Ἰδρυμάτων μέχρι καὶ τοῦ ταπεινοῦ κοινοτικοῦ σχολείου. Τοῦτο ἀκριβῶς πλάττει τὰς τρυφερὰς καὶ χαλυβδώνει τὰς ἐφήβους ψυχὰς. Τοῦτο εἶναι

ἡ δύναμις ἐκείνη, ἣτις τὸ μικρὸν ἔθνος τῶν Ἑλλήνων μεταβάλλει ἐκάστοτε εἰς μέγαν αἰωνόβιον λαόν.

Προϋποτίθεται ὁμοῦς ὁ ἱερὸς ἐνθουσιασμός. Προϋποτίθεται ἡ κατανόησις τοῦ Ἐποῦς τῶν προγόνων μας, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ ἔπος τῆς ἀνθρωπότητος. Προϋποτίθεται ἡ θέλησίς μας, ὅπως μὴ ἀποκόψωμεν τὰς γεφύρας. Γνωμοτύπως διετύπωσε τὸ πρᾶγμα ἄλλοτε εἰς βασιλεὺς τῆς Σπάρτης. Ἀπεμάκρυνεν ἀφ' ἑαυτοῦ ἓνα σοφιστὴν καὶ τὰς διδασκαλίας του λέγων : Μαθητὴς ἐγὼ δὲν θέλω νὰ γίνω ἄλλων, παρὰ ἐκείνων τῶν ὁποίων εἶμαι καὶ υἱός.

Τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι ἡ οὐσία καὶ τὸ ἄρωμα σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Πράγματι, οἱ μεγάλοι λαοὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἄλλοι ἄλλως ἐδήλωσαν διὰ διαφόρων ὀνομάτων τὰς χώρας ἐνθα ἐγεννήθησαν καὶ ἠνδρώθησαν Ἡ εὐτυχὴς γῆ τῆς Μεσοποταμίας ἐλέγετο ἀπὸ τοὺς Σουμερίους «ἡ Ἀγαθὴ Χώρα». Ὁ Αἰγύπτιος ὀνομάζει τὴν ἰδικήν του προνομιούχον γῆν Κέμ, μέλαιναν, ὅπερ εἶναι συνώνυμον τῆς εὐφορίας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἔρημον. Ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ ὀνομάζει τὴν χώραν τῶν ὀνείρων του Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Καὶ μόνον διὰ τὸν θαυμαστὸν Ἑλληνα ἡ χώρα του εἶναι τὰ πάντα : ἡ Γῆ, τὰ θέσμια, τὰ ἦθη τῶν Πατέρων. Διὰ νὰ δηλώσουν τὸ σύνταγμα ὅλων αὐτῶν τῶν ἰδεῶν ἐδημιούργησαν οἱ Ἕλληνες καὶ τὴν κατάλληλον λέξιν, τὴν ὁποίαν καὶ ἐχάρισαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα : Πατρίς.

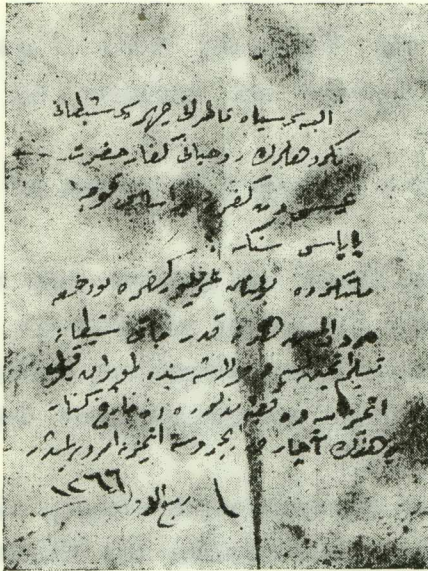
Ἐπίμειτρον. Παρατίθεται ἐνταῦθα φωτογραφία καθὼς καὶ μετάφρασις τῆς ἀδείας ταφῆς χριστιανοῦ, τὴν ὁποίαν ἔδιδον οἱ Τούρκοι, διότι εἶναι κατ' ἐξοχὴν χαρακτηριστικὴ. Ἐδημοσιεύθη εἰς τὰ Μικρασιατικὰ Χρονικά, τόμ. 3, 1940, σελ. 16-17 (Κ. Λαμέρας).

Μετὰ φρασις.

Σὺ δὲ παπᾶς, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν ἔνδυμα εἶναι μαῦρον ὡς πίσσα, τὸ δὲ πρόσωπον ὡς τὸ τοῦ σατανᾶ, σὺ δὲ ἱερεὺς τῶν μαρῶν, σὺ δὲ ἔλκων τὴν καταγωγὴν ἀπὸ τὸν ἄπιστον Ἰησοῦν, διατάσσεσαι :

Τὸν εἰς τὸ ἔθνος σου ἀνήγοντα ἄπιστον Γρηγόριον, ὁ ὁποῖος ἐφόρησε σήμε-

ρον, ἂν καὶ τὴν μὲν ψυχὴν του παρέδωκεν εἰς τὸν σατανᾶν, τὸ δὲ βρωμερὸν πτώμα του δὲν τὸ δέχεται τὸ χῶμα, ἔξω καὶ μακρὰν τῆς πόλεως ἀνοίξατε λάκκον καὶ διὰ λακτισμάτων ρίψατε αὐτὸν ἐντὸς τούτου.

*H ἄδεια ταφῆς χριστιανοῦ τὴν ὁποίαν ἔδιδον οἱ Τοῦρκοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΝ ΤΗΣ 24ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1967

Μετὰ γνώμην τῆς *Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν* καὶ ἀπόφασιν τῆς *Ὀλομελείας* ἀπονέμεται :

Βραβεῖον εἰς τὸν κ. **Ἀνδρέαν Ι. Πουρνάραν**, διὰ τὴν πεντηκονταετῆ δρᾶσιν αὐτοῦ.

Ὁ κ. Πουρνάρας ἴδρυσεν πρὸ τριάκοντα ἐτῶν τὴν Ἐπιστημονικὴν Ἑταιρείαν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων «ΠΑΠΥΡΟΣ», ἣ ὁποία, ὑπὸ τὴν ἐμπνευσμένην καὶ ἄκνον δραστηριότητά του, ἀπέδωκε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποδίδῃ πλουσιοπάροχον πνευματικὸν ἔργον, ἀναμφισβητήτου ἐθνικῆς καὶ μορφωτικῆς ἀξίας.

Ὁ κ. Πουρνάρας, ἐμφορούμενος ἀπὸ θερμὴν πίστιν εἰς τὸ ἰδανικὸν τῆς ὑψώσεως τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, διὰ τῆς ὅσον ἔνεστι πληρεστεράς γαλουχήσεως αὐτοῦ μὲ τὰ νάματα τῆς κλασσικῆς Ἑλληνικῆς Γραμματείας ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς χυμοὺς τῆς συγχρόνου ἐπιστημονικῆς προόδου, ὑπῆρξεν εἰς τὸν τομέα τῆς δράσεώς του ταύτης, παραλλήλως πρὸς τὴν ἄλλην γενικωτέραν πεντηκονταετῆ δημοσίαν δρᾶσιν του, πραγματικὸς δημιουργὸς καὶ παρέσχεν ἐξαίρετον συμβολὴν εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς παιδείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Μετὰ γνώμην τῆς *Τάξεως τῶν Ἡθικῶν καὶ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν* καὶ ἀπόφασιν τῆς *Ὀλομελείας* ἀπονέμεται :

Τὸ *Βραβεῖον* *Μιχαὴλ Φωστηροπούλου*, δραχμῶν 50.000, κατ' ἰσομοιρίαν εἰς τὰς **Μαρίαν Σαριγκιολῆ, Ρούλαν Χριστοφοράτου καὶ Σταματικὴν Καραγιάννη**.

Ἡ Μαρία Σαριγκιολῆ, ἀρχηγὸς τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ Παιδιοῦ» καὶ ἐκ τῶν καλυτέρων ἀδελφῶν τῆς Βασιλικῆς Προνοίας εἰς ἀκριτικὴν περιο-

χήν, ἔχει ἀφιερωθῆ εἰς τὸ δύσκολον ἔργον τῆς, ἐπιδείξασα μέχρι τοῦδε αὐταπάρνησιν καὶ ἀλτρουϊσμόν ἐγγίζοντα τὰ ὄρια τῆς αὐτοθυσίας.

Ἡ Ρούλα Χριστοφοράτου, ἀρχηγὸς ὁδηγῶν, εἰς αὐτοκινητικὸν δυστύχημα ἐπισυμβάν τὸν Ἀπρίλιον 1965 ἐν Κεφαλληνία, ἔξωθι τοῦ Ἄργοστολίου, συνεπεία συγκρούσεως λεωφορείου πλήρους ἀπὸ μικρὰς ὁδηγούς, καίπερ βαρέως τραυματισθεῖσα ἡ ἰδία καὶ αἰμορραγοῦσα, ἡσυχολήθη μὲ θάρρος καὶ πραγματικὴν αὐταπάρνησιν εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν τραυματισμένων παιδῶν καί, μόνον ὅτε τὰ μετέφερε ὄλα εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Ἄργοστολίου, ἐφρόντισε διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς.

Ἡ Σταματικὴ Καραγιάννη, διδασκάλισσα ἐκ Θράκης, ὑπέικουσα εἰς παράκλησιν ἐδέχθη νὰ μεταβῆ καὶ νὰ διδάξῃ εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τῆς ἐν Χαρτοῦμ τοῦ Σουδὰν Ἑλληνικῆς Κοινότητος, παραμείνας ἐκεῖ καὶ μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἀρχικῆς συμφωνηθείσης θητείας, παρὰ τὰς μεγάλας δυσκολίας τῆς διαβίωσης καὶ μολοντί ὑπὸ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας τῆς προσεφέρθη θέσις εἰς τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν.

Μετὰ γνώμην τῆς *Τάξεως τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν* καὶ ἀπόφασιν τῆς *Ὀλομελείας* ἀπονέμεται :

Χρυσῶν Μετάλλιον εἰς τὴν *Σχολὴν Ναυτικῶν Δοκίμων*, διότι αὕτη, ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς τῆς, κατὰ τὸ ἔτος 1845, μέχρι σήμερον, ἀνέδειξεν ἥρωας, σοφοὺς ἄνδρας καὶ διακεκριμένους ἐπιστήμονας, προσενεγκοῦσα οὕτω μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὸ Ἕθνος.

Μετὰ γνώμην τῆς *Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν* καὶ ἀπόφασιν τῆς *Ὀλομελείας* ἀπονέμεται :

Τὸ *Ἀριστεῖον Καλῶν Τεχνῶν* εἰς τὸν καθηγητὴν κ. **Μιχαὴλ Τόμπρον**, διαπρεπῆ θεράποντα τῆς γλυπτικῆς τέχνης, διότι οὗτος κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν, πρὸς τῷ συνόλῳ τῆς προγενεστερᾶς ἐξαιρέτου αὐτοῦ ἐργασίας, συνέβαλε μεγάλως, ὑπὲρ πάντα ἄλλον, εἰς τὴν πρόοδον τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἐν Ἑλλάδι, δι' ἔργου ἀναγομένου ἄλλοτε μὲν εἰς τὸν κλασσικὸν ρεαλισμὸν καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν ἀφαιρετικὴν τέχνην.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ
ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΟΥ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΝ ΤΗΣ 24ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1967

Α'. ΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1) «**Άριστεῖον Θετικῶν Ἐπιστημῶν**, ἀπονεμόμενον εἰς Ἑλληνα ἐπιστήμονα ἐν Ἑλλάδι ἢ ἀλλαγῶ ἀποκατεστημένον, ὁ ὁποῖος πρὸς τῷ συνόλῳ τῆς προγενεστέρως αὐτοῦ σπουδαίας ἐργασίας, συνέβαλε μεγάλως καὶ δι' ἔργου, συντελεσθέντος κατὰ τὴν παρελθούσαν τετραετῆ περίοδον, ὑπὲρ πάντα ἄλλον, εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης. Προθεσμία ὑποβολῆς αἰτήσεων καὶ προτάσεων μετὰ ἠτιολογημένης ἐκθέσεως περὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν τίτλων τῶν ὑποψηφίων μέχρι τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου 1967. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ Ἄριστείου τὴν 24^{ην} Μαρτίου 1968».

2) «**Βραβεῖον τῆς Δημοσίας Ἐπιχειρήσεως Ἡλεκτρισμοῦ (Δ.Ε.Η.)** εἰς μνήμην Ἀναργύρου Ι. Δημητράκοπούλου, δρχ. 40.000, διὰ τὴν συγγραφὴν ἀξιολόγου καὶ πρωτοτύπου ἐργασίας περὶ παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας δι' ἀντλήσεως καὶ διὰ ταμιευτήρων ὕδατος ὑπὸ τὰς ἐν Ἑλλάδι εἰδικὰς συνθήκας. Προθεσμία ὑποβολῆς ἐργασιῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητόν τι ὡς ἔνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1968. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1968».

3) «**Βραβεῖον Γεωργίου Πανοπούλου**, δραχμῶν 50.000, διὰ τὴν συγγραφὴν πρωτοτύπου χημικῆς ἐργασίας, ἐκπονηθείσης κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν ἀπὸ τῆς προκηρύξεως τοῦ βραβείου. Ὑποβολὴ ἐργασιῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητόν τι ὡς ἔνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1969. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1969».

Β'. ΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

1) «**Βραβείον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου**, δραχμῶν 25.000, διὰ τὴν βράβευσιν ἐκδόσεως κειμένου ἢ κειμένων ἀναφερομένων εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑπτανήσου ἀπὸ τοῦ 1815 - 1864. Προθεσμία ὑποβολῆς αὐτῶν μέχρι τῆς 30^{ῆς} Σεπτεμβρίου 1968. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Μάρτιον τοῦ 1969».

2) «**Ἐν ἡ πλείονα βραβεῖα**, δρχ. 30.000, **Ἐπαμεινώνδου Παπαστρατού**, διὰ τὴν συγγραφὴν λαϊκωτέρου ἔργου προσιτοῦ εἰς τὸ κοινὸν περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως (Περίοδος 1821 - 33) ἐκ δώδεκα τυπογραφικῶν φύλλων τὸ ὀλιγώτερον, σχήματος ὀγδού. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν ἀνωνύμως, φερουσῶν ρητὸν ὡς ἔνδειξιν, εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα, μέχρι τῆς 30^{ῆς} Σεπτεμβρίου 1969. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου τὸν Μάρτιον 1970».

3) «**Βραβείον Ἀνδρέου Ι. Πουρνάρα**, δραχμῶν 50.000, διὰ τὴν βράβευσιν τῆς καλυτέρας ἀνεκδότου συγγραφῆς περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων μέχρι τῆς ἐκρήξεως τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Τὸ ἔργον θὰ ἔχη τὸν χαρακτῆρα ἐπιστημονικῆς μονογραφίας, χρησιμοποιοῦν πάσας τὰς πηγὰς, φιλολογικὰς ἢ ἐπιγραφικὰς, ὡς καὶ ἀρχαιολογικὰς ἢ τοπογραφικὰς ἐρεῦνας, τὰ νομίσματα, παλαιοὺς περιηγητὰς κ.τ.τ., προσέτι δὲ καὶ τὴν νεωτέραν περὶ τῶν διαφορῶν θεμάτων βιβλιογραφίαν, γενικωτέραν ἢ εἰδικωτέραν. Αἱ πηγαὶ καθὼς καὶ αἱ γνῶμαι τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν πρέπει νὰ μνημονεύονται ρητῶς ἐκάστοτε εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν τῆς συγγραφῆς καὶ δι' ἀκριβῶν παραπομπῶν, μὴ θεωρουμένου ὅτι ὁ ὄρος οὗτος πληροῦται διὰ τῆς ἐν ἀρχῇ ἢ ἐν τέλει ἀναγραφῆς τῶν τίτλων τῶν χρησιμοποιηθέντων βιβλίων ἢ ἀρθρῶν, ἢ ὁποῖα ἐπίσης πρέπει νὰ ὑπάρχη. Ἱστορικὰ ζητήματα γειτονικῶν τόπων πρέπει νὰ ἐξετάζονται ἐν ᾧ μέτρῳ συνάπτονται πρὸς τὸ κύριον θέμα τῆς συγγραφῆς καὶ συντομώτερον. Ὑποβολὴ ἀνεκδότων μελετῶν ἀνωνύμως, ὑπὸ διακριτικόν τι ρητὸν, εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα, μέχρι τῆς 30^{ῆς} Ἀπριλίου 1970. Ἡ ἀπονομὴ κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1970».

Γ'. ΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1) «**Βραβείον τοῦ ἐν Τήνῳ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας**, δραχμῶν 25.000, ἀπονεμόμενον εἰς τὸ καλύτερον θεολογικὸν ἔργον, ἐκδοθὲν ἐντὸς τοῦ ἔτους 1966. Προθεσμία ὑποβολῆς ἔργων, εἰς πέντε ἀντίτυπα, μέχρι 30^{ῆς} Ἀπριλίου 1967. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1967».

2) «**Ἐπαθλον τῆς Βασιλικῆς Προνοίας**, δραχμῶν 30.000, εἰς μνήμην τοῦ Βασιλέως Παύλου, ἀπονεμόμενον εἰς φυσικὰ πρόσωπα, ὀργανώσεις κλπ., τῶν ὁποίων ἡ ἐν γένει δρασις ἀφορᾷ εἰς τὴν οἰκονομικὴν, κοινωνικὴν, πνευματικὴν κλπ. ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ χωριοῦ. Αἰτήσεις καὶ προτάσεις συνοδευόμεναι ὑπὸ πλήρων ἀποδεικτικῶν στοιχείων γίνονται δεκταὶ μέχρι τῆς 30^{ῆς} Σεπτεμβρίου 1967. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ ἐπάθλου κατὰ Δεκέμβριον 1967».

«**Παρατείνεται ἐπὶ ἓν ἔτος ἡ προθεσμία ὑποβολῆς ἐργασιῶν διὰ τὸ ἐκ δραχμῶν 25.000 βραβείον τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν περὶ τῆς οἰκονομικῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν κλπ., ἥτοι μέχρι τῆς 30^{ῆς} Ἀπριλίου 1968. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1968».**

ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ *

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀξιότιμοι συνάδελφοι,

Ἐν ὀνόματι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν χαιρετίζω Ὑμᾶς καὶ εὐχομαι εἰς Ὑμᾶς εὐδαίμονα καὶ καρποφόρον διαμονὴν εἰς τὴν χώραν ταύτην.

Δὲν εἶναι δύσκολον νὰ εἰκάσῃ κανεὶς τί φέρει Ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ *Winckelmann* καὶ τοῦ *Goethe* διαπνέει Ὑμᾶς μία βαθεῖα ροσταλγία πρὸς τὸν Νότον. Ἦτο τότε ἡ μεγάλη, ἡ κλασσικὴ ἐποχὴ τοῦ λαοῦ Σας, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι Σας ἀνεκάλυψαν τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ *Goethe* μετέφραζε εἰς τὴν Γερμανικὴν ἑλληνικὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ ὁ *Hölderlin* ἔγραφε τὸν Ὑπερίωνα του.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐγίνετο ἐδῶ ὁ ἅγιος ἀγὼν διὰ τὴν ἐλευθερίαν μας, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπέδειξαν εἰς τὸν κόσμον ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν ἦτο μόνον κάτι ποῦ ὑπῆρξε, ἀλλὰ κάτι ποῦ ὑπάρχει, ποῦ εἶναι, δὲν ἦτο μόνον μία ἀπομεμακρυσμένη, ἔνδοξος ἱστορία, ἀλλὰ καὶ ἓνα ἀγωνιζόμενον παρὼν, μία ἀγωνιζομένη παρουσία καὶ μία ζωντανὴ πραγματικότης.

Ἀπὸ αὐτὴν τὴν πραγματικότητα χαιρετίζομεν Ὑμᾶς σήμερον καὶ εὐχόμεθα εἰς Ὑμᾶς τὸ καλῶς ἤλθατε ἐδῶ, ὅπου ἡ τέχνη καὶ ἡ φιλοσοφία, ὅπου ἡ ἐλευθερία, τὸ κάλλος καὶ ἡ ἀλήθεια εορτάζουν τὴν ὑψίστην παρουσίαν των, καὶ ὅπου καὶ αὐτὴ ἡ φύσις εἶναι ἐλευθερία, τέχνη καὶ ἀλήθεια.

Κάθε τοπίον τὸ ὁποῖον ἐδῶ θὰ ἐπισκεφθῆτε θὰ Σᾶς παρουσιάσῃ τοῦτο μὲ ἰδιαίτερον τρόπον. Οἱ Δελφοί, ἡ Ἐπίδανρος καὶ ἡ Ὀλυμπία — διὰ νὰ ὀνομάσω μόνον μερικὰ ἀπὸ τὰ τοπία μας — θὰ Σᾶς ἀποκαλύψουν τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅτι ὁ Πλάτων ὠνόμασε «γένεσιν ὡς οὐσίαν» θὰ ἐμφανισθῇ ἀνάγλυφον ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν Σας. Εἰς τοὺς Δελφοὺς μάλιστα θὰ συλλάβετε μὲ τὸ βλέμμα Σας αὐτὸ τοῦτο τὸ εἶναι — διότι ἐδῶ δὲν ὑπάρχει σχεδὸν γίγνεσθαι — ἀλλὰ μόνον αἰώνιον εἶναι.

Ἐπίσης θὰ ἀνακαλύψετε εἰς τὰ τοπία αὐτὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα τοὺς Θεοὺς

* Ἐκτακτος συνεδρία τῆς 4ης Ἀπριλίου 1967.

τῆς Ἑλλάδος, διότι εἰς τὴν ἐποχὴν μας οἱ Θεοὶ δὲν ἐμφανίζονται, ὑπάρχουν ὅμως καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τοὺς ἀνακαλόπτωμεν.

Ἡ νοσταλγία Σας πρὸς τὴν Ἑλλάδα σημαίνει ἐσωτερικὴν δομὴν πρὸς τὴν μορφὴν—καὶ τοῦτο δὲν τὸ ἐρμύρευσε κανεὶς ἄλλος παρὰ ὁ Schiller εἰς τὴν περιφημον ἐκείνην ἐπιστολὴν τοῦ τῆς 23 Αὐγούστου 1794 πρὸς τὸν Goethe, ὅπου τοῦ γράφει : « Ἄν εἶχατε γεννηθῆ Ἕλληνα, ὁ δρόμος σας θὰ ἦταν ἀπείρως συντομότερος ». Ὁ Schiller ἐννοεῖ ἐδῶ τὸν δρόμον τοῦ Goethe πρὸς τὴν μορφὴν.

Ἐξ ἄλλου ἡμεῖς διαπνεόμεθα ἀπὸ τὴν ἀντίστροφον νοσταλγίαν πρὸς τὸν Βορρᾶν. Ἡμεῖς νοσταλγοῦμεν τὴν ἀπείρως ρέουσαν μορφὴν τῆς μουσικῆς. Εἰς τὴν χώραν Σας ἡ μουσικὴ ἔγινε μέγας μῦθος. Καὶ ἂν εἶναι ἀληθῆς ὁ λόγος τοῦ Nietzsche, ὅτι δηλαδὴ ἡ μουσικὴ ὑπάρχει καὶ κινεῖται πέραν ἀπὸ κάθε ἐξατομίκευσιν, τότε ἐξηγεῖται ἡ ἰδική μας νοσταλγία πρὸς τὴν Μουσικὴν, ὡς τάσις νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τὴν σταθερὰν μορφὴν καὶ ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς ἀτομικότητος.

Ἀλλὰ ἐκτὸς αὐτοῦ ὑπάρχει μεταξὺ μας ὁ χρυσὸς δεσμός τῆς φιλοσοφίας. Τὸ αἰώνιον τοῦτο ἀγαθὸν τοῦ λόγου, τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη καὶ ἐμεγάλωσε ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι οἰκεῖον καὶ εἰς τὸν τόπον Σας. Ἡ φιλοσοφικὴ Σας δημιουργία κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ γερμανικοῦ ἰδεαλισμοῦ, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ ἐπομένη παράδοσις τῆς φιλοσοφίας μέχρι σήμερον, εἶναι δι' ἡμᾶς ἐδῶ ἰδιαιτέρως πολύτιμος. Καὶ ὅπως Σεῖς σπουδάζετε συνεχῶς τὴν μεγάλην ἑλληνικὴν φιλοσοφικὴν δημιουργίαν, ἔτσι εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ὑποχρεωμένοι νὰ γνωρίζωμεν τὰ φιλοσοφικά Σας ἐπιτεύγματα.

Ἄν ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἶναι δι' ἀμφοτέρους ἡμᾶς αἱ αἰώνιαι πηγαὶ τῆς φιλοσοφικῆς σκέψεως, ὁ Kant καὶ ὁ Ἑγκελσ εἶναι δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας τὰ ὑψηλὰ παραδείγματα τῆς φιλοσοφικῆς ἀναγεννήσεως εἰς τὸν νεώτερον κόσμον. Ἐν πνεύματι λοιπὸν αὐτῆς τῆς φιλοσοφικῆς συγγενείας τῶν λαῶν μας καὶ ἐν ὀνόματι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν εὐρίσκομαι τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ παρακαλέσω τὸν καθηγητὴν κ. Martin Heidegger, κορυφαῖον τῆς σημερινῆς γερμανικῆς φιλοσοφίας, νὰ λάβῃ τὸν λόγον.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ *

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Γ. Ἰωακείμογλου, παρουσιάζων τὸ βιβλίον τοῦ Ε. Δανοπούλου, «Ἐσωτερικὴ Παθολογία», Ἀθήναι, 1966, λέγει τὰ ἑξῆς :

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὸ δίτομον σύγγραμμα τοῦ τακτικοῦ Καθηγητοῦ ἐν τῇ Ἱατρικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Εὐαγγέλου Δανοπούλου «Ἐσωτερικὴ Παθολογία». Ὁ πρῶτος τόμος (σελ. 1 - 835) περιλαμβάνει τὰς λοιμώδεις νόσους, τὰς παθήσεις τοῦ κυκλοφοριακοῦ συστήματος, τὰς παθήσεις τοῦ αἵματος καὶ τῶν αἰμοποιητικῶν ὀργάνων, καὶ τὰς παθήσεις τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος. Εἰς τὸν δεῦτερον τόμον (σελ. 857 - 1661) περιλαμβάνονται αἱ παθήσεις τῶν νεφρῶν καὶ τῶν οὐροφόρων ὁδῶν, αἱ παθήσεις τοῦ πεπτικοῦ συστήματος, αἱ παθήσεις τῶν ἐνδοκρινῶν ἀδένων, αἱ παθήσεις ἐκ διαταραχῶν τοῦ μεταβολισμοῦ, αἱ ἀλλεργικαὶ παθήσεις, αἱ παθήσεις τοῦ κινητικοῦ καὶ ἐρεθιστικοῦ συστήματος καὶ αἱ παθήσεις ἐξ ἐπιδράσεως τοξινῶν καὶ φυσικῶν παραγόντων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι πρόκειται περὶ πλήρους συγγράμματος περιέχοντος ὅλα τὰ κεφάλαια τῆς παθολογίας. Ἐργάφη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μεγάλης κλινικῆς πείρας τοῦ συγγραφέως, ὁ ὁποῖος διετέλεσε ἐπὶ μακρὰ ἔτη στενὸς καὶ διακεκριμένος συνεργάτης τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου Σπύρου Λιβιεράτου. Ἐπαξίως κατέχει τῶρα τακτικὴν ἔδραν τῆς Παθολογίας.

Τὸ βιβλίον εἶναι ἀπολύτως συγχρονισμένον τόσον ἀπὸ κλινικῆς ὅσον καὶ ἐργαστηριακῆς ἀπόψεως. Λόγω τῶν μεγάλων προόδων τῆς Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης, ὁ ἱατρὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λάβῃ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ φοιτήσεώς του τὰς γνώσεις τὰς ὁποίας χρειάζεται διὰ νὰ ἀσκῇ τὸ λειτούργημα τοῦ ἱατροῦ βάσει τῶν νεωτέρων προόδων τῆς ἐπιστήμης. Ἡ ἐπιμόρφωσις τοῦ ἱατροῦ εἶναι ἀπαραίτητος, ὅχι μόνον χάριν τοῦ πάσχοντος ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ συμφέροντι τῆς Δημοσίας Ὑγείας. Εἰς τὰ προηγμένα κράτη καταβάλλονται μεγάλαι προσπάθειαι διὰ τὴν μετεκπαίδευσιν τῶν ἱατρῶν.

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ὁ ἀειμνήστος ἀκαδημαϊκὸς Μαρίνος Γερούλᾶνος ὤμιλησε τὴν 29ην Μαΐου 1946 ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου περὶ τῆς ἀνάγκης μετεκπαιδεύσεως τῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν. Ἡ σύγκλητος τῆς Ἀκαδημίας δὲν παρέλειπε νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς τὰς προτάσεις τοῦ

* Συνεδρία τῆς 11ης Μαΐου 1967.

Μαρίνου Γερουλιάνου περί τοῦ τρόπου μετεκπαιδύσεως τῶν ἰατρῶν. Τὸ Ὑπουργεῖον εἰς οὐδεμίαν ἐνέργειαν προέβη.

Ἀληθὲς εἶναι ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη γίνονται ἀπὸ καθηγητὰς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν μετεκπαιδευτικὰ μαθήματα. Τὴν φιλότιμον αὐτὴν προσπάθειαν ἡ Ἀκαδημία ἐνίσχυσε δι' ἀπονομῆς ἐπαίνου κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου. Εἶναι φανερόν ὅτι τὰ μετεκπαιδευτικὰ μαθήματα δὲν ἐπαρκοῦν διὰ νὰ μεταδώσουν εἰς τοὺς ἰατροὺς τὰς συγχρόνους μεθόδους διαγνώσεως καὶ θεραπείας. Τὸ σύγγραμμα τοῦ κ. Δανοπούλου μεγάλως συμβάλλει εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ὀλίγοι Ἑλληγες ἰατροὶ κατέχουν ξένας γλώσσας διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ μελετήσουν ξένα περιοδικὰ καὶ συγγράμματα. Ἡ ἐπιστημονικὴ τῶν ἀξία δὲν εἶναι ἀνωτέρα τῆς ἐπιστημονικῆς ἀξίας τοῦ σήμερον παρουσιαζομένου βιβλίου. Τὸ διακρίνει σαφήνεια καὶ ἀκριβολογία.

Εὐχομαι οἱ Ἑλληγες ἰατροὶ νὰ τὸ ἔχουν ὡς ὄδηγόν κατὰ τὸν καθημερινὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἀνακούφισιν καὶ θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν τῶν.

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ κ. Μ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗΝ ΤΩΝ ΕΓΚΑΙΝΙΩΝ ΤΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ
ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ *

Κυρίες και Κύριοι,

Τὴν 25^{ην} Μαρτίου 1926, πρὸ ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ ἑνός, ἐτελοῦντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ Μεγάρου τῆς Ἀκαδημίας, δι' ὃν σκοπὸν τοῦτο εἶχεν ἀνεγερθῆ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1885, κατὰ τὴν ἐναρκτήριον Συνεδρίαν τῶν πρώτων μελῶν αὐτῆς ἐπὶ παρουσία καὶ τοῦ τότε Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ ἄλλων ἐπισήμων.

Εἰς τὸν λόγον του τότε ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Θεόδωρος Πάγκαλος ἐτόνιζεν ὅτι: «Αἱ ἐπιστῆμαι, τὰ γράμματα καὶ αἱ τέχναι, στοιχεῖα ἀπαραίτητα ὕγιους καὶ στερεᾶς διοργανώσεως παντὸς κράτους, συντελοῦσιν εἰς τὴν εὐκλειαν καὶ λαμπρόνουσι τὴν αἴγλην τῶν ἐθνῶν».

Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο, τῆς ἐκδοχῆς τῆς Ἀκαδημίας ὡς καθολικοῦ τῆς ἐπιστήμης, ὥρισεν ὁ νομοθέτης εἰς τὸν Ὄργανισμόν τοῦ ἀνωτάτου τούτου Ἰδρύματος ὡς ἐπιδιωκτέους ὑπ' αὐτοῦ σκοποὺς τὴν ἐποπτείαν ἐπὶ ὅλων τῶν ἐπιστημονικῶν κλάδων, τὴν ὀργάνωσιν ἐν γένει καὶ τὴν καλλιέργειαν αὐτῶν. Ὁραματίσθη τὴν Ἀκαδημίαν οὗτος ὡς ἐθνικὸν φωτοδότην, δύναμιν χειραγωγοῦσαν καὶ χαράσσουσαν κατευθυντηρίους γραμμάς εἰς ἐπιστημονικὰς ἀναζητήσεις, δι' ὧν, ἐν τῷ συνόλω, θὰ καθίστατο δυνατὸν τὸ Ἔθνος τῶν Ἑλλήνων νὰ συμπορεύεται εἰς τὸν δρόμον τῆς προόδου, τοῦ πολιτισμοῦ, πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς τοῦ κόσμου.

Τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης ἡμέρας τῶν ἐγκαινίων τοῦ Κεντρικοῦ Μεγάρου τῆς Ἀκαδημίας, τῷ 1926, εἰς σημασίαν ἀνάλογος εἶναι ἡ σημερινή, καθ' ἣν, συμφώνως πρὸς τὸ καθιερωμένον ἐξ ἀρχαίας παραδόσεως ἑλληνικὸν καὶ χριστιανικὸν ἔθος, τελοῦμεν τὴν στιγμὴν ταύτην τὰ ἐγκαίνια ἐτέρου Μεγάρου τῆς Ἀκαδημίας πρὸς ἄνετον ἐγκατάστασιν τῶν ἐπιστημονικῶν Ἰδρυμάτων αὐτῆς, διὰ τῶν ὁποίων, πλὴν ἄλλων μέσων, ἐπιδιώκει αὕτη τὴν πραγμάτωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ, ὡς εἶπομεν, προβλεπομένων ἐπιστημονικῶν ὑποχρεώσεων, μεθ' ὧν ὁ τῆς ἐξετάσεως τῆς γλώσσης, τῆς λαογραφίας, δηλαδή τοῦ ἐθνικοῦ λαϊκοῦ πολιτι-

* Ἐξεφωνήθη τὴν 24^{ην} Μαΐου 1967.

σμοῦ, ἔπειτα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἔθνους ἀπὸ τοῦ 1204 μέχρι σήμερον, τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ δικαίου, τῆς φιλοσοφίας, τῆς Ἀστρονομίας καὶ τῶν Μαθηματικῶν, τῆς ἐκδόσεως Ἑλλήνων Συγγραφέων ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δι' ἀντιστοίχων εἰδικῶν Κέντρων : τοῦ Κέντρου τῆς συντάξεως τοῦ λεξικοῦ τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης, τοῦ Κέντρου ἐρεῦνης τῆς ἑλληνικῆς λαογραφίας, ἰδρυμάτων ἀρχαιοτέρων τῆς συστάσεως τῆς Ἀκαδημίας, τοῦ πρώτου ἀπὸ τοῦ 1908, τοῦ δὲ δευτέρου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1918, ἔπειτα διὰ τῶν ἰδρυθέντων ἀργότερον ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ὀργανισμῶν : τοῦ τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ (1930, 1944), τοῦ τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ δικαίου, τοῦ Κέντρου ἐκδόσεως Ἑλλήνων Συγγραφέων τῷ 1955, ἔπειτα τοῦ τῆς Ἀστρονομίας καὶ ἐφηρμοσμένων Μαθηματικῶν, τέλος δὲ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ τοῦ τῆς ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας. Ὡσαύτως τοῦ τῆς κωδικοποιήσεως τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τοῦ Γραφείου Τοπωνυμίων καὶ κυρίων ὀνομάτων.

Πλὴν τούτων καὶ δι' ἄλλων ἀκόμη ἐρευνητικῶν γραφείων, τὰ ὅποια ἐκ τοῦ Ὄργανισμοῦ αὐτῆς ἢ Ἀκαδημία δύναται νὰ συστήσῃ, ἐπὶ παραδείγματι διὰ τὴν μελέτην τῆς ἑλληνικῆς χλωρίδος καὶ πανίδος, τοῦ ὀρυκτοῦ πλοῦτος, τῆς γεωλογικῆς ἱστορίας τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν κ. ἄ.

Ἡ μέχρι τοῦδε ἐπιστημονικὴ αὐτῆς ἀνάπτυξις τῆς Ἀκαδημίας εἶχε δημιουργήσει εἰς τὴν διοίκησιν αὐτῆς ἀπὸ πολλοῦ χρόνου προβλήματα ὀρθολογιστικωτέρας ὀργανώσεως καὶ ἐπανδρώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς, μεταξὺ δὲ τούτων ἐκ τῶν πρώτων καὶ τὸ τῆς εὐπρεποῦς στεγάσεως αὐτῶν.

Τὰ ἀρχαιότερα ἐκ τῶν μνημονευθέντων Κέντρων εἶχον ἐγκατασταθῆ ἐπὶ τριάκοντα πέντε καὶ πλέον ἔτη εἰς τὴν ἡμιϋπόγειον ἀνατολικὴν πτέρυγα τοῦ κεντρικοῦ Μεγάρου, ὑπὸ συνθήκας ὑγιεινῆς οὐχὶ εὐνοϊκῆς, ἀνεπιτρέπτους δὲ ἀπὸ ἀπόψεως χώρον ἔνεκα καὶ τῆς ἐπαυξήσεως τοῦ προσωπικοῦ, πρὸς δὲ καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν εἰς αὐτὰ ἐργασιῶν. Τῶν ὑπολοίπων Κέντρων ἐπετεύχθη καὶ ἡ στέγασις ἀπὸ ἐπταετίας εἰς χῶρον ἰδιωτικὸν ἐπὶ μισθώσει, καταβαλλομένου ποσοῦ διακοσίων ἐβδομήκοντα χιλιάδων ἑτησίως.

Τὸ θέμα οὕτω τῆς ἀξιοπρεποῦς στεγάσεως τῶν ἐπιστημονικῶν τούτων ὑπηρεσιῶν πρὸς εὐρυθμον ἀφ' ἑνὸς λειτουργίαν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς εὐχερεστέραν ἐποπτείαν καὶ παρακολούθησιν τοῦ συντελουμένου εἰς αὐτὰς ἔργου ἀπησχόλει ζωηρῶς τὴν Σύγκλητον τῆς Ἀκαδημίας. Λύσεις πολλαὶ εἶχον προταθῆ, ἀλλὰ ἐκάστοτε προσέκοπτεν ἢ πραγματοποιήσις τῶν εἰς τὴν ὀικονομικὴν ἀδυναμίαν τοῦ Ἰδρύματος. Ἡ κατάστασις ὅμως αὐτῆ, συνεχῶς ἐπιδεινούμενη, δὲν ἐπεδέχετο ἀναβολήν οὕτω ἢ Σύγκλητος τῷ 1962 προέβη εἰς τὴν ἀπόφασιν ἀνεγέρσεως ἰδίου οἰκίματος ἐπὶ τοῦ ἰδιοκτῆτου οἰκοπέδου εἰς τὴν θέσιν ταύτην, περιελθόντος εἰς αὐτὴν ἐκ

κληροδοσίας τοῦ ἀειμνήστου Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ Γενικοῦ Γραμματέως Γεωργίου Οἰκονόμου.

Συνεκροτήθη πρὸς τοῦτο εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ Κτηρίου, ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν κ. Ἰωάννου Θεοδωρακοπούλου, ὡς Προέδρου, καὶ τῶν κ. κ. Καλιτσονάκη, Ὁρλάνδου, Μαριδάκη, Ξανθάκη, Τσάτσου, Παπαϊωάννου, Σκάσση, Σταματάκου, Βενέζη καὶ τοῦ τέως Ἐφόρου τῆς Ἀκαδημίας κ. Βέλτσου, ὡς μελῶν, ἢ ὅποια ἐπελήφθη μετὰ ζήλου, ὑπὸ τὸν δραστήριον Πρόεδρον αὐτῆς, τοῦ ἔργου, ἐπιτυχοῦσα πρὸς τοῦτο τὴν σύναψιν δανείου ἐκ τῆς Κτηματικῆς Τραπέζης ἐκ δραχμῶν ὀκτὼ ἑκατομμυρίων τριακοσίων χιλιάδων. Ἐπὶ ἀρχιτεκτονικοῦ σχεδίου ἐκπονηθέντος ὑπὸ τῶν κ. κ. Σταΐκου καὶ Σολωμονίδη, θεωρηθέντος ὑπὸ τοῦ κ. Ὁρλάνδου, ἐτέθη τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1965 ὁ θεμέλιος λίθος, ἐπὶ τῆς προεδρίας τοῦ συναδέλφου κ. Ἀθανασιάδου Νόβα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Κτηρίου μὲ τὸν ἀκούραστον Πρόεδρόν της κ. Θεοδωρακόπουλον παρηκολούθησε μετ' ἐνδιαφέροντος ζωηροῦ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὄλου ἔργου, τοῦ ὁποίου ἡ δαπάνη ὑπερέβη τὸ ποσὸν τοῦ μνημονευθέντος δανείου, τῆς Ἀκαδημίας ὀφειλοῦσης σήμερον τὴν καταβολὴν εἰς τὸν ἐργολάβον ἐπιπροσθέτου ποσοῦ ἐκ δύο ἑκατομμυρίων ἑξακοσίων χιλιάδων δραχμῶν.

Τὸ ἐγκαινιαζόμενον ἐπισήμως Μέγαρον τοῦτο, μετὰ πάροdon δεκαετίας, ἐάν, ὡς πιστεύω καὶ ἐλπίζω, δραστηριοποιηθῆ ἔτι περισσότερον τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον τῆς Ἀκαδημίας, θὰ εἶναι ὡς χῶρος ἀνεπαρκές, δεδομένου ὅτι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους 1966 διὰ τοῦ ψηφισθέντος μὲ τὰς ἀόκνους προσπάθειάς τοῦ τότε Προέδρου κ. Κωνσταντίνου Τσάτσου νομοθετικοῦ διατάγματος ὑπ' ἀριθμ. 4545 αἱ ὀργανικαὶ θέσεις πολλῶν ἐκ τῶν ὑφισταμένων Κέντρων ἐδιπλασιάσθησαν, ἰδρῶθησαν δὲ καὶ νέα Κέντρα μὴ λειτουργήσαντα ἀκόμη.

Σήμερον ὅμως, ὡς ἔχουν ἐγκατασταθῆ τὰ ἐπιστημονικὰ Κέντρα ἡμῶν ἀνέτως καὶ εὐπρεπῶς, δύνανται νὰ λειτουργοῦν κανονικῶς, οὕτω δὲ νὰ ἀναπτυχθῆ ἡ δραστηριότης τοῦ προσωπικοῦ εἰς ἀπόδοσιν ἐργασίας πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν τεθειμένων ἢ τεθησομένων ἐπιστημονικῶν σκοπῶν καὶ πλήρωσιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ προγράμματος ἐκάστου Κέντρου. Μὲ τοιαύτην καρποφόρον ἀπόδοσιν αἱ ὑπηρεσίαι αὗται θὰ καταστοῦν πραγματικὰ Κέντρα ἀκτινοβολίας τῆς ἐλληνικῆς ἐπιστήμης καὶ πέραν τῶν ὁρίων τῆς ἐλληνικῆς ἐπικρατείας.

Ὡς Ἕλληνας, ὡς ἐπιστήμων καὶ ὡς Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας, κατεχόμενος τὴν ἱστορικὴν ταύτην στιγμήν ὑπὸ ἱερᾶς συγκινήσεως, διὰ τὸ ἐπιτευχθὲν ἔργον τοῦτο, διὰ τὸ ὅποιον ἐκφράζομεν καὶ δημοσίᾳ εὐχαριστίας εἰς τοὺς πρωτοστατήσαντας καὶ τοὺς ἐκτελεστάς αὐτοῦ, εὐχομαι ὀλοφύχως, ὅπως τὸ ἐπιστημονικὸν

προσωπικόν, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐγκατασταθῆ ἢ θὰ ἐγκατασταθῆ εἰς τὸν χώρον τοῦτον, ἐπιτελέσῃ ἔργον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἄξιον τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἱστορικῶν τῆς παραδόσεων.

Κυρίαί καὶ Κύριοι,

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ πνευματικῆς γενικώτερον ὁργανώσεως τῆς χώρας, περιλαμβάνουσα εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς τοὺς ἀρίστους, εἶναι ἐξαιρέτως εὐτυχῆς καὶ βαθέως εὐγνώμων πρὸς Ὑμᾶς, διότι ἡ παρουσία σας εἰς τὴν τελετὴν ταύτην, οὐ μόνον ἐλάμπυρνε αὐτήν, ἀλλὰ ἀποτελεῖ συγχρόνως καὶ ἐκτίμησιν τῆς Πολιτείας πρὸς τὸ ἀθόρυβον ἔργον τῆς, παρέχει δ' οὕτω ἐνθάρρυνσιν εἰς τὸ Ἰδρυμα εἰς τὴν ὑψηλὴν ἐπιστημονικὴν καὶ ἐθνικὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 27^{ΗΣ} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1967

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Κ. ΜΑΞΙΜΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Μακαριώτατε,
Κύριοι Ὑπουργοί,
Κυρίες καὶ Κύριοι,

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, τὸ ἀνώτατον τοῦτο πνευματικὸν Ἰδρυμα τῆς χώρας, προσέρχεται εἰς τὸν πανηγυρισμὸν τῆς 28ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 ὅχι μόνον διὰ νὰ ἐξάσῃ τὴν σημασίαν ἐνὸς ἐθνικοῦ γεγονότος πρώτου μεγέθους, ἀλλὰ καὶ νὰ προβάλῃ ἐν πολύτιμον δίδαγμα, ἀληθῶς πολύτιμον διὰ τοὺς Ἕλληνας καὶ διὰ πάντα ἀγωνιζόμενον πρὸς κατασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας του λαόν.

Συνερχόμεθα εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον τοῦ πνεύματος χῶρον, ἵνα ἀναπολήσωμεν ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐορτάσωμεν τὴν ἐθνικὴν ἐπέτειον τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ γεγονότος, ἐκφράζοντες τὸ μέγεθος τῆς ἐθνικῆς ἀρετῆς τῶν Ἑλλήνων πρὸς περιφροῦρησιν τοῦ πατρίου ἐδάφους ἀπὸ τῆς ἐκδηλωθείσης κατὰ τῆς ἀκεραιότητος τῆς χώρας ἐχθρικῆς ἐπιβουλῆς, ἀλλὰ καὶ ἀντηχοῦντες εἰς τοὺς αἰῶνας τῆς ἱστορίας αὐτῶν δι' ἐνισχυμένον ἤχου σειρὰν ἄλλων, ὁμοίων ἱστορικῶν πράξεων τῆς φυλῆς.

Ἡ πανηγυριζομένη ἐπέτειος, ἀνταξία τῆς ἐξεγέρσεως τοῦ 1821, συμπληρώνει αὐτὴν εἰς ἀποτελέσματα, διότι ἡ ἀνακτηθεῖσα τότε δι' ἀπειραρίθμων θυσιῶν ἐθνικὴ ἐλευθερία διεσώθη κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἡμέραν ταύτην, τὴν ὅποιαν τὴν ὥραν ταύτην σεμνοπρεπῶς καὶ μεθ' ὑπερηφανείας ἐορτάζομεν, διαφυλαχθεῖσα δ' οὕτω ὡς Θεῖον δῶρον παρεδόθη εἰς τοὺς ἐπιζήσαντας.

Τὸ ἐκπληκτικὸν τοῦτο εἰς μέγεθος κατόρθωμα τοῦ μικροῦ εἰς ἀριθμὸν Ἑλληνικοῦ λαοῦ, συγκρινομένου πρὸς τὸν ὄγκον, τὸν ὅποιον διέθετεν ὁ εἰσβολεύς, ἐπετεύχθη χάρις εἰς τὴν ἀκλόνητον πίστιν πρὸς ἀντίστασιν, ἡ ὁποία προήρχετο ἀπὸ τὴν ὁμόθυμον πρὸς τοῦτο γνώμην τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ψυχικὴν ἀνάτασιν αὐτῶν εἰς τὸν περὶ τῶν ὄλων ἀγῶνα.

Ἡ ἐνότις αὕτη ἐνεψύχωσε τότε τοὺς ἀπειληθέντας, ἐχαλύβδωσε τὸ ὑψηλὸν φρόνημα αὐτῶν, τὸ ὁποῖον οὕτως ἐξεφράσθη εἰς τὴν καταλυτικὴν διὰ τὸν ἐχθρὸν πολεμικὴν ἰαχὴν « ἀ ἐ ρ α », παιᾶνα μὲ μίαν λέξιν, ὁ ὁποῖος ἀπήχει τὸν περιφημον ἐκεῖνον τῶν Σαλαμινομάχων :

« ὦ παῖδες Ἑλλήνων, ἴτε,
ἐλευθεροῦτε πατρίδ', ἐλευθεροῦτε δὲ
παιδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῶων ἔδη
θήκας τε προγόνων· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών».

Ἐδὴ ἡμῶν πάντων ἄς εἶναι, τὸ Ἔθνος τῶν Ἑλλήνων, ὁμοροοῦν πάντοτε, μακρὰν ἐσωτερικῶν διχοστασιῶν, νὰ βαδίζῃ οὕτω τὴν ὁδὸν τῆς προόδου, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἐπιτελέσεως τῶν πεπωμένων του.

Ἡ Σύγκλητος τῆς Ἀκαδημίας ἀνέθεσεν εἰς τὸν Ἀκαδημαϊκὸν καὶ Γενικὸν Γραμματέα αὐτῆς κ. Ἰωάννην Θεοδωρακόπουλον νὰ ἐκφωνήσῃ τὸν προσήκοντα λόγον διὰ τὸ πανηγυριζόμενον σήμερον ἐθνικὸν γεγονός.

Η 28^Η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, Ο ΜΕΓΑΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑΝ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ *

ἽΟ ἀμυντικὸς πόλεμος τοῦ ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἐναντίον τοῦ ἰταλικοῦ φασισμού καὶ ἐν συνεχείᾳ τοῦ γερμανικοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ εἶναι γεγονός μέγα. Σύσσωμον τὸ ἔθνος, στρατὸς καὶ λαός, ὠρθώθη τότε ὡς μία δύναμις ἐναντίον τοῦ ἐπιδρομέως.

Τὸ μέγεθος τοῦ γεγονότος τούτου προσδιώρισε τὴν μέχρι σήμερον τύχην τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν πορείαν τῶν γεγονότων τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου.

Οὔτε τὸ παρὸν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους οὔτε τὸ παρὸν τῶν ἄλλων ἐθνῶν νοεῖται δίχως τὸν ἀμυντικὸν πόλεμον τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοῦ φασισμού καὶ τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ.

Κατὰ τοῦτο ἡ 28^η Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 εἶναι γεγονός κοσμοϊστορικῆς σημασίας. Καὶ οἱ ἐπιδρομεῖς καὶ οἱ σύμμαχοι τότε λαοὶ ἀνεγνώρισαν τὴν κοσμοϊστορικὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος τούτου· οἱ ἐπιδρομεῖς μὲ πικρίαν, οἱ σύμμαχοι μὲ χαράν. Ὅμως ἀξιοθρήνητον εἶναι ὅτι οἱ σύμμαχοι ἀργότερον ἐλησμόνησαν ἢ διέστρεψαν τὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος τούτου.

Μέχρι τῆς 28^{ης} Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 βαθὺ σκότος ἐκάλυπτε τὸν ὀρίζοντα τῆς Εὐρώπης. Οἱ λαοὶ ὑπέκλυτον ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον εἰς τὰ πλήγματα τοῦ γερμανικοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Τὸν ζόφον αὐτὸν ἤλθε νὰ διαλύσῃ τὸ φῶς καὶ ἡ λάμψις τῆς 28^{ης} Ὀκτωβρίου τοῦ 1940, ὅποτε διὰ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ πνεύματος τῶν Ἑλλήνων ἀπέθανε κατ' οὐσίαν ὁ φασισμὸς καὶ ἡ ἐλευθερία ἀνέζησε. Τὴν ἐλευθερίαν ἀκριβῶς αὐτὴν εἶχεν ἐνταφιάσει ὁ φασισμὸς διὰ τὸν λαόν του καὶ ἐσκόπευε νὰ ἐνταφιάσῃ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους λαούς.

Εἶναι θλιβερόν ὅτι ἡ ἐπίθεσις κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἔγινε τότε ἀπὸ λαόν, τοῦ ὁποίου ὁ τρόπος ζωῆς ἔχει πολλὰ κοινὰ σημεῖα μὲ τὸν τρό-

* Ἐξεφωνήθη κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 27^{ης} Ὀκτωβρίου 1967.

πον ζωῆς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀπὸ τὸν λαὸν ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν διὰ τῆς Ἀναγεννήσεως ἐδημιούργησε καὶ παρέδωσε εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην τόσα πολλὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ, ὅσα οὐδεὶς ἄλλος.

Ἡ ἱστορικὴ μοῖρα ἐπεφύλαξε εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος τὸ προνόμιον νὰ δώσῃ τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν βάνανσον ἐπίθεσιν ὄχι μόνον ἐναντίον τῆς ἰδικῆς του ἐλευθερίας ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῆς ἐλευθερίας ὅλων τῶν ἄλλων λαῶν. Τὸ γεγονός τοῦτο δὲν εἶναι βεβαίως τυχαῖον. Πράγματι μόνον ὁ λαός, ὁ ὁποῖος ἐθεμελίωσε ἐξ ἀρχῆς τῆς παρουσίας του εἰς τὴν ἱστορίαν τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἀνέδειξε εἰς τὴν συνείδησιν τῶν πολιτῶν του καὶ τὴν παρέστησε διὰ τῆς τέχνης του κατὰ τρόπον ἀνάγλυφον, ἦτο δυνατόν κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην στιγμὴν τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου νὰ δικαιώσῃ ἐκ νέου τὴν ἐλευθερίαν. Ἔτσι εἰς τὴν Πίνδον καὶ τὰ βουναὶ τῆς Βορείου Ἡπείρου τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἔφθασε εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς αὐτοσυνειδησίας του καὶ ἔδιδε τὸ μάθημα τῆς ἐλευθερίας εἰς ὅλους. Τὸ ὄνομα Ἑλλὰς διέσχισε τότε τοὺς αἰθέρας καὶ ἦτο εἰς τὰ χεῖλη σχεδὸν ὅλων τῶν λαῶν τῆς γῆς.

Δικαίως λοιπὸν συναγείρεται ἀπὸ τότε κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς ἡμέρας αὐτῆς τὸ ἔθνος διὰ νὰ τιμήσῃ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ὠργάνωσαν τὴν ἄμυναν καὶ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔπασαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Συγχρόνως ὁμως κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν τὸ ἔθνος τιμᾷ τὴν ὑψίστην ἀξίαν τῆς ζωῆς του, τὴν ἑλληνικὴν ἐλευθερίαν, ἣ ὁποία ὑπῆρξε κατὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον ὁ εὐγενὴς ἠνίοχος τοῦ μεγάλου ἀγῶνος. Ὁ ἠνίοχος αὐτὸς εἶχε ὅλην τὴν λάμπιν τοῦ παρελθόντος καὶ ὅλην τὴν δραματικότητα τοῦ παρόντος.

Μετὰ τὸν Α' παγκόσμιον πόλεμον ἐσχηματίσθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην δύο ἐγκεφαλικοὶ μῦθοι, ὁ φασισμὸς καὶ ὁ ἐθνικοσοσιαλισμὸς. Εἰδικὰ συνεργεῖα τῶν δύο τούτων καθεστώτων ἐχάλκευσαν αὐτοὺς τοὺς μύθους, οἱ ὁποῖοι τελικῶς κατέληξαν εἰς παγκόσμιον πόλεμον. Ὁ μῦθος τοῦ φασισμοῦ ἔθεσε ὡς σκοπὸν τὴν ἀναβίωσιν τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας ἢ τοῦλάχιστον τὴν ἡγεμονίαν χιλίων ἐτῶν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον. Ὁ μῦθος τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ ἔθεσε ὡς σκοπὸν τὴν ὄλο-

κληρωτικὴν ἐπικράτησιν τῆς Γερμανίας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ πέραν αὐτῆς εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην. Καθ' ὅλα τὰ τελευταῖα πρὸ τοῦ πολέμου ἔτη ὁ ἰταλικὸς φασισμὸς παρεσκεύαζε ἐπιθετικὸν πόλεμον κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἑλλάς μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου δὲν εἶχεν ὑποστῆ ἐπίθεσιν ἐκ δυσμῶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν σταυροφοριῶν. Ὅλαι αἱ μέχρι τότε ἐπιθέσεις ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος προήρχοντο ἐκ τῶν ἄλλων σημείων τοῦ ὀρίζοντος. Ἐπέπρωτο ὁμως τὴν στιγμὴν αὐτὴν νὰ δεχθῆ τὴν ἐπίθεσιν ἀπὸ τὸν φασισμόν. Ἐνα πρᾶγμα ἦτο φανερόν κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν τῆς ἐπιθέσεως, ὅτι ἐπρόκειτο ἢ διὰ πλήρη ἀφανισμόν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἢ δι' ἀπόλυτον θρίαμβον, ἢ διὰ ὀλοκληρωτικὴν ταπείνωσιν καὶ ὄλεθρον ἢ διὰ πλήρη ἐθνικὴν μεγαλωσύνην, καὶ τοῦτο διότι αἱ λεγόμεναι ἰδεολογίαι τοῦ φασισμοῦ καὶ τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ ἦσαν συστήματα ὀλοκληρωτικῆς ἐξοντώσεως τῶν ἐλευθέρων λαῶν. Τὰ συστήματα αὐτὰ εἶχον ἤδη ὑποδουλώσει ἐξ ὀλοκλήρου τοὺς λαοὺς των καὶ εἶχαν καταπνίξει καὶ τὴν ἐλάχιστην πνοὴν τῆς ἐλευθερίας εἰς τοὺς τόπους των. Ὁ φανατισμὸς, τὸν ὁποῖον εἶχαν ἐμπνεύσει εἰς τοὺς ὑπηκόους των, εἶχε κορυφωθῆ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκρήξεως τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου. Δὲν ἦτο λοιπὸν δυνατὸν τὰ συστήματα αὐτά, τὰ ὁποῖα εἶχαν ἀφαιρέσει τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους των, νὰ τὴν ἀφήσουν εἰς τοὺς ἄλλους λαοὺς. Ἐτσι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἔγινε μὲ τὴν σειρὰν του στόχος τῆς ἐπιθέσεως ἀπὸ τὰς λεγεῶνας τοῦ φασισμοῦ καὶ τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Οὔτε οἱ γραπτοὶ νόμοι τοῦ δικαίου, οὔτε οἱ ἄγραφοι νόμοι τῆς ἠθικῆς, οὔτε ἡ ἀφοσίωσις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ εἰρηνικά των ἔργα, οὔτε ἡ λάμψις τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ἢ ὁποῖα τόσον φῶς εἶχε χύσει εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἱερᾶς συμμαχίας καὶ τόσους ὑποδούλους λαοὺς εἶχεν ἐνθουσιάσει, οὔτε τὸ αἰώνιον ἑλληνικὸν κάλλος, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐξυμνήσει ἡ ἰταλικὴ Ἀναγέννησις καὶ τόσα μεγάλα πνεύματα τῆς Δύσεως εἶχαν λατρεύσει, ἠμπόδισαν τοὺς ἐπιδρομεῖς νὰ προχωρήσουν εἰς τὰ ἐπίβουλα σχέδιά των. Ἡ Ἑλλάς δὲν εἶχε ὑλικὴν προπαρασκευὴν διὰ πόλεμον καὶ μάλιστα μὲ μεγάλας δυνάμεις, οὔτε καὶ

ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ. Ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τὰ εἰρηνικά της ἔργα καὶ εἰς τὴν προσπάθειαν νὰ ἐπουλώσῃ τὰς μεγάλας πληγὰς, πὺν τῆς εἶχεν ἀνοίξει ὁ Α' παγκόσμιος πόλεμος. Εἶχεν ὅμως κάτι πὺν δὲν ὑπολογίζεται μὲ ἀριθμούς. Διέθετε μεγάλα ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ κεφάλαια, εἰς τὰ ὁποῖα συγκεντρώνεται κατ' οὐσίαν ὅλη ἡ μακρὰ καὶ λαμπρὰ παράδοσίς της. Τὰ κεφάλαια ἀκριβῶς αὐτὰ δὲν εἶχαν ὑπολογίσει οἱ ἐπιδρομεῖς, διὰ τοῦτο καὶ ἐπίστευαν ὅτι ἡ Ἑλλάς θὰ ἐγίνετο ἀπλοῦν παίγνιον τῆς πολιτικῆς των. Ἀντ' αὐτοῦ ὅμως ὅλος ὁ κόσμος εὐρέθη τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐνώπιον ἐνὸς καταπληκτικοῦ γεγονότος. Οἱ Ἕλληνες διὰ μιᾶς εἰσῆλθον εἰς τὸ προσκῆνιον τῆς παγκοσμίου πολιτικῆς καὶ τῆς παγκοσμίου ἱστορίας ὡς φύλακες τῆς ἀνωτάτης ἀξίας τῆς ζωῆς, δηλαδὴ τῆς ἐλευθερίας. Ἀφθονον αἶμα ἔχυσαν καὶ ὅλην τὴν εὐστροφίαν τοῦ πνεύματος διέθεσαν κατὰ τὸν ἀδυσώπητον ἐκεῖνον ἀγῶνα. Ἔτσι κατώρθωσαν νὰ ὑψώσουν μέγα ἠθικὸν φράγμα εἰς τοὺς ἐπιδρομεῖς, τὸ ἠθικὸν φράγμα τῆς Πίνδου καὶ τῶν βουνῶν τῆς Βορείου Ἡπείρου, καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ φράγματος ἐπέφεραν κρισιμωτάτην στροφὴν εἰς τὴν πορείαν τοῦ ὅλου παγκοσμίου πολέμου. Τοῦτο ὡμολογήθη ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπὸ τὰ ἐπιτελεῖα τοῦ φασισμοῦ καὶ τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Εἰς τὴν Πίνδον συνετριβήσαν κατ' οὐσίαν οἱ μῦθοι τοῦ φασισμοῦ καὶ τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Δηλαδὴ ὁ βάνανσος πολιτικὸς χιλιασμός, ὁ ὁποῖος εἶχεν ὀργανώσει καὶ κυριεύσει δύο μεγάλους λαοὺς τῆς Εὐρώπης, οἱ ὁποῖοι ἐξεχύθησαν εἰς τὰς χώρας αὐτῆς καὶ ἔφεραν παντοῦ τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ὄλεθρον. Ἀντιθέτως πρὸς τοὺς ἐπιτιθεμένους, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀνάγκην ἀπὸ τεχνητοῦς μύθους διὰ νὰ ἐπιτεθοῦν καὶ μάλιστα διὰ νυκτὸς ὡς κλέπται ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, οἱ Ἕλληνες ἤντησαν τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν δύναμιν κατ' ἐθεῖαν ἀπὸ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἱστορίαν των. Διότι ἐκεῖ ἀκριβῶς ὑπῆρχε ἡ μεγάλη ἰδέα τῶν Ἑλλήνων, ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦτο βίωμα καὶ ὄραμα, ὁπόθεν πηγάζουν ὅλαι αἱ ἀξίαι τῆς ζωῆς, ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας, δὲν γνωρίζει ἐπιδείξεις, χειρονομίας καὶ κραυγὰς, αἱ ὁποῖαι συνώδενον τοὺς μύθους τοῦ φασισμοῦ καὶ τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ, ἀλλὰ τὰ γνωρί-

σματά του εἶναι ἡ ἀπλότης καὶ ἡ εὐγένεια, γνωρίσματα σταθερὰ καὶ μόνιμα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Εἶναι θλιβερόν ὅτι ἐκ τῶν ὑστέρων ἡ σοφιστεία τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς κινουμένη ἀπὸ κακῶς ἐννοούμενον πολιτικὸν συμφέρον προσεπάθησε νὰ διαστρέψῃ τὸ μέγα τοῦτο γεγονός τῆς ἀντιστάσεως τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον τῆς βίας τοῦ φασισμού καὶ τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Ἡ ἱστορία ὅμως θὰ κρίνῃ τὸ μέγεθος τοῦ γεγονότος τούτου καὶ τὴν σοφιστείαν τῆς διεθνoῦς πολιτικῆς. Ἡ Ἑλλάς, ἂν καὶ ἐδικαίωσε τὸ εἶναι της κατὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον μὲ σκληροτάτας θυσίας, ἂν καὶ κατεδικάσθη ἀπὸ τοὺς ἐπιδρομεῖς νὰ πεινάσῃ μέχρι θανάτου, δὲν ἐδικαιώθη ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς. Ἡ Βόρειος Ἡπειρος καὶ ἡ Κύπρος ἔμειναν καὶ μετὰ τὰς τόσας θυσίας ἔξω τῶν ὁρίων τοῦ ἐλευθέρου ἑλληνισμοῦ.

Ἡμεῖς ὅμως εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ σταματήσωμεν νοερῶς ἐνώπιον τοῦ ἀθλήματος καὶ βιώματος τούτου καὶ νὰ ἀτενίσωμεν τὸ ἠθικόν του μέγεθος καὶ κάλλος, νὰ φέρωμεν τὴν μνήμην μας ἐκ νέου εἰς τὸ ἀθλημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἠνάγκασε τότε τὴν ἀνθρωπότητα νὰ σταματήσῃ ἐνώπιόν του καὶ νὰ τὸ θαυμάσῃ. Πέραν ὅμως τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τοῦ μνημοσύνου τῆς μεγάλης ἐκείνης στιγμῆς τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ σκεφθῶμεν κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἦλθαν εἰς φῶς ἔπειτα ἀπὸ τὸ κατόρθωμα τοῦτο τῶν Ἑλλήνων. Κατ' οὐσίαν τὸ μέγα τοῦτο γεγονός ἔφερεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὅλα τὰ μεγάλα προβλήματα τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ, ἀπὸ τὴν λύσιν τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ περαιτέρω ἐπιβίωσις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Γενικῶς ὁ παγκόσμιος πόλεμος ἔθεσε εἰς κίνησιν ὅλα τὰ ἔθνη καὶ τὰ ἠνάγκασε νὰ ἀναπροσαρμόσουν τὸν τρόπον τῆς ζωῆς των. Ἡ κατάσταση ἡ ὁποία προέκυψε μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον εἶναι γενικῶς σκληροτέρα ἀπὸ κάθε προηγουμένην. Ὁ πόλεμος ὄχι μόνον δὲν ἔλυσεν κανένα ἀπὸ τὰ παγκόσμια προβλήματα ἀλλὰ ἐδημιούργησε πολλὰ νέα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν τὴν λύσιν των. Ἡ γνώμη τοῦ Να-

πολέοντος ὅτι τὸ ξίφος δὲν λύει τίποτε, ἀπολύτως τίποτε, διατηρεῖ ἀμείωτον τὸ βᾶρος τῆς. Ἐνῶ ὁ πόλεμος γίνεται μὲ πρόγραμμα νὰ ἐπιτύχη τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἢ διεξαγωγή του ἀλλὰ καὶ γενικῶς ἢ διαλεκτικῆ τῶν ἱστορικῶν πραγμάτων δὲν εἶναι ποτὲ εὐθύγραμμος, ἀλλὰ ἀνατρέπει τὸν προγραμματισμὸν τοῦ πολέμου καὶ μεταβάλλει καὶ τὸν ἴδιον τὸν πόλεμον εἰς ὄργανον τῆς τεθλασμένης γραμμῆς τῆς διαλεκτικῆς τῶν πραγμάτων. Εἰδικῶς μάλιστα ὁ Β' παγκόσμιος πόλεμος, ὁ ὁποῖος ἔγινε ἐν ὀνόματι φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ἔθεσεν εἰς δοκιμασίαν λαοὺς καὶ ιδέας, αἵματα καὶ πνεύματα καὶ ἔγινε διδάσκαλος τῶν ἐννοιῶν καὶ τῶν ἀξιῶν, αἱ ὁποῖαι προσδιορίζουν τὴν μεταπολεμικὴν ἐποχὴν. Τοῦτο ἀκριβῶς ἐπιβάλλει εἰς ἡμᾶς νὰ ἀποκτήσωμεν σαφήνειαν διὰ τὴν θέσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. Ἡ ἰσορροπία, ἡ ὁποία προῆλθε ἀπὸ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον, δὲν εἶναι κατ' οὐσίαν μία ἰσορροπία συνθηκῶν, ὅπως ἄλλοτε, ἀλλὰ μία ἰσορροπία μεταξὺ τῶν δύο μεγάλων δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι κατέχουν τὰ ἀπόλυτα μέσα τῆς καταστροφῆς. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἰσορροπία αὐτὴ ὠνομάσθη καὶ ἰσορροπία τοῦ ἀμοιβαίου τρόμου. Ὅμως κάτω ἀπὸ τὴν ἰσορροπίαν αὐτὴν τοῦ ἀμοιβαίου τρόμου διεξάγεται μία ἀδυσώπητος πάλη ιδεῶν, πνευμάτων, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἀντίπαλοι εἶναι βέβαιοι ὅτι ἀποδίδουν μεγαλυτέραν σημασίαν διὰ τὴν τελικὴν ἐπικράτησιν ἀπὸ ὅσῃ φαίνεται νὰ ἀποδίδουν εἰς τὰ συνεχῶς ἀναπροσαρμοζόμενα μέσα τῆς καταστροφῆς, τὰ ὁποῖα ἴσως δὲν πρόκειται νὰ χρησιμοποιήσουν ποτέ. Εἶναι γεγονός ὅτι εἰς τὴν ἱστορίαν ὑπῆρξε πάντοτε τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον περισσότερον ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην δύναμιν προσδιώρισε τὴν ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων. Τοῦτο ἰσχύει ἀκόμη καὶ διὰ τοὺς λαοὺς, οἱ ὁποῖοι μετεχειρίσθησαν τὴν βίαν διὰ νὰ ἐπικρατήσουν. Καὶ ἡ βία τελικῶς ἠττήθη ὑπὸ τοῦ πνεύματος. Δι' ἡμᾶς ὁμως τοὺς Ἕλληνας ἡ ἱστορικὴ αὐτὴ ἀλήθεια ἰσχύει ἀπολύτως καὶ ἄνευ ὄρων. Ἔθνος ὀλιγάνθρωπον οἱ Ἕλληνες κατώρθωσαν καὶ νὰ ἐπιβληθοῦν καὶ νὰ ἐπιζήσουν πάντοτε διὰ τοῦ πνεύματός των παρὰ δι' ἄλλων μέσων. Διὰ τοῦ πνεύματος ἀνεδείχθησαν ὡς

μεγαλοφυΐα μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ ἐπραγματοποίησαν τὸν ἀνώτατον τύπον ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἔζησε ποτὲ ἐπὶ τῆς γῆς.

Διὰ τὰ ἀποκτήσωμεν ὁμῶς σαφήνειαν διὰ τὴν θέσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον καὶ τὰ συνειδητοποιήσωμεν τὰ προβλήματα καὶ τὰ αἰτήματα ἀπὸ τὴν λύσιν τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ὄχι μόνον ἡ περαιτέρω ἐπιβίωσις του ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάδειξις του εἰς τὴν χορείαν τῶν λαῶν, πρέπει νὰ ρίψωμεν σύντομον βλέμμα πρὸς τὸ ἀπώτερον παρελθόν, ὅπου ὑπάρχουν αἱ ρίζαι καὶ αἱ καταβολαὶ τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ. Ὁ ἑλληνισμὸς ὡς ἱστορικὸν φαινόμενον ἀποτελεῖ ἐνιαίαν καὶ ἀδιάσπαστον διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἱστορικὴν πραγματικότητα καὶ ἐνότητα. Ὁμῶς ἡ ἐνιαία αὐτὴ πραγματικότης παρουσιάζει διαφορὰς φάσεις εἰς τὴν κίνησίν της μέσα εἰς τὴν ἱστορίαν. Ποτὲ ὁ ἑλληνισμὸς δὲν ὑπῆρξε στατικὸν φαινόμενον, ἀλλὰ πάντοτε δυναμικόν. Καὶ τοῦτο εἶναι ἀκριβῶς ἡ δυνάμις του, ὅτι ἀνανεώνεται συνεχῶς διὰ μέσου τῶν ἱστορικῶν περιπετειῶν καὶ τραγωδιῶν, τὰς ὁποίας ὑφίσταται.

Ὁ νέος ἑλληνισμὸς, ἂν καὶ ἀποτελεῖ φάσιν τοῦ ἐνιαίου φαινομένου τοῦ ἑλληνισμοῦ, εἶναι συνάμα καὶ αὐτοδύναμος καὶ συνεπῶς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ νὰ λύσῃ διὰ λογαριασμὸν του τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἔλυσεν εἰς τὸ παρελθόν ὁ ἑλληνισμὸς τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ Βυζαντίου διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ κατὰ τρόπον συγκριμένον καὶ ἀνεπανάληπτον. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι τὸ μυστικὸν τῆς ἱστορίας, ὅτι δὲν ἐπαναλαμβάνεται, ἀλλὰ ἀνανεώνεται συνεχῶς. Ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία ἐπιβεβαιώνει κατ' ἐξοχὴν τὸ μυστικὸν τοῦτο τῆς ἱστορίας. Ὑπάρχουν λαοὶ δίχως σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος. Ὑπάρχουν ὁμῶς καὶ λαοί, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ ἡ ἱστορικὴ πραγματικότης. Τοὺς λαοὺς αὐτοὺς ἡ ἱστορία τοὺς ὀνομάζει κοσμοϊστορικοὺς. Μεταξὺ τῶν ὀλίγων κοσμοϊστορικῶν λαῶν τὴν πρώτην θέσιν κατέχουν οἱ Ἕλληνες, οἱ αἰώνιοι ἔφηβοι τῆς ἱστορίας, οἱ διαρκῶς νέοι. Καὶ οἱ Ρωμαῖοι ὑπῆρξαν κοσμοϊστορικὸς λαός. Ὁμῶς οἱ Ρωμαῖοι δὲν ὑπάρχουν πλέον. Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι κοσμοϊστορικοὶ λαοὶ δὲν ὑπάρχουν πλέον.

Διὰ νὰ κατανοήσωμεν ὅμως τὴν αἰωνίαν νεότητα τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν ἱστορίαν εἶμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ σκεπτόμεθα μὲ αἰῶνας ἢ μᾶλλον μὲ χιλιετηρίδας. Καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι ἡ βαρεῖα κληρονομία μας. Τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ οὔτε εἰς τὴν προγονοπληξίαν οὔτε εἰς τὴν προγονοφοβίαν, ἀλλὰ ἐπιβάλλει εἰς ἡμᾶς τὸ χρέος νὰ ἔχωμεν τὸν νοῦν μας πάντοτε ἐστραμμένον πρὸς τὴν ἱστορίαν μας, δίχως ὅμως ποτὲ νὰ λησμονῶμεν τὴν πραγματικότητα τοῦ παρόντος. Ἀπὸ τὸ παρὸν καλούμεθα νὰ κατανοήσωμεν τὸ παρελθόν, νὰ κρατήσωμεν στενωτάτον ἐσωτερικὸν σύνδεσμον πρὸς αὐτό, δίχως ποτὲ νὰ ἐπαναπαυθῶμεν εἰς αὐτό. Διότι τὸ παρελθόν ἀνήκει εἰς ἐκείνους πού τὸ ἐδημιούργησαν. Διὰ νὰ ἀνήκῃ ὅμως εἰς ἡμᾶς, πρέπει νὰ τὸ κατακτήσωμεν. Ὁ Γκαῖτε λέγει εἰς τὸν «Φάουστ» «Ἄλλοίμονόν σου διότι εἶσαι ἔγγονος». Ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Γκαῖτε σημαίνει ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶσαι ἔγγονος, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶσαι καὶ δημιουργός. Καὶ συμπληρώνει ὁ ἴδιος τὸν λόγον του αὐτὸν μὲ ἕναν ἄλλον στίχον πού λέγει ὅτι μόνον ὅ,τι κατέχεις εἶναι δικό σου.

Εἶμεθα λοιπὸν ὑποχρεωμένοι ὡς λαὸς νὰ κατέχωμεν τὸ παρελθόν, ἄλλως χάνομεν τὴν ἱστορικότητά μας καὶ ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν πρωτογονισμόν. Ἔτσι πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι αἱ βάσεις τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ ἐτέθησαν ἐνσυνειδήτως κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τοῦ Βυζαντίου. Ἐνας αὐτοκράτωρ, ὁ τελευταῖος, ὁ θρυλικὸς Κωνσταντῖνος, καὶ ἕνας φιλόσοφος, ὁ Πλήθων, ἔθεσαν τὰ θεμέλια τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ. Ὁ πρῶτος μὲ τὸ αἷμά του, ὁ δεύτερος μὲ τὸ πνεῦμά του. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐπιβεβαιώνει τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν ἱστορίαν, τὰ ὁποῖα ἦσαν πάντοτε δύο, ὁ ἡρωϊσμός καὶ τὸ πνεῦμα. Καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι ἡ αὐτὴ ἀγαθὴ συγκυρία πνεύματος καὶ ἡρωϊσμοῦ παρουσιάζεται καὶ κατὰ τὴν μεγάλην περίοδον τοῦ νεοελληνισμοῦ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ «21». Τὴν ἐλευθερίαν τὴν ὁποῖαν θὰ δημιουργήσουν οἱ ἥρωες τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐποχῆς θὰ ἐκφράσῃ καὶ θὰ ψάλλῃ μὲ τὸ πνεῦμά του καὶ μὲ τὴν ποίησίν του ὁ ἔθνικὸς ποιητής, ὁ Σολωμός. Τὸ γεγονός τοῦτο δὲν εἶναι τυχαῖον, ἀλλὰ ἱστορικῶς

ἀναγκαῖον, διότι αὐτά, ὅπως εἶπα, εἶναι τὰ κύρια γνωρίσματα τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Εἴμεθα σήμερα ὑποχρεωμένοι ὡς λαὸς μὲ βάσιν τὴν πραγματικότητα νὰ ἀποσαφηνίσωμεν τὴν θέσιν μας μέσα εἰς τὸν κόσμον. Καὶ πρῶτα πρῶτα νὰ κατανοήσωμεν ὅτι τὸ γειτονικὸν περιβάλλον τοῦ ἑλληνισμοῦ δὲν εἶναι ὅπως ἦτο ἄλλοτε. Γύρω μας σήμερον ὑπάρχουν κράτη αὐστηρῶς ὠργανωμένα, ἐνῶ ἄλλοτε δὲν ὑπῆρχαν παρὰ μόνον πρὸς ἀνατολάς, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑπῆρχε ἡ Περσία καὶ βραδύτερον μόνον πρὸς δυσμὰς ὑπῆρξεν ἡ Ρώμη. Σήμερον πρὸς βορρᾶν, ὅπου ὑπάρχει ὁ θώραξ τῆς χώρας, ὑπάρχουν κράτη διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνισμοῦ αὐστηρῶς ὠργανωμένα καὶ μάλιστα μὲ τρόπον ὅλως ἀντίθετον πρὸς τὸν ἰδικὸν μας. Τὰ κράτη αὐτὰ ἐπηρεάζονται οὕτως ἢ ἄλλως ἀπὸ τὴν μεγάλην δύναμιν, ἡ ὁποία ἀφ' ὅτου ὠργανώθη εἰς κράτος ἔχει θέσει ὡς σκοπὸν τῆς τὴν ἔξοδον εἰς τὸ Αἰγαῖον. Ἀπὸ ξηρᾶς λοιπὸν ἡ Ἑλλάς εἶναι ἀποκεκομμένη ἀπὸ τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει καὶ ὀντολογικῶς καὶ ἰδεολογικῶς. Τὸ πνεῦμα ἄλλωστε τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ δημιουργὸς αἰτία τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι ἡ δυτικὴ Εὐρώπη κατώρθωσε νὰ ἀφομοιώσῃ πλήρως τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα. Ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς εἶναι ἀπλοῦν ἐπιφαινόμενον τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ τελευταῖος μεγάλος ποιητὴς τῆς Εὐρώπης, ὁ Γκαῖτε, ἐξέφρασε τὸ γεγονός τοῦτο εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ «Φάουστ» μὲ τὴν λεγομένην τραγωδίαν τῆς Ἑλένης. Τὸ ἐφήμερον τέκνον τοῦ Φάουστ καὶ τῆς Ἑλένης, ὁ Εὐφορίων, συμβολίζει ἀκριβῶς τὸν πολιτισμὸν τῆς Δύσεως, ὁ ὁποῖος προῆλθεν ἀπὸ τὸν πόθον τῶν βορείων λαῶν πρὸς τὸ ἑλληνικὸν κάλλος. Ἀπὸ τὸν πόθον αὐτόν, αὐτὴ εἶναι ἡ πίστις τοῦ Γκαῖτε, θὰ προκύπτουν αἱ μελλοντικαὶ φάσεις τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, δίχως καμμία ἀπ' αὐτὰς νὰ συμπίπτῃ μὲ τὸ πρωτότυπον, δηλαδὴ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν. Ἡ Εὐρώπη θὰ εἶναι πάντοτε μαθήτρια τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλο σημαντικὸν γνώρισμα τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητος εἶναι ὅτι διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν του καλεῖται ὁ

έλληνισμὸς νὰ δημιουργήσῃ πολιτισμὸν ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς μόνον ὄχθης τοῦ Αἰγαίου. Ὁ παλαιὸς χῶρος τῆς οἰκονομικῆς καὶ πνευματικῆς δραστηριότητος τοῦ ἑλληνισμοῦ ἔχει εἰς μέγαν βαθμὸν περιορισθῆ. Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ εἰς τὴν ἱστορίαν ποὺ οἱ Ἕλληνες ἔχουν περιορισθῆ εἰς τόσον στενὸν χῶρον, εἰς τὸν χῶρον τῶν βράχων μὲ τὰς ὀλίγας κοιλάδας καὶ πεδιάδας, τὰς ὁποίας μὲ τὸν ἰδρωτὰ των ἐξαναγκάζουν νὰ τοὺς δώσουν τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Τοῦτο θὰ ἔχη τεραστίαν σημασίαν διὰ τὴν περαιτέρω πορείαν τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ ποῖα θὰ εἶναι τὰ ἀποτελέσματά του δὲν δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν. Διότι ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἀνεπτύχθη ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἕως πρὸ ὀλίγου εἰς ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας τοῦ Αἰγαίου. Ἐξ ἄλλου εἶναι γεγονός ὅτι ὁ ὄγκος τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας πιέζει γεωπολιτικῶς ἀνάκαθεν τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία γεωγραφικῶς δὲν εἶναι παρὰ ἕνας ἀπλοῦς ἐξώστης τῆς Εὐρώπης, ὁ ὁποῖος βλέπει πρὸς τὴν Μεσόγειον.

Κατ' οὐσίαν μόνον ἡ θάλασσα μένει σήμερον ἀνοικτὴ διὰ τὸν ἑλληνισμὸν. Καὶ εἰς αὐτὴν κατορθώνει καὶ σήμερον νὰ θριαμβεύῃ. Διότι σήμερον ἡ Ἑλλὰς ὡς πρὸς τὸν ἐμπορικὸν της στόλον κατέχει τὴν τρίτην θέσιν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν. Τὸ σπουδαιότερον ὅμως εἶναι ὅτι ἡ θάλασσα ἀποτελεῖ τὴν ἐγγύησιν διὰ τὴν περαιτέρω ἐξασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἑλληνισμοῦ. Καὶ τοῦτο, διότι ὑπάρχει ἕνας νόμος εἰς τὴν παγκόσμιον γεωπολιτικὴν κατάστασιν, ὁ νόμος τῆς σχέσεως μεταξὺ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης. Ὁ νόμος αὐτὸς λέγει ὅτι ἡ θάλασσα ὑπῆρξε πάντοτε ἰσχυροτέρα ἀπὸ τὴν ξηράν, δηλαδὴ ἀσκεῖ ἰσχυροτέραν πίεσιν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀπὸ τὴν πίεσιν, τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ ἡ ξηρὰ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Τοῦτο ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι σήμερον. Ἐπίσης τοῦτο ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν δύο παγκοσμίων πολέμων. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἑλληνισμὸς δὲν εἶναι δυνατὸν ποτὲ νὰ συναρτήσῃ τὴν τύχην του μὲ μεγάλας δυνάμεις τῆς ξηρᾶς, αἱ ὁποῖαι κατὰ φυσικὸν νόμον ρέπουν νὰ κατέλθουν πρὸς τὴν θάλασσαν, εἴτε ἀσιατικαὶ εἴτε εὐρωπαϊκαὶ εἶναι αὐταί.

Εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν προτάσσεται συνήθως τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα εἰς τὴν ζωὴν τῶν λαῶν ὡς τὸ πρόβλημα ἀπὸ τὴν λύσιν τοῦ ὁποῖου ἐξαρτᾶται καὶ ἡ λύσις ὅλων τῶν ἄλλων προβλημάτων. Τοῦτο ἰσχύει καὶ διὰ τὸν τόπον μας. Ὅμως δὲν χρειάζεται ὑψηλὴ φιλοσοφία διὰ νὰ κατανοήσῃ κανεὶς ὅτι ἡ οἰκονομία ἐνὸς λαοῦ, δηλαδὴ τὸ σύνολον τῶν οἰκονομικῶν του ἀγαθῶν, ἐξαρτᾶται κατὰ κύριον καὶ πρῶτον λόγον ἀπὸ τὴν στάθμην τοῦ πνεύματός του. Ὁ Μάρξ ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος προέταξε ἢ μᾶλλον ἔδωκε τὰ πρωτεῖα εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν καὶ ἐξήρτησε ἀπὸ αὐτὴν ὅλα τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ, τὰ ὁποῖα καὶ ἐχαρακτήρισε ὡς ἐπιφανόμενα τοῦ οἰκονομικοῦ βίου. Ὁ Μάρξ μάλιστα ἐπροχώρησε ἀκόμη περισσότερον καὶ ἐξήρτησε καὶ τὸ γεγονός τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὰ ὑλικά δεδομένα τῆς ζωῆς. Τὸ δόγμα αὐτὸ τοῦ Μάρξ ἐπεδίωξε νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ ἐμπράγματος καὶ πολιτικὸς μαρξισμὸς κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Ρωσίᾳ. Ὅμως πολὺ ἐνωρὶς ἤλθε ἡ διάφρασις τοῦ δόγματος αὐτοῦ ἀπὸ τὴν πραγματικότητά. Διότι οἱ ἠγέται τοῦ μαρξισμοῦ ἐν Ρωσίᾳ διεπίστωσαν ὅτι τὰ οἰκονομικά των προγράμματα δὲν ἐξετελοῦντο εἰς τὸν προκαθορισμένον χρόνον καὶ τοῦτο ἐσήμαινε ὅτι δὲν ἐδημιουργοῦντο τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τὸ πρόγραμμα ἐπεδίωκε. Ὁ λόγος αὐτῆς τῆς ἀδυναμίας καὶ ἀνεπαρκείας ἦτο ὅτι ὁ λαὸς ὁ ὁποῖος ἐκαλεῖτο νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ οἰκονομικὸν πρόγραμμα δὲν εἶχε τὴν ἀντίστοιχον ἀναγκαίαν παιδείαν καὶ τεχνικὴν. Τοῦτο ἀκριβῶς ἠνάγκασε τοὺς ἐπικεφαλῆς τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Ρωσίᾳ νὰ ἀλλάξουν τακτικὴν Ἡ δὲ ἀλλαγὴ τῆς τακτικῆς ἦτο νὰ ἀντιστρέφουν τὸ θεμελιῶδες δόγμα τοῦ Μάρξ καὶ νὰ δώσουν τὰ πρωτεῖα ὄχι εἰς τὴν οἰκονομίαν ἀλλὰ εἰς τὴν παιδείαν. Δὲν ἔχει σημασίαν εἰς ποῖον εἶδος παιδείας ἔδωκαν τὰ πρωτεῖα. Σημασίαν ἔχει ὅτι ἐπέισθησαν ὅτι ἔπρεπε νὰ προτάξουν τὴν παιδείαν διὰ νὰ ἔχουν πλουσίαν οἰκονομίαν. Τὸ αὐτὸ ἠναγκάστησαν ἐνσυνειδήτως καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ πράξουν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν καὶ αἱ Ἑνωμένα πολιτεῖαι. Ἡ συμπεριφορὰ λοιπὸν τῶν δύο αὐτῶν μεγάλων κρατῶν ἐπιβεβαιώνει διὰ τῶν πραγμάτων τὴν βασικὴν ἀρχήν, τὴν ὁποίαν

ἀνεφέραμεν πρὶν, ὅτι ἡ οἰκονομία ἐνὸς λαοῦ ἐξαρτᾶται πάντοτε ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχον πνευματικὴν ἀνάπτυξίν του.

Ἐντεῦθεν προκύπτει τὸ ἀξίωμα ὅτι ὁ δημιουργικώτερος καὶ παραγωγικώτερος τομεὺς ἐνὸς λαοῦ εἶναι ὁ τομεὺς τῆς παιδείας. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὴν ὄλην ἱστορικὴν πορείαν τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ διὰ τοῦτο εἶναι λυπηρὸν ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα προτάσσεται ἀπὸ πολλοὺς τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα. Ἐφ' ὅσον τὸ πρόβλημα τοῦτο ἀπομονώνεται ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῆς παιδείας, εἶναι βέβαιον ὅτι ποτὲ δὲν θὰ φθάσωμεν εἰς τὴν λύσιν του. Συνεπῶς τὸ κατ' ἐξοχὴν πρόβλημα τοῦ νεοελληνισμοῦ εἶναι πῶς αὐτὸς θὰ λάβῃ τὴν παιδείαν πὸν τοῦ ἀρμόζει. Ὅλα τὰ ἄλλα μέσα καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι τρόποι ἀντιμετωπίσεως τοῦ οἰκονομικοῦ προβλήματος ἔρχονται εἰς δευτέραν μοῖραν, ἀκριβῶς διότι ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν παιδείαν. Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ παιδεία, ἐμμέσως δὲ καὶ ἡ παράδοσις, δοκιμάζουν σήμερον εἰς τὸν τόπον μας μεγάλην κρίσιν. Οἱ λόγοι εἶναι πολλοί. Οἱ κυριώτεροι ὅμως λόγοι, οἱ ὁποῖοι ἐδημιούργησαν τὴν κρίσιν αὐτὴν τῆς παιδείας, εἶναι δύο. Ὁ πρῶτος λόγος εἶναι ἡ ἑτεροβαρῆς σχέσις μεταξὺ τῶν δύο ὄρων τοῦ νόμου προσφορᾶς καὶ ζητήσεως. Δηλαδή οἱ ζητοῦντες σήμερον παιδείαν εἶναι πολὺ περισσότεροι ἀπὸ ὅσους δύναται νὰ παιδεύσῃ ἡ Πολιτεία μὲ τούτους λειτουργοὺς καὶ τὰ μέσα τὰ ὁποῖα διαθέτει πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Ἄνω τῶν 15.000.000.000 δραχμῶν ἀπαιτοῦνται τὴν στιγμὴν αὐτὴν διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἡ ἑλληνικὴ πολιτεία τούτους ἀναγκαίους χώρους, τούτους ἀπαιτήτους χώρους διὰ τὴν Μέσην καὶ Στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν. Ἐπίσης ἄνω τῶν 20.000.000.000 δραχμῶν ἀπαιτοῦνται τὴν στιγμὴν αὐτὴν διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἡ Ἄνωτάτη παιδεία τὰ ἀπαραίτητα κτίσματα διὰ τὸ ἔργον της. Δὲν ὀμιλῶ διὰ τὰ ἀντίστοιχα ἀναγκαῖα ποσὰ τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν καὶ τὴν ἀμοιβὴν τῶν λειτουργῶν τῆς Παιδείας. Διότι ἡ ἀναλογία μεταξὺ διδασκόντων καὶ διδασκομένων εἰς τὸν τόπον μας, ὡς ἔχει σήμερον, εἶναι ἀνεπίτρεπτος. Ὁ δεῦτερος λόγος, ὁ ὁποῖος προεκάλεσε τὴν κρίσιν τῆς παιδείας, εἶναι ἡ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπόκωφος ἀλλὰ σήμερον φανερὰ πλέον πάλῃ μεταξὺ κλασικῆς καὶ

τεχνικῆς παιδείας. Ὁ χῶρος εἰς τὸν ὁποῖον διεξάγεται ἡ πάλη αὕτη καὶ γενικῶς εἰς τὸν ὁποῖον διαδραματίζεται ἡ κρίσις τῆς παιδείας εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα τῶν νέων ἀνθρώπων.

Ἐντεῦθεν προέρχεται ἡ ὅλη πνευματικὴ ἀκαταστασία τῆς ἐποχῆς. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἰσορροπήσωμεν τὰ δύο εἶδη παιδείας, διότι καὶ τῶν δύο εἰδῶν παιδείας ἔχομεν ἀνάγκην διὰ νὰ ἐπιζήσωμεν καὶ νὰ ἀναδειχθῶμεν. Διὰ νὰ φέρωμεν ὅμως εἰς ἰσορροπίαν τοὺς δύο τρόπους παιδείας, πρέπει νὰ κατανοήσωμεν ποῦ ἔγκειται ἡ διαφορὰ μεταξύ των. Καὶ πρῶτον ἡ κλασσικὴ παιδεία ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ μορφώσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα τῶν νέων μὲ τὴν κατανόησιν τῶν κλασσικῶν ἔργων τῆς ἀρχαιότητος. Τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς παιδείας εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἑλληνικόν, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ κατέχῃ τὴν πρώτην θέσιν. Ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς παιδείας εἶναι νὰ φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ «γνώθι σαυτὸν» ἢ, ὅπως λέγει ἓνας νεώτερος λόγος, «νὰ γίνῃ ὅ,τι εἶναι», δηλαδὴ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν οὐσίαν του, εἰς τὸν πυρῆνα τῆς προσωπικότητός του. Ἀντιθέτως, ἡ τεχνικὴ παιδεία φέρει ἐξ ἀρχῆς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰ ἔξω καὶ τὸ καλεῖ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ σώματος νὰ ἐξουσιάσῃ ὕλικά πράγματα καὶ φυσικὰ δυνάμεις. Εἶναι ὅμως αὐτονόητον, ὅτι διὰ νὰ ἐξουσιάσῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν ἔξω κόσμον, πρέπει ὁ ἄνθρωπος μέχρις ἐνὸς βαθμοῦ νὰ ἔχῃ ἐξουσιάσει τὸν ἑαυτὸν του. Καὶ τοῦτο μόνον μὲ τὴν κλασσικὴν παιδείαν δύναται νὰ τὸ ἐπιτύχῃ. Συνεπῶς, δίχως αὐτὴν ἡ τεχνικὴ παιδεία μεταβάλλει τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀπλοῦν ἐγκεφαλικὸν μηχανισμόν καὶ τὸν ὀδηγεῖ εἰς πλήρη ἀποξένωσιν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του.

Τὸ ἀδυσώπητον λοιπὸν πρόβλημα εἶναι δι' ἡμᾶς σήμερον, πῶς θὰ συνδυάσωμεν τὰ δύο εἶδη παιδείας, διότι καὶ τὰ δύο εἶδη εἶναι ἀναγκαῖα ὄχι μόνον διὰ τὴν ἐπιβίωσιν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ λαοῦ μας εἰς τὸν σημερινὸν σκληρὸν στίβον τῆς ζωῆς. Τὰ δύο ἄλλωστε αὐτὰ εἶδη παιδείας ἀνταποκρίνονται πλήρως εἰς τὰς δύο βασικὰς τάσεις τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, θὰ ἔλεγα εἰς τὰς δύο κεραίας τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ ἑλληνισμοῦ, δηλαδὴ εἰς τὸν ἰδεαλισμὸν καὶ ρεαλισμὸν. Ὁ ἰδεαλισμὸς

καὶ ὁ ρεαλισμὸς ἦσαν πάντοτε τὰ δύο κριτήρια καὶ οἱ δύο τρόποι συμπεριφορᾶς του εἰς τὸν κόσμον. Μὲ τὸν ἰδεαλισμὸν του ὁ ἑλληρισμὸς ἐγέννησε, συνεζήτησε καὶ ἔκρινε ὅλας τὰς ιδέας περὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Μὲ τὸν ρεαλισμὸν του ἐξ ἄλλου δὲν ἔχανε ποτὲ τὴν ἐπαφήν του μὲ τὴν πραγματικότητα. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι τὸ μυστικὸν τοῦ ἑλληρισμοῦ, ὅτι κατώρθωνε πάντοτε νὰ συμφιλιώῃ τὴν ιδέα μὲ τὴν πραγματικότητα καὶ τὴν πραγματικότητα μὲ τὴν ιδέαν. Ἀπὸ τὴν συμφιλιώσιν αὐτὴν ιδέας καὶ πραγματικότητος ἐγεννήθη ἡ ἀρχαία τραγωδία, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὸν ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν σκληρότητα τῆς ζωῆς, δίχως ὅμως ποτὲ εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν νὰ χάσῃ τὴν ἀξιοπρέπειάν του. Ἐπίσης εἰς τὴν πάλην αὐτὴν μεταξὺ τῶν δύο τάσεων τοῦ πνεύματός του ὀφείλεται καὶ τὸ γεγονός ὅτι ποτὲ ὁ ἑλληρισμὸς δὲν ἐπαυεπαύθη εἰς τὰ ἐπιτεύγματά του. Τέλος ἀπὸ τὸν ἀγῶνα αὐτὸν προκύπτει πάντοτε καὶ ἡ συγκεκριμένη μορφή τῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν κατώρθωνε νὰ δώσῃ εἰς τὴν ζωὴν του. Οὔτε ἡ ἐλευθερία, τὸ περισσότερον εὐθραστον τοῦτο ἀπὸ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησε ὁ Ἕλληνας εἰς τὴν ἱστορίαν, ὑπῆρξε δι' αὐτὸν φαινόμενον στατικόν, ἀλλὰ πάντοτε δυναμικόν. Καὶ τοῦτο σημαίνει ὅτι ἔπρεπε πάντοτε δι' ἀγῶνων νὰ τὴν κατακτᾷ. Ἐλευθερία σώματος, ψυχῆς καὶ πνεύματος, ὅχι μὲ τὴν κραυγαλέαν ἔννοιαν τοῦ δικαίουματος, ἀλλὰ μὲ τὴν αὐστηροτέραν καὶ ἀνθρωπινωτέραν ἔννοιαν τοῦ χρέους, αὐτὴ ἐδικαίωσε πάντοτε τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἕλληρος εἰς τὴν ἱστορίαν.

Σῶμα, ψυχὴ καὶ πνεῦμα ὁ Ἕλληνας τὰ ἐλευθερώνει ὅχι διὰ νὰ καταλύσῃ τὴν βαθυτάτην σχέσιν, ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ των, ἀλλὰ διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ τὰ συγχωνεύσῃ καὶ τὰ τρία εἰς ὁρατὸν καλλιτέχνημα, ὅπως τὸ ἔπλασε ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ τέχνη καὶ ὅπως τὸ ἐτραγουδῆσε τὸ νεώτερον ἑλληνικὸ δημοτικὸ τραγούδι. Ἄλλοι λαοὶ ἐχώρισαν τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὸ σῶμα, καὶ παρημέλησαν τὸ σῶμα, ὅπως πολλοὶ ἀνατολικοὶ λαοί. Ἄλλοι πάλι χωρίζουν ἐπιδεικτικῶς σήμερον τὴν ὑλικότητα ἀπὸ τὴν πνευματικότητα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπιδιώκουν μονόπλευρον λύσιν ὑπὲρ τοῦ σώματος. Ὑπόσχονται μάλιστα νὰ δημιουργή-

σονν καὶ νέον τύπον ἀνθρώπου. Ὁ ἐλληνισμὸς ὁμως ποτὲ δὲν τὰ ἐχώ-
 ρισε παρὰ μόνον διὰ τὰ ἐννοήση τὴν οὐσίαν τοῦ καθενός. Ὁ ἐλληνισμὸς
 ἔβλεπε καὶ βλέπει τὴν ζωὴν ὡς σύνθεσιν τῶν τριῶν αὐτῶν στοιχείων,
 τοῦ σώματος, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἀπο-
 τελεῖ τὸ προνόμιόν του.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ *

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. **Μάξιμος Κ. Μητσόπουλος** παρουσιάζων τὸ περιοδικὸν «*Γεωλογικὰ Χρονικά*» λέγει περὶ τούτου τὰ ἑξῆς :

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν τοὺς τρεῖς τελευταίους τόμους τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου ἐκδιδομένου περιοδικοῦ «*Γεωλογικὰ Χρονικά τῶν Ἑλληνικῶν Χωρῶν*».

Ὁ XVI τόμος ἐξεδόθη κατὰ τὸ Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1965-1966 καὶ ἀποτελεῖται ἐκ 550 σελίδων, 91 πινάκων ἐκτὸς κειμένου, ἑνὸς γεωλογικοῦ χάρτου καὶ σειρᾶς γεωλογικῶν σκαριφημάτων. Περιλαμβάνει δώδεκα μελέτας εἰς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν, ἕξ εἰς τὴν ἑλληνικὴν (μετὰ περιλήψεων εἰς μίαν διεθνῆ ξένην γλῶσσαν), πέντε εἰς τὴν γαλλικὴν καὶ μίαν εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

Ὁ XVII τόμος ἐξεδόθη κατὰ τὸ ἔτος 1966 καὶ ἀποτελεῖται ἐκ 360 σελίδων καὶ 44 πινάκων ἐκτὸς κειμένου. Περιλαμβάνει δώδεκα μελέτας, ἕξ ὧν αἱ δέκα εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ αἱ δύο εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Ἐξ αὐτῶν αἱ ἑννέα ἐργασίαι ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ ἐντεταλμένου Ὑφηγητοῦ τῆς Παλαιοντολογίας κ. **Ι. Μελέντη** καὶ ἀποτελοῦν σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς παλαιοντολογίας τῶν σπονδυλωτῶν τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν.

Ἀναφέρομεν ἐπιπροσθέτως τὴν μελέτην τῶν **J. Alloiteau** καὶ **J. Dercourt** ὑπὸ τὸν τίτλον : «*Νέα στοιχεῖα ἐπὶ τῶν κοραλλίων τῆς μεσημβρινῆς Ἀργολίδος*». Ὁ καθηγητὴς Alloiteau, ὅστις θεωρεῖται ἀθθεντία εἰς τὴν γνῶσιν τῶν ἀπολιθωμένων κοραλλίων, καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετ' αὐτοῦ ὁ **J. Dercourt** δίδουν νέα στοιχεῖα ἐπὶ τῶν κοραλλίων τῆς μεσημβρινῆς Πελοποννήσου. Κατὰ πρῶτον ὁ **Dercourt** καθορίζει τὴν στρωματογραφικὴν θέσιν τοῦ ἐκ κοραλλίων συλλεγέντος παλαιοντολογικοῦ ὕλικου καὶ διακρίνει κοράλλια ραιτίου, ἰουρασιακῆς καὶ κρητιδικῆς ἡλικίας. Ἐν συνεχείᾳ ὁ **Alloiteau** περιγράφει τοὺς πρωτεύοντας ἀντιπροσώπους τῆς ἐκ κοραλλίων παλαιοπανίδος ὡς καὶ τὰ νέα διὰ τὴν ἐπιστήμην γένη καὶ εἶδη τῶν κοραλλίων.

Ἐν κατακλείδι ἀναφέρομεν καὶ τὴν λίαν ἐνδιαφέρουσαν ἐργασίαν τῶν **J. Mercier** καὶ **J. Sauvage** : «*Γυρεολογικὴ μελέτη τῶν ποντίων ἀποθέσεων τῆς χθαμαλῆς κοιλάδος τοῦ Ἀξιοῦ*». Γυρεολογία εἶναι ἡ ἐπιστήμη ἡ ἀσχολουμένη μὲ θέματα γύρεως καὶ σπορίων. Ἡ ἔρευνα τῆς γύρεως καὶ τῶν σπορίων εἶναι ὑψίστης σημασίας διὰ τὴν διάρθρωσιν προτεταρτογενῶν χερσαίων ἀποθέ-

* Συνεδρία τῆς 9ης Νοεμβρίου 1967.

σεων. Κατά τὰς μεταπολεμικὰς περιόδους ἡ ἔρευνα τῶν μικροσπολιθωμάτων αὐτῶν ἐσημείωσεν ἀλματώδη ἐξέλιξιν.

Ὁ ΧVΙΙΙ τόμος ἐξεδόθη κατὰ τὸ ἔτος 1967 καὶ ἀποτελεῖται ἐκ 533 σελίδων καὶ 93 πινάκων ἐκτὸς κειμένου. Περιλαμβάνει εἴκοσι καὶ δύο μελέτας, ἐξ ὧν αἱ δώδεκα εἰς τὴν ἑλληνικὴν (μετὰ περιλήψεως εἰς μίαν διεθνήν ἑξένην γλῶσσαν), ἑπτὰ εἰς τὴν γερμανικὴν, δύο εἰς τὴν γαλλικὴν καὶ μίαν εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΥ *

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. **Μάξιμος Κ. Μητσόπουλος** παρουσιάζων τὸν γεωλογικὸν χάρτην τῆς Ρόδου εἶπε τὰ ἑξῆς :

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν τὸν γεωλογικὸν χάρτην τῆς Ρόδου ὑπὸ κλίμακα 1:50.000. Οἱ κ. κ. E. Mutti, G. Orombelli καὶ R. Pozzi, τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ Ardito Desio Ἰνστιτούτου Γεωλογίας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μιλάνου, κατόπιν ἐξαετῶν (1960-1965) γεωλογικῶν μελετῶν καὶ πολυαρίθμων ὑπαιθρίων παρατηρήσεων συνέταξαν ἓνα λεπτομερῆ καὶ καθ' ὅλα ἄριτον γεωλογικὸν χάρτην τῆς νήσου Ρόδου.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τοπογραφικῶν χαρτῶν τοῦ ἰταλικοῦ στρατιωτικοῦ Ἰνστιτούτου, μέρος τῆς γεωλογικῆς χαρτογραφήσεως ἐγένετο ὑπὸ κλίμακα 1:10.000 καὶ μέρος ὑπὸ κλίμακα 1:25.000. Μετὰ προηγουμένην σμίκρυνσιν ὑπὸ κλίμακα 1:50.000, τὸ ὅλον ἔργον τῆς ἐκτύπώσεως τοῦ χάρτου ἀνέλαβεν ἡ Γεωγραφικὴ Ὑπηρεσία Στρατοῦ. Ὁ γεωλογικὸς χάρτης ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν φύλλων καὶ συνοδεύεται ὑπὸ λεπτομεροῦς ὑπομνήματος ἐξ 80-100 σελίδων, τὸ ὁποῖον ἐγράφη εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

Τὰ δοκίμια τῶν γεωλογικῶν χαρτῶν ἤλεγξεν ὁ ἐκ τῶν συντακτῶν τοῦ χάρτου Giuseppe Orombelli.

Ἡ ἐκτύπωσις τοῦ χάρτου ὑπῆρξεν ἄκρως δυσχερῆς (εἰς τρία φύλλα). Ἠρξισεν εἰς τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1966 καὶ ἐπερατώθη εἰς τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1967.

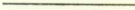
Ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ ὅπως καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης θερμῶς εὐχαριστήσω-

* Συνεδρία τῆς 9ης Νοεμβρίου 1967.

μεν τὸν Διοικητὴν τῆς Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας Στρατοῦ Στρατηγὸν κ. Κ. Πετρίτην καὶ ἔν συνεχείᾳ τὸν νέον Διοικητὴν Στρατηγὸν κ. Βασίλειον Γεωργουλάκον διὰ τὴν συμπαράστασιν καὶ τὴν βοήθειαν ἧς ἐτύχομεν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ χάρτου.

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ὅλης ἐργασίας εἶναι ἐφάμιλλος τῶν εὐρωπαϊκῶν καὶ τιμᾷ πράγματι τὴν Γεωγραφικὴν Ὑπηρεσίαν Στρατοῦ.

[The following text is extremely faint and illegible, appearing to be bleed-through from the reverse side of the page.]

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1967 *

ΥΠΟ

Ι. Ν. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐθρήνησε τὸν θάνατον δύο τακτικῶν μελῶν, ἀνηκόντων ἀμφοτέρων εἰς τὴν Τάξιν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ **Χρήστου Καρούζου** καὶ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ **Διονυσίου Κοκκίνου**. Ὁ *Χρῆστος Καρούζος* ὑπῆρξεν ἐξαιρετος ἀρχαιολόγος. Ὁπλισμένος μὲ σπανίαν φιλολογικὴν καὶ ἱστορικὴν κλασσικὴν παιδείαν καὶ προικισμένος μὲ καλλιτεχνικὴν εὐαισθησίαν κατώρθωνε νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰ δύσκολα προβλήματα τῆς ἐπιστήμης του καὶ νὰ ἐρμηνεύῃ τὰ ἔργα τῆς κλασσικῆς τέχνης κατὰ τρόπον πρωτότυπον καὶ ἐξόχως παραστατικόν. Ὡς τρανὰ δείγματα τῆς ἐρμηνευτικῆς ἰκανότητος τοῦ Καρούζου ἀναφέρομεν ἐνταῦθα μόνον δύο, τὴν ἐρμηνείαν τοῦ καλλιτεχνήματος «Ὁ Ποσειδῶν τοῦ Ἀρτεμισίου» καὶ «Τὸ περικαλλῆς ἄγαλμα», ἔνθα ὁ Καρούζος ἐρμηνεύει τὴν αἰσθητικὴν τῶν ἀρχαϊκῶν Ἑλλήνων. Ὡς ἀρχαιολόγος ὁ Καρούζος ἐξετιμᾶτο διεθνῶς, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι οὗτος εἶχεν ἐκλεγῆ ὡς τακτικὸν μέλος τοῦ ἐν Βερολίῳ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, τοῦ ἐν Βιέννῃ αὐστριακοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, ὡς ἐπίτιμον μέλος τῆς ἐν Λονδίῳ «Society for the Promotion of the Hellenic Studies» καὶ τέλος ὡς ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βασιλείας τῆς Ἑλβετίας.

Ὁ *Διονύσιος Κόκκινος* κατέστη πασίγνωστος ὡς μυθιστοριογράφος, διηγηματογράφος καὶ χρονογράφος, προτοῦ ἀκόμη συνδέσῃ ἀρρήκτως τὸ ὄνομά του μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Τὸ μνη-

* Ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 28ης Δεκεμβρίου 1967.

μειῶδες ὅμως ἔργον του περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἀποτελεῖ πραγματικὸν ἄθλον ἀνθρώπου ἐργασθέντος ἀθορύβως ἐπὶ μακρὰ ἔτη καὶ ἀφιερωθέντος ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην ἐποχὴν. Ὁ Διονύσιος Κόκκινος παρέδωκε διὰ τοῦ ἔργου τούτου εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τῶν Ἑλλήνων ἀθανάτους εἰκόνας τῶν μεγαλοεργημάτων τοῦ 21, τῶν τραγικῶν σφαλμάτων τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐποχῆς καὶ τῶν μεγάλων φυσιογνωμιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐδημιούργησαν τὴν ἐλευθερίαν τῶν νέων Ἑλλήνων. Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ κατὰ τὴν ὁποίαν ἔρχεται εἰς φῶς μὲ τόσην πληρότητα ἡ ἱστορία τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Δυσκόλως θὰ δυνηθῆ τις εἰς τὸ μέλλον νὰ ἀποσπάσῃ τὴν δάφνην τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ 21 ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ Διονυσίου Κοκκίνου.

Ἄν ὅμως ὁ θάνατος ἀφήρπασεν ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν δύο ἐξαίρετα τακτικὰ αὐτῆς μέλη, ἡ ζωὴ ἔδωκεν ἐξ ἄλλου εἰς τὴν Ἀκαδημίαν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος δύο νέα τακτικὰ μέλη, τὸν **Ἰωάννην Χαραμῆν** καὶ τὸν **Τάκην Παπατσώνην**. Ὁ **Ἰωάννης Χαραμῆς** ἐξελέγη τακτικὸν μέλος τῆς Ἀκαδημίας εἰς τὴν ἔδραν τῶν Ἰατρικῶν Ἐπιστημῶν, ἀνήκουσαν εἰς τὴν Τάξιν τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν, ὁ δὲ **Τάκης Παπατσώνης** εἰς τὴν ἔδραν τῆς ποιήσεως, ἀνήκουσαν εἰς τὴν Τάξιν τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν. Ἐπίσης κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐξελέγησαν ὡς ξένοι Ἐταῖροι τῆς Ἀκαδημίας καὶ μάλιστα τῆς Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν ὁ κ. **Paul Lemerle**, καθηγητῆς τοῦ Κολλεγίου τῆς Γαλλίας καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιγραφῶν καὶ τῶν Γραμμάτων, ὁ κ. **Γεώργιος Ostrogorsky**, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βελιγραδίου καὶ μέλος τῆς Σερβικῆς Ἀκαδημίας, ὁ κ. **Albin Lesky**, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης, καὶ ὁ κ. **Benjamin Meritt**, μέλος τοῦ ἐν Princeton Institute for Advanced Studies. Τέλος ἐξελέγη ὡς ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν ὁ ἀρχιμουσικὸς καὶ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γενεύης κ. **Samuel Baud - Bovy**.

Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐγένοντο ὑπὸ ἀκαδημαϊκῶν 37 ἐν ὄλῳ

ἀνακοινώσεις, ἐξ ὧν 33 ξένων μὴ μελῶν τῆς Ἀκαδημίας καὶ 4 ἀνακοινώσεις ἀκαδημαϊκῶν.

Εἰς τὴν κεντρικὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀκαδημίας καὶ εἰς τὰς κατ' ἰδίαν βιβλιοθήκας τῶν Κέντρων Ἐρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας εἰσῆλθον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο περίπου 3.000 τόμοι βιβλίων καὶ περιοδικῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1967 ἐξεδόθησαν τὸ Α' καὶ τὸ Β' τεῦχος τῶν **Πρακτικῶν** τοῦ ἔτους 1967, ἡ πραγματεία τοῦ Θεοδ. Παπαδοπούλλου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀφρικανοβυζαντινά», ὡς 27^{ος} τόμος τῶν Πραγματειῶν, καὶ ὁ Α' τόμος τῶν Ἐγγράφων τῆς «Κρητικῆς Ἐπανάστασεως τοῦ 1866 - 1869», ὡς ἕκτος τόμος τῶν Μνημείων τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Ἐπίσης ἐξεδόθησαν ὁ 14^{ος} τόμος τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Κέντρου Ἐρευνῆς τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ τὰ ὑπ' ἀριθμὸν 16, 17, 18, 19 καὶ 20 τεύχη τοῦ δημοσιεύματος τοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν Ἀστρονομίας καὶ Ἐφημεροσμένων Μαθηματικῶν «Contributions». Τέλος, ἐγένοντο 811 νέαι ἠχογραφήσεις δημόδους μουσικῆς ἀσμάτων καὶ λαϊκῶν χορῶν ἀπὸ τὸ Κέντρον τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας.

Εἰς ἕκτακτον συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας, τὴν 4^{ην} Ἀπριλίου 1967, ἐγένετο ἡ ὑποδοχὴ τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βερολίνου, κατὰ τὴν ὁποίαν ὠμίλησεν ὁ κορυφαῖος τῶν συγχρόνων ὑπαρξιστῶν φιλοσόφων κ. **Martin Heidegger** μὲ θέμα «Ἡ καταγωγὴ τῆς Τέχνης καὶ ὁ προσορισμὸς τῆς σκέψεως», προσεφώνησε δὲ τοῦτον ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας **Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος**.

Ἐπίσης τὴν 24^{ην} Μαΐου 1967 ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ Μεγάρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, οἰκοδομηθέντος ἐπὶ οἰκοπέδου τῆς πρώην οἰκίας τοῦ ἀειμνήστου ἀκαδημαϊκοῦ Γεωργίου Οἰκονόμου, δωρηθείσης εἰς τὴν Ἀκαδημίαν καὶ κειμένης ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἀναγνωστοπούλου καὶ Ἡρακλείτου καὶ τῆς πλατείας Δεξαμενῆς. Κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων ὠμίλησεν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας κ. **Μάξιμος Μητσόπουλος**. Εἰς τὸ ὡς ἄνω Μέγαρον ἔχουν ἤδη ἐγκατα-

σταθῆ τὰ Κέντρα Ἐρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας, τὰ ὅποια ἐστεγάζοντο εἰς τὰ ὑπόγεια τῆς Ἀκαδημίας καὶ εἰς ἄλλα ἐπὶ ἐνοικίῳ ξένα διαμερίσματα.

Τὰ διεθνή συνέδρια εἰς τὰ ὅποια μετέσχεν ἡ Ἀκαδημία κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος εἶναι τὰ ἀκόλουθα: 1) Ἡ Σύνοδος τῆς διεθνοῦς Ἐνώσεως Ἀκαδημιῶν ἐν Ὁσλφ τῆς Νορβηγίας, ἔνθα ἐξεπροσώπησε τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν ὁ Γενικὸς αὐτῆς Γραμματεὺς *Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος*. 2) Τὸ Διεθνὲς Ἱατρικὸν Συνέδριον ἐν Ρώμῃ, ἔνθα ἐξεπροσώπησε τὴν Ἀκαδημίαν ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. *Νικόλαος Λοῦρος*. 3) Ἡ συνέλευσις τῶν μελῶν τοῦ Institut International de Philosophie ἐν Λιέγη τοῦ Βελγίου, ἔνθα ἐξεπροσώπησε τὴν Ἀκαδημίαν ὁ Γενικὸς αὐτῆς Γραμματεὺς *Ἰωάν. Θεοδωρακόπουλος*. 4) Ἡ 13^η Γενικὴ Συνέλευσις τῆς Διεθνοῦς Ἀστρονομικῆς Ἐνώσεως ἐν Πράγα. 5) Τὸ 25^{ον} Συμπόσιον τῆς Διεθνοῦς Ἀστρονομικῆς Ἐνώσεως ἐν Βουδαπέστη. Εἰς ἀμφοτέρω τὰ συνέδρια ταῦτα ἐξεπροσώπησε τὴν Ἀκαδημίαν ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. *Ἰωάννης Ξανθάκης*, καὶ 6) Τὸ 5^{ον} Διεθνὲς Συνέδριον Κυβερνητικῆς ἐν Namur τοῦ Βελγίου, ἔνθα ἐξεπροσώπησε τὴν Ἀκαδημίαν ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. *Φίλων Βασιλείου*.

Τὰ Κέντρα Ἐρεύνης τῆς Ἀκαδημίας, ἥτοι τὸ Κέντρον Ἐκδόσεως Ἔργων Ἑλλήνων Συγγραφέων, τὸ Κέντρον Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσης, τὸ Κέντρον Ἐρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας, τὸ Κέντρον Ἐρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, τὸ Κέντρον Ἐρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου, τὸ Κέντρον Ἐρεύνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸ Κέντρον Ἐρευνῶν Ἀστρονομίας καὶ Ἐφηρμοσμένων Μαθηματικῶν ἐσυνέχισαν καὶ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος τὸ ἀθόρυβον καὶ πολύμοχθον ἔργον των, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγος διεξοδικῶς κατὰ τὴν παροῦσαν σύντομον εἰσήγησιν, διότι τοῦτο ἐπεκτείνεται εἰς πολλοὺς τομεῖς. Ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ ἐξάρω ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης τὸ συντελούμενον εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς ἐρεύνης ἔργον καὶ νὰ ἐπαινέσω τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν εὐσυνειδησίαν τῶν εἰς τὰ ὡς ἄνω

Κέντρα εργαζομένων ἐπιστημόνων. Ἀτυχῶς τὰ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 4545 τοῦ 1966 Νομοθετικοῦ Διατάγματος ἰδρυθέντα νέα Κέντρα ἐρεῦνης τῆς Ἀκαδημίας, ἤτοι τὸ Κέντρον Ἐρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, τὸ Κέντρον Συλλογῆς καὶ Κατατάξεως τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τὸ Ἀρχεῖον Τοπωνυμίων καὶ τὸ Γραφεῖον Ἐπιστημονικῶν Ὁρων καὶ Νεολογισμῶν, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ τεθοῦν εἰς λειτουργίαν, διότι δὲν ἐνεκρίθη ἡ πλήρωσις τῶν ὀργανικῶν θέσεων τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νομοθετικοῦ Διατάγματος. Ἐπίσης δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ πλήρωσις τῶν ἐπὶ πλέον ὀργανικῶν θέσεων ὄλων τῶν ἄλλων ἐπιστημονικῶν κέντρων, τῶν ὁποίων τὸ ἔργον παρεκωλύθη κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος σημαντικῶς καὶ συνεπεῖα τῆς ἄρσεως τῆς ἀποσπάσεως ὠρισμένων ἐπιστημόνων, ἐργαζομένων παρ' αὐτοῖς. Αἱ ἀποσπάσεις αὗται εὐτυχῶς ἀνενεώθησαν ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

Ἡ Ἀκαδημία ἐλπίζει ὅτι κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ἡ Πολιτεία θὰ ἐγκρίνη τὴν πλήρωσιν ὠρισμένων ἐκ τῶν ὀργανικῶν θέσεων τοῦ προσωπικοῦ τῆς τόσον τῶν παλαιῶν ὅσον καὶ τῶν νέων Κέντρων Ἐρεῦνης. Πρέπει ἐνταῦθα νὰ λεχθῆ μετὰ παρησίας ὅτι διὰ νὰ προαχθῆ τὸ ἔργον τῆς Ἀκαδημίας εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη ἡ Πολιτεία νὰ περιβάλῃ με ἰδιαιτέραν στοργὴν τὸ συντελούμενον ἐπιστημονικὸν ἔργον καὶ νὰ παράσῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὰς ἀναγκαίας δυνάμεις. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω ἐνταῦθα ὅτι τὸ ἔργον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν παρακολουθεῖται καὶ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ ὅλας τὰς Ἀκαδημίας τοῦ κόσμου, ὡς διεπίστωσα κατὰ τὴν συνέλευσιν τῶν Ἀκαδημιῶν ἐν Ὁσλοφ κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος, ὁπότε εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωπήσω τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν.

Ἀκολουθοῦσα ἡ Ἀκαδημία τὴν παλαιὰν αὐτῆς παράδοσιν τῆς ἀπονομῆς βραβείων καὶ ἄλλων διακρίσεων ἀπονέμει καὶ ἐφέτος μετὰ γνώμην τῶν τριῶν αὐτῆς Τάξεων καὶ ἀπόφασιν τῆς Ὀλομελείας τὰ ἀκόλουθα βραβεῖα καὶ διακρίσεις :

Οὕτω μετὰ γνώμην τῆς *Τάξεως τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν* καὶ ἀπόφασιν τῆς *Ὀλομελείας* ἀπονέμεται :

1) Ἔπαινος εἰς τὸν κ. **Δημήτριον Σταθόπουλον**. Ὁ κ. Σταθόπουλος προσφέρει ἀπὸ εἰκοσαετίας ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμοιβῆς τὸ αἷμα του εἰς διαφόρους ἀσθενεῖς. Πλεῖσται τιμητικαὶ διακρίσεις ἀπενεμήθησαν ἤδη πρὸς αὐτὸν ἐκ μέρους διαφόρων Ὑπουργείων, τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, φιλανθρωπικῶν ὀργανώσεων καὶ δημοτικῶν συμβουλίων. Ὁ κ. Σταθόπουλος ἀποτελεῖ ἐξάριτον παράδειγμα κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης.

2) Τὸ *Βραβεῖον τῆς Δημοσίας Ἐπιχειρήσεως Ἡλεκτρισμοῦ (Δ.Ε.Η.)*, εἰς μνήμην Ἀλεξάνδρου Βλάχα, μετὰ τοῦ συνοδεύοντος αὐτὸ χρηματικοῦ ἐπάθλου ἐκ δραχμῶν 25.000, εἰς τοὺς κυρίους **Γεώργιον Παπαματθαϊάκην** καὶ **Ἰωάννην Ξυνόπουλον**, διπλωματούχους μηχανικούς, διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν συγγραφὴν μελέτης περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας εἰς τὴν παραγωγὴν ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ἐν Ἑλλάδι, ὑποβληθείσης εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ὑπὸ τὴν ἔνδειξιν «Οὐ μετανοεῖν, ἀλλὰ προνοεῖν χρὴ τὸν ἄνδρα τὸν σοφόν». Τὸ κύριον μέρος τῆς μελέτης, τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν οἰκονομικοτεχνικὴν πλευρὰν τοῦ θέματος, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἄριτον, ἀλλὰ καὶ ἡ ὅλη τοποθέτησις τοῦ προβλήματος εἶναι ὀρθολογιστικὴ.

3) Τὸ *Βραβεῖον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος*, μετὰ τοῦ συνοδεύοντος αὐτὸ χρηματικοῦ ἐπάθλου ἐκ δραχμῶν 25.000, εἰς τὸν κ. **Νικόλαον Τζελέπην** διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ὑποβληθεῖσαν μελέτην ὑπὸ τὴν ἔνδειξιν «Τροφὴ γὰρ καὶ παιδεύσεις χρηστὴ σφριζομένη φύσεις ἀγαθὰς ἐμποιεῖ . . . » περὶ τῆς θέσεως τῆς Ἑλληνικῆς γεωργίας μετὰ τὴν σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα. Ἡ μελέτη αὕτη, λίαν συστηματικὴ καὶ ἐνδιαφέρουσα, μαρτυρεῖ ὅτι ὁ συγγραφεὺς εἶναι γνώστης τῶν ἐξελίξεων καὶ προοπτικῶν τῆς γεωργίας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα ὡς καὶ τῆς παρούσης θέσεως τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας. Ἡ κατὰ προῖδον ἢ κλάδον ἀνάλυσις εἶναι ἀξιόλογος καὶ πλήρως τεκμηριωμένη.

4) Τὸ Ἀργυροῦν *Μετάλλιον τῆς Ἀκαδημίας* εἰς τὴν *Ἑλληνικὴν Μαθηματικὴν Ἑταιρείαν*, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πενηκονταετίας ἀπὸ

τῆς ιδρύσεώς της. Ἰδιαιτέρως σημαντικὴ εἶναι ἡ συμβολὴ τῆς Ἑταιρείας εἰς τὴν δημιουργίαν ἐρευνητικῆς μαθηματικῆς κινήσεως ἐν Ἑλλάδι, διὰ τῆς ἐκδόσεως ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1919 ἐτησίου περιοδικοῦ, τὸ ὁποῖον ταχέως ἀνεγνωρίσθη διεθνῶς καὶ εἰς τὸ ὁποῖον δημοσιεύονται πρωτότυποι μαθηματικαὶ ἐργασίαι Ἑλλήνων καὶ ξένων μαθηματικῶν, καθὼς καὶ διὰ τῆς ὀργανώσεως διαλέξεων καὶ Πανελληνίων Μαθηματικῶν Συνεδριῶν. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐξύψωσιν τῆς στάθμης διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν εἰς τὰ Σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κατέβαλε μεγάλα προσπαθείας ἡ Ἑταιρεία, εἰσηγηθεῖσα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας διάφορα μέτρα, πολλὰ τῶν ὁποίων ἐφηρμόσθησαν. Τέλος, ἀξίας μνείας εἶναι ἡ μέριμνα τῆς Ἑταιρείας διὰ τὴν τόνωσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὰ μαθηματικὰ τῶν μαθητῶν τῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Μετὰ γνώμην τῆς *Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν* καὶ ἀπόφασιν τῆς *Ὀλομελείας* ἀπονέμεται :

1) *Ἐῤῥημος μνεία* εἰς τὸν κ. **Δημήτριον Σκουζὲν** διὰ τὸ βιβλίον του «*Ἡ Ἀθήνα πὸν ἔφυγε*», εἰς τὸ ὁποῖον, πλουτισμένον μὲ χρησίμους πληροφορίας, ὁ συγγραφεὺς ἀπεικονίζει καὶ ἠθογραφεῖ τὴν μορφὴν καὶ τὴν ζωὴν τῆς παλαιᾶς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν.

2) *Ἐῤῥημος μνεία* εἰς τὸν κ. **Σῶζον Τομπόλην** διὰ τὸ βιβλίον του «*Κυπριακοὶ ρυθμοί*», εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνονται μουσικὸν ἀνθολόγιον ἐκ τῆς Κυπριακῆς δημῳδους μουσικῆς ὄλων σχεδὸν τῶν κατηγοριῶν καθὼς καὶ λαϊκοὶ χοροὶ τῆς νήσου. Ὁ συγγραφεὺς κατέγραψε τὰ μουσικὰ κείμενα ἐξ ἀκοῆς, μετὰ μουσικολογικῆς ἀκριβείας ὅμως. Διὰ τῆς ἐργασίας του συμβάλλει ὄχι μόνον εἰς τὴν γνῶσιν τῆς Κυπριακῆς δημῳδους μουσικῆς καὶ τῶν λαϊκῶν χορῶν εἰς τὸ εὐρύτερον μουσικὸν κοινόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μουσικολογικὴν μελέτην τῆς δημῳδους μουσικῆς παραδόσεως εἰς τὴν νήσον.

3) *Ἐῤῥημος μνεία* εἰς τὸν κ. **Κωνσταντῖνον Καραπατάκη** διὰ τὸ βιβλίον του «*Γάμος τοῦ παλαιοῦ καιροῦ*». Ὁ συγγραφεὺς μὲ λεπτὴν παρατηρητικότητα καὶ ἀγάπην πρὸς τὸ θέμα ἐκθέτει μετὰ σαφηνείας, μεθοδικῶς καὶ κατὰ τρόπον ἐπαγωγὸν τὰ κατὰ τὴν προετοιμασίαν, τὴν

τέλεσιν καὶ τὸν ἑορτασμὸν τοῦ γάμου εἰς τὴν περιοχὴν Βεντζίων Γρεβενῶν. Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν, περικλειομένην μεταξὺ Πίνδου καὶ Καμβουνίων ὁρέων ἐντὸς τῆς μεγάλης καμπῆς τοῦ ποταμοῦ Ἀλιάκμονος, ἀποκαλύπτεται ἡ ὑπαρξίς γραφικοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ ἑνὸς πληθυσμοῦ μὲ ἀγνὴν ἑλληνικότητα.

4) Ἔπαινος εἰς τὸν κ. **Ἰωάννην Κολιτσάραν** διὰ τὸ τρίτομον βιβλίον του «*Παροιμίαι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ*». Ὁ συγγραφεὺς εἰργάσθη μὲ ἀγάπην καὶ ζῆλον εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ ἔργου τούτου, δι' ἐκλογῆς τῆς περιεχομένης ὕλης ἐκ γραπτῶν πηγῶν ἀλλὰ καὶ ἀγράφων. Συνέκέντρωσεν 6000 παροιμίας καὶ γνωμικά, μετ' ἐπιμελοῦς ἐρμηνείας εἰς ἕκαστον λῆμμα καὶ παραθέσεως πολλάκις ἀντιστοίχων κειμένων ἢ ἐννοιῶν.

5) *Βραβεῖον* εἰς τὸν κ. **Χρῆστον Ζαλοκώσταν** διὰ τὸ βιβλίον του «*Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος*» καὶ τὴν ὅλην συγγραφικὴν δρᾶσιν αὐτοῦ.

Μὲ θέρμην καὶ φαντασίαν πλουσίαν περιγράφει ὁ συγγραφεὺς τὴν νεανικὴν ζωὴν τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου, τὸ ἠρωϊκὸν ἦθος, τὸ ἀδάμαστον θάρρος, τὴν τραγικὴν βασιλείαν καὶ τὸ τραγικώτερον τέλος του, τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησε τὸν θρῶλον τῆς ἐλπίδος εἰς τὸν ὑπόδουλον ἑλληνισμόν.

6) *Βραβεῖον* εἰς τὴν κυρίαν **Τατιάναν Σταύρου** διὰ τὸ βιβλίον της «*Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος*». Εἰς τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου ἀντικατοπτρίζεται ἡ συνεχὴς ἐπὶ ἕξ δεκαετηρίδας, ἀπὸ τοῦ 1861 - 62 μέχρι τοῦ 1911 - 1913, ἐκπολιτιστικὴ δρᾶσις τοῦ Συλλόγου, ὁ ὁποῖος λόγῳ τῆς εὐρείας, πολυμεροῦς καὶ λίαν ἐπιτυχοῦς δράσεώς του, φιλολογικῆς, ἐπιστημονικῆς, ἐκπαιδευτικῆς, ἠθοπλαστικῆς καὶ ἐθνοσωστικῆς, δικαίως ἐπωνομάσθη «*Ἐπιμετοῖον Παιδείας τοῦ Ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ*». Ἡ συγγραφεὺς, συλλέξασα ἀπέραντον ὕλικὸν ἀπὸ πᾶσαν διασωθεῖσαν πηγὴν, προέβη εἰς εὐμέθοδον κατάταξιν αὐτοῦ καὶ ἀπόσταξιν τῶν κυριωτέρων καὶ χαρακτηριστικωτέρων στοιχείων τῆς οὐσίας του. Ἡ ἐργασία ἔχει γραφῆ μὲ μόχθον πολύν, ἀλλὰ καὶ μὲ ἱερὸν ζῆλον καὶ βαθὺν πόνον διὰ τὸ μέγα ἐκεῖνο εἰρηνικὸν ἐπίτευγμα τοῦ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, τὸ ὁποῖον, συνεκπνεῦσαν μὲ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς

Ἀνατολῆς μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν, δὲν ὑπάρχει πλέον.

Ἡ κυρία Τ. Σταύρου, κατορθώσασα νὰ συγκεντρώσῃ καὶ νὰ δαμάσῃ τεράστιον ὄγκον ὑλικοῦ, μᾶς προσφέρει, μὲ λογοτεχνικὴν δεξιότηχίαν, ὄχι μόνον τὴν ἱστορίαν μιᾶς ιδέας καὶ τὴν χρονογράφησιν τῆς ἐξηκονταετοῦς πραγματοποιήσεώς της, ἀλλ' αὐτὴν τὴν φασματοσκόπησιν τῆς Ψυχῆς τοῦ Γένους, εἰς ἓνα ἀπὸ τοὺς πλέον ἀγνώστους καὶ πλέον καρποφόρους πνευματικοὺς ἀγῶνας της.

7) *Βραβεῖον* εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐδρεῦον **Ἰδρυμα Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου**, παράρτημα, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1954, τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, διὰ τὴν πλουσίαν ἐπιστημονικὴν καὶ ἐθνικὴν δρᾶσιν αὐτοῦ. Εἰς τὸν τομέα τῆς προαγωγῆς τῶν Βαλκανικῶν Σπουδῶν τὸ Ἰδρυμα ἀπέβη κέντρον σπουδῶν ἀξιολογώτατον.

Ἐξαιρετος ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ τοῦ Ἰδρυματος εἰς τὴν συναγωγὴν, τὴν ἔκδοσιν καὶ τὴν μελέτην τοῦ παντοῦ ὑλικοῦ τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα καὶ εἰς τὴν Διπλωματικὴν Ἱστορίαν τοῦ Μακεδονικοῦ Ζητήματος. Σπουδαῖαι εἶναι ὡσαύτως αἱ δημοσιεύσεις αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν Ἱστορίαν καὶ τὴν Ἀρχαιολογίαν τῆς Μακεδονίας, ὡς καὶ εἰς τὰ σύγχρονα προβλήματα καὶ τὴν οἰκονομικὴν καὶ τεχνικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Βορείου Ἑλλάδος. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω τομέων τὸ Ἰδρυμα ἐπεξέτεινε τὰ ἐνδιαφέροντα αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν καθολικὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῶν λαῶν τοῦ Αἴμου, ἐκδῶσαν ἀξιολογώτατα δημοσιεύματα.

8) Τὸ *Βραβεῖον Δημητρίου Μπότσαρη καὶ Αἴγλης Δ. Μπότσαρη*, μετὰ τοῦ συνοδεύοντος αὐτὸ χρηματικοῦ ἐπάθλου ἐκ δραχμῶν 60.000, εἰς τὸν κ. **Γεώργιον Λάϊον**, φιλόλογον καθηγητὴν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἔνδειξιν «Πλοῦτος μεγάνωρ» ὑποβληθεῖσαν ἀνέκδοτον ἐργασίαν του, ἐν ἧ περιέχεται βιογραφία τοῦ Σίμωνος Σίνα καὶ ἐκτίθεται ἡ ἱστορία τῆς Σιναίας Ἀκαδημίας. Ἡ ἐργασία αὕτη, πλήρως καὶ ἄκρως ἐμπεριστατωμένη, βασίζεται ὄχι μόνον ἐπὶ βιβλίων καὶ ἄλλων ἐντύπων, τὰ ὅποια μὲ ἐξαιρετικὴν μεθοδικότητα ἐχρησιμοποίησεν ὁ συγγραφεύς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλήθους ἀρχεῖακῶν ἐγγράφων κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεκδότων, τὰ ὅποια οὗτος, μὲ βαθεῖαν γνῶσιν τῶν ἀρχείων, ὅπου

αὐτὰ ἀπόκεινται, καὶ μὲ ἰδιαίτερον φροντίδα ἐμελέτησε καὶ ἐχρησιμοποίησεν.

Ὁ κ. Λάϊος συνέγραψεν ἐξόχως σημαντικὴν μονογραφίαν, πληροῦσαν ὅλους τοὺς ὅρους ἑνὸς λίαν ἀξιολόγου ἐπιστημονικοῦ ἔργου, λίαν δυσχεροῦς ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του.

Μετὰ γνώμην τῆς *Τάξεως τῶν Ἡθικῶν καὶ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν* καὶ ἀπόφασιν τῆς *Ὀλομελείας* ἀπονέμεται :

1) *Ἐῶφημος μνεία* εἰς τὸν κ. **Λεωνίδαν Λῶλον**, Διευθυντὴν τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὸ βιβλίον του ὑπὸ τὸν τίτλον «*Τὸ Τραπεζικὸν Σύστημα*», εἰς τὸ ὁποῖον ὁ συγγραφεὺς κατὰ τρόπον σαφῆ καὶ περιεκτικὸν κατατοπίζει τὸν Ἕλληνα ἀναγνώστην ἐπὶ τῆς ἱστορίας τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος καὶ ἐπὶ τῆς ὑφισταμένης σήμερον τραπεζικῆς ὀργανώσεως εἰς τὰς κυριωτέρας χώρας.

2) *Ἐπαινος* εἰς τὴν δίδα **Ὀλγαν Μιχαηλίδου**, διότι ἀνέπτυξεν ἀξιόλογον φιλανθρωπικὴν, κοινωνικὴν καὶ χριστιανικὴν δρᾶσιν εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, ιδρύσασα μαθητικὰς ἐστίας, νηπιοτροφεῖα καὶ ἐκτελέσασα καὶ διάφορα ἄλλα κοινωνικοῦ ἐν γένει χαρακτῆρος ἔργα.

3) *Ἐπαινος* εἰς τοὺς κυρίους **Παναγιώτην Παπαευαγγέλου** καὶ **Χαρίλαον Τζώγαν**, διὰ τὸ ἔργον των «*Ἑλληνικὴ Θεολογικὴ Βιβλιογραφία τῆς τελευταίας ἑκατονταετίας 1860 - 1960*». Ἡ βιβλιογραφικὴ αὕτη ἐργασία τῶν κ. κ. Π. Παπαευαγγέλου καὶ Χ. Τζώγα, κοπιώδης, μεθοδικὴ καὶ ἐπιμελημένη, πληροῦ ἀναμφισβητήτως μέγα κενὸν εἰς τὰ μέσα ἐρεῦνης τῆς παρ' ἡμῖν νεωτέρας θεολογικῆς Γραμματείας.

4) Τὸ ἐκ δραχμῶν 30.000 *Ἐπαθλον τῆς Βασιλικῆς Προνοίας* εἰς μνήμην τοῦ Βασιλέως Παύλου, προοριζόμενον διὰ φυσικὰ πρόσωπα ἢ ὀργανώσεις, τῶν ὁποίων ἢ ἐν γένει δρᾶσις ἀφορᾷ εἰς τὴν οἰκονομικὴν, κοινωνικὴν, πνευματικὴν κλπ. ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ χωριοῦ, ἀπονέμεται εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις **Ἐνωσιν Κερασιωτῶν Ἀρκαδίας**, ἥτις ἀπὸ δεκαετίας ἐργάζεται ἐπιτυχῶς διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν κατοίκων Κερασέας καὶ γενικῶς διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἐπιπέδου αὐτῶν.

5) Τὸ *Βραβεῖον* τοῦ ἐν Τήνῳ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἐκ δραχμῶν 25.000, διὰ τὸ καλύτερον θεολογικὸν ἔργον, ἀπονέμεται εἰς τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. **Παναγιώτην Τρεμπέλαν** διὰ τὸ τρίτομον ἔργον του «*Δογματικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*» — τοῦ ὁποίου σημειωτέον δημοσιεύεται ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐν Παρισίοις γαλλικὴ μετάφρασις — καὶ **Βασίλειον Βέλλαν** διὰ τὸ ἔργον του «*Ὁ προφήτης Δανιήλ*».

6) *Βραβεῖον* εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις **Σύνδεσμον Μεγαλοσχολιτῶν**, ὁ ὁποῖος, ἰδρυθεὶς τὸ 1927 καὶ ἀποτελούμενος ἐκ παλαιῶν μαθητῶν τῆς γνωστῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς, ἀνέπτυξεν ἔκτοτε καὶ συνεχίζει μέχρι σήμερον ἀξιέπαινον δρᾶσιν εἰς τὸν ἐθνικοθηρησκευτικόν, τὸν πνευματικὸν καὶ τὸν κοινωνικὸν τομέα.

7) *Βραβεῖον* εἰς τὴν κυρίαν **Νέλλην Μικρουλάκη**, Πρόεδρον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑταιρείας Προστασίας καὶ Ἀποκαταστάσεως ἀναπήρων παιδῶν, διὰ τὴν ἐπὶ τριακονταετίαν πολῦτιμον συμβολὴν της εἰς τὸ ἔργον τῆς προστασίας τοῦ ἀναπήρου παιδιοῦ ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ Κυρία Ν. Μικρουλάκη ἀφωσιώθη πλήρως καὶ εἰργάσθη ἀόκνως εἰς τὸ ἀνωτέρω δυσχερὲς ἔργον. Ἡ μέριμνά της ἐκτείνεται ὄχι μόνον εἰς τὸν τομέα τῆς ἰατρικῆς καὶ νοσοκομειακῆς περιθάλψεως τῶν ἀναπήρων παιδιῶν ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς τομεῖς τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐξ αὐτῶν καθυστερημένων διανοητικῶς καθὼς καὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν.

8) Τὸ *Χαλκοῦν Μετάλλιον* τῆς Ἀκαδημίας εἰς τὴν κυρίαν **Λίαν Τσαλδάρη** διὰ τὴν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εὐρεῖαν ἐθνωφελῆ δρᾶσιν της καὶ ἐργώδη προσπάθειάν της κυρίως μὲν εἰς τὸν τομέα τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους τομεῖς τῆς ἐθνικῆς ζωῆς. Ἡ διάκρισις ἀπονέμεται ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκδόσεως κατὰ τὸ τρέχον ἔτος τῶν δύο τόμων βιβλίου τῆς κ. Τσαλδάρη, ἐπιγραφομένου «*Ἐθνικαί, κοινωνικαὶ καὶ πολιτικαὶ προσπάθειαι*».

9) Τὸ *Χαλκοῦν Μετάλλιον* τῆς Ἀκαδημίας, μεταθανατίως εἰς τὴν **Ἄλκηστιν Ἀγοραστάκη**, διὰ πράξεις ἐξαιρέτου ἠρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας.

Ἡ Ἀγοραστάκη, τελειόφοιτος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἐκτιμωμένη τὰ μέγιστα ὑπὸ τῆς κοινωνίας τῆς πόλεως τῶν Χανίων διὰ τὸ ἐξαίρετον ἦθος της καὶ τὸν χαρακτήρα της, εὐρέθη μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν τοῦ ὀχηματαγωγοῦ «Ἡράκλειον» κατὰ τὸ ναυάγιον αὐτοῦ εἰς τὰ ὕδατα τῆς Φαλκονέρας, τὴν τρομερὰν ἐκείνην νύκτα τῆς 9^{ης} Δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους. Παλαίσασα μὲ τὰ κύματα καὶ ἀψηφήσασα τὸν ἐπικείμενον κατ' αὐτῆς κίνδυνον, συνετέλεσε διὰ τῶν παραινέσεων καὶ ἐνεργειῶν της εἰς τὴν διάσωσιν ἐτέρων ναυαγῶν. Ἐξαντληθεῖσα ὅμως ἐκ τῆς πολυώρου πάλης πρὸς τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως καὶ βοηθοῦσα τοὺς ἄλλους νὰ σωθοῦν, δὲν ἠδυνήθη τελικῶς νὰ σωθῆ ἢ ἰδίᾳ. Ἡ θυσία της εἶχε βαθυτάτην ἀπήχησιν εἰς τὸ λαϊκὸν αἴσθημα ἐν Κρήτῃ καὶ κατέστησεν αὐτὴν σύμβολον εὐψυχίας καὶ σπανίου χριστιανικοῦ ἀλτροῦισμοῦ.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, συγκεκινημένη ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τῆς θυσίας τῆς ἡρωϊκῆς νεάνιδος, ἐπιδίδει τὸ Μετάλλιον εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτῆς, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐκφράζει τὴν βαθυτάτην συμμετοχὴν εἰς τὸ πένθος της.

REPORT
ON THE WORK OF THE ACADEMY DURING 1967 *

BY

I. N. THEODORACOPOULOS
SECRETARY GENERAL OF THE ACADEMY

During the course of the last year the Academy of Athens wept over the loss of two of its ordinary members, both belonging to the Section of Letters and Fine Arts, the academicians **Christos Karouzos** and **Dionysios Kokkinos**. *Chr. Karouzos* was an excellent archaeologist. Equipped with a rare philological and historical classical erudition and gifted with artistic sensitivity, he succeeded in penetrating into the difficult problems of his field and interpreting the works of classical art in an original and eminently expressive way.

As brilliant specimens of Karouzos' skill in interpretation we mention here only two, his essay on the statue «Poseidon of Artemision» and the «Pericalles agalma», where Karouzos interprets the esthetics of archaic Greece. As an archaeologist Karouzos enjoyed international esteem, which is proved by the fact that he had been elected as ordinary member of the Archaeological Institute of Berlin, and the Austrian Archaeological Institute in Vienna, honorary member of the «Society for the Promotion of Hellenic Studies» in London, and finally as an honorary doctor of the University of Bale in Switzerland.

Dionysios Kokkinos had become well-known as a writer of fiction and short stories and as a columnist in the news papers before associating his name closely with the Greek Revolution of 1821. However, his monumental work on the Greek Revolution is a real masterpiece of one who quietly worked for long years and totally devoted himself to that great period. Dionysios Kokkinos by this work handed down to the succeeding generations of Greeks immortal pictures of the Great deeds of '21, of

---

* Read during the official meeting of 28th December 1967.

the tragic errors of that period, and of the illustrious personalities who brought about the liberation of modern Greece. It was the first time that the history of the Revolution of 1821 had come to light so fully. It will be very difficult for a future writer to detach the laurels of the historian of 1821 from Kokkinos' head.

If, however, Death has deprived the Academy of two of its outstanding ordinary members, Life has given instead to the Academy during the course of the past year two new ordinary members, i. e. **Ioannis Charamis** and **Takis Papatsonis**.

Ioannis Charamis was appointed ordinary member of the Academy to the chair of Medicine belonging to the Scientific Section; *Takis Papatsonis* to the chair of poetry, belonging to the Section of Letters and Fine Arts. Moreover in the course of last year there were appointed as foreign associates, in particular in the Section of Letters and Fine Arts Mr. **Paul Lemerle**, Professor of the College de France, Mr. **George Ostrogorsky**, Professor of Belgrade University and member of the Serbian Academy, Mr. **Albin Lesky**, Professor of the University of Vienna, and Mr. **Benjamin Meritt**, member of Princeton Institute for Advanced Studies. Finally, the conductor and Professor of Geneva University Mr. **Samuel Baud-Bovy** was appointed as corresponding member of the Section of Letters and Fine Arts.

In the past year 37 scientific communications were given by members of the Academy at public sessions, of which 33 were by non-members and 4 by members of the Academy.

In the central library of the Academy as well as in the libraries of its Research Centers there were entered circa 3,000 volumes of books or periodicals. During the year 1967 the following publications of the Academy were issued:

Parts A' and B' of the **Praktika** of 1967, the essay by Theod. Papadopoulos, bearing the title «*Africanobyzantina*», as the 27th volume of the *Pragmateiai*, as well as the 1st volume of documents illustrating the *Cretan uprising of 1866-1869*, as the sixth volume of the «*Monuments of Greek History*»; also, the 14th volume of the *Epetiris of the Center for Medieval and Modern Hellenism* and issues Nos. 16, 17, 18, 19

and 20 of the «*Contributions*» of the Research and Computing Center.

Finally 811 new tape recordings of traditional songs and folk dances were made by the Center of Greek Folklore.

At a special session of the Academy, at which the members of the Berlin Academy of Fine Arts were received, following an address by the Secretary General of the Academy Prof. **Ioannis Theodoracopoulos**, the leading philosopher of existentialism Mr. **Martin Heidegger** spoke on the subject: «*The origin of Art and the destiny of Thought*».

On the 24th May 1967 occurred the opening of the building of the Academy of Athens, which was erected on the site of the house bequeathed to the Academy by the late academician Prof. G. Oeconomos and stands at the corner of Heraclitou and Anagnostopoulou streets. The President of the Academy Mr. **Maximos Mitsopoulos** gave a speech during the opening ceremony. In this building are already established the Research Centers of the Academy, which were formerly housed in the basement of the main building and in other premises rented for this purpose.

The international meetings, in which the Academy participated during the past year are the following:

1) The meeting of the World Union of Academies at Oslo in Norway, in which the Academy of Athens was represented by its Secretary General *Ioannis Theodoracopoulos*.

2) The International Congress of Medicine in Rome, in which the Academy's representative was its member Mr. *Nicolas Louros*.

3) The meeting of the members of the Institut International de Philosophie in the Belgian city of Liège, in which the Academy was represented by its Secretary General *Ioannis Theodoracopoulos*.

4) The 13th general meeting of the International Astronomical Union in Prague.

5) The 25th Symposium of the International Astronomical Union in Budapest.

In both these last meetings the Academy of Athens was represented by the academician Mr. *Ioannis Xanthakis*, and

6) The 5th world Congress of Cybernétique at Namur in Belgium,

in which the Academy was represented by the academician Mr. *Philon Vasiliou*.

The Research Centers of the Academy — namely those for the Historical Dictionary of Modern Greek, for Greek Folklore, for Modern Hellenism, for the History of Greek Law, for Medieval and Modern Hellenism, and the Research and Computing Center — continued their quiet and hard work, which cannot be dealt with in detail during this brief survey, as it is spread over many fields. I wish, however, to praise from this position the work conducted in the various fields of research and to extol the activity and conscientiousness of the scholars working in the above Centers. Unfortunately, it was not possible to start functioning the new Research Centers of the Academy, which were founded by virtue of No. 4545 Legislative decree of 1966, notably: the Research Center of Greek Philosophy, the Center for Collection and Classification of the Holy Canons, the Archives of place names, and the Office for Scientific Terms and Neologisms. The reason for this was the fact that the filling of the positions envisaged by the provisions of the above decree had not been approved. Nor did it become possible to fill the additional positions of the other research centers, in which work was also considerably obstructed during last year by the suspension of transfers of certain scholars working at state schools. Fortunately these transfers were recently renewed by the Ministry of Education.

The Academy is hopeful that next year the State will approve of the filling of certain positions provided by the law of its personnel in the old as well as in the new Research Centers. One must state here frankly that in order to promote the work of the Academy it is absolutely necessary for the State to attend to the work conducted here with particular interest and provide the Academy with the necessary powers. I avail myself of this opportunity to stress here that the work of the Academy of Athens is being observed and recognized by all the Academies of the world, as I realized myself during the Oslo meeting of the World Union of the Academies last summer, when I had the honour to represent the Academy of Athens.

Continuing its old tradition the Academy awards the following

prizes and distinctions this year in accordance with proposals of its three Sections and resolutions by the Assembly :

In accordance with a proposal of the *Scientific Section* and a resolution by the *Assembly* :

1) Mr. **Dimitrios Stathopoulos** is commended because for twenty years he has given his blood gratis to many patients. Many honorary distinctions have already been conferred of him from several Ministries, the Greek Red Cross, philanthropic institutions and county councils. Mr. Stathopoulos has given an excellent example of social assistance.

2) The 25,000 Drch. prize of the *Public Power Corporation* in memory of Alexander Vlangalis is given to Messrs. **George Papamatthaiakis** and **Ioannis Xynopoulos**, engineers, for their study submitted to the Academy on the application of atomic energy to produce electric power in Greece. The first part of the study, which deals with the economic-technical aspect of the subject, can be considered as complete, whereas the whole approach to the problem is made on a rational basis.

3) The 25,000 Drch. prize of the *Agricultural Bank of Greece* is given to Mr. **Nicolas Tzelepis** for his study submitted to the Academy on the position of Greek agriculture following Greece's joining the European Economic Community. This study which is both systematic and interesting testifies that the author is aware of the developments and prospects of agriculture within the European Economic Community as well as of the actual position of Greek agriculture. His analysis per product and branch is remarkable and fully attested.

4) The *silver Medal of the Academy* is conferred to the **Greek Mathematical Society** for its fiftieth anniversary since its founding. Particularly important has been the Society's contribution to the creation of a mathematical research movement in Greece through the publication as early as 1919 of an annual periodical — which was soon recognized internationally and comprises original essays by Greek and foreign mathematicians — and by organizing lectures and Panhellenic mathematical meetings. Moreover the Society made great efforts towards raising the level of mathematical teaching in the schools of Secondary Education, and suggested to the Ministry of Education several measures, many of which were put into force. Finally, it is worth mentioning the

Society's preoccupation with strengthening interest in mathematics among the pupils of High Schools.

In accordance with a proposal of the *Section of Letters and Fine Arts* and a resolution by the *Assembly*:

1) Mr. **Dimitrios Skouzes** is favourably mentioned for his book «*By gone Athens*», in which the author, providing useful information, depicts and analyses the form and life of the old city of Athens.

2) Mr. **Sozos Tombolis** is favourably mentioned for his book «*Cypriot Phythms*», which comprises a musical anthology of traditional Cypriot music of all kinds as well as folk dances of that island. The author compiled the musical texts by ear, though very accurately. By this work he contributes not only towards making the traditional Cypriot music known to a wider public, but also to the musical investigation of the popular musical tradition of that island.

3) Mr. **Constantin Karapatakis** is favourably mentioned for his book «*A Wedding in Old Times*». The author, using keenness and interest in his subject, describes clearly, methodically and pleasantly the preparations, the performance and the festivities of wedding in the district of Ventzia - Grevena. In that district enclosed between the mountains of Pindos and Camvounia within the big bend of the river Aliakmon, the existence of a picturesque traditional civilization of a genuinely Greek population is thus disclosed.

4) Mr. **Ioannis Kolitsaras** is commended for his 3 volume book «*Proverbs of the Greek People*». The author has worked with love and zeal to compile this work, by collecting his material from written as well as oral sources. He has gathered 6,000 proverbs and sayings, and carefully interpreted each item, often comparing with similar texts or ideas.

5) A prize is given to Mr. **Christos Zalokostas** for his book «*Constantin Palaeologos*» but also for his entire literary activity.

With fervour and imagination the author describes the youthful life of the last emperor of Byzantium, his heroic temper, his indomitable courage, the tragic reign and his even more tragic end, which created the hopeful legend in enslaved Hellenism.

6) A prize is given to Mrs. **Tatiana Stavrou** for her book «*The Greek Philological Society in Constantinople*». In the pages of this book is

reflected the uninterrupted cultural activity during six decades (from the year 1861 - 62 to 1911 - 13) of this Society, which owing to its wide, manifold and extremely successful activities in literary, scientific, educational, moral and nation-saving aspects, was justly called «The Ministry of Education of unredeemed Hellenism».

The authoress, having collected a vast amount of material from every possible source, proceeded to a methodical classification and distillation of the more characteristic and important of its features.

The work has been conducted with great effort but, at the same time, with a sacred zeal and deep feeling for that great and peaceful achievement of the unredeemed Hellenism, which expired together with the Hellenism of the East as a result of the disaster in Asia Minor.

Mrs. T. Stavrou, having succeeded in gathering and mastering an enormous wealth of material, offers us with literary skill not merely the history of an ideal and a chronicle of its realization but the spectrum itself of the Nation's soul in one of its most unknown and fruitful intellectual struggles.

7) A prize is given to the **Institute for Balkan Studies** in Thessaloniki, an annex of the Society for Macedonian Studies since 1954, for its scientific and national activity. In the field of promoting Balkan Studies the Institute has proved an important centre of research.

Its contribution has been outstanding with regard to collecting, editing and the study of various material referring to the Macedonian Struggle and the Diplomatic History of the Macedonian Question. Equally important are also the publications on the history and archaeology of Macedonia, as well as on the problems and the economic and technical development of Northern Greece. In addition to these the Intitute has extended its interest over the general history of Hellenism and of the Balkan peoples with a series of remarkable publications.

8) The 60,000 Drch. prize of *Dimitrios and Aigli D. Botsaris* is given to Mr. **George Laios**, a high school classical scholar, for his unpublished work on Simon Sina's life and the history of the Sinaia Academy. This essay, provided with an accurate and complete argumentation, is based not only on books and other printed material, which the author has used very methodically, but also on a great number of documentary records,

most of them unpublished, which the author studied in the archives, where these are kept.

Mr. Laios has written an extremely important monograph, which meets the requirements of a remarkable scholarly and owing to its character difficult work.

In accordance with a proposal of the *Section of Moral and Political Sciences* and a resolution by the *Assembly*:

1) Mr. **Leonidas Lolos**, Director of the Commercial Bank of Greece, is favourably mentioned for his book «*The Banking System*». In this the author in a clear and comprehensive manner acquaints the Greek reader with the history of the banking system and with the now existing banking organization in the main countries.

2) Miss **Olga Michailidou** is commended for her remarkable philanthropic, social and christian activity she has displayed in Northern Greece by establishing Students' Homes and infant nurseries and by performing other tasks of social character.

3) Messrs. **Panayotis Papaevangelou** and **Charilaos Tzogas** are commended for their work «*Greek Theological Bibliography of the last hundred Years 1860 - 1960*». This work, which has been conducted with effort, care and good method certainly fills a wide gap in the means of research into our modern theological literature.

4) The 30,000 Drch. prize of the *Royal Fund* in memory of King Paul, aimed at persons or Societies, whose general activity is centered on the economic, social, spiritual etc. development of Greek villages, is conferred on the «**Union of the Arcadian Kerasèa**», having its seat in Athens, which has been working successfully towards improving the living conditions of the people of Kerasèa and generally towards raising their cultural standard.

5) The 25,000 Drch. prize of the *Evangelistria Holy Establishment* on Tinos for the best theological work is given jointly to the two University Professors Mr. **Panayotis Trembelas** for his 3 volume book «*Dogmatic Theology of the Orthodox Church*» — a French translation of which has been coming out in Paris since last year — and Mr. **Vasilios Vellas** for his book «*The Prophet Daniel*».

6) A prize is given to the **Association of the Great School**

Alumni in Athens, which was founded in 1927 by ex-students of the well-known Nation's Great School in Constantinople, and since then has displayed a praise-worthy activity in the national, religious, cultural and social fields.

7) *A prize* is given to Mrs. **Nelly Mikroulaki**, President of the Society for Protection and Rehabilitation of disabled Children, for her valuable contribution to the task of protecting the disabled child in Greece.

Mrs. Mikroulaki has devoted herself fully to and has assiduously worked in that difficult task. Her assistance has covered not only the fields of medical and hospital treatment of disabled children but also the education of the mentally handicapped children and their professional adjustment.

8) The *Bronze Medal of the Academy* is conferred on Mrs. **Lina Tsaldari** for her long activity so useful to the nation, and her assiduous efforts particularly in the domain of Social Welfare, but also in other fields of national life. This distinction is conferred on the occasion of the appearance in the current year of a two-volume book by Mrs. Tsaldari bearing the title: '*National, social and Political efforts*'.

9) The *Bronze Medal of the Academy* is conferred posthumously on **Alcestis Agorastaki** for deeds of great heroism and self-sacrifice.

Agorastaki, a senior student of the Classical Faculty in Athens University enjoying a high esteem in the society of Canea for her outstanding character and manners, was among the passengers on board the ferry-boat «Heraklion» which sank in the waters of Falconera that horrible night of 9th December of last year. Struggling against the waves and defying imminent danger, through her admonitions and actions she contributed to the saving of other shipwrecked people. Finally, however, overcome by exhaustion after a long struggle against the raging sea and after helping others to save themselves she was unable to survive herself. Her sacrifice made a deep impression upon the minds of the people of Crete and made her a symbol of bravery and a rare Christian self-denial.

The Athen's Academy, moved by the grandeur of the heroic girl's sacrifice is conferring the Medal on her family as an expression of the deepest participation in their mourning.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΒΡΑΒΕΙΩΝ*

Α'. ΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1ον) «**Βραβείον Δημητρίου Λαμπαδαρίου**, δραχμῶν 50.000, διὰ τὴν καλύτεραν ἐν τῷ κλάδῳ τῆς γεωδαισίας ἐπιστημονικὴν πραγματείαν ὑπὸ Ἑλληνοσ, ἀνέκδοτον ἢ ἐκδεδομένην μὲν ἀλλ' ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1966 μέχρι 30ῆς Ἀπριλίου 1968, δημοσιευμένην ἐν Ἑλλάδι ἢ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Προθεσμία ὑποβολῆς ἀνεκδότων ἢ ἐκδεδομένων ἔργων εἰς 5 ἀντίτυπα μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1968. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1968».

2ον) «**Δύο ἔπαθλα Δημητρίου Λαμπαδαρίου**, ἐξ 25.000 δραχμῶν ἕκαστον, ἀπονεμόμενα εἰς τοὺς κατόπιν εἰδικῶν ἐξετάσεων ἐν τῷ Ε. Μ. Πολυτεχνεῖῳ ἰκανωτέρους σπουδαστὰς εἰς τὸ μάθημα τῆς γεωδαισίας. Αἱ εἰδικαὶ ἐξετάσεις θὰ διεξάγονται μεταξὺ τῆς 10ης Μαρτίου καὶ τέλους Ἀπριλίου. Εἰς τὰς ὡς ἄνω ἐξετάσεις θὰ λαμβάνουν μέρος οἱ διανύοντες τὸ 4ον ἔτος σπουδασταὶ τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Ἀγρονόμων καὶ Τοπογράφων Μηχανικῶν τοῦ Ε. Μ. Π. Τὰ ἐξεταζόμενα μαθήματα θὰ εἶναι : 1) Γεωδαισία, 2) Γεωδαιτικὴ Ἀστρονομία καὶ 3) Φωτογραμμομετρία. Τῶν ἐπάθλων θὰ τυγχάνουν οἱ πρῶτοι δύο κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας. Ἡ ἀπονομὴ τῶν ἐπάθλων κατὰ Δεκέμβριον 1968».

3ον) «**Βραβείον τοῦ Συλλόγου τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος**, δραχμῶν 25.000, διὰ τὴν καλύτεραν ἀνέκδοτον μελέτην περὶ τῆς συμβολῆς τῶν Γεωργικῶν Συνεταιριστικῶν Ὄργανώσεων εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τοῦ Ἑλληνοσ ἀγρότου. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητὸν τι ὡς ἔνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1969. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1969».

4ον) «**Δύο Βραβεῖα «Βάσου Κριμπᾶ»**, ἕκαστον τῶν ὁποίων, ἐκ δραχ. 25.000, ἀπονεμηθήσεται εἰς ἀνέκδοτον μελέτην ἀναφερομένην εἰς βιολογικὸν θέμα τῶν γεωπονικῶν ἐπιστημῶν. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητὸν τι ὡς ἔνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς

* Ἐξεδόθη κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 28ης Δεκεμβρίου 1967 συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας κ. Ι. Ν. Θεοδωρακοπούλου.

30ης Ἀπριλίου 1969. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου ἢ τῶν βραβείων κατὰ Δεκέμβριον 1969».

5ον) «**Βραβεῖον Γεωργίου Θ. Φωτεινοῦ**, δραχ. 30.000, ἀπονεμόμενον εἰς τὴν καλυτέρα ἀνέκδοτον μελέτην περὶ τῆς κλινικῆς εἰκόνης τῆς συφιλίδος καὶ τῆς θεραπείας αὐτῆς, ὡς ἔχει σήμερον. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητόν τι ὡς ἔνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς 30ης Ἀπριλίου 1969. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1969».

6ον) «**Βραβεῖον Ἐπαμεινώνδου Παπαστράτου**, δραχμῶν 40.000, ἀπονεμόμενον εἰς τὴν Κοινότητα ἢ Δήμον, ὁ ὁποῖος κατὰ τὰ ἔτη 1966-1968 ἤθελεν ἐπιφέρει τὰς μεγαλύτερας βελτιώσεις ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὑγιεινὴν, τὴν καθαριότητα, ὑδροευσιν, ἀποχέτευσιν, ἀποκομιδὴν ἀπορριμμάτων καὶ ἐν γένει ἤθελε συμβάλει εἰς τὴν καλαισθησίαν καὶ καθαριότητα. Αἰτήσεις ἢ προτάσεις μετὰ λεπτομερῶν ἐκθέσεων καὶ ἀποδεικτικῶν στοιχείων γίνονται δεκταὶ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Ἀκαδημίας μέχρι τῆς 30ης Ἀπριλίου 1969. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1969».

7ον) «**Βραβεῖον Δημητρίου καὶ Ἀνθῆς Αἰγινήτου**, δραχμῶν 50.000, ἀπονεμόμενον εἰς τὴν καλυτέρα ἀνέκδοτον πρωτότυπον μελέτην περὶ τῆς φύσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ δὴ ἀναφερομένην εἰς ἐν τῶν ἐπομένων: Πανίδα, χλωρίδα, κλίμα, ὑπέδαφος κλπ. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητόν τι ὡς ἔνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς 30ης Ἀπριλίου 1969. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1969».

Β'. ΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

1ον) «**Βραβεῖον τοῦ Δήμου Λεωνιδίου**, ἐκ δραχμῶν 25.000, διὰ τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τῆς Τσακωνιάς καὶ τοῦ Λεωνιδίου. Τὸ ἔργον θὰ ἐκθέτῃ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀπὸ τῶν ἀρχαίων μέχρι τῶν σημερινῶν χρόνων, συνεξετάζον καὶ τὰ τῆς δωρικῆς τσακωνικῆς διαλέκτου, θὰ ἔχη δὲ τὸν χαρακτῆρα ἐπιστημονικῆς μονογραφίας, πρέπει δὲ νὰ χρησιμοποιοῦσῃ πάσας τὰς πηγὰς, φιλολογικὰς ἢ ἐπιγραφικὰς, ὡς καὶ τὰς ἀρχαιολογικὰς ἢ τοπογραφικὰς ἐρεῦνας, τὰ ἐκ τῶν νομισμάτων πορίσματα, παλαιοὺς περιηγητὰς κ.τ.τ., προσέτι δὲ καὶ τὴν νεωτέραν περὶ τῶν διαφορῶν θεμάτων βιβλιογραφίαν, γενικωτέραν ἢ εἰδικωτέραν. Αἱ πηγαὶ πρέπει νὰ μνημονεύωνται ρητῶς ἐκάστοτε εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν τῆς συγγραφῆς, ἐπίσης δὲ ρητῶς πρέπει νὰ μνημονεύωνται ἐκάστοτε αἱ γνῶμαι τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν δι' ἀκριβῶν παραπομπῶν, μὴ θεωρουμένου, ὅτι ὁ ὅρος

οὗτος πληροῦται διὰ τῆς ἐν ἀρχῇ ἢ ἐν τέλει ἀναγραφῆς τῶν τίτλων τῶν χρησιμοποιηθέντων βιβλίων ἢ ἄρθρων, ἢ ὅποια ἐπίσης πρέπει νὰ ὑπάρχη. Ἱστορικά ζητήματα γειτονικῶν τόπων ἢ ἐν γένει σχετικά πρέπει νὰ ἐξετάζονται ἐν ᾧ μέτρῳ συνάπτονται πρὸς τὸ κύριον θέμα τῆς συγγραφῆς καὶ συντομώτερον. Ὑποβολὴ ἀνεκδότων μελετῶν, εἰς 5 δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητόν τι ὡς ἔνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1969. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ κατὰ Δεκέμβριον 1969».

2ον) «**Βραβεῖον Ἀδελφῶν Παπαστράτου**, δραχμῶν 50.000, διὰ τὴν καλύτεραν ἀνέκδοτον «Ἱστορίαν τοῦ Ἀργιῶν» ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων μέχρι τῆς συγχρόνου ἐποχῆς. Ἡ ἱστορία θὰ ἔχη τὸν χαρακτήρα ἐπιστημονικῆς μονογραφίας, πρέπει δὲ νὰ χρησιμοποιήσῃ πάσας τὰς πηγὰς, φιλολογικὰς ἢ ἐπιγραφικὰς, ὡς καὶ τὰς ἀρχαιολογικὰς ἢ τοπογραφικὰς ἐρεῦνας, τὰ ἐκ τῶν νομισμάτων πορίσματα, ἔγγραφα, παλαιοὺς περιηγητὰς κ.τ.τ., προσέτι δὲ καὶ τὴν νεωτέραν περὶ τῶν διαφορῶν θεμάτων βιβλιογραφίαν, γενικωτέραν ἢ ἐιδικωτέραν. Αἱ πηγαὶ πρέπει νὰ μνημονεύονται ρητῶς ἐκάστοτε εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν τῆς συγγραφῆς, ἐπίσης δὲ ρητῶς πρέπει νὰ μνημονεύονται ἐκάστοτε αἱ γινῶμαι τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν δι' ἀκριβῶν παραπομπῶν, μὴ θεωρουμένου, ὅτι ὁ ὅρος οὗτος πληροῦται διὰ τῆς ἐν ἀρχῇ ἢ ἐν τέλει ἀναγραφῆς τῶν τίτλων τῶν χρησιμοποιηθέντων βιβλίων ἢ ἄρθρων, ἢ ὅποια ἐπίσης πρέπει νὰ ὑπάρχη. Ἱστορικά ζητήματα γειτονικῶν τόπων ἢ ἐν γένει σχετικά πρέπει νὰ ἐξετάζονται ἐν ᾧ μέτρῳ συνάπτονται πρὸς τὸ κύριον θέμα τῆς συγγραφῆς καὶ συντομώτερον. Ὑποβολὴ μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητόν τι ὡς ἔνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1969. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ κατὰ Δεκέμβριον 1969. Οἱ ἀθλοθέται θέλουσι, κατὰ τὴν κρίσιν των, συμβάλλει εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ βραβευθησομένου ἔργου».

3ον) «**Βραβεῖον Νικολάου Καρόλου**, δραχμῶν 25.000, διὰ τὴν καλύτεραν ἀνέκδοτον μελέτην περὶ τῶν κειμηλίων τῶν φυλασσομένων εἰς τὰ σκευοφυλάκια μᾶς ἐκ τῶν τριῶν Μονῶν τοῦ Ἁθῶ: Λαύρας, Βατοπεδίου καὶ Ἰβήρων. Ὡς τοιαῦτα κειμήλια νοοῦνται τὰ πολύτιμα καὶ καλλιτεχνικὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀντικείμενα, βυζαντινὰ καὶ μεταβυζαντινὰ, τὰ φυλασσόμενα ἐντὸς κυρίως τῶν σκευοφυλακίων τῶν Μονῶν, ἤτοι πολυτιμώτατα χρυσόδετα μετ' ἀναγλύφων ἐπενδύσεων ἢ ἐσθῆτων, βαρύτιμα λειτουργικὰ σκεύη (δισκοπότηρα κ.ἄ.), ξυλόγλυπτοι σταυροὶ ἐπενδεδυμένοι διὰ χρυσῶν ἢ ἐσμαλωμένων περιβλημάτων καὶ πολυτίμων λίθων, χρυ-

σποιοίκιλτα ιερατικά ἄμφια παντός βαθμοῦ καὶ χρήσεως, καὶ τέλος καλύμματα τῶν λειτουργικῶν σκευῶν καὶ ἐπιτάφιοι πολύτιμοι. Ἡ μελέτη περὶ τῶν κειμηλίων μετὰ σχετικῶν φωτογραφιῶν δὲν θὰ ἔχη μορφήν ἀπλοῦ καταλόγου, ἀλλὰ θὰ περιλαμβάνῃ δήλωσιν περὶ τῆς προελεύσεως, τῆς τέχνης καὶ χρονολογίας καὶ περὶ τῶν παραδόσεων ἐκάστου ἐκ τῶν κειμηλίων, ἐπὶ τῇ βάσει ἐξηκριβωμένων πηγῶν θρησκευτικῶν καὶ λειτουργικῶν, ἱστορικῶν καὶ λαογραφικῶν. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητόν τι ὡς ἐνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1969. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τοῦ Δεκεμβρίου 1969».

4ον) «**Βραβεῖον τῆς Ἑταιρείας Εὐβοϊκῶν Σπουδῶν**, δραχμῶν 25.000, διὰ τὴν συγγραφὴν μελέτης περὶ τῶν μεσαιωνικῶν μνημείων τοῦ νομοῦ Εὐβοίας. Ἡ μελέτη πρέπει νὰ ἀναφέρῃ τὰς πηγὰς καὶ τὰ βοηθήματα. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1969. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τοῦ Δεκεμβρίου 1969».

5ον) «**Βραβεῖον Βασιλείου Βαμβέτσου**, ἐκ δραχμῶν 25.000, ἀθλοθετούμενον ὑπὸ τοῦ Δήμου Τρικκαίων, διὰ τὴν βράβευσιν τῆς καλυτέρας ἀνεκδότου συγγραφῆς περὶ τῆς ἱστορίας τῶν Τρικάλων τῆς Θεσσαλίας. Αὕτη θὰ πραγματεύεται τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γραπτῶν πηγῶν καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν μνημείων, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι καὶ τοῦ 1950. Εἰδικαίως εἶναι ἢ ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφαλαίῳ μελέτη τῶν ἀρχαίων λατρείων, καθὼς καὶ ἢ πλήρης ἀναγραφὴ τῶν σχετικῶν μὲ τὸ ἐκεῖθεν λαογραφικὸν ὕλικόν δημοσιευμάτων. Ἡ ἱστορία θὰ ἔχη τὸν χαρακτήρα ἐπιστημονικῆς μονογραφίας, πρέπει δὲ νὰ χρησιμοποιήσῃ πάσας τὰς πηγὰς, φιλολογικὰς ἢ ἐπιγραφικὰς, ὡς καὶ τὰς ἀρχαιολογικὰς ἢ τοπογραφικὰς ἐρεῦνας, τὰ ἐκ τῶν νομισμάτων πορίσματα, ἔγγραφα, παλαιοὺς περιηγητὰς κ.τ.τ., προσέτι δὲ καὶ τὴν νεωτέραν περὶ τῶν διαφορῶν θεμάτων βιβλιογραφίαν, γενικωτέραν ἢ εἰδικωτέραν. Αἱ πηγαὶ πρέπει νὰ μνημονεύονται ρητῶς ἐκάστοτε εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν τῆς συγγραφῆς, ἐπίσης δὲ ρητῶς πρέπει νὰ μνημονεύονται ἐκάστοτε αἱ γνῶμαι τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν δι' ἀκριβῶν παραπομπῶν, μὴ θεωρουμένου, ὅτι ὁ ὄρος οὗτος πληροῦται διὰ τῆς ἐν ἀρχῇ ἢ ἐν τέλει ἀναγραφῆς τῶν τίτλων τῶν χρησιμοποιηθέντων βιβλίων ἢ ἄρθρων, ἢ ὅποια ἐπίσης πρέπει νὰ ὑπάρχῃ. Ἱστορικὰ ζητήματα γειτονικῶν τόπων ἢ ἐν γένει σχετικὰ πρέπει νὰ ἐξετάζονται ἐν ᾧ μέτρῳ συνάπτονται πρὸς τὸ κύριον θέμα τῆς συγγραφῆς καὶ συντομώτερον. Ὑποβολὴ μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1969. Ἡ ἀπονομὴ κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1969».

6ον) **«Βραβείον Ἀδαμαντίου Κοραῆ**, δραχμῶν 25.000, πρὸς συγγραφήν μελέτης περὶ τῶν Ἐθνικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Κοραῆ, μετὰ μνείας τῶν πηγῶν (ἐκδόσεις πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ Ἀγῶνος καὶ τοῦ ἐλευθερωθησομένου γένους, ἀλληλογραφία μετὰ Ἑλλήνων ἢ φιλελλήνων σχετικῆ πρὸς τὸν Ἀγῶνα, προσπάθεια πρὸς προμήθειαν καὶ ἀποστολὴν χρημάτων ἢ ὄπλων πρὸς τοὺς ἀγωνιζομένους ἢ πρὸς ἀπελευθέρωσιν αἰχμαλώτων, ἐθνικὰ ποιήματα κ.λ.π.). Αἱ πηγαὶ πρέπει νὰ μνημονεύωνται ρητῶς ἐκάστοτε εἰς τὸ οἰκεῖον σημεῖον τῆς πραγματείας, νὰ διακρίνονται δὲ σαφῶς ἀπὸ τὰς ἐπίσης ἐκάστοτε μνημονευτέας γνώμας ἄλλων λογίων. Ἐν τέλει θὰ παρατίθεται γενικὴ βιβλιογραφία. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητόν τι ὡς ἔνδειξιν, μὴ ἐμφαινόμενον οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1969. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τοῦ Μαρτίου 1970».

7ον) **«Βραβείον Νικολάου Καρόλου**, δραχμῶν 25.000, διὰ τὴν καλυτέραν ἀνέκδοτον μελέτην, σχετιζομένην πρὸς τὴν ἄμυναν τοῦ Μακεδονικοῦ ἐλλητισμοῦ κατὰ τῆς ἐθνολογικῆς ἀλλοιώσεως τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου μέχρι τοῦ ἔτους 1912, ἐπὶ τῇ βάσει πηγῶν καὶ βοηθημάτων ἡμετέρων καὶ ξένων, σημειουμένων λεπτομερῶς. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1969. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τοῦ Δεκεμβρίου 1969».

8ον) **«Βραβείον Ἀλεξάνδρου Διομήδους**, δραχμῶν 30.000, εἰς μνήμην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Νικολάου Διομήδους, ἀπονεμηθησόμενον εἰς τὸ ἄριστον ἔργον ζωγραφικῆς ἢ γλυπτικῆς τῶν τελευταίων ἐπτὰ ἐτῶν. Ὑποβολὴ αἰτήσεων ἢ προτάσεων μετὰ φωτογραφικῶν ἀπεικονίσεων τῶν ἔργων καὶ ἐνδείξεως τοῦ τόπου, ὅπου ταῦτα εὐρίσκονται, μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1968. Δὲν γίνονται δεκτὰ ἔργα ὑποβληθέντα εἰς κρίσιν πρὸς βράβευσιν εἰς ἄλλους ὀργανισμούς, εἴτε ἐβραβεύθησαν εἴτε μὴ. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1968».

Γ'. ΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1ον) **«Ἐπαθλον Μιχαὴλ Φωστηροπούλου** εἰς μνήμην τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Μαρίας, δραχμῶν 50.000, ἀπονεμόμενον κατ' ἔτος πρὸς βράβευσιν μιᾶς (νέας) ἢ πλειόνων Ἑλληνίδων — κατανεμομένον ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ κατ' ἰσομοιρίαν μεταξὺ τῶν ἐπιλεγχομένων —, αἵτινες ἤθελον ἐπιδείξει ἠρωσισμόν, μεγαλοφυχίαν καὶ αὐταπάρησιν ὑπὲρ τοῦ πλησίον ἢ κοινωνικὴν καὶ ἐθνικὴν δρᾶσιν ἀξίαν βραβεύσεως. Αἰτήσεις ἢ προτάσεις μετὰ πλήρων ἀπο-

δεικτικῶν στοιχείων γίνονται δεκταὶ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Ἀκαδημίας μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1968. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ ἐπάθλου κατὰ Δεκέμβριον 1968».

2ον) «**Βραβεῖον τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος**, δραχμῶν 40.000, εἰς μνήμην τῶν διατελεσάντων Διοικητῶν τῆς Τραπεζῆς Ἀλεξ. Διομήδους, Ἐμμ. Τσουδεροῦ, Κυρ. Βαρβαρέσου καὶ Γεωργ. Μαντζαβίνου, διὰ τὴν συγγραφὴν ἀνεκδότου μελέτης περὶ τῶν ἐνδεικνυομένων κατευθύνσεων τῆς βιομηχανικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητόν τι ὡς ἐνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι 30ῆς Ἀπριλίου 1969. Ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1969».

3ον) «**Βραβεῖον Νικολάου Δ. Κορκοφίγκα**, δραχμῶν 30.000, ἀθλοθετηθὲν εἰς μνήμην αὐτοῦ ὑπὸ τῆς θυγατρὸς του Ἀλεξάνδρας Πανσανίου Κανελλοπούλου, πρὸς βράβευσιν τοῦ καλυτέρου πρωτοτύπου φιλοσοφικοῦ ἔργου ἐκδεδομένου κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν τῆς προκηρῶξεως δεκαετίαν. Ἡ Ἀκαδημία ἐπιφυλάσσει τὰ βραβεύσει καὶ τυχὸν μὴ ὑποβληθῆσόμενον ἔργον. Προθεσμία ὑποβολῆς ἔργων εἰς πέντε ἀντίτυπα μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1968. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1968».

4ον) «**Βραβεῖον τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος**, δραχμῶν 40.000, εἰς μνήμην τῶν διατελεσάντων Διοικητῶν τῆς Τραπεζῆς Ἀλεξ. Διομήδους, Ἐμμ. Τσουδεροῦ, Κυρ. Βαρβαρέσου καὶ Γεωργ. Μαντζαβίνου, διὰ τὴν συγγραφὴν ἀνεκδότου μελέτης περὶ τοῦ προσανατολισμοῦ τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ βάσει πηγῶν καὶ βοηθημάτων, ὡς καὶ ἀναλυτικῶν πινάκων. Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητόν τι ὡς ἐνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1969. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1969».

5ον) «**Βραβεῖον Καρόλου Κ. Ἀρλιώτη καὶ Λίλης Κ. Ἀρλιώτη**, δραχμῶν 30.000, εἰς μνήμην τῶν γονέων αὐτῶν Κωνσταντίνου καὶ Πηγῆς Ἀρλιώτη καὶ Ἀριστοτέλους καὶ Μαρίας Βλαχοπούλου, διὰ τὴν συγγραφὴν ἀνεκδότου μελέτης «περὶ τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῶν λαϊκῶν τάξεων ἐν Ἑλλάδι». Προθεσμία ὑποβολῆς μελετῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα ἀνώνυμα, φέροντα ρητόν τι ὡς ἐνδειξιν, μὴ ἐμφαινομένου οὐδαμῶθεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἄλλως τοῦ προσώπου τοῦ συγγραφέως, μέχρι τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1969. Ἡ τυχὸν ἀπονομὴ τοῦ βραβείου κατὰ Δεκέμβριον 1969».

ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1967

Α΄.

ΕΚΘΕΣΙΣ

**τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1967 πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Κέντρου Συντάξεως
τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσης.**

Α΄. Σύνταξις τοῦ Λεξικοῦ.— Κατὰ τὸ λήγον ἔτος συνεχίσθη ἡ ἐκτύπωσις τοῦ δευτέρου ἡμιτόμου τοῦ 4^{ου} τόμου τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσης. Ἐχουν ἤδη ἐκτυπωθῆ ἑπτὰ τυπογραφικὰ φύλλα καὶ εὐρίσκονται ὑπὸ ἐκτύπωσιν ἕτερα δύο (ὑπ' ἀριθμ. 38 καὶ 39).

Ἐπὶ τῶν παλαιότερων συντακτῶν ἐγένετο πρὸς τούτοις ἡ ἀνασύνταξις καὶ συμπλήρωσις διὰ τοῦ εἰσαχθέντος νέου ὕλικου τῶν ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ ἐκτύπωσιν τεσσάρων συντακτικῶν σειρῶν.

Β΄. Ἀποδελτίωσις - Λημματογράφησις.— Ἐπὶ τῶν νεωτέρων συντακτῶν καὶ τοῦ ἐνὸς γραφέως ἐγένετο ἀποδελτίωσις 2.000 περίπου σελίδων γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ χειρογράφων τοῦ Κέντρου καὶ ἐκ διαφόρων τοπικῶν περιοδικῶν. Τὸ ἀποδελτιωθὲν ὕλικόν, ἀνερχόμενον εἰς 35.000 δελτία, λημματογραφήθην ὑπὸ τῶν συντακτῶν, ἐταξινομήθη συγχρόνως εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Κέντρου ὑπὸ τῆς γραφέως δ/δος Θεοδόρας Μπόμ, οὕτως ὥστε καθίσταται πρόσφορον καὶ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν οἰκείων ἄρθρων καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ἐπιστημονικὴν ἔρευναν.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ἤρχισεν ἤδη ὁ καταρτισμὸς ὑπὸ τῆς δ/δος Θ. Μπόμ πίνακος τῶν ἰδιωματικῶν λέξεων, αἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὰ κείμενα τῶν ἄρθρων τῶν ἐκτυπωθέντων ἤδη τόμων τοῦ Λεξικοῦ, ἵνα οὕτω καθίσταται δυνατὴ κατὰ τὴν σύνταξιν καὶ ἐκτύπωσιν ἡ τήρησις ἐνιαίας περὶ τὴν ὀρθογραφίαν μορφῆς τῶν λέξεων.

Γ΄. Ἀποστολαί.— Κατὰ τὸ θέρος πέντε συντάχται τοῦ Κέντρου μετέβησαν ἐπὶ 25 ἡμέρας κατ' ἐντολὴν τῆς Ἀκαδημίας εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος πρὸς συλλογὴν γλωσσικοῦ ὕλικου, ἧτοι : 1) Ὁ κ. Δ. Βαγιακάκος εἰς Λακωνίαν (χωρὶα Ἄρναν, Πετρίναν, Γεράκι), 2) ὁ κ. Ἀ. Κωστάκης εἰς περιοχὴν Λαρίσης (χωρίον Μάνδραν), 3) ὁ κ. Στ. Μάνεσης εἰς Πάρον (χωρὶα Νάουσαν, Λεῦκες), 4) ὁ κ. Δ. Κρεκούκιος εἰς Ἀκαρνανίαν (περιφέρειαν Βάλτου), 5) ὁ κ. Εὐάγγ. Ρουσσὸς εἰς Σῦρον. Ἐπὶ πλέον ὁ συντάκτης κ. Ἀν. Καραναστάσης, χορηγούσης τῆς Μπαγκείου Ἐπιτροπῆς, μετέβη ἐπὶ δίμηνον εἰς Καλαβρίαν τῆς Κάτω Ἰταλίας πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἤδη ἐκ προηγουμένων ἐκεῖ ἀποστολῶν του συγκεντρωθέντος γλωσσικοῦ ὕλικου ἐκ τῶν Ἑλληνοφώνων τῆς περιοχῆς ἐκείνης.

Τὸ συγκεντρωθὲν γλωσσικὸν ὕλικόν ἀνέρχεται εἰς 2.500 σελίδας.

Δ'. Λεξικογραφικὸν Δελτίον.— Ἦρχισεν ἡ ἐκτύπωσις τοῦ 11ου τόμου τοῦ Δελτίου τῶν ἐτῶν 1966 - 1967. Τοῦτου ἔχουν ἤδη ἐκτυπωθῆ πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

Ε'. Βιβλιοθήκη.— Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Κέντρου κατὰ τὸ λήγον ἔτος ἐπλουτίσθη δι' ἑβδομήκοντα δύο (72) τόμων λεξικῶν, βιβλίων καὶ περιοδικῶν, προερχομένων εἴτε ἐξ ἀγορᾶς ἐκ τῆς διαθεθείσης ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας εἰς τὸ Κέντρον πιστώσεως, εἴτε ἐκ δωρεᾶς τῶν συγγραφέων.

Ζ'. Χειρόγραφα.— Τὸ Κέντρον ἐπλουτίσθη διὰ 18 χειρογράφων γλωσσικῆς ὕλης προερχομένων ὡς ἀκολούθως: Ἐξ ἀποστολῶν τῶν συντακτῶν τοῦ Κέντρου 5, ἐκ δωρεᾶς τῆς Μπαγκείου Ἐπιτροπῆς 1, ἐκ δωρεᾶς τῆς ἐν Ἀθήναις Γλωσσικῆς Ἐταιρείας 11 καὶ ἐκ δωρεᾶς τοῦ κ. Χρ. Βουνᾶ 1.

Ἄπαντα ταῦτα ἀνέρχονται εἰς 4.000 σελίδας.

Ζ'. Μεταβολαὶ εἰς τὸ προσωπικόν.— Κατόπιν προτάσεως τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ καὶ ἐγκρίσεως τῆς Συγκλήτου τῆς Ἀκαδημίας διορίσθη καὶ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Κέντρου ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου ὁ παρ' αὐτῷ ὑπηρετῶν συντάκτης κ. Δικαῖος Βαγιακάκος.

Ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν ἐπανεληθῶν ἐκ Παρισίων ὁ ἐκεῖ ἐπιδιετίαν εὐρισκόμενος δι' εὐρυτέρας γλωσσολογικὰς σπουδὰς συντάκτης κ. Νικ. Κοντοσόπουλος.

Η'.— Ἡ ἀπόδοσις τῆς ἐν τῷ Λεξικῷ συντελουμένης ἐργασίας θὰ ἦτο ἀσφαλῶς μεγαλυτέρα, ἐὰν καθίστατο δυνατὴ ἡ πλήρωσις τῶν ἐξ κενῶν θέσεων διὰ φιλόλογων ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν νεοελληνικὴν διαλεκτολογίαν καὶ καταγομένων ἐκ διαλεκτικῶν περιοχῶν, κυρίως ἐκ Πόντου, Τσακονιάς, Β. Ἑλλάδος, Κύπρου, Λωδεκανήσου, Μάνης, Κρήτης.

Ἀναγκαῖα καθίσταται πρὸς τούτοις ἡ τοποθέτησις ἐν τῷ Κέντρῳ δύο τοῦλάχιστον γραφέων δι' ἀποδελτίωσιν χειρογράφων καὶ κειμένων, καθ' ὅσον ὑλικόν, ὑπάρχον ἤδη εἰς τὰ ἐν τῷ Κέντρῳ ἀποκείμενα 90 χειρόγραφα, δὲν χρησιμοποιεῖται κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἄρθρων τοῦ ὑπὸ ἐκτύπωσιν τόμου, διότι τὰ ἐν λόγῳ χειρόγραφα δὲν ἔχουν ἀποδελτιωθῆ. Σημειωτέον ὅτι τὸ ἐν αὐτοῖς ὑπάρχον ὑλικόν ἀνέρχεται εἰς 500.000 δελτία.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 12ῃ Δεκεμβρίου 1967

Μετὰ τιμῆς καὶ σεβασμοῦ

Ὁ Διευθυντῆς

Δ. Βαγιακάκος

Β'.

Συνοπτικὴ ἔκθεσις

**τῶν πεπραγμένων τοῦ Κέντρου Ἐρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας
ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου - 30 Νοεμβρίου 1967.**

Τὸ Κέντρον Ἐρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας εἰργάσθη κατὰ τὸ λήγον ἔτος μέχρι τέλους Νοεμβρίου διὰ τοῦ αὐτοῦ, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος, ὀλιγαριθμοῦ μονίμου καὶ ἐκτάκτου προσωπικοῦ, ἐνισχυθέντος διὰ τῆς ἀποσπάσεως εἰς αὐτὸ ἀπὸ τῆς 21 Μαρτίου μέχρι τῆς 15 Αὐγούστου τοῦ διδασκάλου Δημ. Σέττα.

Τὸ ἐκτελεσθὲν ἔργον κατὰ τὸ ὡς ἄνω χρονικὸν διάστημα ἔχει ὡς ἐξῆς :

Α'. Εἰσαγωγή λαογραφικῆς ὕλης.

α) Τὸ ἀρχεῖον ἀνεκδότου λαογραφικῆς ὕλης ἐπλουτίσθη διὰ 46 νέων χειρογράφων ἢ δακτυλογραφημένων συλλογῶν ἐκ σελίδων 4802. Ἐκ τῶν συλλογῶν τούτων 27 κατηρτίσθησαν ὑπὸ ἐκπαιδευτικῶν, ἰδίᾳ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, 8 ὑπ' ἄλλων συλλογέων, αἱ δ' ὑπόλοιποι 11 ὑπὸ τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου κατὰ τὰς εἰδικάς, ὡς κατωτέρω, ἐρευνητικὰς ἀποστολὰς αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπαιθρον.

β) Εἰς τὸ τμήμα τῆς δ η μ ὄ δ ο υ ς Μ ο υ σ ι κ ῆ ς περιήλθον 811 νέαι ἠχογραφήσεις (623 γενόμεναι ὑπὸ τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου ἐν τῇ ὑπαίθρῳ, 19 ἐν τῷ Κέντρῳ καὶ 169 ἐκ προσφορᾶς τρίτων, φίλων τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ) μουσικῆς δημοδῶν ἁσμάτων καὶ λαϊκῶν χορῶν.

γ) Εἰς τὴν Δ ι σ κ ο θ ῆ κ η ν, εἰς ἣν συμφώνως πρὸς διάταξιν τοῦ Νόμου 4545/1966 δέον νὰ κατατίθενται ὑπὸ τῶν παραγωγῶν δίσκων δημῶδους καὶ λαϊκῆς μουσικῆς δύο ἀντίτυπα, ἐπετεύχθη κατόπιν σχετικῶν ἐνεργειῶν πρὸς τοῦτο τῆς Ἀκαδημίας καὶ εἰδικῆς ἔτι ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργ. Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τοὺς ὑποχρέους, ἢ κατάθεσις 116 δίσκων, αὐξηθείσης οὕτω τῆς μουσικῆς ὕλης ταύτης εἰς δίσκους 855.

δ) Εἰς τὸ Κ ι ν η μ α τ ο γ ρ α φ ι κ ὸ ν τ μ ῆ μ α, παρὰ τὰ διατιθέμενα εἰς αὐτὸ ἀνεπαρκῆ οἰκονομικὰ μέσα, ἀπετυπώθησαν ἐπὶ 730 μέτρων κινηματογραφικῆς ταινίας διὰ τοῦ συντ. Γεωργ. Αἰκατερινίδου 12 θέματα παραδοσιακῶν ἐκδηλώσεων τοῦ βίου τοῦ λαοῦ (λαϊκῆς λατρείας, τελευτῆς, λαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς κ. ἄ.) ἐκ περιοχῶν τῶν νομῶν Σερρῶν, Λασιθίου Κρήτης καὶ ἐκ Ξηρομέρου Ἀκαρνανίας.

ε) Εἰς τὴν Μ ο υ σ ε ι α κ ῆ ν σ υ λ λ ο γ ῆ ν, σπουδαιότατον τμήμα τοῦ Κέντρου, προσεκτήθησαν 99 νέα ἀντικείμενα τῆς λαϊκῆς τέχνης καὶ τοῦ βίου τοῦ λαοῦ.

Β'.— Εἰς τὸ συλλεκτικὸν ἔργον τοῦτο διὰ καταγραφῆς, ἠχογράφησης καὶ κινηματογράφησης κλπ. συνετέλεσαν ἀναλόγως ἐκ τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου, ἐκτελέσαντες σχετικὰς ἐρεῦνας, κατόπιν ἐντολῆς τῆς Ἀκαδημίας, οἱ συντάκται : 1) Κωνστ. Ρωμαῖος εἰς Ἄρναν τοῦ νομοῦ Λακωνίας. 2) Στέφ. Ἡμελλος εἰς νῆσον Σέριφρον. 3) Ἄννα Παπαμιχαῆλ εἰς ἐπαρχίαν Τρικάλων. 4) Γ. Αἰκατερινίδης εἰς Ξηρόμερον, εἰς συνοικισμοὺς τοῦ νομοῦ Σερρῶν καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας Μεραμβέλλου καὶ Σητείας Κρήτης. 5) Στ. Καρακάσης εἰς Κεφαλληνίαν. 6) Ἄγγ. Δευτεραῖος εἰς χωρία βορείως τῆς Κοζάνης, πρὸς δὲ καὶ ὁ ἀπεσπασμένος εἰς τὸ Κέντρον δημ/λος Δημ. Σέττας, δαπάναις τῆς Ἐταιρείας Εὐβοϊκῶν Σπουδῶν, εἰς Βόρ. Εὐβοίαν.

Γ'. Ἐκτελεσθεῖσα ἐργασία.

α) Ἡ βασικὴ ἐργασία τῆς ἀποδελτιώσεως λαογραφικῆς ὕλης καὶ τῆς ταξινομήσεως εἶτα αὐτῆς κατόπιν ἐπεξεργασίας εἰς τὰ οἰκεία ἀρχεῖα ἐξετελέσθη, ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μέρος, διὰ τῶν γραφέων, ἀποδελτιωσάντων ἐξ 62 χειρογράφων συλλογῶν ποικίλην λαογραφικὴν ὕλην ἐπὶ 13.074 δελτίων, ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον μέρος, δηλ. τῆς ἀρχειακῆς κατατάξεως, διὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ. Ἀρχειακῆς ταξινομήσεως ἐργασία ἐγένετο ἐπίσης καὶ εἰς τὸ τμήμα τῆς δημῶδους μουσικῆς, πρὸς δὲ καὶ καταγραφή ἐκ ταινιῶν μαγνητοφώνου τῆς μουσικῆς 36 δημοδῶν ἁσμάτων.

β) Παραλλήλως πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν ἠσχολήθη ἀναλόγως: α) εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ἐπεξεργασίαν τῆς ὕλης διὰ τὸν πρὸς ἔκδοσιν Β' τόμον Δημοτικῶν τραγουδιῶν, μελετηθέντων πρὸς τοῦτο 183 ἁσμάτων. β) εἰς τὴν παρασκευὴν μουσικῆς πρὸς ἀποτύπωσιν αὐτῆς ἐπὶ 5 δίσκων, οἱ ὅποιοι θὰ διατίθενται μετὰ τοῦ ἐκτυπωθέντος ἤδη τόμου δημῶδους μουσικῆς. γ) εἰς ἀποπεράτωσιν τῆς συντάξεως καὶ ἐκτυπώσεως τῆς Λαογραφικῆς βιβλιογραφίας τῶν ἐτῶν 1964/1965.

Δ'. Δημοσιεύματα.—'Ἐγένετο ἔναρξις τῆς ἐκτυπώσεως τῶν τόμων ΙΗ'/ΙΘ' (1965-1966) τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἰδρύματος, εἰς τὸν ὅποιον περιλαμβάνονται μελέται τοῦ προσωπικοῦ, πρὸς δὲ καὶ ἡ Λαογραφικὴ βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1964/65.

Ε'.—Εἰς τὴν εἰδικὴν Λαογραφικὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου περιήλθον 185 τόμοι καὶ φυλλάδια βιβλίων καὶ περιοδικῶν (ἀρ. 4330-4515) ἐξ ἀγορᾶς, ἀνταλλαγῆς πρὸς τὴν Ἐπετηρίδα καὶ δωρεῶν.

Ζ'. Συνέδρια.—Ἡ συμμετοχὴ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου κατὰ τὸ ἔτος 1967 εἰς διεθνή συνέδρια ὑπῆρξε λίαν περιορισμένη. Τοῦτο ἀντεπροσωπεύθη μόνον διὰ τοῦ Διευθυντοῦ-Καθηγητοῦ Γ. Κ. Σπυριδάκη: α) διὰ δαπάνης τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν καὶ τῆς ἐν Βελιγραδίῳ Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς Βαλκανικὴν ἐνταῦθα σύσκεψιν ἀπὸ τῆς 18-23 Μαρτίου πρὸς ἐξέτασιν τοῦ θέματος τῆς ἐπὶ κοινού προγράμματος κινήματογραφίσεως ἐκδηλώσεων τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὰς χώρας τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου. β) διὰ δαπάνης τῆς Ἀκαδημίας καὶ τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς εὐρωπαϊκὴν σύσκεψιν εἰς Freiburg im Br. ἀπὸ 13-18 Νοεμβρίου πρὸς συζήτησιν τοῦ θέματος τῆς ἐρεῦνης καὶ ἐκδόσεως τῶν πηγῶν περὶ δημῶδους ποιήσεως καὶ μουσικῆς ἐκ τῆς περιόδου πρὸ τοῦ 15^{ου} αἰῶνος.

Ζ'.—Ὑπὸ τοῦ Κέντρου τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας, εὐρύτατα γνωστοῦ ὡς εἰδικοῦ ἐπιστημονικοῦ Ἰδρύματος εἰς τὴν Εὐρώπην ἰδίᾳ καὶ τὴν Ἀμερικὴν, παρεσχέθησαν ἔτι ἀπ' εὐθείας ἢ δι' ἀλληλογραφίας ἐπιστημονικαὶ πληροφορίαι πλὴν τῶν ἡμεδαπῶν καὶ εἰς ἄλλοδαποὺς ἐπιστήμονας καὶ εἰδικὰ ἰνστιτούτα. Πρὸς τοῦτοις εἰργάσθησαν κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα, κυρίως τοὺς θερινοὺς μῆνας, εἰς τὸ Κέντρον πρὸς μελέτην θεμάτων λαογραφικῶν, ἐθνολογικῶν κοινωνιολογικῶν, ἀρχαιογνωστικῶν κ. ἄ. ἀρχετοί, ἰδίᾳ βορειοαμερικανοί, ἐπιστήμονες.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9ῃ Δεκεμβρίου 1967

Ὁ Διευθυντῆς
Γ. Κ. Σπυριδάκης

Γ'.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Συνοπτικὸν σημεῖωμα περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ ἔτος 1967

Ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους ἐπραγματοποιήθη ἡ μεταφορὰ τῶν γραφείων τοῦ Κέντρου ἐκ τῶν ὑπογείων τοῦ μεγάρου τῆς Ἀκαδημίας, ὅπου τοῦτο ἐστεγαζέτο ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς του, εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀναγνωστοπούλου 14 νέον κτίριον (τὸ Μέγαρον Γ. Οἰκονό-

μου), όπου ἐγκατεστάθησαν καὶ τὰ ἄλλα Κέντρα Ἑρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας. Ἡ προεργασία καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῆς μεταφορᾶς, ἡ ἐγκατάστασις καὶ ἐπαναποποθέτησις βιβλιοθηκῶν, δελτιοθηκῶν, φιλοθηκῶν, χειρογράφων, ἀρχείων, φωτογραφικοῦ ὑλικοῦ κλπ., ἡ ἐπαναταξινομήσις καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν πάντων ἐξ ὑπαρχῆς, ἀπήτησαν μακρὰν καὶ κοπιώδη ἐργασίαν, ἐργασίαν ἐν πολλοῖς χειρωνακτικῇν, τὴν ὁποίαν τὸ προσωπικὸν τοῦ Κέντρου ἀνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε μὲ ζῆλον.

Ἡ στενότης τοῦ διατεθέντος ἡμῖν χώρου καὶ ἡ ἔλλειψις ἐπαρκῶν καὶ καταλλήλων ἐπίπλων ἐμποδίζουσι τὴν ἄνετον ἐναπόθεσιν καὶ ταξινομήσιν τοῦ συσσωρευθέντος παντοειδοῦς ὑλικοῦ. Ἔνεκα τούτου καὶ ἡ μεγάλη περὶ Θράκης καὶ Θρακῶν ἀρχαιολογικῆ Συλλογῆ Σταμούλη καὶ τὰ βιβλία τῆς δωρεᾶς Γ. Ἀρβανιτίδου, ἀνήκοντα καὶ ἡ μὲν καὶ τὰ δὲ εἰς τὸ ἡμέτερον Κέντρον, παρέμειναν εἰς τὸ κεντρικὸν μέγαρον τῆς Ἀκαδημίας

Τὸ προσωπικὸν τοῦ Κέντρου ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὀλιγαριθμώτατον (4 μόνιμοι Συντάκται, ἐπὶ 8 ὀργανικῶν θέσεων, καὶ 2 ἀπεσπασμένοι ἐκ τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως). Κατὰ τὸ β' ἑξάμηνον τοῦ λήξαντος ἔτους, ἀνακληθέντων τῶν δύο ἀπεσπασμένων ἐκπαιδευτικῶν, τὸ προσωπικὸν ἠλαττώθη ἀκόμη περισσότερον.

Ἡ ἐλάττωσις τοῦ προσωπικοῦ, ἡ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἀναμονὴ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ δαπανῶν, ἡ περικοπὴ ἀναγκασιούτων κονδυλίων καὶ ἡ ἀβεβαιότης δὲν ἐπέτρεψαν ἐφέτος τὴν ἐπιθυμητὴν ἀνάπτυξιν τῆς δραστηριότητος τοῦ Κέντρου καὶ τὴν πραγματοποιήσιν ἐργασιῶν ἀπαιτουσῶν εἰδικᾶς δαπάνης.

Ἡ προγραμματισθεῖσα ἐρευνητικὴ ἀποστολὴ εἰς τὰς Μονὰς τῶν Μετεώρων δὲν ἐπραγματοποιήθη.

Ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν περιορισμένων δυνατοτήτων τοῦ Κέντρου συνέχισε τὰς τρεχούσας ἐργασίας του.

Αἱ ἀποδελτιώσεις πηγῶν καὶ βοηθημάτων ἐπλούτισαν μὲ χιλιάδας νέων δελτιῶν τὰς δελτιοθήκας τοῦ Κέντρου. Μεταξὺ τῶν ἀποδελτιωθέντων ἔργων εἶναι ἡ *Encyclopédie de l'Islam* (τ. 1-2, Α-Γ), τὸ Βιβλιογραφικὸν Ἐγχειρίδιον τοῦ περιοδικοῦ Θεολογία, 1923-1962 (ὑπὸ Σ. Ρουμελιώτου, Ἀθῆναι 1963), ἡ Ἑλληνικὴ Θεολογικὴ Βιβλιογραφία (1860-1960) τῶν Χ. Τζώγα καὶ Π. Παπαεναγγέλου (Θεσσαλονίκη 1963), πολλαὶ πραγματεῖαι σχετιζόμεναι μὲ τὴν ἱστορίαν καὶ τὰ χειρόγραφα τῶν Μετεώρων κ.π.ᾶ.

Τὸ ἐκ Μετεώρων συγκομισθὲν ὑλικὸν (μικροφίλμς, φωτογραφία καὶ σημειώσεις) ὑπῆρξεν ἀντικείμενον περαιτέρω διαλογῆς, ταξινομήσεων καὶ ἐπεξεργασίας. Ἐπὶ τῇ βάσει συστηματικῶν ἀποδελτιώσεων ἐπλούτισθη ὁ ἐκδιδόμενος ἐκ τῶν καταλοίπων τοῦ Ν. Βέη Κατάλογος τῶν Μετεωρικῶν Χειρογράφων μὲ συστηματικούς πίνακας κωδικογράφων, χρονικῶν σημειωμάτων, ἐνθυμήσεων καὶ ἄλλων χρησίμων ἐρευνητικῶν. Ἐγένετο ἡ ἀπαραίτητος προεργασία διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς τὸ τυπογραφεῖον ὁ δεύτερος τόμος τοῦ Καταλόγου τῶν Μετεωρικῶν Χειρογράφων.

Ὡς πρὸς τὰ Μετεωρικὰ ἔγγραφα — βυζαντινὰ καὶ μεταβυζαντινὰ, ἐκδεδομένα καὶ ἀνέκδοτα — τὰ ἀποκείμενα εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν Μονῶν τῶν Μετεώρων, εἰς τὴν Μονὴν Δουσίκου ἢ ἀλλαχοῦ, ἔχει γίνεαι μακρὰ προεργασία, ὥστε ταῦτα νὰ συγκεντρωθοῦν καὶ νὰ ἐκδοθοῦν εἰς Corpus. Συνεπληρώθη σχεδόν, ἐπὶ τῇ βάσει φωτογραφιῶν καὶ

ἐξ αὐτομίας ἐλέγχου, ἢ μεταγραφῆ καὶ ἢ δακτυλογράφησις τριακοσίων (300) περίπου ἐλληνικῶν ἐγγράφων, κατεστρώθη δὲ τὸ πρόγραμμα τῆς περαιτέρω ἐπεξεργασίας τοῦ ὑλικοῦ (ἀντιβολαί, ἀποδελτιώσεις προσώπων, τόπων, ὄρων κλπ.) διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν παρουσίαισιν των. Ἐλλείπει ἐιδικῶν πιστώσεων, οὐδὲν ἐγένετο διὰ τὰ ὀλίγα βλαχικὰ ἔγγραφα καὶ τὸ πλῆθος τῶν τουρκικῶν.

Εἰς τὰς ἀρχεῖα καὶ συλλογὰς τοῦ Κέντρου προσετέθησαν νέαι προσκτήσεις. Καθ' ὑπόδειξιν καὶ εὐγενῆ μεσολάβησιν τοῦ κ. Δημ. Γκίνη, ὁ κ. Κωνστ. Κωστάκης (Γεν. Διευθυντῆς τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρείας «Ἡ Ἐθνικὴ», ὁδὸς Καραγεώργη τῆς Σερβίας 8) ἐδῶρθησεν ἡμῖν εἰς φωτογραφικὰ ἀντίτυπα (πολυτελῶς βιβλιοδετημένα εἰς δύο τόμους) δύο *Βιβλία Πρακτικῶν τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τοῦ Λιβόρνου*. Τὸ πρῶτον, ἐκ σελ. 176, περιέχει πρακτικὰ τῶν ἐτῶν 1768-1817· τὸ δεύτερον, ἐκ σελ. 183, περιέχει πρακτικὰ τῶν ἐτῶν 1818-1849. Τὰ πρακτικὰ γράφονται εἰς γλῶσσαν ἐλληνικὴν. Ἐπὶ τῆς προμετωπίδος ἢ ἐπιγραφῆ ἰταλιστί: *Partiti e ballottazioni della chiesa greca La S(antis)sima Trinità*. Πρόκειται περὶ ἀξιολόγου ἱστορικῆς πηγῆς διὰ τὴν ζοὴν καὶ τὴν δρᾶσιν μιᾶς ἀνθούσης ἄλλοτε Κοινότητος τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Διασπορᾶς.

Εἰς τὸ ἀρχεῖον μικροταινιῶν (microfilms) καὶ φωτογραφιῶν ἐκ χειρογράφων κωδίκων, ἐγγράφων καὶ σπανίων ἐντύπων προσετέθη νέον ὑλικὸν ἐξ Ἁγίου Ὁρους, ἐκ τῆς Μονῆς Προυσοῦ, ἐκ Κυκλάδων νήσων καὶ ἐξ ἄλλων βιβλιοθηκῶν ἢ ἀρχείων.

Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου εἰσῆχθησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος (ἐξ ἀγορῶν, ἐξ ἀνταλλαγῶν ἢ ἐκ δωρεῶν) 280 τόμοι βιβλίων καὶ περιοδικῶν (ἀριθ. βιβλίου εἰσαγωγῆς 3928-4208).

Ἐκ τῶν καταρτιζομένων καὶ ὑπὸ ἔκδοσιν δημοσιευμάτων τοῦ Κέντρου ἐφθάσαν εἰς τὸ πέρας τῆς ἐκτυπώσεώς των τρεῖς πολυσέλιδοι τόμοι τῆς Ἑπετηρίδος (13, 14 καὶ 15), ὁ Α' τόμος τοῦ Καταλόγου τῶν Μετεωρικῶν Χειρογράφων τοῦ Ν. Βέη καὶ ἡ Ὀλυμπιώτισσα τοῦ Εὐάγγ. Σκουβαρά.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, τὸ ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν τοῦ Κέντρου παρουσίασεν ἐπίσης καὶ ἴδια δημοσιεύματα. Εἰς ταῦτα συγκαταλέγονται καὶ δύο διδακτορικαὶ διατριβαί: τοῦ κ. Χρ. Πατρινέλη, Ὁ Θεόδωρος Ἀγαλλιανὸς καὶ οἱ ἀνέκδοτοι λόγοι του, καὶ τοῦ κ. Εὐάγγ. Σκουβαρά, Στηλιτευτικά κείμενα τοῦ ΙΗ' αἰῶνος.

Δύο συντάκται τοῦ Κέντρου, ὁ κ. Βασ. Σφυρόερας καὶ ὁ κ. Χρ. Πατρινέλης, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κανονικῆς ἀδείας των ἐπραγματοποίησαν ἰδίαις δαπάναις ἐρευνητικὰς ἀποστολάς, ὁ μὲν πρῶτος εἰς Κυκλάδας, ὁ δὲ δεύτερος εἰς Κεφαλληνίαν, συγκομίσαντες ἐκεῖθεν ἀξιόλογον ὑλικόν.

Δ'.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

περί τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Κέντρου Ἑρεύνης τῆς Ἱστορίας
τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου κατὰ τὸ ἔτος 1967

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς εἰρημένης περιόδου τὸ προσωπικὸν τοῦ Κέντρου ἀπησχόλησαν αἱ ἀκόλουθοι ἐργασίαι :

1ον) Ἡ ἀντιγραφὴ ἀξιολόγων ἐγγράφων νομικοῦ περιεχομένου ἀποκειμένων ἐν τοῖς Γενικοῖς Ἀρχείοις τοῦ Κράτους καὶ ἀναγομένων εἰς τὴν Τουρκοκρατίαν καὶ τὴν Καποδιστριακὴν ἐποχὴν.

2ον) Ἡ ἀντιγραφὴ καὶ ἀποδελτίωσις νομικῶν ἐγγράφων προερχομένων ἐκ διαφόρων περιφερειῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ δημοσιευθέντων εἰς μὴ νομικά περιοδικά.

3ον) Ἡ ἀποδελτίωσις νομικῶν πληροφοριῶν περιεχομένων ἐν ταῖς βυζαντιναῖς φιλολογικαῖς πηγαῖς καὶ ὁ συσχετισμὸς τούτων πρὸς τὰ ἀντίστοιχα νομικά κείμενα. Οὕτως ἀπεδελτιώθησαν τὰ ἀκόλουθα ἔργα :

α') Νικηφόρου Γρηγοῶ ἀἱ Ἱστορίαι (Nicephori Gregorae Byzantina Historia cura L. Schopeni), t. II, Bonnae 1830 (Corpus Script. Hist. Byzantinae).

β') Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ Ἱστορίαι (Ioannis Cantacuzeni ex imperatoris Historiarum libri IV, cura L. Schopeni), τ. I, Bonnae 1828 (Corpus Script. Hist. Byzantinae).

γ') Κεκαυμένον Στρατηγικόν, ἔκδ. B. Wassiliewsky - V. Jernstedt (Zapiski Istor. - Fil. Fakulteta Imper. S. Peterburgskago Universiteta, XXXVIII, 1896. Ἀνατύπωσις Amsterdam 1965).

δ') Ἀωνύμου, Λόγος νουθετητικὸς πρὸς βασιλέα (ἐκ τῆς ὡς ἄνω ἐκδόσεως τῶν B. Wassiliewsky - V. Jernstedt).

ε') Διάταξις τοῦ Ἀλεξίου Α' Κομνηνοῦ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ I. Sakkelion, Documents inédits tirés de la Bibliothèque de Patmos. I. Decret d'Alexis Comnène portant déposition de Léon, métropolitain de Chalcédoine ἐν Bulletin de Correspondance Hellénique τ. 11 (1878), σ. 102-128.

4ον) Ἡ μελέτη τοῦ ἀνεκδότου εἰσέτι Cod. Paris. gr. 1379, πολυτίμους περιέχοντος πληροφορίας ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἀκολουθουμένης δικονομίας καὶ ἑτέρων τινῶν θεμάτων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου. Ἡ ἐπεξεργασία αὐτῆ τοῦ κώδικος γίνεται ἐκ φωτογραφιῶν, εἰσαχθεισῶν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου ἐντὸς τοῦ λήγοντος ἔτους.

5ον) Ἡ ἀπάντησις εἰς ἐρωτήματα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ παρ' ἡμῖν δικαίου ὑποβληθέντα παρ' ἰδιοτῶν, διὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, πρὸς τὸ ἡμέτερον Κέντρον.

6ον) Ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νομικῶν καὶ φιλολογικῶν βυζαντινῶν πηγῶν ἔρευνα

τῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος παρεχομένων ἐγγυήσεων, ἰδίᾳ τῶν ἐνόρκων. Τὰ πορίσματα θέλουν δημοσιευθῆ εἰς τὴν Ἐπετηρίδα τοῦ Κέντρου.

7ον) Ἡ ἐκ νέου καταγραφή τοῦ περιεχομένου τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Κέντρου καὶ ἡ νέα καθ' ὕλην ταξινόμησις τῶν βιβλίων, ἐπὶ σκοπῷ εὐχερεστερας τούτων χρήσεως. Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος καὶ μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμερομηνίας εἰσῆχθησαν 42 τόμοι ἐπιστημονικῶν ἔργων καὶ ἀνάτυπα μελετῶν.

8ον) Εὐρίσκεται ὑπὸ ἐκτύπωσιν ὁ τόμος 12 τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Κέντρου.

9ον) Τέλος, δὲν παραλείπω νὰ προσθέσω ὅτι κατὰ τὸν τρέχοντα μῆνα Δεκέμβριον θέλει πραγματοποιηθῆ ἡ ἐγκριθεῖσα παρὰ τῆς Ἀκαδημίας ἐπιστημονικὴ ἀποστολὴ εἰς τὴν νῆσον Ρόδον διὰ τὴν μελέτην καὶ φωτογράφησιν τῶν ἐν τοῖς Ἀρχείοις τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως ἀποκειμένων χειρογράφων κωδίκων, ἰδίᾳ τῶν περιεχόντων δικαστικὰς ἀποφάσεις. Λεπτομερῆς ἐκθεσις περὶ τῆς ἀποστολῆς ταύτης θέλει ὑποβληθῆ βραδύτερον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9ῃ Δεκεμβρίου 1967

Ὁ Διευθυντῆς

Μ. Ἀ. Τουρτόγλου

Ε΄.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Κέντρου Ἐρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1967

1. Συνεχίσθη ἡ ἀπὸ τοῦ 1963 ἀρξάμενη μικροφωτογράφησις ὕλικου ἀναφερομένου εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ καὶ ἀποκειμένου εἰς ξένα ἀρχεῖα, παρελήφθησαν δὲ μικροταινίαι 168 τόμων (σελ. 115.000 περίπου) ἐγγράφων τοῦ Foreign Office. Τὸ ὕλικόν τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατεγράφη εἰς τὸ βιβλίον μικροταινιῶν καὶ εὐρετηριάσθη κατὰ τόμον, περιλαμβάνει τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Foreign Office μετὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Βρετανικῆς Πρεσβείας καὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Βρετανικῶν προξενείων κατὰ τὰ ἔτη 1856 - 1870. Παρόμοιον ὕλικόν, καλύπτει τὴν ἀπὸ τοῦ 1871 μέχρι τοῦ 1889 περίοδον, ἀναμένεται νὰ παραληφθῆ λίαν προσεχῶς.

2. Συνεχίσθη ἡ λεπτομερῆς ἐπεξεργασία τοῦ μικροφωτογραφουμένου ὕλικου τοῦ Foreign Office, διὰ συντάξεως κατ' ἐγγράφων ἐπιτομῶν, αἱ ὁποῖαι προορίζονται γὰρ ἐκδοθῶν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας.

3. Συνεχίσθη ὁ καταρτισμὸς ἱστορικῆς βιβλιογραφίας περὶ τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τοῦ 1800 καὶ ἔξῃς διὰ συντάξεως δελτίων κατὰ συγγραφεῖς καὶ εὐρετηρίου ἀπὸ ἀπόψεως ὀνοματολογικῆς, πραγματολογικῆς καὶ χρονολογικῆς.

4. Ἐπὶ τῇ ἐκατοστῇ ἐπετείῳ τῆς Κρητικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1866 ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Κέντρου, ἐπιμελείᾳ τοῦ Διευθυντοῦ αὐτοῦ Ἐλευθερίου Πρεβελάκη καὶ τῆς Συντάκτιδος Βασιλικῆς Πλαγιανίκου· Μπεκιάρη, τόμος 498 σελίδων ὑπὸ τὸν τίτλον Ἡ Κρη-

τική 'Επανάστασις 1866 - 1869, 'Εκθέσεις τῶν ἐν Κρήτῃ Προξένων τῆς Ἑλλάδος, περιληφθεὶς εἰς τὴν σειρὰν *Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας*, συνεχίσθη δὲ ἡ ἐπεξεργασία τοῦ ὕλικου τὸ ὅποιον θὰ ἀποτελέσῃ τὸν δεύτερον τόμον τοῦ ἔργου.

5. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου εἰσήχθησαν 37 δημοσιεύματα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Δεκεμβρίου 1967

Ὁ Διευθυντὴς

Ἑλ. Πρεβελάκης

ζ'.

**Περιληπτικὸν σημείωμα
περὶ τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1967 πεπραγμένων
ὑπὸ τοῦ Κέντρου Ἐκδόσεως Ἔργων Ἑλλήνων Συγγραφέων
ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῶν χρόνων τῆς Ἀλώσεως
τῆς Κωνσταντινουπόλεως**

Ἐπλούτισε τὴν βιβλιοθήκην του διὰ τῶν τόμων τοῦ 1967 ὀγδοήκοντα τεσσάρων περιοδικῶν ἀρχαίας καὶ μεσαιωνικῆς φιλολογίας, ἱστορίας, φιλοσοφίας, παπυρολογίας, παλαιογραφίας καὶ συγκριτικῆς φιλολογίας.

Ἐπίσης διὰ 318 τόμων, εἰς οὓς δέον νὰ προστεθοῦν 442 παραληφθέντες κατὰ τὸ διάστημα ἀπὸ 6ης - 31ης Δεκεμβρίου 1966 — τὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους σημείωμα εἶχεν ὑποβληθῆ τὴν 5ην Δεκεμβρίου 1966 — σπουδαίων κυρίως συγχρόνων ἔργων σχετικῶν πρὸς τὴν βιβλιογραφίαν, μεθοδολογίαν, ἱστορίαν τῆς κλασσικῆς καὶ μεσαιωνικῆς φιλολογίας, τὴν παπυρολογίαν, παλαιογραφίαν καὶ κωδικολογίαν, τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας καὶ μεσαιωνικῆς γραμματείας, τὰ λεξικά, γενικά καὶ συγγραφέων, τὰ ἀρχαῖα καὶ μεσαιωνικά κείμενα καὶ τὴν ἐρμηνείαν αὐτῶν, πρὸς τὴν ἀρχαίαν καὶ μεσαιωνικὴν ἱστορίαν, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν μυθολογίαν καὶ τὴν θρησκείαν, ὡς καὶ πρὸς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀρχαίου καὶ μεσαιωνικοῦ κόσμου μέχρι καὶ σήμερον. Οὕτω ὁ ἀρίθμ. βιβλ. εἰσαγ. εἶναι τὴν στιγμὴν ταύτην 3724. Ἀναμένονται πρὸς τούτους περὶ τὰ 140 δημοσιεύματα.

Ἡ ἀποδελτίωσις τῶν βιβλίων τοῦ Κέντρου γίνεται κατὰ συγγραφεῖς, καθ' ὕλην καὶ γραμματειακοὺς τομεῖς πρὸς εὐκολωτέραν καὶ ὀρθοτέραν ἐνημέρωσιν τῶν ἐνδιαφερομένων.

Διεξήγαγεν ἀλληλογραφίαν μὲ βιβλιοθήκας τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅπου ἀπόκεινται ἑλληνικὰ χειρόγραφα, παρήγγειλε 76 μικροταινίας ἀρχαίων ἑλληνικῶν καὶ βυζαντινῶν κειμένων, παρέλαβε 65, ἤλεγξε δὲ τὸ περιεχόμενον περίπου 35 (ἀρίθμ. εὔρετ. 232 - 266).

Προέβη εἰς μεγεθύνσεις μικροταινιῶν χειρογράφων ἢ σπανίων ἐντύπων χάριν ἐπιστημόνων ἀναλαβόντων νὰ παρασκευάσουν ἐκδόσεις κειμένων τῆς ἀρμοδιότητός του, κωλυόμενον δὲ νὰ ἀναγνώσουν τὰς μικροταινίας διὰ τῶν μηχανημάτων τοῦ ἐργαστηρίου του.

Ἐκ τῶν συνεργατῶν τοῦ Κέντρου βοηθούμενοι διὰ τῶν μέσων αὐτοῦ εἰργάσθησαν:

Ὁ Κ. Δ. Γεωργούλης. Οὗτος συνέχισε τὴν μελέτην τῆς χειρογράφου παραδόσεως τῶν Φυσικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὧν ἔχει ἀναλάβει τὴν ἔκδοσιν.

Ὁ Νίκων Κασιμάκος, ὅστις παρασκευάζει ἔκδοσιν τοῦ Περί τοῦ στεφάνου λόγου τοῦ Δημοσθένους. Οὗτος ἤρχισε ἀναθεώρησιν τοῦ κριτικοῦ ὑπομνήματος, τὸ ὁποῖον εἶχε περατώσει κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, παρέδωσε δὲ τὴν μετάφρασιν τοῦ κειμένου.

Ἐξ ἄλλου εἰς τὸ ἐργαστήριον καὶ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου εἰργάσθησαν :

Ὁ συντάκτης τοῦ Κέντρου Μίνως Κοκολάκης, ὅστις παρασκευάζει ἔκδοσιν τοῦ Περί εὐθυμίας δοκιμίου τοῦ Πλουτάρχου. Οὗτος προέβη εἰς ἀναθεώρησιν τῆς μεταφράσεως τοῦ κειμένου, τὴν ὁποίαν εἶχε περατώσει κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Ὁ ἀπεσπασμένος ἐκ τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Λίνος Μπενάκης, ὅστις παρασκευάζει ἔκδοσιν τοῦ Προτρεπτικοῦ εἰς φιλοσοφίαν τοῦ Ἰαμβλίου. Οὗτος συνέχισε τὴν κριτικὴν καὶ ἐρμηνευτικὴν μελέτην τοῦ κειμένου, προχώρησε δὲ καὶ εἰς τὴν μετάφρασιν μέχρι τοῦ ἡμίσεος αὐτοῦ.

Ὁ ἀπεσπασμένος ἐκ τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Λ. Τρίμης, ὅστις παρασκευάζει ἔκδοσιν τῶν Ἠθικῶν εὐδημιῶν τοῦ Ἀριστοτέλους. Οὗτος συνέχισε τὴν κριτικὴν καὶ ἐρμηνευτικὴν μελέτην τοῦ κειμένου, προχώρησε δὲ καὶ εἰς τὴν μετάφρασιν φθάσας μέχρι τοῦ 4ου κεφαλαίου τοῦ 3ου ἐκ τῶν πέντε βιβλίων τοῦ ἔργου.

Τέλος ὁ Διευθυντὴς τοῦ Κέντρου. Οὗτος ἀφ' ἑνὸς μὲν συνέχισε τὴν ἐργασίαν του διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν Νόμων τοῦ Πλάτωνος, ἀσχοληθεὶς κυρίως εἰς τὴν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπιστημονικὴν περὶ τὸ ἔργον κίνησιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ προέβη εἰς κριτικὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ὕμνων καὶ τῶν ἐπιγραμμάτων τοῦ Καλλιμάχου, ἔδωσε δὲ καὶ τὴν ὀριστικὴν μορφήν τῆς μεταφράσεως ὅλου τοῦ σωζομένου ἔργου τοῦ ποιητοῦ τούτου.

Ἐξ ἄλλου ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κέντρου ἡ μετάφρασις εἰς τὴν ἑλληνικὴν εἰδικῶν σπουδαίων ἔργων βοηθητικῶν εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῶν ἐκδόσεων. Διὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπελέγησαν τοῦ Β. Α. van Groningen τὸ *Traité de critique et d'histoire des textes* καὶ τοῦ R. Welle τὸ *Theory of Literature*. Ἐκ τούτων μετεφράσθη μόνον τὸ πρῶτον κατόπιν ἀδείας τῆς Ὀλλανδικῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ἀλλ' ἡ δημοσίευσίς τῆς μεταφράσεως ἀνεβλήθη διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος διὰ τεχνικούς καὶ οἰκονομικούς λόγους.

Τὸ Κέντρον χρηματοδοτεῖται ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰς ἐφαρμογὴν τοῦ ἔθρου 8 τοῦ ἰδρυτικοῦ τοῦ Νόμου 3197/1955 ἐκ τοῦ τακτικοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπὸ ἴδιον φορέα, τὸν ὑπ' ἀριθμ. 50 - 220.

Αἱ δαπάναι διὰ τὰ ἐν τῷ παρόντι ἀναφερόμενα περιοδικά, βιβλία, μικροταινίας ἐν μέρει — διαθέτει ἀκόμη τὸ Κέντρον ὑπόλοιπον ἐκ σχετικῆς δωρεᾶς τοῦ ΒΙΕ ἐπιτευχθείσης δι' ἐνεργειῶν τοῦ ἐπόπτου τοῦ Κέντρου Ἀκαδημαϊκοῦ Ἰω. Σταματάκου —, διὰ γραφικὴν ὕλην, βιβλιοδεσίαν, διὰ τὰ ἐπιπλα, τὰ ὁποῖα ἐντὸς ὀλίγου θὰ παραλάβῃ τὸ Κέντρον, γενικῶς πάντα τὰ ἔξοδα ἐξοπλισμοῦ καὶ λειτουργίας αὐτοῦ ἀντιμετωπίζονται ἐκ τοῦ τακτικοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ.

Αἱ ἐνέργειαι διὰ τὴν ἐγγραφὴν πιστώσεων ὡς προϋπολογισμοῦ τοῦ Κέντρου, ἀφορῶσαι δὲ κατὰ τὸ σύνθητες εἰς δωδεκατημόρια, ἤρχισαν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 55774/30.3.1967 ἐγγράφου τῆς Ἀκαδημίας ἤτοι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου, κατέληξαν δὲ εἰς ἀποτελεσμα, ὕψους δὲ μόνον τριακοσίων χιλιάδων δραχμῶν, μετὰ τέσσαρας μῆνας. Ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐγγραφῆς τῶν πιστώσεων τούτων μέχρι τῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ Ἰ. Πουρ-

γείου Παιδείας ἐνταλάματων προπληρωμῆς, τὸ πρῶτον τὴν 10 Ὀκτωβρίου, ἐχρειάσθη νὰ παρέλθῃ ἀκόμη ἐν τρίμηνον. Ἐπίσης παρήλθον ἐννέα μῆνες μέχρις ὅτου ἐπιτραπῆ ἡ προμήθεια τῶν ὡς ἄνω ἐπίπλων. Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα διεξήγετο ἀλληλογραφία — διὰ τῆς Ἀκαδημίας — καὶ παρηκολουθεῖτο ἐνδελεχῶς ἡ ὑπόθεσις ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Κέντρου καὶ τῶν συντακτῶν Λ. Μπενάκη καὶ Δ. Τρίμη. Κατὰ τὸ ὡς ἄνω ἐπίσης διάστημα ὑπῆρξε καὶ τοῦ σεβαστοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κέντρου Ἀκαδημαϊκοῦ Ἐρρίκου Σκάσιου ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰς ἐνεργείας ἐσωτερικῆς καὶ ἔμπροστος. Πόσον πολῦτιμον ὑπῆρξε τὸ πνεῦμα τῆς κατανοήσεως καὶ σημαντικὴ ἡ δρᾶσις αὐτοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ περιγραφῆ.

Τῶν εἰρημένων συντακτῶν ἀνενεώθη ἡ ἀπόσπασις χάρις εἰς ἐνεργείας τοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ Κέντρον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐλειτούργησε καὶ πάλιν μὲ ἀνεπαρκέστατον προσωπικόν. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς αὐτοῦ καὶ αἱ ἐπακολουθήσασαι ἐνέργειαι τῆς Ἀκαδημίας πρὸς ἀπόσπασιν τοῦλάχιστον, ἀφοῦ δὲν ἐπετράπησαν διορισμοὶ συντακτῶν κατὰ γενικὸν μέτρον, εἰδικῶν φιλολόγων ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ἔτι δὲ καὶ εἰδικὰς σπουδὰς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, δὲν ἔφεραν μέχρι σήμερον ἀποτελέσματα.

Περαιῶν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σημειώσω καὶ πάλιν ὅτι, ἐὰν τὸ Κέντρον δὲν ἀποκτήσῃ ἐπαρκῆς ἐπιστημονικὸν προσωπικόν, ἀπηλλαγμένον δέ, ὅσον εἶναι δυνατὸν, τοῦ φόρτου τῆς συνήθους ἐργασίας, ἣτις κατέστη μεγαλυτέρα καὶ πολυμορφότερα, ἐπειδὴ ὁ προϋπολογισμὸς αὐτοῦ ὑφίσταται, ὡς κρατικός, προέλεγχον, δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ἐτοιμάσῃ συντόμως ἐκδόσεις κειμένων. Τοῦτο δὲ ἀποβαίνει περισσότερον δυσάρεστον, ἐπειδὴ οἱ παρασκευάζοντες ἐκδόσεις ἐλάχιστοι συνεργάται αὐτοῦ ἢ παραιτοῦνται, διὰ λόγους ἰδικούς των, τοῦ ἔργου αὐτῶν ἢ προχωροῦν εἰς τὸ ἔργον των μὲ βραδύτητα, καθιστῶσαν ἀδύνατον τὴν πρόβλεψιν τοῦ πέρατος αὐτοῦ.

Μόνον μὲ ἐπαρκῆς μόνιμον προσωπικόν, ἐπιστημονικόν καὶ ἄλλο, καὶ μὲ προγραμματισμὸν εἶναι δυνατὸν νὰ παρασκευασθοῦν ἐκδόσεις συντόμως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19ῃ Δεκεμβρίου 1967

Ὁ Διευθυντής
Χαραλ. Σ. Φλωρᾶτος

Ζ'.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

**περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Κέντρου Ἐρευνῶν Ἀστρονομίας
καὶ Ἐφημεροσμένων Μαθηματικῶν κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα
ἀπὸ τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1966 μέχρι τῆς 30ῆς Νοεμβρίου 1967**

Α') Προσωπικόν. Ὁ κ. Λυσίμαχος Μαυρίδης ἐξηκολούθησε νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του ὡς ἄμισθος ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τοῦ Κέντρου παραλλήλως πρὸς τὰ καθήκοντά του ὡς καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης. Ὁ πτυχιούχος τῶν Φυσικῶν κ. Παναγιώτης Ἀλεξίου ἐξηκολούθησε νὰ ἐργάζεται ὡς ἐπιστημονικὸς συνεργάτης

του Κέντρου εις τὸ ὑπὸ τοῦ Βασιλικοῦ Ἰδρυμάτος Ἐρευνῶν χρηματοδοτούμενον ἐρευνητικὸν πρόγραμμα «Μελέτη τῶν ἀστέρων τῶν φασματικῶν τύπων M, S καὶ C εις τὴν περιοχὴν ὠρισμένων διαχυτῶν ἀστρικῶν σημῶν» μέχρι τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1967. Διὰ τοῦ κατὰ τὴν 28ην Φεβρουαρίου 1967 ἐπισυμβάντος θανάτου του τὸ Κέντρον ἀπώλεσεν ἓνα ἐκ τῶν πλέον ἀφωσιωμένων καὶ ἱκανῶν ἐπιστημονικῶν συνεργατῶν του. Εἰς τὸ αὐτὸ πρόγραμμα εἰργάσθη καθ' ὅλον τὸ λῆξαν ἔτος ὡς ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τοῦ Κέντρου καὶ ὁ πτυχιούχος τῶν Μαθηματικῶν κ. Κων/τίνος Πουλάκος. Ἀμφότεροι ἐλάμβανον ὑποτροφίαν ἐκ μέρους τοῦ Βασιλικοῦ Ἰδρυμάτος Ἐρευνῶν. Ὁμοίως ὁ πτυχιούχος τῶν Φυσικῶν κ. Γεώργιος Βασιλόγλου ἐξηκολούθησε νὰ ἐργάζεται μέχρι τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1967 ὡς ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τοῦ Κέντρου εις τὸ ὑπὸ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὄργανισμοῦ Βορειοατλαντικοῦ Συμφώνου χρηματοδοτούμενον ἐρευνητικὸν πρόγραμμα «Μελέτη τῶν προβλημάτων τῶν σχετικῶν μετὰ τὴν γένεσιν τῶν ἀστέρων». Εἰς τὸ αὐτὸ πρόγραμμα εἰργάσθησαν ἐπίσης καὶ ὁ πτυχιούχος τῶν Φυσικῶν κ. Σπυρίδων Ψωμᾶς ὡς ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τοῦ Κέντρου ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου μέχρι 8ης Ὀκτωβρίου 1967 καθὼς καὶ ἡ δ. Ἀνθὴ Γκούβα ὡς τεχνικὸς βοηθὸς τοῦ Κέντρου ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου μέχρι 30ης Νοεμβρίου 1967. Αἱ ὑποτροφίαι τῶν ἀνωτέρω ἐκαλύφθησαν ἐκ τῆς σχετικῆς ἐπιχορηγήσεως τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὄργανισμοῦ Βορειοατλαντικοῦ Συμφώνου.

Β') Ἐπιστημονικαὶ Ἔργασιαί. Κατὰ τὸ ὑπ' ὄψιν χρονικὸν διάστημα ἐξετελέσθησαν τὰ κάτωθι προγράμματα :

1) Στατιστικὴ μελέτη τῆς ἡλιακῆς δραστηριότητος (ὑπὸ τοῦ ἐπόπτου τοῦ Κέντρου κ. Ἰωάννου Ξανθάκη). Ἡ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη ἀρξαμένη ἀναλυτικὴ μελέτη τῆς πορείας τῶν διαφόρων δεικτῶν τῆς ἡλιακῆς δραστηριότητος ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν κηλίδων καὶ ἀπὸ κύκλου εἰς κύκλον συνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος. Παράλληλως ἤρχισε ἡ ἀναλυτικὴ μελέτη τῆς πορείας τῶν τιμῶν τοῦ χρόνου ἀνόδου ἀπὸ κύκλου εἰς κύκλον τῆς ἡλιακῆς δραστηριότητος καὶ ἐδόθησαν τύποι παρέχοντες τὴν τιμὴν τῆς παραμέτρου ταύτης διὰ τοὺς διαδοχικοὺς κύκλους τῆς ἡλιακῆς δραστηριότητος μετὰ λίαν ἱκανοποιητικὴν ἀκρίβειαν. Κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν κατέστη δυνατόν νὰ ὑπολογισθοῦν αἱ πιθαναὶ τιμαὶ τοῦ χρόνου ἀνόδου καὶ τῶν διαφόρων δεικτῶν τῆς ἡλιακῆς δραστηριότητος διὰ τὸν τρέχοντα κύκλον Νο. 20. Τὰ ἐξαγόμενα ταῦτα περιελήφθησαν εἰς τὰς ἐργασίας: I) J. Xanthakis «The Probable Mean Values of the Different Indices of Solar Activity During the Sunspot Cycle No. 20 (1964 - 1975)». *Praktika de l'Académie d'Athènes* T. 41, 1966. II) J. Xanthakis «The Different Indices of Solar Activity and the Time of Rise». In J. Xanthakis (Editor) «Solar Physics». Proceedings of A NATO Advanced Study Institute, Held in Athens, September 1965, John Wiley and Sons Ltd., 1967, pp. 157 - 227. III) J. Xanthakis «Probable Values of the Time of Rise for the Forthcoming Sunspot Cycles». *Nature*, Vol. 215, pp. 1046 - 1048, 1967. Ὁρισμένα εἰδικὰ θέματα σχετικὰ μετὰ τὴν ἀναλυτικὴν ἔκφρασιν τῶν δεικτῶν τῆς ἡλιακῆς δραστηριότητος συναρτήσῃ τοῦ χρόνου ἀνόδου ἐμελετήθησαν ὑπὸ τῶν ἐπιστημονικῶν συνεργατῶν τοῦ κέντρου κ. κ. Π. Ἀλεξίου καὶ Κ. Πουλάκου, τὰ δὲ εὐρεθέντα ἐξαγόμενα περιελήφθησαν εἰς τὸ δημοσίευμα: P. G. Alexiou and C. P. Poulakos «The Re-

lations Between the Relative Sunspot Numbers and the Time of Rise». *Praktika de l'Académie d'Athènes* T. 41, 1966.

2) Μελέτη των προβλημάτων των σχετικών με την γένεσιν των αστέρων (υπό του επόπτου και του επιστημονικού συνεργάτου του Κέντρου κ. κ. Ι. Ξανθάκη και Λ. Μαυρίδου ἐν συνεργασία μετὰ του καθηγητοῦ κ. S. Strömrgren). Ἡ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη ἀρξαμένη ἀναζήτησις τῶν αστέρων μετ' ὑπεροχὴν ὑπεριώδους ἀκτινοβολίας εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ βορείου πόλου τοῦ Γαλαξίου συνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τῇ βοήθειᾳ τῶν πλακῶν τῶν ληφθεισῶν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. B. Strömrgren διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τύπου Schmidt τῶν 122/183 ἐκ. τοῦ Mount Palomar Observatory, Pasadena, California (H.Π.Α.).

3) Κατανομή τῶν αστέρων τῶν φασματικῶν τύπων M, S καὶ C εἰς ὠρισμένας περιοχὰς τοῦ Γαλαξίου (υπό τοῦ επιστημονικοῦ συνεργάτου τοῦ Κέντρου κ. Λ. Μαυρίδου). Συνεχίσθη ἡ μελέτη τῶν M, S καὶ C αστέρων τῶν ἀνακαλυφθέντων εἰς τὴν περιοχὴν τῶν διαχύτων ἀστρικών σημειῶν NGC 129, NGC 188, NGC 752, NGC 7789, NGC 7790 καὶ M25.

Τὰ ἐρευνητικὰ προγράμματα ὑπ' ἀριθμ. 2-3 διεξάγονται ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Λ. Μαυρίδου Ἐργαστηρίου Γεωδαιτικῆς Ἀστρονομίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Γ') Δημοσιεύματα. Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐκυκλοφόρησαν τὰ κάτωθι ἐπιστημονικὰ δημοσιεύματα τοῦ Κέντρου: Contributions from the Research Center for Astronomy and Applied Mathematics, Academy of Athens (ἡ σειρὰ αὕτη εἶναι ἡ συνέχεια τῆς μέχρι τοῦδε κυκλοφορούσης σειρᾶς: Contributions from the Research and Computing Center, Academy of Athens), Series I (Astronomy):

No. 16: P. G. Alexiou and C. P. Poulakos, The Relations Between the Relative Sunspot Numbers and the Time of Rise. *Praktika de l'Académie d'Athènes* T. 41, 1966.

No. 17: J. Xanthakis, The Relative Sunspot Numbers and the Time of Rise. *Bulletin of the Astronomical Institutes of Czechoslovakia*, Vol. 17, pp. 215 - 223, 1966.

No. 18: J. Xanthakis, The Mean Values of the Different Indices of Solar Activity During the Sunspot Cycle No. 20 (1964 - 1975). *Praktika de l'Académie d'Athènes*, T. 41, 1966.

No. 19: J. Xanthakis, The Different Indices of Solar Activity and the Time of Rise. In J. Xanthakis (Editor) «Solar Physics». Proceedings of A NATO Advanced Study Institute, Held in Athens, September 1965, John Wiley and Sons Ltd., 1967, pp. 157 - 227.

No. 20: J. Xanthakis, Probable Values of the Time of Rise for the Forthcoming Sunspot Cycles. *Nature*, Vol. 215, pp. 1046 - 1048, 1967.

Δ') Βιβλιοθήκη. Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Κέντρου ἐπλουτίσθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος διὰ 600 τόμων καὶ 1500 τευχῶν ἐπιστημονικῶν δημοσιευμάτων. Ἐκ τούτων οἱ 100 τόμοι ἠγοράσθησαν ἐκ τῶν τακτικῶν πιστώσεων τοῦ Κέντρου, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι 500 τόμοι καὶ

τά 1.500 τεύχη τῶν ἐπιστημονικῶν δημοσιευμάτων ἀπεστάλησαν δωρεάν πρὸς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου ὑπὸ τῶν ὁμοειδῶν ἰδρυμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ ἐπ' ἀνταλλαγῇ τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Κέντρου.

Ε') **Ἐθνικαὶ Ἐπιστημονικαὶ Ἐπιτροπαί.** Τὸ Κέντρον ἐξετέλεσε καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος χρέη Γραμματείας τῶν κάτωθι ἐθνικῶν ἐπιστημονικῶν ἐπιτροπῶν : 1) τῆς Ἐθνικῆς Ἀστρονομικῆς Ἐπιτροπῆς, 2) τῆς Ἐθνικῆς Μαθηματικῆς Ἐπιτροπῆς, 3) τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὰ Διεθνῆ Ἔτη τοῦ ἐν Ἡρεμίᾳ Ἡλίου καὶ 4) τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Ἑρευνῶν τοῦ Διαστήματος. Αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται ἔχουν ὡς σκοπὸν τὸν συντονισμόν τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν εἰς τοὺς ἀντιστοίχους ἐπιστημονικοὺς κλάδους τῶν διεξαγομένων εἰς τὴν χώραν μας καὶ τὴν σύγδεσιν τῆς χώρας μας μετὰ τῶν ἀντιστοίχων διεθνῶν ἐπιστημονικῶν ὁργανισμῶν.

Σ') **Διάφορα.** Ὁ Ἐπόπτης τοῦ Κέντρου ἀκαδημαϊκὸς κ. Γ. Ξανθάκης ἠγήθη τῆς ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τὴν XIIIth General Assembly of the International Astronomical Union, ἡ ὁποία συνήλθεν εἰς Prague (Τσεχοσλοβακία) μετὰξὺ τῆς 22^{ας} καὶ 31^{ης} Αὐγούστου 1967. Εἰς τὴν αὐτὴν γενικὴν συνέλευσιν ἔλαβε μέρος καὶ ὁ ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τοῦ Κέντρου κ. Κ. Πουλιάκος. Ὁ Ἐπόπτης τοῦ Κέντρου ἔλαβεν ἐπίσης μέρος καὶ εἰς τὸ Συμπόσιον ὑπ' ἀριθμ. 35 τῆς Διεθνoῦς Ἀστρονομικῆς Ἐνώσεως με θέμα «Structure and Development of Solar Active Regions», τὸ ὁποῖον συνήλθεν εἰς Budapest (Οὐγγαρία) μετὰξὺ τῆς 4^{ης} καὶ 8^{ης} Σεπτεμβρίου 1967.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30ῃ Νοεμβρίου 1967

Ὁ Ἐπόπτης
Γ. Ν. Ξανθάκης

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ
 ΤΟΥ ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ
 ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΤΡΙΜΗΝΟΝ ΤΟΥ 1966 ΚΑΙ ΤΟ ΕΤΟΣ 1967

Ἡ παρούσα ἔκθεσις περιλαμβάνει τὰ πεπραγμένα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 24 Σεπτεμβρίου 1966, ὅτε ἔφθασα εἰς Βενετίαν καὶ ἀνέλαβον τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ, μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1967. Ὡς γνωστόν, κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἑνδεκαετίαν (1955 - 1966) πρώτη διευθύντρια αὐτοῦ διετέλεσεν ἡ καθηγήτρια κ. Σοφία Ἀντωνιάδου, τὴν ὁποίαν καὶ διεδέχθην, ἐκλεγείς ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1966, καὶ ἀποσπασθεῖς προσωρινῶς τῆς πανεπιστημιακῆς μου ἑδρας. Ἡ θητεία τῆς κ. Ἀντωνιάδου εἶχε λήξει τὸν Αὐγούστον τοῦ 1965, παρέμεινεν ὁμως αὕτη, κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἐποπτικῆς Ἐπιτροπῆς, μέχρις ἐκλογῆς νέου διευθυντοῦ καὶ ἡδυνήθη τοιοῦτοτρόπως, πλὴν ἄλλων, ν' ἀποπερατώσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ τόμου Γ' (1964) τῶν «Θησαυρισμάτων» καὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 τόμου τῆς «Βιβλιοθήκης τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας», ἥτοι τοῦ ἔργου τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. ΑΝΔΡ. ΞΥΓΓΡΟΠΟΥΛΟΥ «Αἱ μικρογραφαὶ τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου εἰς τὸν κώδικα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας» (Ἀθῆναι - Βενετία, 1966). Ἡ κ. Ἀντωνιάδου ἀνεχώρησεν ἐκ Βενετίας τὴν 17 Ὀκτωβρίου 1966.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς εἰς Βενετίαν ἀφίξεώς μου ἀπέβλεψα εἰς τὴν συστηματικὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ τὴν προώθησιν τοῦ ὑψίστης ἐπιστημονικῆς καὶ ἐθνικῆς σπουδαιότητος ἔργου τοῦ ἰδρύματος, τοῦ ὁποίου ἐγνώριζον ἤδη τὰ προβλήματα καὶ εἶχον προεκπονήσει μεθοδικὸν πρόγραμμα ἐργασίας. Οὐδέποτε ὅμως ἀνέμενον ὅτι, εὐθύς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, ἀπίθανος συρροὴ σοβαρωτάτων καὶ ὅλως ἀπροβλέπτων ἀτυχιῶν καὶ δυσχερειῶν θὰ ἠπείλει ὄχι μόνον ν' ἀνακόψῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματός μου, ἀλλὰ καὶ ν' ἀφανίσῃ κυριολεκτικῶς τὸ Ἰνστιτούτον καὶ θὰ μὲ ἠνάγκαζε, πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ κινδύνου τούτου, νὰ παλαίσω σκληρῶς ἐπὶ πολλοὺς μῆνας. Πρῶτη ἐκ τῶν ἀτυχιῶν τούτων ὑπῆρξεν ἡ γνωστὴ καταστρεπτικὴ πλημμύρα τῆς 4ης Νοεμβρίου 1966, ἣτις προεκάλεσεν, ὡς γνωστόν, μεγίστας ζημίας καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν τῆς Βενετίας. Αἱ εἰς τὸ Ἰνστιτούτον προσγεγόμεναι ζημίαι περιορίσθησαν, χάρις εἰς τὰ ληφθέντα μέτρα, εἰς τὰς μηχανικὰς ἰδίως καὶ κτηριακὰς ἐγκαταστάσεις, τὰς κατακλυσθεῖσας ὑπὸ τῶν ὑδάτων, καὶ εἰς τινὰς εἰκόνας τῆς ἰσογείου ἀποθήκης. Τὸ Ἰνστιτούτον παρέμεινεν ἐπὶ ὀλόκληρον δεκαήμερον ἄνευ φωτισμοῦ καὶ θερμάνσεως. Πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ζημιῶν τούτων ἐδέησε νὰ δαπανηθῇ ποσὸν 100.000 δραχμῶν σχεδὸν καὶ κυρίως νὰ καταναλωθῇ πολὺτιμος χρόνος καὶ μόχθος. Δευτέρα καὶ σημαντικωτέρα ὑπῆρξεν ἡ ἀπώλεια (ὀλίγον πρὸ τοῦ διορισμοῦ μου) τοῦ 50 % τῶν ἐτησίων τακτικῶν προσόδων τοῦ Ἰνστιτούτου, ἐπειδὴ τὸ ἐν Ρώμῃ ἀκίνητον τοῦ Δημοσίου, τοῦ ὁποίου τὰ μισθώματα, κατὰ τὸν νόμον 3229/1955, διατίθενται πρὸς λειτουργίαν τοῦ Ἰνστιτούτου, παρέμεινε (διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὰ χρονικά αὐτοῦ) ἀμίσθωτον ἐπὶ ὀκτάμηνον (Αὐγ. 1966 - Ἀπρίλ. 1967), ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν νέαν μίσθωσίν του δὲν ἔλειψαν εἰσέτι ἐντελῶς αἱ καθυστερήσεις μισθωμάτων καὶ αἱ ἀνωμα-

λίας. Τρίτη, τέλος, δυσχέρεια υπήρξε τὸ ὅτι εὔρον τὸ γραφεῖον καὶ τὴν κατοικίαν τῆς Διευθύνσεως ἐστερημένα παντὸς ἐπίπλου καὶ ἐντελῶς γυμνά (διότι τὰ ὑπάρχοντα προηγουμένως ἀνῆκον εἰς τὴν προκάτοχόν μου), πολλές δὲ κτηριακὰς καὶ μηχανικὰς ἐγκαταστάσεις ἐχούσας ἀνάγκην ἀμέσου ἐπισκευῆς ἢ ἀντικαταστάσεως. Τὰς ἐξαιρετικὰς δυσχερεῖας ταύτας καὶ διαφόρους ἄλλας μικροτέρας ἠδυνήθην τελικῶς διὰ μεγάλων προσπαθειῶν νὰ ὑπερνικήσω, διὰ νὰ χωρήσω ἀπροσκόπτως πλέον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ προγράμματος τοῦ Ἰνστιτούτου. Εὐτυχῶς, πᾶσαι αἱ ἀρμόδιαι κρατικαὶ ὑπηρεσίαι ἐπέδειξαν ἀπόλυτον κατανόησιν, ἐβοήθησαν τὸ Ἰνστιτούτον καὶ ἐπεχορήγησαν αὐτὸ πρὸς κάλυψιν τῶν ἐκτάκτων ἀναγκῶν του. Οὕτως ἠδυνήθην νὰ ἐπανορθώσω τὰς ζημίας καὶ νὰ προβῶ καὶ εἰς πολλὰ ἔργα ἀνακαινίσεως καὶ ἀναδιοργανώσεως. Κρίνω λοιπὸν σκόπιμον ν' ἀναφέρω πρῶτον τὰ κυριώτερα τούτων (ἤτοι μόνον τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὰ ἱστορικὰ κτήρια τοῦ *Cambo dei Greci*) καὶ ἀκολούθως νὰ διαλάβω περὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου τοῦ Ἰνστιτούτου.

Α'. ΕΡΓΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

1) Ἰδιαίτερα φροντὶς κατεβλήθη πρὸς ριζικὴν ἐπισκευήν, εὐτρεπισμὸν καὶ ἐπίπλωσιν τοῦ διαμερίσματος τοῦ ἐφημερίου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, τοῦ ὁποῦ οἱ κατὰστας δὲν ἦτο καλή.

2) Τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, ὅστις εἶναι ὁ σημαντικώτερος καὶ μεγαλοπρεπέστερος ὀρθόδοξος ἑλληνικὸς ναὸς ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Δύσει, ἐβάφησαν ἡ κεντρικὴ θύρα καὶ τὰ παράθυρα καὶ ἐκαθαρίσθησαν δι' εἰδικοῦ συνεργείου οἱ ὑψηλὰ τοποθετημένοι ὑαλοπίνακες, πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον γίνεαι ἀπὸ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ. Ἐπίσης ἀντικατεστάθησαν πολλοὶ ἐξ ἀνεμοθυέλλης θραυσθέντες ὑαλοπίνακες, ὡς καὶ τὰ σεσαθρωμένα πλαίσια αὐτῶν, καὶ ἐβάφησαν διὰ κυανολεύκων χρωμάτων οἱ δύο πρὸ τῆς θαλασσίας πύλης τῆς αὐτῆς πύσσαστοι.

3) Τὸ παλαιὸν ὥρολόγιον τοῦ ἐπιβλητικοῦ ἑλληνικοῦ κωδωνοστασίου τοῦ Ἁγ. Γεωργίου εἶχε παύσει λειτουργοῦν ἀπὸ ἐτῶν. Ἐκρίνα σκόπιμον νὰ τὸ ἐπιδιορθώσω καὶ οὕτως ἐπανήρχισε νὰ σημαίνῃ τὰς ὥρας εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον καὶ ὀλόκληρον τὴν πέραξ κεντρικὴν ταύτην περιοχὴν τῆς Βενετίας, ὡς συνέβαινε ἀπὸ αἰῶνων.

4) Τοῦ παρὰ τὴν Φλαγγίνειον ὠραίου κτηρίου τοῦ Longhena (Scoletta), ἔνθα νῦν τὸ Μοσεῖον, τὸ Παλαιὸν Ἀρχεῖον καὶ ἡ αἴθουσα τῶν τελετῶν, ἐπεσκευάσθη ἡ στέγη.

5) Τὸ κτήριο τῆς παλαιᾶς Φλαγγινείου Σχολῆς, ἔνθα σήμερον στεγάζεται τὸ Ἰνστιτούτον, εἶχε μὲν ἀνακαινισθῆ ριζικῶς πρὸ δεκαετίας ὑπὸ τῆς προκατόχου μου, ἀλλὰ σήμερον ἔχει ἀνάγκην πολλῶν νέων ἐπισκευῶν. Ἐκ τούτων ἐξετελέσαμεν μόνον τὰς πλέον ἀπαραιτήτους, ἧτοι ἐπεσκευάσθησαν οἱ ὑπὸ τῆς πλημμύρας κατακλυσθέντες ἰσόγειοι χῶροι, ἐβάφησαν πάντες σχεδὸν οἱ χῶροι τοῦ πρώτου ὀρόφου (γραφεῖα, αἴθουσα δεξιῶσεων κλπ.) καὶ τινες τοῦ δευτέρου.

6) Αἱ ὑπὸ τῆς πλημμύρας καταστραφεῖσαι ἠλεκτρικαὶ ἐγκαταστάσεις τῶν ἰσογείων χώρων, ἡ τηλεφωνικὴ συσκευὴ καὶ οἱ ἐν τῷ κωδωνοστασίῳ δύο ἀχρηστευθέντες καυστήρες κεντρικῆς θερμάνσεως ἀντικατεστάθησαν διὰ νέων.

7) Συνεπληρώθη ὁ εἰς ρουχισμόν καὶ σκευὴ ἐξοπλισμὸς τῶν διαμερισμάτων τῶν ἐρευνητῶν.

8) Ἐπιπλώθη τὸ δημόσιον γραφεῖον καὶ ἡ κατοικία τοῦ διευθυντοῦ. Κατεβλήθη δὲ ἰδιαίτερα φροντίς, ὅπως ἡ ἐπίπλωσις τῶν χώρων τούτων, χωρὶς νὰ εἶναι πολυδάπανος, ἐναρμονισθῇ πρὸς τὸν χαρακτήρα καὶ τὸν ρυθμὸν τῶν ὠραίων βενετικῶν αἰθουσῶν τοῦ κτηρίου, αἱ ὁποῖαι ἀνεκαινίσθησαν μὲ ἐξαίρετον καλαισθησίαν ὑπὸ τῆς προκατόχου μου.

9) Εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς βιβλιοθήκης α) ἐπεσκευάσθησαν αἱ παλαιαὶ ξύλινα βιβλιοθήκαι τῆς Κοινότητος καὶ β) ἠγοράσθη καὶ ἐτοποθετήθη μεταλλικὴ δελτιοθήκη διεθνοῦς τύπου ἐκ 15 συρταρίων. Ἠγοράσθη ἐπίσης ἐπαρκῆς ποσότης (20.000) λευκῶν δελτίων διὰ τὸν νέον συντασσόμενον κατάλογον τῆς βιβλιοθήκης.

10) Τὰ ὑπηρεσιακὰ ἔγγραφα καὶ κατάστιχα τοῦ Ἰνστιτούτου ἦσαν κατεσπαρμένα ἄλλα μὲν εἰς δύο στενόχωρα ξύλινα ἐρμάρια ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Γραμματείας, ἄλλα δὲ (τὰ τῶν παλαιότερων ἐτῶν) εἰς τὰ ἐρμάρια ἄλλου κτηρίου (ἐν τῷ ἰσογείῳ τοῦ Θησαυροφυλακείου) καὶ ἄλλα, τέλος (τὰ ταμειακὰ καὶ λογιστικά), εἰς τὰ ἐρμάρια ἰδίου δωματίου ἐν τῷ δευτέρῳ ὀρόφῳ τῆς Φλαγγινείου. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἡ ἐργασία τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου ἐδυσχεραίνετο σοβαρῶς. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ συγκεντρωθοῦν πάντα τὰ ἔγγραφα εἰς τὴν Γραμματείαν, οὕτω δὲ καὶ μόνον θὰ καθίστατο δυνατὴ καὶ ἡ κατάταξις των. Διὰ τοῦτο προέβην εἰς τὴν κατασκευὴν ὠραίου ξυλίνου ἐρμαρίου καλύπτοντος ὁλόκληρον τὴν πρὸς τὸ γραφεῖον τοῦ διευθυντοῦ πλευρὰν τοῦ τοίχου τῆς αἰθούσης Γραμματείας. Τὸ ἐρμάριον, ἔχον κατάλληλα συρτάρια, ράφια, ὡς καὶ χρηματοκιβώτιον, περιέλαβε πάντα τὰ ὑπηρεσιακὰ ἔγγραφα τοῦ Ἰνστιτούτου, συγκεντρωθέντα ἐπὶ τὸ αὐτό, ἀπέμειναν δὲ καὶ ἡχοὶ κενοὶ διὰ τὰ ἔγγραφα τῆς προσεχοῦς τοῦλάχιστον δεκαετίας. Ἡ λύσις αὕτη εἶχε καὶ ἄλλο εὐεργετικὸν ἐπακόλουθον, τὴν ἐξοικονομήσιν ἐνὸς ἐπὶ πλέον δωματίου ἐν τῷ δευτέρῳ ὀρόφῳ, ἔνθα, ὡς ἐλέχθη, ἐφυλάσσοντο τὰ ταμειακὰ ἔγγραφα, καὶ τὸ ὁποῖον, ἐλευθερωθέν, μετεσκευάσθη εἰς ὑπνοδωμάτιον. Μέγας ὄγκος ἀκατατάκτων ὑπηρεσιακῶν ἐγγράφων τοῦ Ἰνστιτούτου ἐταξινομήθη ὀριστικῶς, ἐκπονηθέντος ἐιδικοῦ ταξινομικοῦ σχήματος μὲ διαιρέσεις (ἀπὸ α' - λα') καὶ ὑποδιαιρέσεις. Πολλὰ ἐπίσης ὑπηρεσιακὰ βιβλία ἐλλείποντα καθιερώθησαν διὰ πρώτην φορὰν.

11) Δύο ἐκ τῶν δωματίων τοῦ τρίτου ὀρόφου παρέμενον ἐπὶ ἔτη ἀναξιοποίητα διὰ τὸ Ἰνστιτούτον, διότι ἐχρησιμοποιοῦντο τὸ ἐν ὡς κατοικία καὶ τὸ ἄλλο ὡς ἀποθήκη ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ. Ἐκ τούτων μετέτρεψα τὸ ἐν εἰς ἀποθήκην τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τὸ ἄλλο εἰς ὑπνοδωμάτιον, ἐφοδιάσας τοῦτο μὲ δύο κλίνας καὶ μὲ τὸν λοιπὸν κατάλληλον ἐξοπλισμὸν. Συνολικῶς τὰ διὰ τοὺς ἐρευνητὰς καὶ φιλοξενουμένους διαθέσιμα δωμάτια τοῦ Ἰνστιτούτου ηὔξηθησαν ἀπὸ ἕξ εἰς ὀκτώ. Αἱ εἰς τὴν ἀποθήκην ἀσφαλισθεῖσαι ἐκδόσεις τοῦ Ἰνστιτούτου ἀπεγράφησαν. Σημειωτέον ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον, ληφθὲν κατ' ἀγαθὴν συγκυρίαν δύο μόλις ἡμέρας πρὸ τῆς πλημμύρας τῆς 4 Νοεμβρίου 1966, ἔσωσε τὰς ἐκδόσεις ταύτας (συνολικῆς ἀξίας ἄνω τοῦ 1.000.000 δραχμῶν) ἀπὸ βεβαίαν καταστροφὴν, δεδομένου ὅτι εἶχον ἐναποθηκευθῆ πρότερον εἰς ἰσόγειον δωμάτιον κατακλυσθὲν ὑπὸ τῶν ὑδάτων.

Β. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ

Τὸ κύριον ἔργον τοῦ Ἰνστιτούτου, τὸ ἐπιστημονικόν, παρὰ τὰς συναντηθείσας ἐκτάκτους δυσχερείας, πᾶν ἄλλο ἢ ἡμελίθη, ὡς θὰ φανῆ ἐκ τοῦ κατωτέρω ἀπολογισμοῦ.

1) Ἐρ ε υ ν η τ α ί.—Ὅτε ἔφθασα εἰς τὸ Ἰνστιτούτον, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1966, εὔρον ἐν αὐτῷ δύο ὑποτρόφους ἐρευνητάς, τὴν Δίδα Χρύσαν Μαλτέζου καὶ τὸν κ. Γεώργιον Πλουμίδην, πτυχιούχους τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Οὗτοι εἶχον ἤδη διανύσει ἐν ἔτος σπουδῶν ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς προκατόχου μου καί, παραταθείσας τῆς ὑποτροφίας των, διήνυσαν τὸ δεύτερον ἔτος ὑπὸ τὴν καθοδήγησίν μου μέχρι καὶ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1967, ὅτε, ληξάσης τῆς ὑποτροφίας των, ἀπῆλθον. Ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1967, ἀφίκετο εἰς τὸ Ἰνστιτούτον καὶ τρίτος ὑπότροφος ἐρευνητής, ἐπιτυχῶν εἰς τὸν προκηρυχθέντα νέον διαγωνισμόν, ὁ κ. Ἀριστείδης Στεργέλλης, πτυχιούχος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἡ πρώτη ἐκ τῶν ὑποτρόφων δις Χρ. Μαλτέζου εἶχεν ἤδη ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους ἐκλέξει ὡς θέμα πρὸς παρασκευὴν διδακτορικῆς διατριβῆς τὰ κατὰ τὸν θεσμόν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει βαίλων τῆς Βενετίας ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ θεσμοῦ τούτου μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντίου (1268 - 1453). Πρὸς συγκέντρωσιν τοῦ ὕλικου, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεκδότου, ἐργάσθη εἰς τὰ ἀρχεῖα καὶ τὰς βιβλιοθήκας τῆς Βενετίας, ἠτύχησε δὲ ν' ἀνεύρη καὶ λίαν ἐνδιαφέρον χειρόγραφον, περιέχον ἐν ἀντιγράφῳ τὸ ἄγνωστον μέχρι τοῦδε καπιτουλάριον τοῦ βαίλου Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ δις Μαλτέζου, ὅτε ἀπῆλθεν, εἶχεν ἤδη συνθέσει σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν τὴν ἐργασίαν της, τὴν ὁποίαν καὶ ἐθεώρησα ἐν χειρογράφῳ. Ὡς δὲ πληροφοροῦμαι, πρόκειται νὰ καταθέσῃ αὐτὴν προσεχῶς εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, μὲ εἰσηγητὴν τὸν καθηγητὴν κ. Δ. Ζακυθινόν.

Ὁ δεύτερος τῶν ἐρευνητῶν κ. Γ. Πλουμίδης δὲν εἶχεν ἐξεύρει κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος θέμα διατριβῆς καὶ διὰ τοῦτο ὑπέδειξα εἰς αὐτὸν τὴν ἐξέτασιν τῆς ἑλληνικῆς ἐν Βενετίᾳ τυπογραφίας τῶν Δημητρίου καὶ Πάνου Θεοδοσίου (1755 - 1824). Οὗτος συνεκέντρωσεν ἀξιόλογον ὕλικόν ὄχι μόνον ἐκ τῶν ἐν Βενετίᾳ καὶ Παδοῦῃ βιβλιοθηκῶν καὶ ἀρχείων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ παρὰ τῷ ἡμετέρῳ Ἰνστιτούτῳ ἀρχείου τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς Κοινότητος. Ὅτε ἀπῆλθεν, εὐρίσκετο ἤδη εἰς τὸ πρῶτον στάδιον τῆς συνθέσεως. Βραδύτερον, περατώσας τὴν σύνθεσιν, ὑπέβαλε τὸ χειρόγραφον εἰς ἐμὲ πρὸς διόρθωσιν καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν συνάδελφον καθηγητὴν τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἀπ. Βακαλόπουλον, ὁ ὁποῖος καὶ ἐνέκρινεν ἤδη ὡς εἰσηγητὴς τὴν διατριβήν, ἣτις καὶ θὰ κατατεθῇ μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην.

Ἀμφότεροι οἱ ἀνωτέρω ὑπότροφοι, παρακολούθησαντες ἐπὶ δύο ἀκαδημαϊκὰ ἔτη τὰ μαθήματα τῆς εἰς τὰ Κρατικά Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας ἐδρευούσης Σχολῆς Παλαιογραφίας, Ἀρχειονομίας καὶ Διπλωματικῆς, ὑπέστησαν ἐπιτυχῶς, κατ' Ἰούλιον τοῦ 1967, τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις καὶ ἔλαβον τὸ ὑπὸ τῆς Σχολῆς ἀπονεμόμενον πτυχίον. Ἐπίσης ἐργάσθησαν ἐπὶ δίμηνον εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ ἐν Βενετίᾳ καθολικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Ἀντωνίνου πρὸς συγκέντρωσιν καὶ καταγραφὴν τῶν εἰς Ἑλληνας ἀναφερομένων ἀποβιωτηρίων πράξεων ἀπὸ 1569 - 1810 καὶ παρασκευὴν σχετικοῦ δημοσιεύματος (βλ. κατωτέρω παράρθ. 3δ). Καὶ οἱ δύο ἐπίσης ὑπότροφοι οὗτοι εἶχον παρασκευάσει πραγματείας διὰ τὸ

περιοδικὸν τοῦ Ἰνστιτούτου «Θησαυρίσματα», αἱ ὁποῖαι, ἀναθεωρηθεῖσαι ριζικῶς συμφώνως πρὸς τὰς ὑποδείξεις μου, κατέστησαν δημοσιεύσιμοι καὶ περιελήφθησαν εἰς τὸν Δ' τόμον (σ. 20-37 καὶ 85-113) τοῦ περιοδικοῦ. Τέλος, ἀμφότεροι οὗτοι, συμφώνως πρὸς τὸν Κανονισμόν τοῦ Ἰνστιτούτου, εἰργάσθησαν μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν ἐπὶ νέων βάσεων κατὰταξιν καὶ καταλογογράφειν τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Ἀρχείου (βλ. κατωτέρω, παράγρ. 4α καὶ 4δ) καὶ εἰς ἄλλας μικροτέρας τακτοποιήσεις. Πολύτιμος ὑπήρξεν ἡ εἰς ἐμὲ παρασχεθεῖσα βοήθεια αὐτῶν κατὰ τὰς κρίσιμους ὥρας τῆς πλημμύρας τῆς 4 Νοεμβρίου 1966 πρὸς διάσωσιν τῶν βιβλίων καὶ ἐγγράφων τοῦ Ἰνστιτούτου.

Ὡς πρὸς τὸν τρίτον τῶν ἐρευνητῶν κ. Ἀ. Στεργέλλην, καὶ οὗτος εἰργάσθη πρὸς κατὰταξιν τῶν βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης καὶ συνέταξε μάλιστα μελέτην περὶ τῶν ἐν αὐτοῖς χειρογράφων σημειωμάτων διὰ τὰ «Θησαυρίσματα» (σ. 114-176). Ἐξ ἄλλου, ἤρχισε παρασκευάζων διδακτορικὴν διατριβὴν με θέμα (ὑποδειχθὲν ὑπ' ἐμοῦ) τὴν συγγραφικὴν παραγωγὴν τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Παδοῦης Ἑλλήνων σπουδαστῶν. Τὸ μέχρι τοῦδε ὑπ' αὐτοῦ συλλεγὲν ὕλικόν ὑπερέβη πᾶσαν προσδοκίαν: ὑπερεκατὸν ἔργα Ἑλλήνων σπουδαστῶν καὶ λογίων, μὴ περιλαμβανόμενα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βιβλιογραφίαν τοῦ Legrand. Ἡ ἐργασία τοῦ κ. Στεργέλλη προχωρεῖ ἱκανοποιητικῶς. Ἐξ ἄλλου οὗτος παρακολουθεῖ καὶ τὰ ἐν τῇ Σχολῇ Παλαιογραφίας μαθήματα τοῦ πρώτου ἔτους. Ἐλπίζομεν ὅτι ἐντὸς τοῦ 1968 (ἢ ἀρχομένου τοῦ 1969) καὶ οἱ τρεῖς ἐρευνηταὶ τοῦ Ἰνστιτούτου θὰ εἶναι διδάκτορες. Καὶ δέον γὰρ σημειώσωμεν ὅτι θὰ εἶναι οἱ πρῶτοι διδάκτορες ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας αὐτοῦ. Ἐλπίζομεν ἐπίσης ὅτι λίαν προσεχῶς θὰ ἔχωμεν καὶ ἄλλους ἐρευνητάς, προκηρυχθέντος ἤδη καὶ νέου διαγωνισμοῦ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

2) Φιλοξενούμενοι.— Κατὰ τοὺς μῆνας Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον 1967 τὸ Ἰνστιτούτον ἐδέχθη ὡς φιλοξενούμενον τὸν γνωστὸν ἱστορικὸν τῶν Πατρῶν κ. Κωνσταντῖνον Τριανταφύλλου. Οὗτος, ἐργασθεὶς ἐντατικῶς εἰς τὰ ἀρχεῖα καὶ τὰς βιβλιοθήκας τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τῆς Βενετίας, ἔφερεν εἰς πέρας, παρὰ τὸ σύντομον τῆς διαμονῆς του, τὰς ἀκολουθοῦσας ἐργασίας: α) «Οἱ Κωστάκηδες τῆς Ἀχαΐας καὶ τοῦ Λιβόρνου. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Τοσκάνης καὶ τῶν μετεπαναστατικῶν Πατρῶν» (τὴν ἐργασίαν, σχεδὸν ἐτοίμην ἤδη, συνεπλήρωσε καὶ διώρθωσεν ἐνταῦθα)· β) βιογραφίαν τοῦ ἐν Βενετίᾳ λογίου καὶ διδασκάλου τοῦ παρελθόντος αἰῶνος Κωνσταντῖνου Τριανταφύλλου· γ) «Οἰκογένεια Γαλαξειδίου εἰς Λιβόρνον»· δ) βιογραφίαν τοῦ δευτέρου μεγάλου εὐεργέτου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Βενετίας Κωνστ. Μπογδάνου (αὕτη δημοσιεύεται εἰς τὸν Δ' τόμον, σ. 190 ἐξ. τῶν «Θησαυρισμάτων»)· καὶ ε) «Οἱ κώδικες γάμων καὶ βαπτίσεων τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Λιβόρνου» (αὕτη θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸν προσεχῆ τόμον τῶν «Θησαυρισμάτων»). Ὁ κ. Τριανταφύλλου ἐμελέτησεν ἰδίως τὰ ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ φυλασσόμενα ληξιαρχικὰ βιβλία βαπτίσεων καὶ θανάτων τῆς ἐν Λιβόρνῳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος.

Κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ἀναμένομεν τὴν ἔλευσιν πλειόνων φιλοξενουμένων, τινὲς τῶν ὁποίων προσεκλήθησαν ἤδη.

3) Ἐπιστημονικὰ δημοσιεύματα τοῦ Ἰνστιτούτου.— Τὰ ἀκό-

λουθα δύο δημοσιεύματα τοῦ Ἰνστιτούτου εὐρίσκονται ὑπὸ ἐκτύπωσιν καὶ πρόκειται νὰ κυκλοφορήσουν ἐντὸς τῶν δύο ἢ τριῶν προσεχῶν μηνῶν :

α) Ὁ τόμος Δ' (1967) τοῦ περιοδικοῦ «Θησαυρίσματα». Ὁ τόμος οὗτος, ἐξ ὑπερδιακοσίων σελίδων καὶ 17 ὄλοσελίδων πινάκων ἐκτὸς κειμένου, περιέχει ἱστορικές, φιλολογικές καὶ ἀρχαιολογικές πραγματείας ἀναφερομένας εἰς τὴν βυζαντινὴν καὶ μεταβυζαντινὴν ἐποχὴν, ὧν αἱ πλείεσται παρεσκευάσθησαν ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ ὑπὸ συνεργατῶν αὐτοῦ.

β) Μ. Ι. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, *Ἀνέκδοτα πατριαρχικὰ γράμματα (1547-1806) πρὸς τοὺς ἐν Βενετία μητροπολίτας Φιλαδελφείας καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἀδελφότητα* (Βιβλιοθήκη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας, ἀριθ. 3). Πρόκειται περὶ διπλωματικῆς ἐκδόσεως, μετ' εἰσαγωγῆς, σχολίων, εὐρετηρίου καὶ φωτοτυπικῶν πινάκων, τεσσαράκοντα ὄλων ἀγνώστων γραμμάτων τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων πρὸς τοὺς ἐν Βενετία ἀρχιερεῖς Φιλαδελφείας καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος. Τὰ σπουδαῖα ταῦτα γράμματα (ὁ Ι. Βελοῦδος εἶχεν ἀνεῦρει καὶ ἐκδώσει ἕτερα δεκαεὶς μόνον) ἀνεῦρον ἐγκατεσπαρμένα μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τοῦ Παλαιοῦ Ἀρχείου (βλ. κατωτέρω, παράγρ. 4γ).

Ἔτοιμα πρὸς ἐκτύπωσιν ἐξ ἄλλου εἶναι τὰ ἐξῆς δημοσιεύματα :

γ) Μ. Ι. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, *Duca di Candia - Missive e Responsive*, τόμ. 1 (1417-1467). (Συλλογὴ ἐγγράφων τοῦ Κρατικοῦ Ἀρχείου τῆς Βενετίας ἐξ ὑπερδιακοσίων σελίδων ἤδη ἐτοίμη ὑπ' ἐμοῦ πρὸ τῆς ἐνταῦθα ἀφίξεώς μου).

δ) ΧΡΥΣΑΣ ΜΑΛΤΕΖΟΥ — Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗ, *Αἱ ἀποβιωτήριαι πράξεις τῶν ἐν Βενετία Ἑλλήνων (1569-1810) ἐκ τοῦ ἀρχείου τοῦ ναοῦ S. Antonin*. Ἡ ἐργασία αὕτη, ἐκ 500 χειρογράφων σελίδων, προῖον πολυμήνου ἐργασίας τῶν 2 ἐρευνητῶν τοῦ Ἰνστιτούτου, θὰ φέρῃ εἰς φῶς 1649 ὀνόματα Ἑλλήνων θανόντων ἐν Βενετία (ἐν μόνῃ τῇ ἐνορίᾳ τοῦ S. Antonin) μετὰ τῶν ἀκριβῶν χρονολογιῶν θανάτου.

ε) «Θησαυρίσματα» τόμος Ε' (1968). Ἡ ὕλη τοῦ τόμου τούτου ἔχει ἤδη συγκεντρωθῆ κατὰ τὸ μέγιστον μέρος.

4) Μ έ ρ ι μ γ α διὰ σ υ λ λ ο γ ἄ ς τῶν Βιβλίων, Χειρογράφων, Ἀρχείων, Εἰκόνων Μουσείου καὶ Φωτογραφιῶν τοῦ Ἰνστιτούτου.— Σ ύ ν τ α ξ ι ς καταλόγων καὶ εὐρετηρίων.

Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ πᾶσαν ἔρευναν, μελέτην καὶ ἐν γένει ἐπιστημονικὴν ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ ἐργασίαν εἶναι βεβαίως ἡ μεθοδικὴ κατάταξις τῶν ἐντύπων βιβλίων, τῶν χειρογράφων, τῶν πολυτίμων ἐγγράφων, τῶν ἀρχείων, τῶν φωτογραφιῶν κλπ. αὐτοῦ καὶ ἡ ὑπαρξίς συστηματικῶν καταλόγων, ἔστω καὶ χειρογράφων. Δυστυχῶς ταῦτα ἢ δὲν εἶχον ἐπιχειρηθῆ ποτέ, ἐλλείψει χρόνου ἢ ἐπαρκῶν καὶ εἰδικευμένων συνεργατῶν, ἢ, καὶ ὅσα ἐπεχειρήθησαν παλαιότερον, εἶχον ἀπόλυτον ἀνάγκην ἀναθεωρήσεως καὶ συμπληρώσεως. Ἡ κατάστασις ἰδίᾳ τῶν ἐντύπων, τῶν χειρογράφων καὶ τῶν ἀρχεῖων ἐγγράφων τὴν ὁποῖαν εἶδον, παρ' ὅλον ὅτι καὶ εἰς τὸν τομέα τοῦτον ἡ προκάτοχός μου κατέβαλεν ὅσας ἠδύνατο προσπαθείας, δὲν ἦτο δυστυχῶς ἡ ἰδεώδης. Ἐθεώρησα λοιπὸν χρέος μου ν' ἀποδυθῶ, ἔστω καὶ μόνος καὶ εἰς βάρος τῆς προσωπικῆς ἐρευνητικῆς καὶ συγγραφικῆς μου ἐργασίας, εἰς τὸ ἐπίμοχθον, μακρῶς πνοῆς καὶ ἄχαρι ἔργον τῆς ταξινομήσεως καὶ

τῆς συντάξεως καταλόγων καὶ εὐρετηρίων, διότι πιστεύω ὅτι οὕτω καὶ μόνον θὰ καταστῇ δυνατὴ καὶ εὐχερὴς ἢ ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ ἐργασία εἰς πάντας τοὺς ἄλλους ἐρευνητὰς τοῦ μέλλοντος, Ἕλληνας καὶ ξένους, καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν σημαντικῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ θησαυρῶν. Τοῦ ἔργου τούτου ἐτέθησαν ἤδη αἱ πρῶται ἀσφαλεῖς βάσεις, ἀλλ' ἀπαιτεῖται βεβαίως ἡ ἐπὶ μακρὸν συνέχισις μέχρι τῆς ὀλοκληρώσεώς του. Κατωτέρω ἐκθέτω συντόμως ὅσα ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιτελέσω μέχρι σήμερον, ἀδιαλείπτως ἐργαζόμενος.

α) Βιβλιοθήκη.— Εἰς τὴν ἐν τῷ ἰσογείῳ τοῦ Ἰνστιτούτου αἵθουσαν τῆς Βιβλιοθήκης καὶ ἐντὸς τῶν παλαιῶν ξυλίνων βιβλιοθηκῶν τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος καὶ τῶν νέων χαμηλῶν ἐρμαρίων ἐφυλάσσοντο τὰ βιβλία τῆς Κοινότητος συναναμειγμένα μὲ τὰ ἀπὸ τοῦ 1955 νέα προσκτηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου. Βιβλίον εἰσαγωγῆς αὐτῶν δὲν εἶχε γίνεαι. Μόνον διὰ τὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος (μέχρι τοῦ 1955) ὑπῆρχον ὁ παλαιὸς ἐντυπος *Κατάλογος τῶν εὐρισκομένων βιβλίων ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Σκολείου* (sic) *Φλαγγίνη* (Βενετία 1897), περιλαμβάνων ἀριθμοὺς 1-1052 (τὸν ὅποιον συνεπλήρωσα διὰ τῶν ἀριθμ. 1053-1158, τῶν εἰσαχθέντων κατὰ τὰ ἔτη 1896-1904, τῇ βοήθειᾳ εὐρεθέντων παλαιῶν δελτίων καὶ σημειωμάτων τοῦ ποτὲ βιβλιοθηκαρίου Ν. Ἀλωνεύτη), ἕτερος συμπληρωματικὸς, περιλαμβάνων ἀριθμοὺς 1-338, συνταχθεὶς κατὰ Μάϊον τοῦ 1954 ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Δ. Μέρτζιου, ὅστις ὁμως σημειοῖ ἰδιοχείρως περὶ τοῦ καταλόγου τούτου ὅτι «δὲν εἶναι πλήρης καὶ πρέπει νὰ γίνῃ ἐν καιρῷ νέος» καὶ τέλος εἶχον συνταχθῆ πρό τινων ἐτῶν δύο δακτυλογραφημένοι ἀλφαριθμητικοὶ κατάλογοι, ὁ εἰς διὰ τὰ ἑλληνικὰ βιβλία (μὲ ἀριθμοὺς 1-918) καὶ ὁ ἕτερος διὰ τὰ ξενόγλωσσα (ἀριθμ. 1-922), ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἐλλειπτεῖς, ὡς διεπιστώσαμεν κατόπιν ἐλέγχου, καὶ μᾶλλον πρόχειροι. (Περὶ τοῦ περιεχομένου ἐνίων ἐκ τῶν βιβλίων τούτων βλ. τὸ ἄρθρον τῆς κ. ΣΟΦΙΑΣ Α. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗ, *Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας*, «Νέα Ἑστία», τόμ. 68 (1960), σ. 1134-1141).

Τῶν βιβλίων, τόσον τῶν τῆς παλαιᾶς Κοινότητος, ὅσον καὶ τῶν νέων (μετὰ τὸ 1955) τοῦ Ἰνστιτούτου, εἶχε μὲν ἐπιχειρηθῆ κατὰτάξις καὶ δελτιογράφαις, φαίνεται ὁμως ὅτι ἐγένετο αὕτη χωρὶς ἐπιβλεψίν, ὑπὸ ἀνειδικεῦτον προσώπων καὶ ἐν ἀγνοίᾳ παντὸς βιβλιοθηκονομικοῦ κανόνος, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεδείχθη ἄχρηστος. Τὰ βιβλία εἶχον καταταχθῆ τὸ ἐν παρὰ τὸ ἄλλο εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε, κατὰ τὸ λεγόμενον σύστημα τῆς «καθλώσεως» (ἀρίθμησις κατὰ τὴν εἰς βιβλιοθήκας καὶ ράφια θέσιν), ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως αὐτῶν καθ' ὕλην ἢ τοῦλάχιστον κατὰ μέγεθος, ἐνίοτε εἰς διπλᾶς ἢ τριπλᾶς σειρὰς εἰς βάθος ἢ ἀκόμη καὶ ὀριζοντίως τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Ἄλλα πάλιν (τὰ θεωρούμενα ὡς ἐλλιπῆ ἢ τὰ πολλαπλᾶ καὶ τὰ σχολικὰ) ἔμενον ἀκατάτακτα ἐκτὸς τῆς Βιβλιοθήκης εἰς ὀγκώδη δέματα. Ἀνεῦρον ἀκόμη καὶ ἀδίπλωτα τυπογραφικὰ φύλλα βιβλίων τοῦ Δημητρ. Ν. Δαρβάρεως, ἐκτυπωθέντων ἀρχομένου τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, τὰ ὅποια ἐδιπλώθησαν τώρα καὶ συνεκρότησαν πολυάριθμα πλήρη σώματα σπανίων ἐντύπων. Εἰς τὰς διὰ μόνον τὰ φυλλάδια καταλλήλους ἐκ χαρτονίου θήκας εἶχον τεθῆ ἀναμῖξ μετὰ τῶν φυλλαδίων ὀγκῶδεις τόμοι καὶ σειραὶ ὅλαι περιοδικῶν.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις εἶχε δημιουργήσει σύγχυσιν καὶ ἀδιαχώρητον. Ἡ χρησιμοποίησις τῆς βιβλιοθήκης, ἀπαραιτήτου ὄργανου διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Ἰνστιτούτου, ἦτο τοιοῦτοτρόπως δυσχερεστάτη, ἂν ὄχι ἀδύνατος. Ἡ ἀνακατάταξις λοιπὸν καὶ ὀριστικὴ τακτοποίησις αὐτῆς ἦτο ἐκ τῶν πρώτων ἐπείγοντων πραγμάτων τὰ ὅποια ἐπεβάλλετο νὰ ἐκτελέσωμεν, ἀντὶ πάσης θυσίας. Πρὸς τοῦτο ἐξεπονήσαμεν πρῶτον, κατόπιν

έπισταμένης μελέτης, σχήμα μεθοδικῆς καθ' ὕλην κατατάξεως τῶν βιβλίων, μὲ τριάκοντα διαιρέσεις (Α - Λ) καὶ πολλές ἐπὶ μέρους ὑποδιαιρέσεις, λαβόντες ὡς βάσιν τὸ τῆς «Ἑλληνικῆς Βιβλιογραφίας» τοῦ Νικολάου Πολίτου καὶ τροποποιήσαντες αὐτὸ καταλλήλως. Πρὸς τὸ σχῆμα τοῦτο συνεδυσάμεν, διὰ τὴν ἀλφαβητικὴν κατάταξιν τῶν ἐπωνύμων τῶν συγγραφέων, τὴν χρῆσιν τῶν γνωστῶν ἀμερικανικῶν πινάκων τῶν C. A. Cutter καὶ K. E. Sanborn «Alfabetic Order Tables», εὐγενῶς παραχωρηθέντων ἡμῖν ὑπὸ τῆς Γενναδείου Βιβλιοθήκης. Ἀκολουθῶν, τῇ συνεργασίᾳ τῆς εἰδικῶς κληθείσης καὶ ἀφιλοκερδῶς ἐργασθείσης Ἀγγλίδος βιβλιοθηκαρίου Κας Ida Vincent (πρὸς τὴν ὁποίαν εἴμεθα λίαν εὐγνώμονες), συντάξαμεν σαφεῖς κανόνες τοῦ ἀλφαβητικοῦ καταλόγου. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐκπονηθέντος τούτου σχήματος καὶ τῶν συνταχθέντων κανόνων, κατετάξαμεν τὰ βιβλία εἰς τὰς βιβλιοθήκας (τὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος εἰς τὰς παλαιάς, τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου μετὰ τὸ 1955 προσκτηθέντα εἰς τὰ χαμηλὰ ἐρμάρια, καὶ τὰ περιοδικὰ εἰς χωριστὴν βιβλιοθήκην) καὶ ἤρξισαμεν τὴν ἐπὶ νέων δελτίων διεθνοῦς τύπου (διαστ. 0,075 X 0,125) δακτυλογράφησιν τῶν τίτλων αὐτῶν εἰς διπλοῦν, πρὸς σύνταξιν δύο καταλόγων, ἀλφαβητικοῦ καὶ καθ' ὕλην. Ἡ ἐργασία ἔχει σχεδὸν συντελεσθῆ διὰ τὰ μετὰ τὸ 1955 προσκτηθέντα βιβλία, θὰ συνεχισθῆ δ' ἀκολουθῶν καὶ διὰ τὰ τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς Κοινότητος. Τὰ νέα δελτία τοποθετοῦνται ἐντὸς εἰδικῶς παραγγεληθέντος ἐπίπλου. Παράλληλως καθιερώσαμεν βιβλία εἰσαγωγῆς I) διὰ τὰ βιβλία τῆς παλαιᾶς Κοινότητος (πρὸ τοῦ 1955), ἔνθα θὰ καταγραφοῦν πάντα τὰ διασωθέντα, ἐν συσχετισμῷ πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς τῶν παλαιῶν ἑλλίπων καταλόγων, καὶ II) διὰ τὰ νέα προσκτήματα (ἀπὸ τοῦ 1955 καὶ ἔξης). Ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ καταλόγου ἐλπίζομεν ὅτι θὰ συντελεσθῆ πλήρως ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς ἔτους.

Σημειωτέον ὅτι ἡ συστηματικὴ κατάταξις τῆς βιβλιοθήκης ἀπέφερεν ἤδη τοὺς πρώτους αὐτῆς καρπούς, διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ ἐρευνητοῦ κ. Στεργέλλη ἐκδόσεως τῶν ἐπ' αὐτῶν χειρογράφων σημειωμάτων (βλ. ἀνωτέρω, κεφ. Β' 1). Ὁ κ. Στεργέλλης θὰ παρασκευάσῃ ἀκολουθῶν, τῇ ὑποδείξει μου, κατάλογον τῶν βιβλίων τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν ἀγνώστων εἰς τὴν «Ἑλληνικὴν Βιβλιογραφίαν» τῶν Δ. Γκίνη καὶ Β. Μέξα. Ἄς σημειωθῆ, τέλος, ὅτι διεχώρισα καὶ ἐτοποθέτησα εἰς ἰδιαιτέρας θήκας τὰ βιβλία, φυλλάδια ἢ μονόφυλλα τὰ ὑπὸ τῆς ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος κατὰ καιροὺς ἐκδοθέντα ἢ τὰ ἔχοντα ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν ἱστορίαν αὐτῆς. Ἐκ τούτων πολλὰ εἶδον ὅτι εἶναι ἄξιαι ἰδιαιτέρας προσοχῆς.

β) Χειρόγραφοι (φιλολογικοὶ) κώδικες. — Μέχρι σήμερον ἐπιστεύετο γενικῶς ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Ἰνστιτούτον Βενετίας κατεῖχε τέσσαρας μόνον ἑλληνικοὺς χειρογράφους κώδικας (τρία Εὐαγγελιάρια καὶ τὸ γνωστὸν ἱστορημένον χειρόγραφον τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου), τοὺς καὶ περιγραφέντας προσφάτως ὑπὸ τοῦ καθηγ. κ. ELPIDIO MIONI, Catalogo di manoscritti greci esistenti nelle biblioteche italiane, Voll. II (Roma 1965), σ. 453-457 (ἀριθ. 303-306). Μετὰ μεγάλης λοιπὸν ἐκπλήξεως ἀνεύρον τῆδε ἀκείεισε, κατεσπαρμένους ἐν μέσῳ τῶν ἐντύπων βιβλίων ἢ τῶν καταστίχων τοῦ Ἀρχείου, καὶ συνεκέντρωσα διὰ πρώτην φορὰν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὑπερτριᾶκοντα ἄλλους ἑλληνικοὺς κώδικας (ἔξ ὧν οἱ ἡμίσεις μουσικοί), τέσσαρας ἰταλικούς καὶ ἓνα σλαβικόν. Τῆς οὕτω συγκροτηθείσης μικρᾶς ταύτης συλλογῆς κωδίκων τοῦ Ἰνστιτούτου, ἀγνώστου εἰς τοὺς εἰδικοὺς μελετητάς, θὰ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς κατάλογον.

Λεπτομερής περιγραφή ενός τῶν κωδίκων τούτων δημοσιεύεται ἤδη εἰς τὸν παρόντα τόμον τῶν «Θησαυρισμάτων» (σ. 177 ἔξ.) ὑπὸ τοῦ κ. Α. Βρανούση.

γ) Ἐπίσημα πατριαρχικά, παπικά καὶ δουκικά γράμματα.— Ἐκρίνα καλὸν νὰ συγκεντρώσω εἰς ἰδιαιτέρον ἐρμάριον ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Διευθύνσεως πάντα τὰ διασωθέντα ἐπίσημα πατριαρχικά σιγίλλια καὶ γράμματα, τὰς παπικὰς βούλλας καὶ τὰ θεσπίσματα τοῦ Δόγη τῆς Βενετίας, ὧν πολλὰ ἐπὶ περγαμινῆς ἢ καὶ μετ' ἐγγρῶμων καλλιτεχνικῶν διακοσμήσεων. Ὀλίγα ἔξ αὐτῶν ἐφυλάσσοντο παλαιότεν εἰς δύο ξυλίας θήκας. Ἡδυνήθην ὁμως νὰ συγκεντρώσω ἐκ διαφόρων ἄλλων φακέλων ἕτερα τεσσαράκοντα ἀνεκδοτα πατριαρχικά γράμματα, τὰ ὁποῖα ἐκτυποῦνται νῦν, ὡς ἐλέχθη. εἰς ἰδιαιτέρον βιβλίον. Ἐπειδὴ τὰ σπουδαῖα καὶ πολύτιμα ταῦτα ἔγγραφα παρουσιαζόν μικρὰς ἢ μεγάλας φθορὰς ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τῶν πολλῶν πτυχώσεων, ἐθεώρησα σκόπιμον, πρὸς προφύλαξίν των εἰς τὸ μέλλον, νὰ περικλείσω ταῦτα ἐντὸς καταλλήλων διαφανῶν καὶ ἀερίζομένων πλαστικῶν θηκῶν. Τῆς συλλογῆς τῶν ἐπισήμων τούτων γραμμάτων (ἐκδεδομένων καὶ ἀνεκδότων) προτίθεται ἐπίσης νὰ παρασκευάσω καὶ ἰδιαιτέρον κατάλογον πρὸς δημοσίευσιν.

δ) Ἀρχεῖα. — Οὐδεμία συλλογὴ τοῦ Ἰνστιτούτου εἶναι τόσον πολύτιμος, ἀλλὰ καὶ τόσον ἡμελημένη καὶ δυσπρόσιτος εἰς τὴν ἔρευναν, ὅσον τὰ ἀρχεῖα αὐτοῦ. Πρόκειται περὶ ὑπερδιακοσίων καταστίχων καὶ πολλῶν δεκάδων χιλιάδων ἐγγράφων, ἑλληνικῶν, λατινικῶν καὶ ἰταλικῶν, ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ΙΕ' αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἀνεκδότων καὶ ἀγνώστων, τὰ ὁποῖα μελετώμενα ἢ καὶ ἐκδιδόμενα μέλλουν νὰ διαφωτίσουν σπουδαίως τὴν νεωτέραν ἐθνικὴν ἡμῶν καὶ πνευματικὴν ἱστορίαν. Ἡ ἀνάγκη τῆς κεφαλαϊώδους, ἔστω, ταξινομήσεώς των καὶ τῆς συντάξεως καὶ δημοσιεύσεως συνοπτικοῦ καταλόγου τῶν ἀρχείων τούτων εἶναι ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐπιτακτικὴ.

Ἡ κατάστασις τῶν Ἀρχείων εἶναι δι' ὀλίγων ἢ ἀκόλουθος: Γενικῶς δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν χρονικῶς τὰ Ἀρχεῖα εἰς δύο τμήματα: I) τὸ Παλαιὸν Ἀρχεῖον τῆς Ἑλληνικῆς Κοινοτήτος Βενετίας μέχρι τῶν χρόνων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ II) τὸ Νεώτερον Ἀρχεῖον αὐτῆς μέχρι σήμερον. Καὶ τὸ μὲν Παλαιὸν στεγάζεται ἀνεκαθεν εἰς τὸ ἄνωθεν τοῦ Μουσείου καὶ παρὰ τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν τελετῶν μικρὸν δωμάτιον, ἐντὸς τῶν ἡδὴ ἀπὸ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἐπίτηδες δι' αὐτὸ κατασκευασθέντων δρυτῶν ἐρμαρίων, περιεχόντων ἐν ὄλφ θέσεις (ράφια, colti) ἠριθμημένας ἀπὸ 1-44, τὸ δὲ Νεώτερον συνεκεντρώθη καλῶς ὑπὸ τῆς προκατόχου μου εἰς τὴν παρὰ τὸ Θησαυροφυλάκιον ἀνώγειον αἴθουσαν καὶ ἐντὸς ἐρμαρίων, τῶν ὁποίων τὰς θέσεις (colti) ἠριθμησα διὰ πρῶτην φορὰν ἀπὸ 51-134, εἰς τρόπον ὥστε οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ν' ἀποτελοῦν συνέχειαν (μὲ ἀφεθὲν μικρὸν κενὸν ἀπὸ 45-50) τῶν τοῦ Παλαιοῦ. Τὸ Νεώτερον Ἀρχεῖον, τὸ καὶ ὀλιγώτερον, παρὰ τὸν ὄγκον του, σημαντικόν, εἶναι εἰσέτι ἀταξινομητὸν καὶ ἀκαταλογογράφητον καὶ θ' ἀναμένῃ νὰ ἔλθῃ βραδύτερον ἢ σειρὰ του. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι σπουδαιότατον καὶ ἐπιβάλλεται ν' ἀπασχολήσῃ ἡμᾶς πρωτίστως, εἶναι τὸ Παλαιόν. Τὸ ἀρχεῖον τοῦτο εἶχε κατατάξει, ἐργασθεὶς ἐπὶ διετίαν, ὁ Κωνσταντῖνος Καβάκος (1773-1832) καὶ συνέταξε σωζόμενον εἰσέτι χειρόγραφον Εὐρετήριον (Inventario) αὐτοῦ, τοῦ ἔτους 1822, περιλαμβάνον α) 225 ἀριθμοὺς καταστίχων βιβλίων (registri) β) 59 ἀριθμοὺς χαρτίνων θηκῶν (buste) περιεχοσῶν ἐν ὄλφ φακέλους (processi) 816 (βραδύτερον προσέθηκεν εἰσέτι τὰς θήκας 60-62, περιλαμβανοῦσας τοὺς φακέλους ὑπ' ἀριθ.

817-903, τῶν ἐτῶν 1822-1826)· καὶ γ) σειρὰν 61 ταμειακῶν βιβλίων τῶν κατὰ καιροῦς προϋσταμένων (guardiani grandi) τῆς Κοινότητος (τῶν ἐτῶν 1600-1818). Ὁ κατάλογος τοῦ ἐπιμελοῦς μὲν, ἀλλ' ἐμπειρικῶς Καβάκου προσέφερον ἱκανὰς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς συμβουλευθέντας αὐτὸν ἐρευνητὰς μέχρι σήμερον, ἀλλ' οὔτε πλήρης εἶναι οὔτε ἀνταποκρίνεται βεβαίως εἰς τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιστήμης. Διὰ τοῦτο πρέπει ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τελειότερου, τὸν ὅποιον καὶ ὀφείλομεν νὰ συντάξωμεν καὶ ἐκδώσωμεν τὸ ταχύτερον. Ἐν τῷ μεταξύ, διὰ νὰ εὐχεράνωμεν τὴν χρῆσιν τοῦ ἀρχείου τούτου, τὴν σύνταξιν τοῦ νέου καταλόγου καὶ ταυτοχρόνως διὰ νὰ προστατεύσωμεν τὰ ἔγγραφα, ἐλάβομεν τὰ ἀκόλουθα ἀπαραίτητα πρακτικὰ μέτρα.

Ἐπειδὴ τὰ πλεῖστα τῶν καταστίχων καὶ πολλὰ τῶν δεσμίδων εἶχον περιτυλιχθῆ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐντὸς ἐφθαρμένων ἐκ τῆς πολυκαιρίας χαρτίνων περιτυλιγμάτων καὶ παρέμενον εἰσέτι εἰς ὀγκώδη δέματα ἐστοιβαγμένα τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ὥστε ἢ ἀνεύρεσις ἀριθμοῦ τινος καὶ ἐν γένει ἢ χρησιμοποίησις τῶν καταστίχων ἦτο δυσχερὲς στή, ἀφηρέσαμεν πάντα τὰ ἄχρηστα περιτυλίγματα ταῦτα, ἠσφαλίσαμεν τὰ ἔχοντα ἀνάγκην προφυλάξεως κατάστιχα ἢ τὰς δεσμίδας τῶν ἐγγράφων ἐντὸς καταλλήλων στερεῶν θηκῶν καὶ διετάξαμεν ταῦτα ὄρθια εἰς τὰ ἀντίστοιχα ράφια κατ' αὔξοντα ἀριθμὸν. Ὡς πρὸς δὲ τὰς παλαιὰς θήκας καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς φακέλους, προέβημεν εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἐξ αὐτῶν ἐφθαρμένων ἢ διαβεβρωμένων ἕνεκα τῆς ὑγρασίας διὰ καινουργῶν. Τοιοῦτοτρόπως ἢ ἀνεύρεσις σήμερον οἰοῦδήποτε καταστίχου ἢ φακέλου, τῇ βοήθειᾳ τοῦ καταλόγου Καβάκου, εἶναι ζήτημα ἐνός λεπτοῦ, ἐνῶ προηγουμένως ἀπῆτει πολλάκις πολὺν χρόνον ἐρεῦνας. Οὕτω τὸ Ἀρχεῖον δύναται ἐπὶ τέλος νὰ χρησιμοποιηθῆται εὐχερῶς μέχρι τῆς ἐκπονήσεως τοῦ ὀριστικοῦ καταλόγου αὐτοῦ, ὁ ὅποιος καὶ μόνος θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν πλήρη ἀξιοποίησιν του.

Ἄς σημειωθῇ ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὡς ἄνω ἐργασίας ἔσχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισημάνωμεν πολλὰ ἄγνωστα παλαιὰ ἔγγραφα ἢ καὶ κατάστιχα, λίαν σημαντικὰ, ἐξ ὧν τινὰ δὲν περιλαμβάνονται ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Καβάκου. Μόνον Εὐρετήρια τῶν κινήτων πραγμάτων (εἰκόνων, ἱερῶν σκευῶν, κωδίκων κλπ.) τῆς Κοινότητος ἀπὸ τοῦ ΙΣΤ' αἰ. καὶ ἐντεῦθεν ἀνεύρομεν ὑπὲρ τὰ δέκα.

Γενικῶς ἢ ταξινόμησις καὶ ἔρευνα τῶν Ἀρχείων τούτων τῆς Ἑλληνικῆς Κοινοτήτος θὰ καταδείξῃ ὅτι ταῦτα εἶναι πολὺ σπουδαιότερα καὶ πλουσιώτερα παρ' ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐνομίζετο.

ε) Μουσεῖον καὶ εἰκόνας. — Ἀντιθέτως πρὸς τὰ Ἀρχεῖα, τὸ Μουσεῖον Ἱερῶν Εἰκόνων ἦτο τὸ καλύτερον διοργανωμένον ἐξ ὅλων τῶν τμημάτων τοῦ Ἰνστιτούτου. Ἡ ἴδρυσις καὶ ὀργάνωσις αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὄντως ἐκ τῶν σπουδαιότερων ἔργων τῆς προκατόχου μου. Πᾶσαι αἱ ἐν αὐτῷ εἰκόνας εἶχον καλῶς ἐπισκευασθῆ, καθαρισθῆ καὶ ἐπιμελῶς ἐκτεθῆ εἰς εὐρύχωρον αἴθουσαν. Πλὴν ὁμως τῶν εἰκόνων τούτων (περίπου 75), ἄλλαι 200 (ἥσσανος καλλιτεχνικῆς σημασίας) ἐφυλάσσοντο εἰς ἰσόγειον ἀποθήκην, ἀποδειχθεῖσαν δυστυχῶς ἀκατάλληλον, διότι κατὰ τὴν πλημμύραν ἀρκετὰ ἐξ αὐτῶν, μὴ ἀνηρητημένα, ἐλλείπει χώρου, ὑπέστησαν μικρὰς φθοράς. Ἐμεριμνήσαμεν ἀμέσως πρὸς ἐπιδιόρθωσιν τούτων ὑπὸ εἰδικῶν τεχνίτου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἐκαθαρίσαμεν αὐτὰς καί, διὰ νὰ τὰς προφυλάξωμεν εἰς τὸ μέλλον, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ προσθέσωμεν εἰς τὸ ὄρατον Μουσεῖον καὶ δευτέραν αἴθουσαν, ἐξεθέσαμεν ταύτας εἰς μικρὸν ἐν αὐτῷ δωμάτιον. Καθαρί-

σαντες επίσης και δύο άλλας μεγάλων διαστάσεων εικόνας τῆς ἀποθήκης, τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον (ἀριθ. 26) καὶ τὴν εἰς Ἄδου Κάθοδον (ἀριθ. 25), ὡς καὶ μίαν Θεοτόκον (ἀριθ. 51), ἐτοποιητήσαμεν αὐτὰς εἰς καταλλήλους κενούς χώρους τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ Μουσείου. Ἐμεριμνήσαμεν ἐπίσης πρὸς καθαρισμόν τῆς ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ μεγάλης εἰκόνας (16ου αἰῶνος) τοῦ Ἁγ. Γεωργίου (ἀριθ. 221). Ἔτεροι ἐπισκευασθεῖσαι εἰκόνες εἶναι αἱ ὑπ' ἀριθ. μητρώου 11, 109, 121, 132, 134, 137, 139, 142, 150, 151, 245, 253, 297, 305, 306, 308, 309, 311, 319, 344, 345, 350, 359. Ὁ καθαρισμὸς καὶ ἡ ἐπισκευὴ θὰ συνεχισθῆ βαθμηδὸν καὶ διὰ τὰς ὑπολοίπους, ἔστω καὶ δευτερευούσης καλλιτεχνικῆς σημασίας, εἰκόνας.

Τὸ εἰς δελτία Μητρώων τῶν φορητῶν εἰκόνων παρέστη ἀνάγκη ν' ἀναθεωρηθῆ ἕνεκα διαφόρων κενῶν, σφαλμάτων ἢ διπλῶν ἐγγραφῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀριθμοὶ αὐτοῦ δὲν συμφωνοῦν πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἐκδομένῳ καταλόγῳ τοῦ κ. Μ. Χατζηδάκη, συνετάξαμεν καὶ πίνακας ἀντιστοιχίας τῶν δύο τούτων ἀριθμήσεων. Τέλος, κατηρτίσαμεν καὶ βιβλίον καταγραφῆς τῶν εἰκόνων.

στ') Φωτογραφικὸν Ἀρχεῖον.—Εἰς τὸ Ἰνστιτούτον εἶχον συγκεντρωθῆ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διάφοροι φωτογραφίαι (θετικαὶ ἢ ἀρνητικαὶ) εἰκόνων, χειρογράφων κλπ., αἵτινες παρέμενον εἰσέτι ἀταξιόμητοι. Ταξινομήσαντες ταύτας καὶ φυλάξαντες εἰς δύο χαμηλὰ ἐρμάρια τῆς βιβλιοθήκης, ἀπηρτίσαμεν τὸν πυρῆνα τοῦ Φωτογραφικοῦ Ἀρχείου τοῦ Ἰνστιτούτου. Τοῦτο διηρέσαμεν εἰς τὰ ἀκόλουθα τέσσαρα τμήματα: Α (= Ἀρνητικαὶ φωτογραφικαὶ πλάκες), Δ (= Διαφανῆ διὰ προβολάς), Μ (= Μικροφίλμ), Φ (= Φωτογραφίαι). Εἰς ἕκαστον τῶν τμημάτων τούτων ἐταξινομήσαμεν χωριστὰ Ι) τὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ΙΙ) τὰ ἐκτὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου, καθιερώσαμεν δὲ ἕκασταχοῦ τὰς ἀκολούθους ὑποδιαιρέσεις: α) Κτήρια - μνημεῖα (ἀρχιτεκτ., γλυπτ.), β) Εἰκόνες (ζωγραφ.), γ) Ἀντικείμενα τέχνης (ἄμφια, σκευή, μικροτεχνήματα κλπ.), δ) χειρόγραφοι κώδικες, ε) ἔντυπα βιβλία, στ) ἀρχεῖακὰ ἐγγραφα ἢ κατάστιχα.

Τοῦ φωτογραφικοῦ Ἀρχείου, ὅπερ ἐξακολουθεῖ νὰ πλουτίζεται συνεχῶς, συνετάξαμεν εἰδικὸν κατάλογον.

5) Ἐμπλουτισμὸς τῆς Βιβλιοθήκης.—Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἰνστιτούτου κατέχει μὲν ὠρισμένα παλαιὰ πολύτιμα καὶ σπάνια βιβλία, παρουσιάζει ὁμως ἐξ ἄλλου μεγάλας ἐλλείψεις καὶ κενὰ καὶ οὐδεμία δαπάνη πρὸς ἀγορὰν βιβλίων καὶ συγκροτήσιν βιβλιοθήκης ἀνταξίας ἐνὸς ἐπιστημονικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ ὑπερβολικῆ. Δυστυχῶς, ἕνεκα ἄλλων πιεστικωτέρων ἀναγκῶν, ὑπεχρεώθημεν νὰ διαθέσωμεν δι' ἀγορὰν βιβλίων πολὺ ὀλιγώτερα τῶν ἐγκεκριμένων κονδυλίων. Πάντως ὁμως προέβημεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἀρκετῶν βασικῶν καὶ ἀπαραιτήτων νεωτέρων βοηθημάτων καὶ βιβλίων, τῶν ὁποίων ἔσπερετο τὸ Ἰνστιτούτον. Ἐν ὄλῳ εἰσῆχθησαν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην ἐξ ἀγορᾶς, δωρεῶν ἢ ἀνταλλαγῶν, 350 περίπου τόμοι βιβλίων καὶ περιοδικῶν. Πάντα τὰ εἰσαχθέντα κατεγράφησαν εἰς τὸ Βιβλίον εἰσαγωγῆς καὶ ἐκαταλογογραφήθησαν. Ἰκανὸς ἐπίσης ἀριθμὸς βιβλίων καὶ περιοδικῶν ἐβιβλιοδετήθη. Πρὸς πάντας τοὺς δωρητὰς βιβλίων (οἱ ὅποιοι εὐχόμεθα νὰ πολλαπλασιασθοῦν εἰς τὸ μέλλον) ἐκφράζομεν καὶ ἐντεῦθεν τὰς θερμοτάτας εὐχαριστίας τοῦ Ἰδρύματος.

6) Διαλέξεις.—Τὸ Ἰνστιτούτον διοργάνωσε δύο ἐπιστημονικὰς διαλέξεις μὲ ὀμιλητὰς εἰδικούς ἐπιστήμονας, Ἕλληνας καὶ ξένους.

Πρώτος όμιλητής, τήν 27ην Ἀπριλίου 1967, ύπήρξεν ό Ἰταλός άκαδημαϊκός και καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μιλάνου κ. Raffaele Cantarella, όστις έπραγματεύθη τό θέμα Ἰταλία και Ἑλλάς, έπισκοπήσας συντόμως τās ιστορικές και πολιτιστικές σχέσεις μεταξύ τών δύο λαών άνά τούς αιώνας, άπό τής μυκηναϊκής έποχής μέχρι σήμερα. Ἡ δευτέρα διάλεξις έγένετο τήν 8ην Μαΐου 1967 ύπό τοῦ καθηγητοῦ τής Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνών κ. Νικολάου Τωμαδάκη, με θέμα Ἡ βυζαντινή και βενετοκρατουμένη Κρήτη. Τούς όμιλητάς παρουσίασεν εις τό κοινόν ό διευθυντής τοῦ Ἰνστιτούτου. Ἀμφοτέρως τās διαλέξεις παρηκολούθησε πυκνόν και έκλεκτόν άκροατήριον έξ έπιστημόνων και λογίων.

7) Παροχή έπιστημονικῶν πληροφοριῶν. — Πλείστοι μελετηταί, Ἕλληνες, Ἰταλοί και ἄλλοι, ώς και ιδρύματα, άπηυθύνθησαν εις τό Ἰνστιτούτον γραπτώς ή έπεσκέφθησαν αυτό ζητοῦντες πληροφορίας επί διαφόρων άπασχολούντων αυτούς έπιστημονικῶν θεμάτων. Πάντες έλαβον άπαντήσεις ίκανοποιητικάς. Διά νά παράσχωμεν ιδέαν τινά περιό τοῦ πλήθους και τής ποικιλίας τών ένδιαφερόντων τούς μελετητάς θεμάτων, εις τά όποία ήδυνήθημεν νά φανώμεν χρήσιμοι πρὸς αυτούς, αναφέρομεν τās ακολουθούσους περιπτώσεις. Δι' άλληλογραφίας έδόθησαν πληροφορίες εις τόν Δήμον τής πόλεως Lucca (περι έλληνικῶν πόλεων με μεσαιωνικά τείχη), τόν έκδοτικόν οίκον Reader's Digest (περι εικόνων Ἁγίας Αικατερίνης και Ἁγίου Γεωργίου τοῦ ήμετέρου Μουσείου, ών άπεστείλαμεν και φωτογραφίας), τόν κ. Bertrand Bouvier (περι έλληνικῶν κωδίκων), τόν κ. André Guilleu (περι άνεκδότου έλληνικῆς περγαμηνῆς τοῦ ΙΑ' αιώνος εκ τής Κάτω Ἰταλίας), τόν κ. Α. Βρανούσην (περι άνεκδότων έπιστολῶν τών Κωνσταντίνου Ποστολίκου και Σκαρλάτου Μάτσα πρὸς Γαβριήλ Σεβήρον, ών άπεστείλαμεν και μικροφίλμ), τόν κ. Κ. Θ. Δημαρᾶν (προσωπογραφία τοῦ Θωμά Φλαγγίνη άποσταλεῖσα πρὸς δημοσίευσιν), τόν κ. Νικηφ. Ἐλεόπουλον (περι άπεικονίσεων τής μονῆς Στουδίου εις μαρκιανούς κώδικας τοῦ Buonaldmonti), τήν κ. Ἐλισ. Ζαχαριάδου - Οικονομίδου (γερμανική μελέτη περι Μητροφάνους Καισαρείας, ής άπεστείλαμεν και μικροφίλμ), τόν κ. Κ. Κύρρην (έγγραφα Ἰνστιτούτου περι Κυπρίων τής Βενετίας, άποσταλέντα εις μικροφίλμ) και τόν κ. Γεώργ. Χιονίδην (περι Θεοδοσίου Κουτουνίου και εκδόσεως τοῦ 1784). Τό Ἰνστιτούτον έπεσκέφθησαν και ειργάσθησαν πρὸς άντλησιν διαφόρων στοιχείων εις τήν Βιβλιοθήκην, τὰ Ἀρχεῖα ή τό Μουσείον αὐτοῦ επί πολλές μεν ήμέρας ό αἰδес. Colen Devey (περι τής έν Βενετία διαμονῆς τοῦ Μητροφάνους Κριτοπούλου), ό Don Giorgio Fedalto (περι όρθοδόξων Ἑλλήνων τής Βενετίας και Μαξίμου Μαργουνίου), ή δις Anna Gentilini (περι τών εις τήν νέαν έλληνικήν μεταφράσεων τοῦ Πινδάρου), ό κ. Georgellin (περι έμπορικῶν βιβλίων τών Ἑλλήνων τοῦ ΙΖ' αιώνος), ό κ. Mir. Lazovic' (περι μεταβυζαντινῶν εικόνων και δυσαναγνώστων έν αὐταῖς έπιγραφῶν), ή κ. R. Maggio Serra (περι άκριβῶν τίτλων βιβλίων και άρθρων βυζαντινῆς τέχνης), ό κ. Guido Sala (περι νεοελληνικῆς γλώσσης και λογοτεχνίας), ή δις Haig. Sarian (περι έλληνικῶν κωδίκων), ό κ. A. L. Vincent (περι ζητημάτων τής Κρητικῆς Λογοτεχνίας), ή δις Ἐλένη Κακούλιδου (περι Ἰωάννου Μορζήνου), ό κ. Ἄνδρ. Μαγκλάρας (περι έντύπων τοῦ Ἰνστιτούτου ύπό τούς τίτλους «Stampa al Laudo» και «Stampa al Taglio»), ό κ. Κ. Δ. Μέρτζιος (περι Νικολάου Μαλαξοῦ), ό κ. Ν. Μοσχονᾶς (περι τών έργων τοῦ

Ἰωάννου Βελούδου), ἡ Δίς Ἀγάθη Νικοκάβουρα (περὶ Κρητῶν ἐν Κερκύρα), ὁ κ. Κωνσταντ. Ντόκος (περὶ ὀρθοδόξων ἀρχιερέων τῆς Κύπρου ἐπὶ Βενετοκρατίας), ὁ κ. Διον. Σκιώτης (περὶ βενετικῶν πηγῶν διὰ τὸν Ἀλῆν Πασᾶν Ἰωαννίνων) καὶ ὁ κ. Ἰωάννης Χασιώτης (περὶ ἐλληνικῶν ἀπελευθερωτικῶν κινήματων τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος), ἅπαξ δὲ μόνον ἡ δίς ὁ Don Jos. Croqinson (περὶ σπανίου δημοσιεύματος τοῦ V. Laurent), ἡ δίς Lina Frizziero (περὶ ἐλληνικῶν τοπωνυμίων εἰς βενετικά ἔγγραφα), ἡ κ. Elis. Lucchesi Palli (περὶ προσφάτων βιβλίων βυζαντινῆς τέχνης), ὁ Don Carlo Seno (περὶ βιβλιογραφίας διὰ τὸν Lauro Querini), ἡ κ. Maria Grazia Siliato (περὶ τῶν εἰς Βενετίαν Κυπρίων προσφύγων μετὰ τὸ 1570), ὁ κ. Δινάρδος (περὶ βιβλιογραφίας διὰ βενετικά φρούρια Κερκύρας), ὁ κ. Εὐάγγ. Λουῆζος (περὶ ἔργων Κυπρίων λογίων), ὁ κ. Κοσμάς Φωκᾶς Κοσμετάτος (περὶ τῶν ξυλογλύπτων πλαισίων τῶν εἰκόνων τοῦ Ἰνστιτούτου) κ. ἄ. Εἶναι δὲ ἐνθαρρυντικὴ ἡ διαπίστωσις ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν βοήθειαν ἡμῶν προστρεχόντων ἀξιολόγων μελετητῶν αὐξάνει ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν.

Ἐς προστεθῆ ἑνταῦθα ὅτι πλείστοι ἄλλοι διακεκριμένοι ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι ἐπεσκέφθησαν τὸ ἡμέτερον Ἰνστιτούτον καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔσχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδείξωμεν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἱστορικοὺς καὶ καλλιτεχνικοὺς τοῦ θησαυροῦς. Ἐκ τούτων ἄς ἀναφέρωμεν τὸν ἀκαδημαϊκὸν κ. Ἐπαμ. Θωμόπουλον, τοὺς πανεπιστημιακοὺς καθηγητὰς κ. κ. R. Cantarella, Bar. Krekic', Fr. Thiriet, Ἀπ. Βακαλόπουλον, Στυλ. Καψωμένον, Παναγ. Κρητικόν, Παναγ. Μιχαήλ, Νικόλ. Τομαδάκην, Στέφ. Εὐδην καὶ Π. Γ. Στεργιανόπουλον, τὸν λογοτέχνην κ. Πέτρον Χάρην, τὸν διευθυντὴν τῆς Γενναδείου Βιβλιοθήκης κ. Fr. R. Walton, τὸν Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν τῶν Ἰταλικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους κ. Antonino Lombardo, τὸν βυζαντινολόγον σεβ. π. R. J. Loenertz, τὸν μουσικολόγον τῆς Grottaferrata R. F. Bartolomeo di Salvo κ. ἄ. Μετ' ἰδιαίτερον τιμῶν ἐδεξιώθημεν ἐπίσης τῇ 26-27 Μαΐου 1967 τὸν σεβασμιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κ. Εὐγένιον καὶ τὸν σεβ. μητροπολίτην Ἱεραπύτνας καὶ Σητείας κ. Φιλόθεον, ἀπεσταλμένους τῆς Α. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πρὸς τὸν καρδινάλιον Πατριάρχην τῆς Βενετίας, καὶ τῇ 9-10 Ἰουνίου 1967 τὸν σεβασμιώτατον μητροπολίτην Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβον, ἐπὶ κεφαλῆς ἀντιπροσωπείας ἐκ Χίων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἐλθούσης πρὸς παραλαβὴν τῶν λειψάνων τοῦ Ἀγ. Ἰσιδώρου. Εἰς τούτους ἀπεστείλαμεν καὶ φωτοτυπία τῆς περὶ τοῦ Ἀγίου τούτου σπανίας μονογραφίας τοῦ P. Saccardo.

8) Σχέσεις τοῦ Ἰνστιτούτου πρὸς ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα. — Αἱ ἀγαθαὶ σχέσεις καὶ ἡ συνεργασία τοῦ ἡμετέρου Ἰνστιτούτου μετὰ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ συναφῶν ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων καὶ τῶν ἰθυόντων αὐτὰ ἀπέτελεσαν ἀπ' ἀρχῆς βασικὴν ἐπιδίωξιν ἡμῶν. Διὰ τῆς παροχῆς πληροφοριῶν (βλ. τὴν προηγουμ. παράγρ. 7), τῆς ἀνταλλαγῆς δημοσιευμάτων, τῶν προσωπικῶν ἐπαφῶν, τῆς συνεργασίας εἰς ποικίλα θέματα, ἐσφυρηλατήθησαν ἤδη ἔτι στενότεροι δεσμοὶ μεταξὺ τῶν ἰδρυμάτων τούτων καὶ τοῦ ἡμετέρου καὶ ἐβελτιώθη ἔτι μᾶλλον τὸ εὐνοϊκὸν κλίμα τῆς ἀμοιβαίας κατανοήσεως καὶ ἐκτιμήσεως. Στενὴ εἶναι ἡ συνεργασία μου ἰδίᾳ μετὰ τῶν ἐλληνοιστῶν καὶ μεσαιωνολόγων τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Παδοῦης, ὡς καὶ μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Βενετίᾳ παρὰ τῇ Fondazione Giorgio Cini Ἰνστιτούτου «Venezia e l'Oriente» καθηγητοῦ κ. Agostino Pertusi, ὁμοῦ μετὰ τοῦ ὁποίου μετέχω καὶ τῆς

πενταμελοῦς διεθνoῦς ἐπιτροπῆς πρὸς ἔκδοσιν τοῦ Corpus τῶν πηγῶν τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας. Ἐνδεικτικὰ δὲ τοῦ κύρους καὶ τῆς ἐκτιμῆσεως, τῆς ὁποίας ἀπολαύει τὸ ἡμέτερον Ἰνστιτοῦτον εἰς τοὺς ξένους ἐπιστημονικοὺς κύκλους, εἶναι τὰ ἀκόλουθα. Τὸ ἐν Βενετία «Comitato per la pubblicazione delle fonti relative alla storia di Venezia» προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὑποφαινομένου ὡς μέλους αὐτοῦ, τὸν Μάϊον τοῦ 1967. Τὸ προμνημονευθὲν Ἰνστιτοῦτον «Venezia e l'Oriente» ὥρισεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν εἰσηγητῶν (relatori) τοῦ κατὰ τὸν προσεχῆ Ἰούνιον 1968 συγκληθησομένου ἐνταῦθα Διεθνoῦς Συνεδρίου Ἱστορίας τοῦ Βενετικοῦ Πολιτισμοῦ, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου θὰ παρουσιάσῃ εἰσήγησιν μὲ θέμα *Ἡ Κρήτη ὑπὸ τὴν βενετικὴν κυριαρχίαν. Προβλήματα καὶ ἔρευναι*. Ὁ Δήμαρχος τῆς Βενετίας ὥρισεν αὐτὸν ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐορτασμοῦ, τὸν Μάϊον τοῦ 1968, τῆς 500στῆς ἐπετειοῦ τῆς ἰδρύσεως τῆς Μαρκιανῆς Βιβλιοθήκης (ἥτις ὀφείλει, ὡς γνωστόν, τὴν δημιουργίαν τῆς εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνοῦ καρδινάλιου Βησσαρίωνος δωρεὰν τῶν πολυτίμων χειρογράφων του). Ἡ ἐν Ρώμῃ Ἐθνικὴ Ἐταιρεία Βυζαντινῶν Σπουδῶν τῆς Ἰταλίας προσεκάλεσεν αὐτὸν ὅπως, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐν Βενετία Δευτέρου Ἐθνικοῦ Συνεδρίου αὐτῆς, καὶ ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ ὡς ἄνω Ἐορτασμοῦ, ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ Βησσαρίωνος ὡς ἱστορικῆς προσωπικότητος καὶ ὡς οὐμανιστοῦ.

Ἄλλὰ τὴν σημαντικωτέραν ἔνδειξιν τῆς πρὸς τὸ ἡμέτερον ἴδρυμα γενικῆς ὑπολήψεως ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι, ὑπὸ τῆς Διεθνoῦς Ἐνώσεως Βυζαντινῶν Σπουδῶν ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ προσεχῆς, κατὰ Σεπτέμβριον 1968, σύνοδος αὐτῆς, ἥτις θὰ συνδυασθῇ καὶ πρὸς διεθνῆ συζήτησιν (colloque) μὲ θέματα *«Κοινωνία καὶ Τέχνη ἐν Βυζαντίῳ ἐπὶ Παλαιολόγων»* καὶ *«Μεθοδολογικὰ προβλήματα τῆς ἐκδόσεως τοῦ Corpus τῶν πηγῶν τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας»*, λάβῃ χώραν ἐν Βενετία ἐν τῷ ἡμετέρῳ Ἰνστιτούτῳ. Εἶναι περιττὸν νὰ ἐξάρωμεν τὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος τούτου, τὸ ὁποῖον θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν λαμπρὰν προβολὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐλληνικῆς ἐπιστήμης εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Περαίνων τὴν περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ πρώτου ἔτους τῆς θητείας μου ὡς διευθυντοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτοῦτου Βενετίας ἔκθεσιν ταύτην, ἥτις ἀπέβη κατ' ἀνάγκην μακροσκελῆς, ἐνεκα τῶν πολλῶν καὶ σοβαρῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἐδέησε ν' ἀντιμετωπισθοῦν (τὰ πλεῖστα διὰ πρώτην φοράν), ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας πρὸς πάντας τοὺς ἀρμοδίους ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἰταλία, οἵτινες μὲ συνέδραμον τόσον προθύμως εἰς τὸ ἔργον μου. Οἱ ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ δύο συνεργάται μου, ὁ Γεν. Γραμματεὺς αὐτοῦ κ. Σωτ. Μεσσῆνης καὶ ἡ γραμματεὺς κ. Ἄντ. Κουτσουρέλου - Tonello, εἰργάσθησαν μετὰ μεγάλης φιλοτιμίας καὶ ἐπομίσθησαν πολλαπλᾶ καὶ ἐνίοτε ἐκτάκτως δυσχερῆ καθήκοντα. Πολύτιμος ὑπῆρξε δι' ἐμὲ ἡ εὐγενῆς συμπαράστασις τῶν διπλωματικῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἰταλία, τῆς Α. Ε. τοῦ ἐν Ρώμῃ Πρέσβευος κ. Ἄντ. Πούμπουρα καὶ τοῦ ἐν Βενετία Προξένου κ. Λεων. Μαυρομιχάλη, ὅστις καὶ ὡς μέλος τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἰνστιτοῦτου, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς ἐν Βενετία Ἑλληνικῆς Κοινότητος κ. Κωνστ. Σταμπόγλη, μοῦ παρέσχε πάντοτε, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὰς κρίσιμους στιγμὰς, ἀμέριστον τὴν συνδρομὴν του. Ὅλος δὲ ἰδιαιτέρας εὐχαριστίας ὀφείλω πρὸς τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐποπτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἰνστιτοῦτου, τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς κ. κ. Ἄναστ. Ὁρλάνδον καὶ Διον. Ζακυθινόν καὶ τὸν Πρέσβυν κ. Ἀγγ. Βλάχον, ὡς καὶ τοὺς παρ' αὐτῇ ἐκπροσώπους τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου κ. κ. Δ. Μανωλέσον

καὶ Δ. Ἀεστορίδην διὰ τὴν πάντοτε παρασχεθεῖσαν ἀποτελεσματικὴν βοήθειαν καὶ ἐνθάρρυνσιν εἰς τὸ ἔργον μου. Εἶναι εὐδαίμων ἡ διαπίστωσις ὅτι πάντες μέχρι σήμερον οἱ ἀρμόδιοι καὶ πᾶσαι αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Κράτους ἐπέδειξαν ζωντὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰνστιτούτου ἐνδιαφέρον. Εἶμαι βέβαιος ὅτι τοῦτο θὰ συνεχισθῇ ἀμείωτον καὶ εἰς τὸ μέλλον, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἰδρύματος.

Ἐν Βενετίᾳ, τῆ 4 Ἰανουαρίου 1965.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου

Μ. Ἰ. Μανούσασκας

ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΙΣ ΔΙΕΘΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΣ

Α΄.

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΩΝ

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω δι' Ὑμῶν εἰς τὴν Ὀλομέλειαν τῆς Ἀκαδημίας ἔκθεσιν τῆς συνόδου τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως τῶν Ἀκαδημιῶν γενομένης ἐν Oslo τῆς Νορβηγίας ἀπὸ τῆς 18ης μέχρι τῆς 25ης Ἰουνίου τοῦ 1967, κατὰ τὴν ὁποίαν κατ' ἀπόφασιν τῆς Ὀλομελείας ἐξεπροσώπησα τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν.

Κατ' ἀρχὴν πρέπει νὰ δηλώσω, ὅτι δὲν ἐγνώριζον τίποτε περὶ τοῦ συντελουμένου ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως τῶν Ἀκαδημιῶν ἔργου. Ἐγνώριζον μόνον τὴν ὕπαρξιν τῆς Ἐνώσεως ταύτης. Ἐπίσης δὲν ἐγνώριζον ὅτι ἡ Διεθνὴς Ἐνωσις Ἀκαδημιῶν συνεργάζεται στενῶτα μετὰ τοῦ Διεθνοῦς Συμβουλίου τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῶν Ἀνθρωπιστικῶν Ἐπιστημῶν καὶ μετὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς UNESCO.

Τὸ ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως τῶν Ἀκαδημιῶν συντελούμενον ἔργον εἶναι πράγματι μέγα καὶ καταμερίζεται εἰς 23 τομεῖς, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων ἴστανται ἐπιτροπαὶ ἐξ ἀκαδημαϊκῶν ἐκλεγόμεναι καθ' ἕκαστον ἔτος ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας τῆς Ἐνώσεως. Μεταξὺ τῶν τομέων αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ τομεῖς, οἵτινες ἐνδιαφέρουν ἀμέσως τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, ὅπως π.χ. ὁ τομεὺς τοῦ Corpus vasorum antiquorum, ὁ τομεὺς τοῦ Corpus Philosophorum, ὁ τομεὺς σπουδῶν τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς καὶ ὁ τομεὺς τῶν λεξικῶν. Οἱ ἐπιστήμονες, οἱ ὅποιοι ἐργάζονται εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τοῦ ἔργου τούτου, ἀνήκουν εἰς τὰς χώρας τῶν διαφόρων Ἀκαδημιῶν. Ἐζήτησα νὰ μάθω, ἂν εἰς τοὺς ὡς ἄνω τὴν Ἑλλάδα ἀμέσως ἐνδιαφέροντας τομεῖς ἐργάζονται καὶ Ἕλληνες ἐπιστήμονες, καὶ ἔλαβον τὴν ἀπάντησιν ὅτι μόνον εἰς τὸν τομέα τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς ἐργάζεται διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἀκαδημιῶν Ἕλληνας ἐπιστήμων ἐν Μονάχῳ, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα δὲν κατέστη δυνατόν νὰ μάθω, διότι τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἐνώσεως εὐρίσκονται ἐν Δανίᾳ. Εὐχαρίστως καθιστῶ γνωστὸν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ὅτι ἐξελέγην ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας μέλος τῶν ἀκολούθων ἐπιτροπῶν: 1) τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Corpus vasorum antiquorum, 2) τῆς ἐπιτροπῆς Κριτικῶν Ἐκδόσεων Κειμένων, 3) τῆς ἐπι-

τροπής τοῦ Corpus Philosophorum, 4) τῆς ἐπιτροπῆς Μνημείων Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ 5) τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Λεξικῶν. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἀναφέρω ὅτι, ὡς διεπίστωσα ἀπὸ κατ' ἴδιαν συζητήσεις μὲ ὄρισμένους ἀντιπροσώπους ξένων Ἀκαδημιῶν, τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔργον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἀπολαύει ὑψηλῆς ἐκτιμῆσεως, διότι πολλοὶ ξένοι Ἀκαδημαῖοι παρακολουθοῦν τὰς ἐκδόσεις τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Τέλος, ἐπιθυμῶ νὰ καταστήσω γνωστὸν εἰς τὴν Ὀλομέλειαν ὅτι πολλοὶ ξένοι Ἀκαδημαῖοι ἀντιπροσωπεύονται εἰς τὴν Διεθνή Ἀκαδημαϊκὴν Ἐνωσιν ὑπὸ περισσοτέρων ἀντιπροσώπων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προσφέρει πολλὰς δυνατότητας προβολῆς τῶν ἐν λόγῳ Ἀκαδημιῶν εἰς τὴν Ἐνωσιν, διότι εἶναι δυνατόν νὰ συμμετέχουν εἰς τὰς ἐπιτροπὰς πολλῶν ἢ καὶ ὅλων τῶν τομέων ἐπιστημονικῆς ἐργασίας τῆς Ἐνώσεως. Οὕτω ἡ Ἰταλία κατὰ τὴν ἐφειτεινὴν σύνοδον ἀντιπροσωπεύετο ὑπὸ τεσσάρων Ἀκαδημαϊκῶν, ἡ Γαλλία ὑπὸ τριῶν, ἡ Γερμανία ὑπὸ τεσσάρων, ἡ Δανία ὑπὸ τριῶν κλπ. Εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων ἀδύνατον ὁ εἰς ἐκπρόσωπος μιᾶς Ἀκαδημίας νὰ συμμετάσχη εἰς τὸ ἔργον περισσοτέρων τῶν πέντε τομέων, διότι αἱ ἐπιτροπαὶ τῶν τομέων συνεδριάζουν συγχρόνως.

Γενικῶς ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι τὸ συντελούμενον ἔργον ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἀκαδημιῶν εἶναι ἐξαιρετικῶς ἀξιόλογον καὶ νὰ συστήσω εἰς τὴν ἡμετέραν Ἀκαδημίαν, ὅπως, εἰ δυνατόν, ἡ καθ' ἕκαστον ἔτος ἐκπροσώπησίν της εἰς τὴν σύνοδον γίνεται διὰ δύο ἀντιπροσώπων.

6 Ὀκτωβρίου 1967

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς
Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος

Β'.

ΕΚΘΕΣΙΣ

τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Ἰωάννου Ξανθάκη περὶ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὴν 13ην Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς Διεθνοῦς Ἀστρονομικῆς Ἐνώσεως τὴν συνελθοῦσαν ἐν Πράγα ἀπὸ 22ας μέχρι 31ης Αὐγούστου 1967.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω ὑμῖν ὅτι κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 54282/6/10/66 ἐγγράφου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν μετέβην ἀπὸ τῆς 18ης μέχρι τῆς 31ης Αὐγούστου 1967 εἰς Πράγαν καὶ παρηκολούθησα τὰς ἐργασίας τῆς ἐκεῖ συνελθούσης 13ης Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Διεθνοῦς Ἀστρονομικῆς Ἐνώσεως. Εἰς τὴν συνέλευσιν ταύτην ἔλαβον μέρος 2800 περίπου ἀστρονόμοι καὶ λοιποὶ προσκεκλημένοι προερχόμενοι ἀπὸ 42 χώρας. Ἐκ τῆς ἡμετέρας χώρας, ἐκτὸς τοῦ ὑπογράφοντος, ἔλαβον μέρος εἰς τὴν συνέλευσιν καὶ οἱ ἐξῆς ἀστρονόμοι : Οἱ τακτικοὶ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. κ. Γεώργιος Κοντόπουλος καὶ Λυσίμαχος Μαυρίδης, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν κ. Κωνσταντῖνος Γούδας, ὁ ἔκτακτος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Δ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 12ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

Ὁ κ. **Κωνσταντῖνος Τσάτσος**, μετὰ κατάλληλον προσφώνησιν καὶ λογοδοσίαν περὶ τοῦ ἔργου του ὡς Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κατὰ τὸ ἔτος 1966¹, παρέδωκε τὴν προεδρίαν εἰς τὸν κατὰ τὸ ἔτος 1967 Πρόεδρον κ. **Μάξιμον Μητσόπουλον**, ὅστις ἀναλαβὼν ταύτην ἠὺχαρίστησε τὴν Ἀκαδημίαν διὰ τὴν προσγενομένην εἰς αὐτὸν τιμὴν καὶ διέγραψε τὸ συντελεσθὲν ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος ἔργον, ὡς καὶ τὰ χρήζοντα περαιτέρω φροντίδων ζητήματα².

---

1. Βλ. ἀνωτέρω, σελ. 3* κ. ἑ.

2. Βλ. ἀνωτέρω, σελ. 12* κ. ἑ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 26^{ΗΣ} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΓΓΕΛΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ὁ Πρόεδρος κ. **Μάξ. Κ. Μητσόπουλος** ἀγγέλλει ἐπισήμως τὸν ἐπισυμβάντα τὸ 1966 θάνατον τοῦ Hans Stille, ξένου ἐταίρου τῆς Ἀκαδημίας ἐν τῇ Τάξει τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΕΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Ἐγκρίνεται ἡ κατάθεσις ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Ἀκαδημίας ἐσφραγισμένου φακέλου ὑπὸ τοῦ **Δημητρ. Φουντούλη** (ἀρ. πρωτ. 55271).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 9ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΠΟΔΟΧΗ ΑΘΛΟΘΕΣΙΑΣ

Κατόπιν προτάσεως τῆς Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας ἢ ὑπὸ τοῦ κ. **Ἀνδρέου Ι. Πουρνάρα** προτεινομένη ἀθλοθεσία 50.000 δραχμῶν διὰ τὴν βράβευσιν τῆς καλυτέρας ἀνεκδότου συγγραφῆς περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων μέχρι τῆς ἐκρήξεως τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΕΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Ἐγκρίνεται ἡ κατάθεσις ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Ἀκαδημίας ἐσφραγισμένου φακέλου ὑπὸ τοῦ **Στυλ. Ἰωαννίδου** (ἀρ. πρωτ. 55622).

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 24ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ 25ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας συνῆλθεν εἰς πανηγυρικὴν συνεδρίαν τὴν 24ην Μαρτίου 1967, ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 6 μ. μ., πρὸς ἐορτασμὸν τῆς ἐθνικῆς Ἐπετείου τῆς 25ης Μαρτίου 1821.

Εἰς τὴν συνεδρίαν παρέστησαν Ὑπουργοί, Πρυτάνεις καὶ Καθηγηταὶ Ἀνωτάτων Σχολῶν, ἀνώτατοι δικαστικοὶ καὶ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι, ὡς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι προσκεκλημένοι.

Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. **Σπ. Μαρινᾶτος**, ὅστις ἀνέπτυξε τὸ θέμα «*Ἐπέτειοι διδάσκουσαι τὸ Ἔθνος καὶ τὰ ἔθνη*»¹.

Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ ὡς ἄνω λόγου ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς κ. **Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος** ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἀπονομὴν τοῦ Ἀριστείου Καλῶν Τεχνῶν, Χρυσοῦ Μεταλλίου καὶ βραβείων, ὡς καὶ τὴν προκήρυξιν βραβείων καὶ τοῦ Ἀριστείου Θετικῶν Ἐπιστημῶν².

---

1. Βλ. ἀνωτέρω, σελ. 19* κ. ἑ.

2. Βλ. ἀνωτέρω, σελ. 38* κ. ἑ.

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 4ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν συνήλθεν εἰς ἑκτακτον συνεδρίαν τὴν 4ην Ἀπριλίου 1967, ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 11.30' π.μ., πρὸς ὑποδοχὴν τῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς χώρας ἀφιχθέντων μελῶν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βερολίνου (**Akademie der Künste**).

Εἰς τὴν συνεδρίαν παρέστησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Ἀκαδημαϊκὸς κ. Π. Κανελλόπουλος, ὁ Ὑπουργὸς κ. Γρ. Κασσιμάτης, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Δ. Παπασπύρου, μέλη τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν καὶ ἀνώτατοι ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοί.

Τοὺς ἐπιφανεῖς ξένους προσεφώνησε καταλλήλως ἐν ὀνόματι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὁ Γεν. Γραμματεὺς αὐτῆς κ. **Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος**¹, μετὰ δὲ τὴν προσφώνησιν ταύτην ὠμίλησεν ὁ κορυφαῖος Γερμανὸς φιλόσοφος καθηγητῆς κ. **Martin Heidegger** ἔχων ὡς θέμα «*Ἡ καταγωγὴ τῆς Τέχνης καὶ ὁ προορισμὸς τῆς σκέψεως*».

---

1. Βλ. ἀνωτέρω, σελ. 43* κ. ἑ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 6ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΠΙΚΥΡΩΣΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

Ὁ Πρόεδρος ἀρχομένης τῆς συνεδρίας ἀνακοινοῖ, ὅτι διὰ Βασ. Διατάγματος ἐκδοθέντος τὴν 8ην καὶ δημοσιευθέντος τὴν 10ην Μαρτίου 1967 εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 104 (τεῦχ. Γ') Φ.Ε.Κ. ἐκυρώθη ἡ γενομένη ἐκλογή τοῦ κ. **Ἰωάννου Χαραμῆ** ὡς τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐν τῇ Τάξει τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΕΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Ἐγκρίνεται ἡ κατάθεσις ἐν τῷ Ἀρχεῖφ τῆς Ἀκαδημίας ἐσφραγισμένου φακέλου ὑπὸ τῆς **Φανῆς Γκούμα** (ἀρ. πρωτ. 55736).

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 11^{ΗΣ} ΜΑΪΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ

Ἡ Ὀλομέλεια ἀποδέχεται τὴν καταλειφθεῖσαν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ὑπὸ τοῦ
ἀειμνήστου ἀκαδημαϊκοῦ Ἀντιναύαρχου Δ η μ η τ ρ ί ο υ Φ ω κ ᾶ κληροδοσίαν.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 1ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΕΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Ἐγκρίνεται ἡ κατάθεσις ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Ἀκαδημίας ἐσφραγισμένου φακέλου ὑπὸ τοῦ **Δημητρ. Φουντούλη** (ἀρ. πρωτ. 56061).

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 15ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΓΚΡΙΣΙΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1966

Ἐγκρίνεται ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας ὁ ἀπολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Ἀκαδημίας διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1966.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΕΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Ἐγκρίνεται ἡ κατάθεσις ἐν τῷ Ἀρχεῖφ τῆς Ἀκαδημίας ἐσφραγισμένου φακέλου ὑπὸ τοῦ **Ἀλεξ. Παπανικολοπούλου** (ἀρ. πρωτ. 56121).

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 27ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ 28ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας συνήλθε τὴν 27ην Ὀκτωβρίου, ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 6 μ. μ., εἰς πανηγυρικὴν συνεδρίαν πρὸς ἑορτασμὸν τῆς ἐθνικῆς Ἐπετείου τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940.

Παρέστησαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, Ὑπουργοί, ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος προσκεκλημένων.

Μετὰ σύντομον εἰσήγησιν τοῦ **Προέδρου** περὶ τῆς ἑορταζομένης ἐπετείου¹, τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας κ. **Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος** ἔχων ὡς θέμα: «*Ἡ 28η Ὀκτωβρίου, ὁ μέγας σταθμὸς εἰς τὴν πορείαν τοῦ Ἔθνους*»².

---

1. Βλ. ἀνωτέρω, σελ. 51* κ. ἑ.

2. Βλ. ἀνωτέρω, σελ. 53* κ. ἑ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 7^{ΗΣ} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΛΟΓΗ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1968

Ἐκλέγεται Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας διὰ τὸ ἔτος 1968 ὁ κ. **Ἀμίλλας Ἀλιβιζᾶτος**.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΕΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΩΝ ΦΑΚΕΛΩΝ

Ἐγκρίνεται ἡ κατάθεσις ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τῆς Ἀκαδημίας ἐσφραγισμένου φακέλου ὑπὸ τοῦ **Κωνστ. Πυλαρινοῦ** (ἀρ. πρωτ. 57015) καὶ ὑπὸ τοῦ **Γεωργ. Καλφόγλου** (ἀρ. πρωτ. 57126).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 14ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΠΙΚΥΡΩΣΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΞΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Ὁ Πρόεδρος ἀρχομένης τῆς συνεδρίας ἀνακοινοῖ, ὅτι διὰ Βασ. Διατάγματος ἐκδοθέντος τὴν 24ην Αὐγούστου καὶ δημοσιευθέντος τὴν 8ην Σεπτεμβρίου 1967 εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 348 (τεῦχ. Γ') Φ.Ε.Κ., ἐκυρώθη ἡ γενομένη ἐκλογή τῶν κ. κ. **Paul Lemerle**, **Georg. Ostrogorsky** καὶ **Albin Lesky** ὡς ξένων ἐταίρων τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐν τῇ Τάξει τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 28ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1967

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΜΑΞ. Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας συνήλθε, συμφώνως πρὸς τὸν Ὄργανισμόν, εἰς πανηγυρικὴν συνεδρίαν ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ ἔτους τὴν 28ην Δεκεμβρίου, ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 6 μ. μ.

Εἰς τὴν συνεδρίαν παρέστησαν ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμου, Ὑπουργοί, Πρωτάνεις καὶ Καθηγηταὶ Ἀνωτάτων Σχολῶν, ἀνώτατοι δικαστικοὶ καὶ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι προσκεκλημένοι.

Ὁ Πρόεδρος κ. **Μ. Κ. Μητσόπουλος**, κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδρίας, ὡμίλησε μὲ θέμα « *Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἐλληνικῶν χωρῶν κατὰ τοὺς τελευταίους γεωλογικοὺς χρόνους* ».

Μετὰ τὸν λόγον τοῦ Προέδρου ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς κ. **Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος**, παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα, ἀνέγνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὸ λήγον ἔτος, τῶν ἀπονεμομένων ὑπ' αὐτῆς μεταλλίων, βραβείων καὶ ἄλλων τιμητικῶν διακρίσεων¹, ὡς καὶ τῶν προκηρυσσομένων νέων βραβείων².

---

1. Βλ. ἀνωτέρω, σελ. 71* κ. ἑ.

2. Βλ. ἀνωτέρω, σελ. 92* κ. ἑ.

E

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

α — ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΚΑΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Α) ΛΟΓΟΙ.-ΟΜΙΛΙΑΙ.-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ.-ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΔΙΕΘΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΣ.-ΕΚΘΕΣΕΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

	σελ.
ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ ΑΜΙΑΚΑΣ Σ.— Παρουσίασις τοῦ συγγράμματος τοῦ Καθηγητοῦ Βασι- λείου Βέλλα, <i>Τὸ βιβλίον τοῦ Δανυήλ</i>	17*
ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΣ Δ.— *Εκθεσις τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1967 πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσης	98*
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Φ.— *Εκθεσις [. . .] περὶ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὸ πέμπτον διεθνὲς Συνέδριον Κυβερνητικῆς τὸ συγκληθὲν εἰς Namur μεταξύ 11ης καὶ 15ης Σε- πτεμβρίου 1967	132*
ΒΡΑΝΟΥΣΗΣ Α.— Κέντρον Ἑρεύνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ. Συνο- πτικὸν σημεῖωμα περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ ἔτος 1967	101*
ΧΑΡΑΜΗΣ ΙΩ.— Σχόλια ἐπὶ τῆς μελέτης τῶν Anastasios A. Christomanos καὶ Chrysanthi Pavlopulu, A comparative chromatographic studie about the presence of pterins in the eyes of invertebrates and of lower and higher vertebrates	428
HEIDEGGER MARTIN — Ἡ καταγωγή τῆς Τέχνης καὶ ὁ προορισμὸς τῆς σκέψεως. Ὁμιλία κατὰ τὴν ἑκτακτον συνεδρίαν τῆς 4ης Ἀπριλίου	73*, 143*
ΙΩΑΚΕΙΜΟΓΛΟΥ Γ.— Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Ε. Δανοπούλου <i>Ἑσωτερικὴ Παθολογία</i> (*Ἀθῆναι, 1966)	45*
ΜΑΝΟΥΣΑΚΑΣ Μ. Ι.— *Εκθεσις πεπραγμένων τοῦ ἐν Βενετία Ἑλληνικοῦ Ἰνστι- τούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν κατὰ τὸ τελευταῖον τρί- μηνον τοῦ 1966 καὶ τὸ ἔτος 1967	112*
ΜΑΡΙΝΑΤΟΣ ΣΠ.— Ἐπέτειοι διδάσκουσαι τὸ Ἔθνος καὶ τὰ ἔθνη. Λόγος κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 24ης Μαρτίου	19*
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ.— Ἀνακοίνωσις τῆς μελέτης τῆς Ε. Ν. Δάβη, Παρουσία γρανιτικῶν πετρωμάτων ἐντὸς τοῦ μεταμορφωμένου συστήματος τῆς περιο- χῆς τῶν Ἀστερουσιῶν ὄρεων τῆς Νοτίου Κρήτης	269
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ.— Ἀνακοίνωσις τῆς μελέτης τῆς Ε. Ν. Davis, Zur Geo- logie und Petrologie der Inseln Nisyros und Jali (Dodekanes)	251
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.— Ἀνακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ Friedrich Bach- mayer, Eine Riesenschildkröte aus den altpliozänen Schichten von Pikermi (Griechenland)	317
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ.— Ἀνακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ K. O. Heimann, Über das Alter praetertiärer Gesteine des Nordwestteils der Insel Samothra- ki (Griechenland)	160
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.— Ἀνακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ Joh. K. Melentis, <i>Orthogonoceros verticornis</i> aus dem Pleistozän des Beckens von Haliakmon (Griechenland)	87

ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.—'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ Joh. K. Melentis, Über <i>Coelodus münsteri</i> AG. (Pisces) aus dem Cenoman von Griechenland	122
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.—'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τῶν Joh. K. Melentis καὶ Hans Tobien, Paläontologische Ausgrabungen auf der Insel Chios (eine vorläufige Mitteilung)	151
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.—'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ 'Αθανασίου Γ. Πανάγου, 'Επὶ τοῦ βαλλερῖτου 'Ερετρίας (Τσαγκλίου)	395
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.—'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τῶν J. Sauvage καὶ J. Mercier, Étude palynologique des calcaires littoraux d'âge priabonien de Toumba Choryghi (Macédoine centrale, Grèce)	330
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.—'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ B. v. Freyberg, Die Neogen-Diskordanz in Central-Kythira	380
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ.—Εἰσήγησις εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Ν. Κ. Λούρου, 'Ἡ ἐπιπτώσις τῶν ἐκτρώσεων ἐπὶ τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος τῆς 'Ελλάδος	396
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ — Εἰσήγησις εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς 'Εθνικῆς ἐπετείου τῆς 28ης 'Οκτωβρίου 1940	51*
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ.—'Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν κατὰ τοὺς τελευταίους γεωλογικοὺς χρόνους. Λόγος κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 28ης Δεκεμβρίου	151*
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ.—Λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων τοῦ Μεγάρου τῶν Κέντρων 'Ερευνῶν τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν	47*
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ — Λόγος ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῆς προεδρίας	12*
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.—Παρουσίασις γεωλογικοῦ χάρτου	69*
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.—Παρουσίασις τοῦ περιοδικοῦ «Γεωλογικὰ Χρονικά» (τόμ. XVI - XVIII)	68*
ΦΛΩΡΑΤΟΣ ΧΑΡΑΛ. Σ.—Περιληπτικὸν σημεῖωμα περὶ τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1967 πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Κέντρου 'Εκδόσεως Ἔργων 'Ελλήνων Συγγραφέων ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῶν χρόνων τῆς 'Αλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως	106*
ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ ΕΛ.—Συνοπτικὸν σημεῖωμα περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Κέντρου 'Ερευνῆς τῆς 'Ιστορίας τοῦ Νεωτέρου 'Ελληνισμοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1967	105*
ΠΥΛΑΡΙΝΟΣ ΘΩΝ — 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ Nicholas Chako, On the properties of certain functions orthogonal over circular domains. Generalisation of Zernike polynomials	445
ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ Γ. Κ.—Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῶν πεπραγμένων τοῦ Κέντρου 'Ερευνῆς τῆς 'Ελληνικῆς Λαογραφίας ἀπὸ 1 'Ιανουαρίου - 30 Νοεμβρίου 1967	99*
ΤΗΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ν.—Report on the work of the Academy during 1967 (Translation of the Greek text, pp. 71* - 82*)	83*
ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ — Ἐκθεσις ἀπονομῆς τιμητικῶν διακρίσεων κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 24ης Μαρτίου	38*
ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ — Ἐκθεσις [. . .] περὶ τῆς συνόδου τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως τῶν Ἀκαδημιῶν	127*

ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ν.—Ἐκθεσις συμμετοχῆς εἰς τὴν Συνέλευσιν τῶν μελῶν τοῦ Institut International de Philosophie	131*
ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ν.—Ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων τῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὸ ἔτος 1967	71*
ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ — Ἡ 28ῃ Ὀκτωβρίου, ὁ μέγας σταθμὸς εἰς τὴν πορείαν τοῦ Ἔθνους. Λόγος κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 27ῆς Ὀκτωβρίου	53*
[ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ν.—] Προκήρυξις βραβείων καὶ τοῦ Ἀριστείου Θετικῶν Ἐπιστημῶν κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 24ῆς Μαρτίου	40*
ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ν.— Προκήρυξις βραβείων (κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 28ῆς Δεκεμβρίου)	92*
ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ — Προσφώνησις κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βερολίνου	43*
ΤΟΥΡΤΟΓΛΟΥ Μ. Α.— Συνοπτικὴ ἔκθεσις περὶ τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Κέντρου Ἑρεῦνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου κατὰ τὸ ἔτος 1967	104*
ΤΟΥΡΤΟΓΛΟΥ Μ., ΤΡΩΙΑΝΟΣ ΣΠ.— Ἐκθεσις ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς εἰς Ρόδον κατὰ μῆνα Δεκέμβριον 1967	133*
ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ — Ἀνακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ Δημ. Α. Κισκύρα, Ἐπὶ τῆς προελεύσεως τῶν μαγγανιούχων μεταλλευμάτων τῶν κερατολιθικῶν ζωνῶν τῆς Ἑλλάδος	14
ΤΣΑΤΣΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ — Λόγος κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς προεδρίας	3*
ΞΑΝΘΑΚΗΣ Ι. Ν.— Ἐκθεσις [. . .] περὶ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὴν 13ῃν Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς Διεθνoῦς Ἀστρονομικῆς Ἐνώσεως τὴν συνελθούσαν ἐν Πράγῃ ἀπὸ 22 ^{ας} μέχρι 31 ^{ης} Αὐγούστου 1967	128*
ΞΑΝΘΑΚΗΣ Ι. Ν.— Ἐκθεσις [. . .] περὶ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 25 συμπόσιον τῆς Διεθνoῦς Ἀστρονομικῆς Ἐνώσεως μὲ θέμα «Δομὴ καὶ Ἐξέλιξις τῶν Ἡλιακῶν Κέντρων Δράσεως» τὸ συνελθὸν ἐν Βουδαπέστη ἀπὸ 4 ^{ης} μέχρις 8 ^{ης} Σεπτεμβρίου 1967	130*
ΞΑΝΘΑΚΗΣ Ι. Ν.— Συνοπτικὴ ἔκθεσις περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Κέντρου Ἑρευνῶν Ἀστρονομίας καὶ Ἐφαρμοσμένων Μαθηματικῶν κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 1 ^{ης} Δεκεμβρίου 1966 μέχρι τῆς 30 ^{ῆς} Νοεμβρίου 1967	108*
ΞΑΝΘΑΚΗΣ ΙΩ.— Ἀνακοίνωσις τῆς οἰκείας μελέτης Probable Values of the Time of Rise for the Forthcoming Sunspot Cycles	193

B) ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ ΑΜΙΑΚΑΣ Σ.— Περὶ τῆς ἐννοίας καὶ θέσεως τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. (The right meaning and position of an Oecumenical Council in the Christian Church, according to the Canon Law of the Orthodox Church)	168
ΑΝΑΠΛΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α.— Τὸ Νεογενὲς τῆς νήσου Γαύδου (Πρόδρομος ἀνακοίνωσις). (Le Néogène de l'île de Gavdos)	135

- BACHMAYER FRIEDRICH — Eine Riesenschildkröte aus den altpliozänen Schichten von Pikermi (Griechenland). (Ἡ διὰ πρώτην φοράν ἀνεύρεσις ἐντὸς τῶν στρωμάτων τοῦ Πικερμίου λειψάνων γιγαντιαίας χελώνης) 302
- BAMBAKAS NIKOLA. I., MAΥΡΙΚΟΣ ΠΑΝ., ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Γ.— Μέθοδος ἀνιχνεύσεως νοθείας ἐλαιολάδου διὰ σπορευλαίων τύπου Νάϋλον. (A Method of detection of Nylon type cotton seed oils in olive oil) 429
- CHAKO NICHOLAS — On the properties of certain functions orthogonal over circular domains. Generalisation of Zernike polynomials. (Ἰδιότητες συναρτήσεων τινῶν ὀρθογωνίων ἐντὸς κυκλικῶν πεδίων· γενίκευσις τῶν πολωνύμων τοῦ Zernike) 436
- CHRISTOMANOS ANASTASIOS A., ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ — A comparative chromatographic studie about the presence of pterins in the eyes of invertebrates and of lower and higher vertebrates. (Συγκριτικὴ χρωματογραφικὴ μελέτη περὶ τῆς παρουσίας πετερινῶν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς διαφόρων τάξεων ζώων) 405
- ΔΑΒΗ Ε. Ν.— Παρουσία γρανιτικῶν πετρωμάτων ἐντὸς τοῦ μεταμορφωμένου συστήματος τῆς περιοχῆς τῶν Ἀστερουσίων ὄρεων τῆς Νοτίου Κρήτης. (Über das Vorkommen granitischer Gesteine innerhalb des metamorphen Systems des Asteroussia-Gebietes der Insel Kreta) 253
- DAVIS E. N.— Zur Geologie und Petrologie der Insel Nisyros und Jali (Dodekanes). (Γεωλογικὴ κατασκευὴ τῆς Νισύρου καὶ τῆς νησίδος Γιαλί) 235
- ΔΟΚΑΣ ΛΑΜΒΡΟΣ — Une application du compléte de Krasner sur les nombres de Prüfer. (Ἐφαρμογὴ τοῦ συμπληρώματος Krasner εἰς τοὺς ἀριθμοὺς Prüfer) 290
- ΓΑΛΑΝΟΣ Δ. Σ., ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ Ε. Κ., ΚΑΠΟΥΛΑΣ Β. Μ.— Ἀεριοχρωματογραφικὴ μελέτη τῶν ἐν Ἑλλάδι χρησιμοποιουμένων λιπαρῶν ὑλῶν. (A gas-chromatographic investigation of fatty materials consumed in Greece) 43
- GILLET S.— Le Néogène de la région de Moghan (Azerbaïdjan iranien) d'après la macrofaune. (Τὸ Νεογενὲς τῆς περιοχῆς τοῦ Moghan (περσικὸν Ἀξερμπαϊτζάν) ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μακροπανίδος) 57
- HEIMANN KARL O.— Über das Alter praetertiärer Gesteine des Nordwestteils der Insel Samothraki (Griechenland). (Ἡ ἡλικία τῶν προτριτογενῶν πετρωμάτων τῆς Σαμοθράκης) 153
- ΙΩΑΚΕΙΜΟΓΛΟΥ Γ., ΚΙΜΠΟΥΡΗΣ Ι., ΜΟΙΡΑΣ Κ.— Μελέτη τῆς κατανομῆς καὶ ἀπεκρίσεως ραδιενεργοῦ φυσικῆς τετραῦδροκανναβινόλης εἰς ἐπίμυα. (Study of the distribution and excretion of radioactive natural Tetrahydrocannabinol on rats) 161
- ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Π.— Ὁ βίοτυπος προδιαθέσεως διὰ καρδιακὰ ἐμφράγματα. (The Biotype of the Predisposed to Coronary Artery Disease) 34
- ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗΣ ΛΕΩΝ. Ν.— Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῶν θερμοκρασιῶν τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν. (Contribution to the study of the temperature of Greek Seas) 22

- ΚΕΡΑΥΔΡΕΝ ΒΕΡΤΡΑΝΔ — *Le Calabrien à faune typique en Grèce. (*Η διὰ πρώτην φοράν ἀνεύρεσις εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ Καλαβρίου μετὰ τῆς Cyprina islandica)* 229
- ΚΙΣΚΥΡΑΣ ΔΗΜ. Α.— Ἐπὶ τῆς προελεύσεως τῶν μαγγανιούχων μεταλλευμάτων τῶν κερατολιθικῶν ζωνῶν τῆς Ἑλλάδος. (*Über die Herkunft der Manganerze in den hornsteinführenden Zonen von Griechenland*) 1
- ΚΟΥΤΡΑΣ Δ. Α., ΓΙΑΤΑΓΑΝΑΣ Ε. Α.— Ἡ εἰς ἰώδιον περιεκτικότης τοῦ ποσίου ὕδατος, τοῦ γάλακτος καὶ ὀρισμένων τροφῶν. (*The iodine content of drinking water, milk and certain foods*) 216
- ΚΥΔΟΝΙΕΨ Α. D.— *The finite deformation of an almost homogeneous elastic solid. (Μεγάλαι παραμορφώσεις ἐντὸς σχεδὸν ὁμογενοῦς ἐλαστικοῦ στερεοῦ)* 331
- ΛΟΥΡΟΣ Ν. Κ.— Ἡ ἐπίπτωσις τῶν ἐκτρώσεων ἐπὶ τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος τῆς Ἑλλάδος. (*L'influence des avortements sur le problème démographique de la Grèce*) 396
- ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ ΕΜΜ.— Πειραματικαὶ ἐνδείξεις ἐπὶ τῆς προτεραιότητος τῶν κληρονομικῶν καταβολῶν. (*Recherches expérimentales sur la constance et la priorité des caractères héréditaires*) 15
- ΜΑΡΙΝΑΤΟΣ ΣΠ.— Ἀνασκαφικαὶ ἔρευναι ἐν Θήρῳ. (*Excavations in the island of Thera*) 281
- ΜΕΛΕΝΤΙΣ JOHANN K.— *Orthogonoceros verticornis* aus dem Altpleistozän des Beckens von Haliakmon (Griechenland). (*Orthogonoceros verticornis* ἐκ τοῦ κατωτέρου Πλειστοκαίνου τῆς λεκάνης τοῦ Ἀλιάκμονος) 79
- ΜΕΛΕΝΤΙΣ JOHANN K.— *Über Coelodus münsteri* AG. (Pisces) aus dem Cenoman von Griechenland. (Περὶ τοῦ ἰχθύος *Coelodus münsteri* AG. ἐκ τοῦ Κενομανίου τῆς Ἑλλάδος) 115
- ΜΕΛΕΝΤΙΣ JOHANN K., TOBIEN HANS — *Paläontologische Ausgrabungen auf der Insel Chios (eine vorläufige Mitteilung). (Παλαιοντολογικαὶ ἀνασκαφαὶ εἰς τὴν νῆσον Χίον (Πρόδρομος ἀνακοίνωσις))* 147
- ΠΑΝΑΓΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ.— Ἐπὶ τοῦ βαλλερίτου Ἐρετρίας (Τσαγκλίου). (*Zum Vallerit von Eretria (Thessalien)*) 382
- ΠΑΝΑΓΟΣ ΑΘΑΝ. Γ.— Ἐπὶ τοῦ χημισμοῦ τῶν χρωμιτῶν τῆς Χαλκιδικῆς. (*Zum Chemismus der Chromite von Chalkidike*) 124
- ΠΑΝΑΓΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ.— Ἡ ἀνακλαστικὴ ἰκανότης τῶν χρωμιτῶν Βουρίνου καὶ ἡ σχέσις αὐτῆς πρὸς τὴν γεωλογίαν τῆς περιοχῆς. (*Das Reflexionsvermögen der Chromite von Vourinon und ihr Zusammenhang mit der Geologie des Gebietes*) 89
- ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΗ - ΧΑΙΧΛΙΑ ΕΛΕΝΗ — Ἀνωμαλῖαι εἰς τὴν ὑπερπαραμαγνητικὴν συμπεριφορὰν τῶν κράματων Heusler. (*The anomalous superparamagnetic behavior of Heusler Alloys*) 349
- ΡΥΛΑΡΙΝΟΣ ΟΘΩΝ — *Sur les surfaces-W isothermiques à lignes de courbure sphériques dans les deux systèmes. (Περὶ τῶν ἰσοθερμικῶν ἐπιφα-*

- νειῶν-W, τῶν ὁποίων αἱ γραμμαὶ καμπυλότητος ἀμφοτέρων τῶν οἰκογενειῶν εἶναι καμπύλαι σφαιρिकाὶ) 195
- SAUVAGE J., MERCIER J.—Étude palynologique des calcaires littoraux d'âge priabonien de Toumba Choryghi (Macédoine centrale, Grèce). (Μελέτη γυρεολογικὴ τῶν πριαμπονίων ἀσβεστολίθων τοῦ λόφου Χωρύγιον εἰς τὴν Κεντρικὴν Μακεδονίαν) 318
- ΣΙΔΕΡΗΣ ΚΩΝ. Γ.—Τὰ ἐκρηξιγενῆ πετρώματα τῆς περιοχῆς Τζουμέρκων. (Die magmatische Gesteine des Gebietes von Tzumerka) 103
- ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ J.—Über Braunkohlevorkommen in den pleistozänen Schichten des Gebietes von Asprokampos (Korinthia), (Beiträge zur Erforschung des tektonischen Baus von Griechenland). (Περὶ τῆς παρουσίας λιγνιτοφόρων στρωμάτων ἐντὸς τῶν πλειστοκαινικῶν ἀποθέσεων τῆς περιοχῆς Ἀσπροκάμπου Κορινθίας (Συμβολαὶ εἰς τὴν ἔρευναν τῆς τεκτονικῆς δομῆς τῆς Ἑλλάδος). 271
- VASSILIOU PH.—Eine Bemerkung über die von dem Zentralisator bestimmten Abbildung. (Ἐπὶ ἀπεικονίσεως τινὸς συμπλέγματος εἰς ἑαυτό) . . . 286
- V. FREYBERG B.—Die Neogen-Diskordanz in Central-Kythira. (Ἡ ἀσυμφωνία κατὰ τὸ Νεογενὲς εἰς τὴν κεντρικὴν περιοχὴν τῶν Κυθήρων) 361
- ΧΑΝΘΑΚΗΣ JOHN — Probable Values of the Time of Rise for the Forthcoming Sunspot Cycles. (Ἐκφρασις τοῦ χρόνου ἀνόδου συναρτήσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡλιακῶν κύκλων) 185

Β — ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΚΑΘ' ΥΛΗΝ

'Ανακοινώσεις ὑπὸ 'Ακαδημαϊκῶν ἔργασιῶν μὴ μελῶν τῆς 'Ακαδημίας

σελ.

ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ.— 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τῆς Ε. Ν. Δάβη, Παρουσία γρανιτικῶν πετρωμάτων ἐντὸς τοῦ μεταμορφωμένου συστήματος τῆς περιοχῆς τῶν 'Αστερουσίων ὀρέων τῆς Νοτίου Κρήτης	269
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ.— 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τῆς Ε. Ν. Davis, Zur Geologie und Petrologie der Inseln Nisyros und Jali (Dodekanes)	251
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.— 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ Friedrich Bachmayer, Eine Riesenschildkröte aus den altpliozänen Schichten von Pikermi (Griechenland)	317
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ.— 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ Κ. Ο. Heimann, Über das Alter praetertiärer Gesteine des Nordwestteils der Insel Samothraki (Griechenland)	160
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.— 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ Joh. K. Melentis, <i>Orthogonoceros verticornis</i> aus dem Pleistozän des Beckens von Haliakmon (Griechenland)	87
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.— 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ Joh. K. Melentis, Über <i>Coelodus münsteri</i> AG. (Pisces) aus dem Cenoman von Griechenland	122
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.— 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τῶν Joh. K. Melentis καὶ Hans Tobien, Paläontologische Ausgrabungen auf der Insel Chios (eine vorläufige Mitteilung)	151
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.— 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ 'Αθανασίου Γ. Πανάγου, 'Επὶ τοῦ βαλλερίτου 'Ερετρίας (Τσαγκλίου)	395
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.— 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τῶν J. Sauvage καὶ J. Mercier, Étude palynologique des calcaires littoraux d'âge priabonien de Toumba Choryghi (Macédoine centrale, Grèce)	330
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.— 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ B. v. Freyberg, Die Neogen-Diskordanz in Central-Kythira	380
ΠΥΛΑΡΙΝΟΣ ΘΩΩΝ — 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ Nicholas Chako, On the properties of certain functions orthogonal over circular domains. Generalisation of Zernike polynomials	445
ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ — 'Ανακοίνωσις τῆς μελέτης τοῦ Δημ. Α. Κισκύρα, 'Επὶ τῆς προελεύσεως τῶν μαγγανιούχων μεταλλευμάτων τῶν κερρατολιθικῶν ζωνῶν τῆς 'Ελλάδος	14

'Αρχαιολογία

ΜΑΡΙΝΑΤΟΣ ΣΠ.— 'Ανασκαφικαὶ ἔρευναι ἐν Θήρᾳ. (Excavations in the island of Thera)	281
---	-----

Ἀστρονομία

- ΧΑΝΤΗΑΚΗΣ JOHN — Probable Values of the Time of Rise for the Forthcoming Sunspot Cycles. (Ἐκφρασις τοῦ χρόνου ἀνόδου συναρτήσῃ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡλιακῶν κύκλων) 185

Βιολογία

- ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ ΕΜΜ.— Πειραματικαὶ ἐνδείξεις ἐπὶ τῆς προτεραιότητος τῶν κληρονομικῶν καταβολῶν. (Recherches expérimentales sur la constance et la priorité des caractères héréditaires) 15

Βιοχημεία

- CHRISTOMANOS ANASTASIOS A., ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ — A comparative chromatographic studie about the presence of pterins in the eyes of invertebrates and of lower and higher vertebrates. (Συγκριτικὴ χρωματογραφικὴ μελέτη περὶ τῆς παρουσίας πτερινῶν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς διαφόρων τάξεων ζῴων) 405

Γεωλογία

- ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ J.— Über Braunkohlevorkommen in den pleistozänen Schichten des Gebietes von Asprokampos (Korinthia), (Beiträge zur Erforschung des tektonischen Baus von Griechenland). (Περὶ τῆς παρουσίας λιγνιτοφόρων στρωμάτων ἐντὸς τῶν πλειστοκαινικῶν ἀποθέσεων τῆς περιοχῆς Ἀσπροκάμπου Κορινθίας (Συμβολαὶ εἰς τὴν ἔρευναν τῆς τεκτονικῆς δομῆς τῆς Ἑλλάδος). 271

Δημογραφία

- ΛΟΥΡΟΣ Ν. Κ.— Ἡ ἐπίπτωσις τῶν ἐκτρώσεων ἐπὶ τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος τῆς Ἑλλάδος. (L'influence des avortements sur le problème démographique de la Grèce) 396

Διαφορικὴ Γεωμετρία

- ΠΥΛΑΡΙΝΟΣ ΟΘΩΝ — Sur les surfaces-W isothermiques à lignes de courbure sphériques dans les deux systèmes. (Περὶ τῶν ἰσοθερμικῶν ἐπιφανειῶν-W, τῶν ὁποίων αἱ γραμμαὶ καμπυλότητος ἀμφοτέρων τῶν οἰκογενειῶν εἶναι καμπύλαι σφαιρικαὶ) 195

Ἐκθέσεις συμμετοχῆς εἰς συνέδρια καὶ περὶ τοῦ Ἔργου τῆς Ἀκαδημίας καὶ τῶν Ἐπιστημονικῶν αὐτῆς Κέντρων Ἐρευνῶν

- ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΣ Δ.— Ἐκθέσεις τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1967 πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Γλώσσης 98*

- ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Φ.—Ἐκθεσις [. . .] περὶ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὸ πέμπτον διεθνὲς
Συνέδριον Κυβερνητικῆς τὸ συγκληθὲν εἰς Namur μεταξύ 11ης καὶ 15ης Σε-
πτεμβρίου 1967 . . . . . 132*
- ΒΡΑΝΟΥΣΗΣ Δ.—Κέντρον Ἐρεῦνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ. Συνο-
πτικὸν σημεῖωμα περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ ἔτος 1967 . . . . . 101*
- ΜΑΝΟΥΣΑΚΑΣ Μ. Ι.—Ἐκθεσις πεπραγμένων τοῦ ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικοῦ Ἰνστι-
τούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν κατὰ τὸ τελευταῖον τρι-
μηνον τοῦ 1966 καὶ τὸ ἔτος 1967 . . . . . 112*
- ΦΛΩΡΑΤΟΣ ΧΑΡΑΛ. Σ.—Περιληπτικὸν σημεῖωμα περὶ τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1967
πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Κέντρου Ἐκδόσεως Ἔργων Ἑλλήνων Συγγραφέων ἀπὸ
τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῶν χρόνων τῆς Ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως 106*
- ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ ΕΛ.—Συνοπτικὸν σημεῖωμα περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Κέντρου
Ἐρεῦνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1967 . . . 105*
- ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ Γ. Κ.—Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῶν πεπραγμένων τοῦ Κέντρου Ἐρεῦνης
τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου - 30 Νοεμβρίου 1967 . . . . 99*
- ΤΗΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ν.—Report on the work of the Academy during 1967
(Translation of the Greek text, pp. 71* - 82*) 83*
- ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ —Ἐκθεσις [. . .] περὶ τῆς συνόδου τῆς Διεθνoῦς
Ἐνώσεως τῶν Ἀκαδημιῶν 127*
- ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ν.—Ἐκθεσις συμμετοχῆς εἰς τὴν Συνέλευσιν τῶν μελῶν
τοῦ Institut International de Philosophie 131*
- ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ν.—Ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων τῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὸ
ἔτος 1967 . . . . . 71*
- ΤΟΥΡΤΟΓΛΟΥ Μ. Α.—Συνοπτικὴ ἔκθεσις περὶ τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Κέντρου
Ἐρεῦνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου κατὰ τὸ ἔτος 1967 . . . . 104*
- ΤΟΥΡΤΟΓΛΟΥ Μ., ΤΡΩΙΑΝΟΣ ΣΠ.—Ἐκθεσις ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς εἰς Ρόδον
κατὰ μῆνα Δεκέμβριον 1967 . . . . . 133*
- ΞΑΝΘΑΚΗΣ Ι. Ν.—Ἐκθεσις [. . .] περὶ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὴν 13ῃν Γενικὴν
Συνέλευσιν τῆς Διεθνoῦς Ἀστρονομικῆς Ἐνώσεως τὴν συνελθοῦσαν ἐν
Πράγα ἀπὸ 22ας μέχρι 31ης Αὐγούστου 1967 . . . . . 128*
- ΞΑΝΘΑΚΗΣ Ι. Ν.—Ἐκθεσις [. . .] περὶ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 25
συνπλόσιον τῆς Διεθνoῦς Ἀστρονομικῆς Ἐνώσεως με θέμα «Δομὴ καὶ Ἐξέ-
λιξις τῶν Ἡλιακῶν Κέντρων Δράσεως» τὸ συνελθὸν ἐν Βουδαπέστη ἀπὸ
4ης μέχρις 8ης Σεπτεμβρίου 1967 . . . . . 130*
- ΞΑΝΘΑΚΗΣ Ι. Ν.—Συνοπτικὴ ἔκθεσις περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Κέντρου Ἐρευ-
νῶν Ἀστρονομίας καὶ Ἐφαρμοσμένων Μαθηματικῶν κατὰ τὸ χρονικὸν διά-
στημα ἀπὸ τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1966 μέχρι τῆς 30ῆς Νοεμβρίου 1967 . . . . 108*

Θερμοδυναμικὴ

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΗ - ΧΛΙΧΛΙΑ ΕΛΕΝΗ — Ἀνωμαλίας εἰς τὴν ὑπερπαραμαγνητικὴν

συμπεριφορὰν τῶν κράματων Heusler. (The anomalous superparamagnetic behavior of Heusler Alloys) 349

Θεωρητικὴ Μηχανικὴ

ΚΥΔΟΝΙΕΨ Α. Δ.— The finite deformation of an almost homogeneous elastic solid. (Μεγάλαι παραμορφώσεις ἐντὸς σχεδὸν ὁμογενοῦς ἐλαστικοῦ στερεοῦ) 331

Θεωρία Συνόλων

ΔΟΚΑΣ ΛΑΜΒΡΟΣ — Une application du complété de Krasner sur les nombres de Prüfer. (Ἐφαρμογὴ τοῦ συμπληρώματος Krasner εἰς τοὺς ἀριθμοὺς Prüfer) 290

Ἱατρικὴ

ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Π.— Ὁ βίτυπος προδιαθέσεως διὰ καρδιακὰ ἐμφράγματα. (The Biotype of the Predisposed to Coronary Artery Disease) . 34

Κανονικὸν Δίκαιον

ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ ΑΜΙΑΚΑΣ Σ.— Περὶ τῆς ἐννοίας καὶ θέσεως τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. (The right meaning and position of an Oecumenical Council in the Christian Church, according to the Canon Law of the Orthodox Church) 168

Κοιτασματολογία

ΚΙΣΚΥΡΑΣ ΔΗΜ. Α.— Ἐπὶ τῆς προελεύσεως τῶν μαγγανιούχων μεταλλευμάτων τῶν κερατολιθικῶν ζωνῶν τῆς Ἑλλάδος. (Über die Herkunft der Manganerze in den hornsteinführenden Zonen von Griechenland) 1

Λόγοι - Ὁμιλίαι

ΧΑΡΑΜΗΣ ΙΩ.— Σχόλια ἐπὶ τῆς μελέτης τῶν Anastasios A. Christomanos καὶ Chrysanthi Pavlopulu, A comparative chromatographic studie about the presence of pterins in the eyes of invertebrates and of lower and higher vertebrates. 428

ΗΕΙΔΕΓΓΕΡ ΜΑΡΤΙΝ — Ἡ καταγωγὴ τῆς Τέχνης καὶ ὁ προορισμὸς τῆς σκέψεως. Ὁμιλία κατὰ τὴν ἑκτακτον συνεδρίαν τῆς 4ης Ἀπριλίου 73*, 143*

ΜΑΡΙΝΑΤΟΣ ΣΠ.— Ἐπέτειοι διδάσκουσαι τὸ Ἔθνος καὶ τὰ ἔθνη. Λόγος κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 24ης Μαρτίου 19*

ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ.— Εἰσήγησις εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Ν. Κ. Λούρου, Ἡ ἐπίπτωσις τῶν ἐκτρώσεων ἐπὶ τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος τῆς Ἑλλάδος . 396

ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ — Εισήγησις εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς Ἑθνικῆς ἐπετείου τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940	51*
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ. — Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν κατὰ τοὺς τελευταίους γεωλογικοὺς χρόνους. Λόγος κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 28ης Δεκεμβρίου	151*
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Μ. Κ. — Λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων τοῦ Μεγάρου τῶν Κέντρων Ἑρευνῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν	47*
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ — Λόγος ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῆς προεδρίας	12*
ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ — Ἐκθεσις ἀπονομῆς τιμητικῶν διακρίσεων κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 24ης Μαρτίου	38*
ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ — Ἡ 28ῆ Ὀκτωβρίου, ὁ μέγας σταθμὸς εἰς τὴν πορείαν τοῦ Ἑθνους. Λόγος κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 27ης Ὀκτωβρίου	53*
[ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ν.—] Προκήρυξις βραβείων καὶ τοῦ Ἀριστείου Θετικῶν Ἐπιστημῶν κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 24ης Μαρτίου	40*
ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ν.— Προκήρυξις βραβείων (κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 28ης Δεκεμβρίου)	92*
ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ — Προσφώνησις κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βερολίνου	43*
ΤΣΑΤΣΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ — Λόγος κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς προεδρίας	3*
ΞΑΝΘΑΚΗΣ ΙΩ.— Ἀνακοίνωσις τῆς οἰκείας μελέτης Probable Values of the Time of Rise for the Forthcoming Sunspot Cycles	193

Μαθηματικά

CHAKO NICHOLAS — On the properties of certain functions orthogonal over circular domains. Generalisation of Zernike polynomials. (Ἰδιότητες συναρτήσεών τινων ὀρθογωνίων ἐντὸς κυκλικῶν πεδίων· γενίκευσις τῶν πολυωνύμων τοῦ Zernike)	436
VASSILIOU PH.— Eine Bemerkung über die von dem Zentralisator bestimmten Abbildung. (Ἐπὶ ἀπεικονίσεως τινὸς συμπλέγματος εἰς ἑαυτό)	286

Μετεωρολογία

KARAPIPERIS LEON. N.— Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῶν θερμοκρασιῶν τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν. (Contribution to the study of the temperature of Greek Seas)	22
---	----

Ὄρυκτολογία

ΠΑΝΑΓΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ.— Ἐπὶ τοῦ βαλλερίτου Ἑρετρίας (Τσαγκλίου). (Zum Valleriit von Eretria (Thessalien))	382
ΠΑΝΑΓΟΣ ΑΘΑΝ. Γ.— Ἐπὶ τοῦ χημισμοῦ τῶν χρωμιτῶν τῆς Χαλκιδικῆς. (Zum Chemismus der Chromite von Chalkidike).	124

- ΠΑΝΑΓΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ.— Ἡ ἀνακλαστικὴ ἰκανότης τῶν χρωμιτῶν Βουρίνου καὶ ἡ σχέσις αὐτῆς πρὸς τὴν γεωλογίαν τῆς περιοχῆς. (Das Reflexionsvermögen der Chromite von Vourinon und ihr Zusammenhang mit der Geologie des Gebietes) 89

Παλαιοβοτανικὴ

- SAUVAGE J., MERCIER J.— Étude palynologique des calcaires littoraux d'âge priabonien de Toumba Choryghi (Macédoine centrale, Grèce). (Μελέτη γεωλογικῆ τῶν πριαμπονίων ἀσβεστολίθων τοῦ λόφου Χωρῦγιον εἰς τὴν Κεντρικὴν Μακεδονίαν) 318

Παλαιοντολογία

- BACHMAYER FRIEDRICH — Eine Riesenschildkröte aus den altpliozänen Schichten von Pikermi (Griechenland). (Ἡ διὰ πρώτην φορὰν ἀνεύρεσις ἐντὸς τῶν στρωμάτων τοῦ Πικερμίου λειψάνων γιγαντιαίας χελώνης) 302
- MELENTIS JOHANN K.— *Orthogonoceros verticornis* aus dem Altpleistozän des Beckens von Haliakmon (Griechenland). (*Orthogonoceros verticornis* ἐκ τοῦ κατωτέρου Πλειστοκαίνου τῆς λεκάνης τοῦ Ἀλιάκμονος) 79
- MELENTIS JOHANN K.— Über *Coelodus münsteri* AG. (Pisces) aus dem Cenoman von Griechenland. (Περὶ τοῦ ἰχθύος *Coelodus münsteri* AG. ἐκ τοῦ Κενομανίου τῆς Ἑλλάδος) 115
- MELENTIS JOHANN K., TOBIEN HANS — Paläontologische Ausgrabungen auf der Insel Chios (eine vorläufige Mitteilung). (Παλαιοντολογικαὶ ἀνασκαφαὶ εἰς τὴν νῆσον Χίον (Πρόδρομος ἀνακοίνωσις)) 147

Παρουσιάσεις βιβλίων κλπ.

- ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ ΑΜΙΑΚΑΣ Σ.— Παρουσίασις τοῦ συγγράμματος τοῦ Καθηγητοῦ Βασιλείου Βέλλα, *Τὸ βιβλίον τοῦ Δανιήλ* 17*
- ΓΩΑΚΕΙΜΟΓΛΟΥ Γ.— Παρουσίασις τοῦ βιβλίου τοῦ Ε. Δανοπούλου *Ἑσωτερικὴ Παθολογία* (Ἀθήναι, 1966) 45*
- ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.— Παρουσίασις γεωλογικοῦ χάρτου 69*
- ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ Κ.— Παρουσίασις τοῦ περιοδικοῦ «Γεωλογικὰ Χρονικά» (τόμ. XVI - XVIII) 68*

Πετρογραφία

- ΔΑΒΗ Ε. Ν.— Παρουσία γρανιτικῶν πετρωμάτων ἐντὸς τοῦ μεταμορφωμένου συστήματος τῆς περιοχῆς τῶν Ἀστερουσιῶν ὄρεων τῆς Νοτίου Κρήτης. (Über das Vorkommen granitischer Gesteine innerhalb des metamorphen Systems des Asteroussia-Gebietes der Insel Kreta) 253

- DAVIS E. N.—Zur Geologie und Petrologie der Insel Nisyros und Jali (Dodekanes). (Γεωλογική κατασκευή τῆς Νισύρου καὶ τῆς νησίδος Γιαλί) . . . 235
- ΣΙΔΕΡΗΣ ΚΩΝ. Γ.—Τὰ ἐκρηξιγενῆ πετρώματα τῆς περιοχῆς Τζουμέρκων. (Die magmatische Gesteine des Gebietes von Tzumerka) 103

Στρωματογραφία

- ΑΝΑΠΛΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α.—Τὸ Νεογενές τῆς νήσου Γαύδου (Προόδρος ἀνακοίνωσις). (Le Néogène de l'île de Gavdos) 135
- GILLET S.—Le Néogène de la région de Moghan (Azerbaïdjan iranien) d'après la macrofaune. (Τὸ Νεογενές τῆς περιοχῆς τοῦ Moghan (περσικὸν Ἀζερμπαϊτζάν) ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μακροπανίδος) 57
- HEIMANN KARL O.—Über das Alter praetertiärer Gesteine des Nordwestteils der Insel Samothraki (Griechenland). (Ἡ ἡλικία τῶν προτριτογενῶν πετρωμάτων τῆς Σαμοθράκης) 153
- KERAUDREN BERTRAND — Le Calabrien à faune typique en Grèce. (Ἡ διὰ πρώτην φοράν ἀνεύρεσις εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ Καλαβρίου μετὰ τῆς Cyprina islandica) 229
- V. FREYBERG B.—Die Neogen-Diskordanz in Central-Kythira. (Ἡ ἀσυμφωνία κατὰ τὸ Νεογενές εἰς τὴν κεντρικὴν περιοχὴν τῶν Κυθήρων) 361

Φαρμακολογία

- ΓΩΑΚΕΙΜΟΓΛΟΥ Γ., ΚΙΜΠΟΥΡΗΣ Ι., ΜΟΙΡΑΣ Κ.—Μελέτη τῆς κατανομῆς καὶ ἀπεκκρίσεως ραδιενεργοῦ φυσικῆς τετραῦδροκανναβινόλης εἰς ἐπίμυας. (Study of the distribution and excretion of radioactive natural Tetrahydrocannabinol on rats) 161

Χημεία Τροφίμων

- ΒΑΜΒΑΚΑΣ ΝΙΚΟΛ. Ι., ΜΑΥΡΙΚΟΣ ΠΑΝ., ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Γ.—Μέθοδος ἀνιχνεύσεως νοθείας ἐλαιολάδου διὰ σπορελαίων τύπου Νάϋλον. (A Method of detection of Nylon type cotton seed oils in olive oil) 429
- ΓΑΛΑΝΟΣ Δ. Σ., ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ Ε. Κ., ΚΑΠΟΥΛΑΣ Β. Μ.—Ἀεριοχρωματογραφικὴ μελέτη τῶν ἐν Ἑλλάδι χρησιμοποιουμένων λιπαρῶν ὑλῶν. (A gas-chromatographic investigation of fatty materials consumed in Greece) 43
- ΚΟΥΤΡΑΣ Δ. Α., ΓΙΑΤΑΓΑΝΑΣ Ξ. Α.—Ἡ εἰς ἰώδιον περιεκτικότης τοῦ ποσίμου ὕδατος, τοῦ γάλακτος καὶ ὀρισμένων τροφῶν. (The iodine content of drinking water, milk and certain foods) 216

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ (CORRIGENDA)

- Σελ. 214 στίχ. 14 : *surfaces-Ws* γρ. *surfaces-W*
» 43* » 3 : διαγραπτάι αί λέξεισ *ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ*
ΚΑΙ
» 132* » 20 : *Cybernetique* γρ. *Cybernétique*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ

(Ἄ πο σ π ά σ μ α τ α)

Ἄ ρ θ ρ ο ν 1.

Ἐπιστημονικὰς ἐργασίας ἐνώπιον τῆς Ἀκαδημίας καὶ πασῶν τῶν Τάξεων αὐτῆς δικαιοῦνται νὰ ἀναγινώσκουν, νὰ ἀνακοινῶνουν καὶ νὰ παρουσιάζουν τὰ μέλη αὐτῆς, ἰδίως μὲν τὰ ἐπίτιμα, τὰ ἀντεπιστέλλοντα καὶ τὰ πρόσεδρα καὶ οἱ ξένοι ἑταῖροι, ἰδίως δὲ καὶ ξένας μόνον τὰ τακτικὰ μέλη.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 10.

§ 3, α'.— Αἱ διὰ τὰ «Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν» προοριζόμεναι ἐπιστημονικαὶ ἀνακοινώσεις δέον νὰ εἶναι πρωτότυποι καὶ νὰ μὴ ἔχουν ὑποβληθῆ προηγουμένως πρὸς ἀνακοίνωσιν ἢ δημοσίευσιν εἰς ἄλλα ἐπιστημονικὰ σωματεῖα ἢ περιοδικὰ τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς ἀλλοδαπῆς. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ δημοσίευσις. Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν μελέτης τινὸς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἐπιτρέπεται ἡ δημοσίευσις αὐτῆς καὶ εἰς ἄλλα περιοδικὰ, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅμως, α') ὅτι θὰ δηλοῦται ὅτι πρόκειται περὶ ἀνακοινώσεως γενομένης ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν καὶ β') ὅτι πάντως αὕτη θὰ δημοσιεύεται καὶ εἰς τὰ Πρακτικὰ αὐτῆς.

§ 5'.— Αἱ εἰς τὰ «Πρακτικὰ» δημοσιευόμεναι διατριβαὶ δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνουν αἱ μὲν τῶν τακτικῶν μελῶν καὶ τῶν ξένων ἑταίρων τὰς 12 σελίδας, αἱ τῶν προσέδρων καὶ ἀντεπιστελλόντων τὰς 9, αἱ δὲ τῶν μὴ μελῶν τὰς 6 σελίδας. Εἰς ἐξαιρετικὰς μόνον περιπτώσεις δύναται αὐταὶ νὰ καταλάβουν ἐν τῷ πολὺ τυπογραφικῷ φύλλῳ, τῇ ἐγκρίσει τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Δημοσιευμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκτὸς κειμένου ἐπὶ χάρτου στιλπνοῦ πινάκων τῶν δαπάνῃ τῆς Ἀκαδημίας ἐκτυπούμενων δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τοὺς τέσσαρας μὲν διὰ τὰ τακτικὰ, τοὺς τρεῖς δὲ διὰ τὰ πρόσεδρα καὶ ἀντεπιστέλλοντα μέλη καὶ τοὺς δύο διὰ τὰ μὴ μέλη. Οἱ πέρα τῶν ἀριθμῶν τούτων πίνακες θὰ ἐκτυποῦνται δαπάνῃ τῶν συγγραφέων.

§ 6, ζ'.— Τὰ πρὸς διόρθωσιν παραδιδόμενα εἰς τὸν συγγραφέα ἀνακοινώσεως ἢ εἰς τὸν ἀνακοινώσαντα Ἀκαδημαϊκὸν τυπογραφικὰ δοκίμια πρέπει νὰ ἐπιστρέφονται εἰς τὸ Γραφεῖον Δημοσιευμάτων ἐντὸς ὁκτώ τῷ πολὺ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς παραδόσεως αὐτῶν, συνυπολογιζομένης. Εἰς περιπτώσιν μὴ ἐγκαίρου ἐπιστροφῆς αὐτῶν καὶ καθυστέρησεως, κατόπιν ὑπομνήσεως, τὸ κείμενον θὰ δημοσιεύεται ὡς κατετέθη.

ζ'.— Τὴν ὀρθογραφίαν τῆς γλώσσης τῶν ἑλληνιστῶν συντεταγμένων ἀνακοινώσεων ἢ τῶν περιλήψεων τῶν ξενογλώσσων ἀνακοινώσεων ρυθμίζει ἡ Ἀκαδημία.

§ 7, β'.— Ἡ Ἀκαδημία προσφέρει δωρεὰν εἰς τὸν συγγραφέα ἀνακοινώσεως ἑκατὸν πενήκοντα (150) ἀνάτυπα, ἐφ' ὅσον οὗτος δηλώσῃ τοῦτο κατὰ τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔδαφίῳ ὀριζόμενα. Ἐκτὸς τῶν ἀνατύπων τούτων, ὁ συγγραφεὺς δύναται νὰ ζητήσῃ ἰδίᾳ δαπάνῃ τὴν χορήγησιν μέχρι πεντακοσίων (500) ἀνατύπων. Διὰ μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἀνατύπων ἀπαιτεῖται ἐγκρισις τῆς Συγκλήτου, εἰς ἣν εἰσάγεται τὸ ζήτημα, ἐφ' ὅσον μόνον ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐσημειοῦτο ἤδη ἐπὶ τῶν κατατεθέντων χειρογράφων τῆς ἀνακοινώσεως καὶ δὲν ἐδηλώθη μετὰ τὴν κατάθεσιν αὐτῆς.

